

NECİP
MAHFUZ

*Başlangıç ve
Son*

hürriyet

1988 NOBEL
EDEBİYAT ÖDÜLÜ

Başlangıç ve Son

NECİP MAHFUZ

Türkçesi: Işıl Alath

© HİTKİTAP

Necip Mahfuz

Başlangıç ve Son

The Begining and the End

Türkçesi: Işıl Alath

Yayına Hazırlayan

Seyfi Öngider

ISBN 978-9944-198-36-3

Ekim 2011, İstanbul

Kalem Ajans aracılığıyla

Arapça © 1949, Necip Mahfuz

Bidaya we Nihaya adıyla Arapça ilk baskısı 1949'da yapılmıştır.

© The American University in Cairo Press

Yayıncının yazılı izni olmadan herhangi bir alıntı yapılamaz

Kapak Tasarımı ve Sayfa Düzeni: Ebru Öner

Kitap Matbaacılık San. ve Tic.Ltd.Şti.

Davutpaşa Cad. No: 123 Kat: 1 Topkapı-İstanbul

Tel: 0212 482 99 10

Sertifika No: 16053

Merkez

Fener Kalamış Cad. No: 93/7

34726 Kadıköy-İstanbul

Tel: 0216 449 98 05 pbx Faks: 0216 348 00 69

hitkitap@hitkitap.com www.hitkitap.com

Sertifika No: 10540

Dağıtım

Alemdar Mah. Çatal Çeşme Sok.

No:30 Kat:2 Fırat Han Cağaloğlu-İstanbul

Tel: 0212 513 81 57 Faks: 0212 511 62 52

İnternet Satış: www.kuraldisi.net

Sunuş

NECİP MAHFUZ, Kahire'nin eski mahallelerinden biri olan ve bazı romanlarına fon teşkil etmiş bulunan Cemaliye'de ticaretle iştigal eden bir ailenin çocuğu olarak, 1911'de doğdu. Altı yaşına geldiğinde aile önce Abbasiye'ye sonra da başkentin dışına taşındı.

Mahfuz'un eserleri, Mısır küçük burjuvazisinin maddi güvenceye verdiği önemi, yarın endişesini, sistemle mutabakatını ve otoriteye ya da güce meydan okumaya eğilimi olmayan yapısını yansıtır. O dönemde bu sınıfın tek derdi yaşam güvencesiydi, belki hâlâ öyledir.

Mahfuz, 1930'da Kahire Üniversitesi'ne girdi ve burada felsefe okudu. Aslında meftunu olduğu Arap diliydi okumak istediği ama bu mümkün olmayınca kaderine razı olmuş, 1934'de felsefe lisansıyla mezun olarak yüksek lisansa başvurmuştu. Yüksek lisans için önerdiği tezin konusu, "İslam Felsefesinde Güzellik Kavramı" idi.

Okuldayken okuduğu kitapların hemen hemen hepsi felsefeye dairdi, edebiyat okumaları ise yetersizdi. Felsefeye olan ilgisi, bu alana "Sosyal Olayların Evrimi", "Felsefe Nedir?", "Bergson Felsefesi", "Algı ve Duyular", "Bazı İnançların Çöküşü ve Diğerlerinin Ortaya Çıkışı", "Pragmatizm", "Psikolojide Eski ve Yeni Eğilimler" gibi denemelerle katkıda bulunmasına yol açtı. Edebiyat okumaları yeterli olmakla birlikte, bitiremediği (belki de hiç başlamadığı) tezi için estetiği konu edinmiş olması, O'nun öteden beri sanatta düşkün olduğuna işaret etmektedir.

Mahfuz edebiyata 30'lu yılların sonlarına doğru yönelip, kendini Arap ve Batı edebiyatının başyapıtlarına verdi. Kendisinin de kabul ettiği üzere, Taha Hüseyin, Abbas el Akkad ve Salama Musa'dan çok etkilendi. Entelektüel başkaldırının anlamını Taha Hüseyin'den öğrendiğini; toplum bilimlerin, demokrasinin ve bireysel özgürlüğün değerine olan inancı Akkad'dan edindiğini ve psikolojik romanın Arap prototipini yine Akkad'ın *Sarah*'sında keşfettiğini söyler. Öte yandan, Salama Musa sayesinde bilimin, sosyalizmin, entelektüel toleransın değerine dair farkındalık kazanmış ve makalelerinin çoğunu *The New Magazine*'de yayınlama imkânına yine Musa sayesinde kavuşmuştu.

Mahfuz'un edebiyat dünyasında görünmeye başladığı dönemde roman hâlâ yeni bir edebiyat türüydü; Mahfuz ve çağdaşlarının seleflerinden ham bir form olarak devraldıkları Arap romanı, gelişmiş bir sanat formuna dönüştürülürken uğrayacağı değişikliklerin emaresini belli belirsiz veren yeni bir türdü. Mahfuz ve kuşağının diğer romancıları yeteneklerini geliştirebilmek için Batı'nın roman geleneğini ve tekniklerini öğrenme ihtiyacındaydılar.

Mahfuz'un Batı edebiyatındaki geniş çaplı okumaları, İngilizce veya Arapça çevirilerindendi. Kendisiyle klasikler arasına eski dil sorunu girdiği için, çağdaşları okumak O'na çoğu kez daha kolay geldi. Mahfuz, bu durumun kendisini sınırladığının ve okumalarında büyük bir boşluk oluşmasına yol açtığının farkındadır; doğrudan ustalara gideceğine, müritlerinin eline düşmüş olmaktan üzüntü duyduğunu belirtir. Bir gerçekçi olarak tanındığı halde, gerçekçi romanın öncüleri olan Dickens ya da Balzac'ı okumadığı için üzgündür; gerçekçiliği, onların yerine, Huxley, Lawrence, Galsworthy ve Flaubert gibi yazarların eserlerinde keşfetmiştir.

En sevdiği yazarlar, Rus edebiyatında Tolstoy, Dostoyevsky, Turgenyev ve Chekhov; Alman edebiyatında Thomas Mann, Goethe ve Kafka'dır. Fransız edebiyatından Anatole France, Flaubert, Proust, Malraux, Sartre ve Camus'yü; İngiliz edebiyatından Shakespeare, Wells, Shaw, Joyce, Huxley ve Lawrence'ı; Amerikan edebiyatından Hemingway, Faulkner, Dos Passos, O'Neill, Tennessee Williams ve Arthur Miller'i okumuştur. Mahfuz, bu yazarların eserlerinden çok şey öğrenmiş olsa da, tartışmasız bir bi-

çimde Mısırlı olmaya devam eden romanları üzerinde hiçbirinin belirgin bir etkisi olmamıştır ki, bu da Mahfuz'un özgünlüğünün ve yegâneliğinin açık bir göstergesidir.

Mahfuz roman yazmaya başladığında, Mısır, bir baskı ve despotizm döneminin siyasal gerginliğini yaşıyordu. Haziran 1930'da, müstebit İsmail Sıtkı Başbakan oldu ve Mısır'ın Batı-tarzı demokrasiye henüz hazır olmadığı bahanesiyle 1923 anayasasını askıya alıp, otoritesini sorgulayan her girişimi acımasızca ezerek muhalefeti susturdu. Taha Hüseyin, İslamiyet öncesi şiir konusundaki tartışmalı görüşleri nedeniyle insafsız bir saldırıya uğrayıp Şeytan'ın müridi olarak suçlandı ve sonuçta Toplum Bilimleri Fakültesi Dekanlığı'ndan kovuldu. Akkad da benzer bir akıbete uğramış, kraliyet ailesine küfrettiği için hapse atılmıştı.

Bu baskıcı ortam, Mahfuz'a bir daha kaybetmeyeceği bir özellik, yılan gibi bir bilgelik kazandırdı. Tıpkı selefi Tevfik el Hakim gibi, istibdada alenen başkaldırmanın abes olduğunun idrakiyle çalışmalarını riske atmayan veya düşmanlık çekmeyen bir anlatım yöntemi formüle etti ve 30'lu yılların başlarında alınan acı dersler kafasında yer ettikçe, tarihsel romanlarındaki güncel Mısır eleştirilerini perdeledi. Yorgun yazar, Mısır'ın içinde bulunduğu kötü durumun üç kaynağı olduğunu düşünüyordu: müstebit monarşi, emperyalizm ve emperyalizm uşakları. Antik Mısır'da geçen üç tarihsel romanında - *Kaderin Cilvesi* (1939), *Radobais* (1943) ve *Thebes Mücadelesi* (1944) - siyasi duygu ve düşüncelerini faraonik tarihsel olaylar üzerinden, sembollerle yansıttı.

Mahfuz, 40'lı ve 50'li yılların sonlarında, modern Mısır'ı konu alan daha gerçekçi bir tarz benimsedi. Kahireli bir ailenin kaderinin 1920'den İkinci Dünya Savaşı'na kadar, üç kuşak boyunca nasıl değiştiğini anlatan ünlü üçlemesini - *Saray Gezisi*, *Şevk Sarayı*, *Şeker Sokağı* - 1956-57 yıllarında kaleme aldı. Mahfuz'un 1942-43'de yazıp 1949'da yayımladığı *Başlangıç ve Son* - *Yeni Kahire* (1945), *Han el Halili* (1946) ve *Midak Sokağı* (1947) ile birlikte - bu döneme aittir. *Başlangıç ve Son*, insanın içindeki sevgiye, merhamete dair bir başyapıttır. Eserin insanoğlunun çektiği acılara duyarlılığı öyle çarpıcıdır ki, yaşamın trajik olduğuna dair gözlemi Mısır'ı aşip evrensel bir boyut kazanır. Kitap, İkinci Dünya Savaşı'nda yoksulluğa düşen Mısırlı bir küçük burjuva aile-

nin maddi, manevi ve ruhsal sorunlarını iyi dengelenmiş bir acıma duygusu ve sempatiyle yansıtır.

Çok yönlü ve üretken bir yazar olan Mahfuz başka romanlar da yazdı. Bunların arasında insanoğlunun dini inanca duyduğu özlem ve açlığı metafiziksel çıkarımlarla irdeleyen alegorik romanı, *Awlad Haritna*, 1959'da İngiltere'de, *Cebelavi Sokağı'nın Çocukları* adıyla basılmıştır. Mahfuz, 1960'da öz birikimine, yani sosyal romana dönerek daha izlenimci ve psikolojik tarzda denemeler yapmaya başladı. Sosyal ve siyasi gerçekçiliği bilinç-akımı tekniğiyle birleştirdiği *Hırsız ve Köpekler* adlı eseri 1961'de basıldı; bu, Arap romanı için yepyeni bir tarzıdır. Mistik ve ruhani olanın arayışı ise *Dilenci* (1965) ve *Nil'de Dedikodu* (1966) adlı romanlarında sürdü gitti.

Mahfuz'un eserlerinin sosyal ve siyasal söylem itibarıyla önemi, en güzel M. M. Badawi'nin Haziran 1982'de *The Egyptian Bulletin* için yazdığı makalesinde ifade bulur:

Roman karakterlerinin kaderleri mikro-kozmos, modern Mısır'ın kaderi makro-kozmostur. Bu romanları oluşturan insanların, yani çok sayıda kadın ve erkeğin çatışmaları, ıstırapları ve trajedileri, modern Arap dünyasının belirgin ve önemli bir yerindeki daha geniş bir sosyal, entelektüel ve siyasal değişime ayna tutmaktadır. Genç kuşağın kadın ve erkeklerinin, kendi yaşamlarını ellerine almak üzere evden kurtulmak için verdikleri mücadele, ülkenin siyasi bağımsızlık için verdiği mücadeleyi ve modern dünyanın parçası olmak için kendini eskimiş, yıpranmış, neredeyse Ortaçağ adetleri ile dünya görüşünün prangasından kurtaracak devasa bir girişimi yansıtmaktadır.

Bu, Mahfuz'un roman dünyasına dair oldukça geçerli bir tanımlamadır ama benim hayal gücümü ateşleyen ve *Başlangıç ve Son'u* benim için cazip kılan bu değildir. Eleştirmenler çoğu kez Mahfuz'un eserlerinin sosyal, siyasal ve belgesel yönlerine odaklanıp, O'nu bir sosyo-politik yorum üreticisine indirger ve ne yazık ki, Mahfuz'un yaşamın çok trajik olduğuna dair güçlü gözlemini göz ardı ederler. *Başlangıç ve Son'daki* sefil ailenin payına düşen şanssızlığın - tıpkı Thomas Hardy'nin *Tess of the D'Urbervilles* adlı romanındaki ailenin trajik kaderi gibi - Shakespear vari bir yanı vardır. Bununla birlikte, yenilenme, yeniden doğma umudu, her iki romana baskın bir biçimde hakim olan karamsarlığa nüfuz eder.

Ramses Awad

1

OKUL DİSİPLİNİNİ gözetmekle görevli efendi, mümeyyiz, üst sınıflara bakan uzun koridora sıkıntılı bir ifadeyle baktı. Tefikiyah Okulu sessizliğe bürünmüştü. Küçük öğrencilerin sınıflarından birinin kapısına, mazeret beyan edercesine, usulca vurup içeri girdi ve öğretmenin kulağına bir şeyler fısıldadı. Öğretmen ikinci sıradaki öğrencilerden birine bakıp seslendi: “Hasaneyn Kamel Ali.”

Adını duyan öğrenci bakışlarını merakla ve endişeyle öğretmeninden mümeyyize çevirip ayağa kalktı, “Evet, efendim” diye mırıldandı.

“Mümeyyizle git” dedi öğretmen.

Delikanlı yerinden kalkıp ağır adımlarla sınıftan çıkmakta olan mümeyyizin peşine takıldı. Çağrılmaktan rahatsız olmuştu; son nümayişlerden biri nedeniyle mi acaba diye sorup duruyordu kendine. Nümayişlere katılıp herkes gibi o da “Hor’a ölüm! Vurguncunun oğlu Hor’a ölüm!” diye bağırırmıştı. Mermileri, sopaları ve okul cezasını tümüyle atlattığını sanıyordu. Galiba fazla iyimser davranmıştı. Uzun koridor boyunca mümeyyizi düşünceli bir biçimde takip ederken, adamın her an dönüp kendisiyle yüzleşebileceğini biliyor ve her ne suçlamada bulunacaksa bir an önce bulunmasını istiyordu. Mümeyyiz daha büyük öğrencilerin bulunduğu sınıflardan birinin önünde durup özür dilerce-

sine içeri girince bu düşünceleri kesildi. Sınıf öğretmeninin “Hüseyin Kamel Ali” diye seslendiğini duyunca, “Abim de mi!” diye geçti aklından merakla. Hüseyin hiçbir nümayişe katılmazdı, neyle suçlanıyor olabilirdi ki? Mümeyyiz, peşinde şaşkınlık içindeki delikanlı, dönüp geldi. Ağabeyini gören Hasaneyn, “Sen de mi? Ne oldu?” diye mırıldandı hayretle.

Birbirlerine bakıp okul müdürünün odasına doğru ilerleyen mümeyyizi takip etmeye başladılar. “Neden çağırıldık?” diye sordu Hüseyin, kibarca.

“Müdür görmek istiyor” diye cevap verdi adam, insanı endişelendiren bir tavırla.

Koridorun geri kalan kısmı boyunca sessizce yürümeye devam ettiler. Birbirlerine çok benziyorlardı. İkisi de uzun yüzlü, büyük ela gözlü, koyu esmer tenliydi; ama on dokuz yaşındaki Hüseyin, kendisinden iki yaş küçük olan kardeşinden daha kısa boyluydu. Hasaneyn’in yüz hatları daha zarıftı ve bu da onu ağabeyinden çok daha yakışıklı yapıyordu. Müdürün odasına yaklaştıkça iyice telaşlandılar. Adamın korku ve hayranlıkla karışık bir saygı uyandıran sert yüz ifadesi gözlerinin önüne geldi. Mümeyyiz ceketinin önünü ilikleyip kapıyı çaldı, usulca açtı ve delikanlılara kendisini takip etmelerini işaret ederek içeri girdi. Kapının tam karşısındaki masanın başında önündeki mektubu dikkatle okumakta olan adama bakarak içeri girdiler. Müdür başını kaldırıp bakmamıştı bile, orada olduklarının farkında bile değildi sanki. Mümeyyiz, müdürü abartılı bir saygıyla selamladı.

“O iki öğrenciyi, Hüseyin ile Hasaneyn Kamel Ali’yi getirdim” dedi.

Müdür elindeki mektubu katlayıp başını kaldırdı. Sigarasını kül tablasına bastı ve kardeşlerden bir birine, bir diğerine baktı.

“Hangi sınıftasın?” diye sordu.

“4-D” diye cevap verdi Hüseyin, sesi titreyerek.

“3-C” dedi Hasaneyn.

“Umarım söyleyeceklerimi cesur birer delikanlı olarak metanetle karşılırsınız” dedi müdür, bakışlarını çevirmeden. “Ağabeyiniz babanızın öldüğünü haber verdi. Başınız sağ olsun.”

Allak bulak oldular. Hasaneyn algılayamamıştı sanki.

“Öldü!” diye ünledi. “Babam öldü! Mümkün değil!”

“Nasıl olur?” diye mırıldandı Hüseyin. “Daha iki saat önce gayet iyiydi, bakanlığa gitmeye hazırlanıyordu.”

Kısacık bir sessizlikten sonra, Müdür “Ağabeyiniz ne iş yapıyor?” diye sordu, yumuşak bir sesle.

“Hiçbir şey” diye cevap verdi Hüseyin, orada değildi sanki.

“Başka ağabeyiniz var mı?” diye sürdürdü Müdür. “Mesele memuriyette olan veya onun gibi bir işi olan?”

“Yok” dedi Hüseyin başını sallayarak.

“Umarım bu acı haberi erkekçe göğüslersiniz” dedi Müdür. “Hadi eve gidin artık, Allah yardımcınız olsun.”

2

DELİKANLILAR OKULDAN ÇIKIP gözyaşları içinde, Şubra Caddesi boyunca yürümeye başladılar. Önce Hasaneyn ağlamaya başlamıştı. Hüseyin kızmış, içinden onu azarlamak gelmişti ama o da kendini tutamayıp hıçkıra hıçkıra ağlamaya başlayınca kardeşine ses etmedi. Yolun karşısına geçip okuldan birkaç dakikalık mesafede olan çıkmaz sokağa, Nasrallah'a doğru hızla yürümeye devam ettiler.

"Nasıl olur?" diye sordu Hasaneyn ağabeyine, çaresizlik içinde. Hüseyin sersemlemişti; başını sallayıp "Bilmiyorum" diye mırıldandı. "Nasıl olduğunu düşünemiyorum bile. Kahvaltıyı birlikte yapmıştık, biz evden çıkmadan önce gayet iyiydi. Nasıl oldu bilemiyorum..."

Hasaneyn, o sabah olanları hatırlamaya çalıştı. Babasını banyodan çıkarken görmüş, her zamanki gibi "Günaydın" demişti. "Günaydın" diye cevap vermişti babası gülümseyerek, "Ağabeyin daha kalkmadı mı?" Sonra masanın etrafında toplanmışlar, babası annesinin onlarla birlikte kahvaltı etmesini istemiş, annesi yemek yemek istemediğini söyleyince, "Bizimle yersen iştahın açılır" demiş, annesi yememekte ısrar edince, "Nasıl istersen" diye cevap vermişti. Hasaneyn, babasının sesini, o kısacık öksürük dışında, bir daha duyduğunu hatırlamıyordu. Onu son kez arkadan, elini havluyla kurularak yatak odasına doğru giderken görmüştü. Artık

yoktu! Ölü! Ne korkunç bir sözcük! Korkuyla abisine baktı. Hüseyin çok kederliydi, yüzü taş kesilmiş, birden yaşlanmıştı sanki. Tekrar düşünceye daldı. *Öldüğüne inanmıyorum, inanamıyorum. Ölüm de ne? Hayır, inanamıyorum! Gitti! Bugünün dünyadaki son günü olacağını bilseydim evden çıkmazdım. Ama nasıl bilebilirdim ki? İnsan yemek yerken veya gülerken ölür mü hiç? İnanmıyorum. İnanamıyorum.* Ağabeyi onu kolundan tutup çekince kendine geldi; dalgınlıktan Nasrallah'ın önünden geçip gidecekti yoksa. İki yanında eski evlerin, gazyağı ve sebze satan küçük dükkânların, meyve satan seyyar satıcıların sıralandığı dar sokağa girdiler. Gözleri, tozlu büyük avlusuyla, oturdukları üç katlı evdeydi. Derken ağlama sesleri geldi kulaklarına. Ve bunun anneleriyle ablalarının sesi olduğunu ayırt edince daha da duygulanıp bağıra bağıra ağlamaya başladılar. Etraftakilere aldırmadan koşup ikinci kata gelinceye kadar merdivenleri ikiye, üçer çıktılar. Evin kapısı açıktı, nefes nefese içeri daldılar. Sofadan hızla geçerek babalarının evin diğer ucundaki yatak odasına girip gözlerini yatağa diktiler. Cenazenin örtünün altında olduğu belliydi; deliler gibi ağlayarak üstüne kapandılar. Anneleriyle ablaları feryadı kesti, odadaki iki yabancı kadın dışarı çıktı. Siyahlara bürünmüş olan anneleri yüzü gözü şişmiş bir halde ve kıpkırmızı gözlerle oğullarını teskin etmek üzere toparlandı. Ablaları kendini kanepeye atıp yüzünü kanepenin arkalığına gömdü. Sarsıla sarsıla ağlıyordu. Hüseyin bir yandan ağlıyor, bir yandan dua ediyordu. Babasının öldüğüne inanmayan Hasaneyn dehşet içindeydi. Çaresizlik ve korkuyla ölüme karşı çıkmakta, isyan etmekteydi. *Bu babam olamaz. Benim babam bunca feryat figan karşısında hareketsiz kalmazdı. Allahım, neden bu kadar hareketsiz? Herkes kabullenmiş, acz içinde ağlıyorlar. Bunu asla düşünemezdim, hâlâ düşünemiyorum. Daha iki saat önce gördüm onu, bu odaya giriyordu. Hayır, bu benim babam değil, yaşam bu değil. Sonsuz bir bekleyiş içindeydiler sanki. Derken, anneleri, Samira yaklaşıp, "Yeter artık Hüseyin" dedi usulca. "Ayağa kalk ve kardeşini dışarı çıkar."*

Samira, bu sözlerini, Hüseyin ayağa kalkıp kardeşini kaldırıncaya kadar birkaç kez tekrarlamak zorunda kalmıştı. Ne var ki, delikanlılar odadan çıkmadılar, yaşlı gözlerle babalarının olduğu yere bakmayı sürdürdüler. Hüseyin daya-

namayıp eğildi ve annesine aldırış etmeden örtüyü kaldırarak ürkütücü biçimde morarmış olan ve hiçbir yaşam emaresi taşımayan yabancı yüze baktı. Dünyevi olmayan bir sükûnet vardı bu yüzde, hiçliğin kendisi kadar derin ve sonsuz. Ürperdi. İkisi de ilk kez bir ölü görüyorlardı. Hem korkmuşlar hem de çok üzülmüşlerdi. Hiç bilmedikleri bir acıyla kıvranıyorlardı. Hüseyin eğilip babanın alnını öptü ve tekrar sarsıldı. Hasaneyn da eğildi ve transa geçmişçesine o da öptü. Anneleri yatak örtüsünü çekip babanın yüzünü kapattı ve yatakla oğullarının arasına girip, "Dışarı" dedi.

Bir, iki adım gerilediler ama Hasaneyn inat edip aniden durdu. Kardeşinden aldığı cesaretle Hüseyin de durdu. Odaya göz gezdiriyor, gizemli bir dönüşümle her şeyin değişmesini beklercesine öylece duruyorlardı. Ne var ki, her şey eskisi gibiydi. Girişin sağında yatak, yatağın karşısında gardırop, gardırobun yanında da askılık vardı. Ablalarının kendini attığı kanepenin girişin solundaydı. Lavta, tellerinin arasındaki telekesiyle kanepenin kenarına dayalı duruyordu. Buna hem çok şaşırılmış hem de bundan rahatsız olmuşlardı. Bakışlarını lavtaya diktiler. Babalarının parmakları bu tellerde ne çok gezinmiş, aynı nağmeyi tekrar tekrar vurup arkadaşlarını ne kadar çok eğlendirmişti. Neşeyle hüznün arasındaki çizgi ne kadar da incedir, lavtanın tellerinden bile daha incedir! Bakışları, ölen adamın, yatağının yanındaki masanın üstünde tıklamaya devam eden saatine takıldı. Ölen adam, bu saate bakarak dünyadan ayrılp oğullarını yetim bıraktığı tarihi görebilirdi. Yakasında ter izleri olan gömleği askılıktaydı hâlâ. Gömleğe sevgiyle baktılar. Bir an için, insan terinin, insan yaşamından daha uzun ömürlü olduğunu düşündürmüştü onlara. Anne, sessizce oğullarını izlemekteydi; ne düşündüklerini merak etmedi çünkü başlarına gelen felaketin ne demek olduğunun farkında değillerdi henüz. Hasaneyn, ağabeyinin de dikkatini çeken derin bir iç çekti. Hüseyin elini onun omzuna atıp, "Hadi gidelim" dedi usulca.

İki delikanlı, geleneksel bir inançla, babalarının ölümünden sonra da onları gördüğü inancıyla veda edercesine baktılar yatağa ve onu incitir kaygısıyla sırtlarını dönmeden gerileyerek odadan çıktılar. Hasaneyn ağabeyinin yüzündeki derin hüznü görüp, şefkate ne çok muhtaç olduklarını içi titreyerek fark etti.

3

EV DEN ÇIKIP binanın girişine indiler. Büyük ağabeyleri Hasan, buraya sıra sıra dizilmiş olan iskemlelerden birinde, sessizce oturuyordu. İki delikanlı üzüntülerini onunla paylaşmak üzere yanına oturdular. Şimdi ne yapacaklardı? Hiçbir fikirleri yoktu. Ama Hasan dünya insanıydı, tecrübeli bir adamdı. O da kardeşlerine benziyordu ama gözlerindeki bakış diğer ikisinden çok farklı, delişmen ve pervasızdı. Ayrıca, saçlarını gayet fiyakalı bir biçimde taraması ve giyiniş tarzı, bir yandan kendine özen gösterdiğine işaret ediyor, diğer yandan da aşağılık bir adam görüntüsü vermesine yol açıyordu. Hasan ne yapacağını bilirdi hep. Çok önemli birini beklediği için orada öyle oturup kalmıştı.

“Babamız nasıl öldü?” diye sordu Hüseyin, sinirli bir sesle.

“Valla anlamadık ama aniden öldü” diye cevap verdi Hasan kaşlarını çatarak. “Giyiniyordu, ben salondaydım. Birden annemin bana seslendiğini duydum; sesi öylesine korku doluydu ki, hemen odaya koştum ve babamı kendini kanepeye atmış bir halde göğsü hızla inip kalkerken buldum. Çok acı çekiyor, kalbini ve göğsünü işaret ediyordu. Onu yatağa taşıdık ve su verdik, içemedi. Doktor çağırmak için fırlayıp çıktım evden ama daha bahçeye varmadan annemin feryadını geldi kulaklarıma. Tekrar yukarı koştumda her şey bitmişti.”

Hasan'ın karanlık yüzü, kardeşlerinin yüzündeki acıyı izledikçe daha da kararmıştı. Hasaneyn ile Hüseyin'in, onun üzülmediğini düşünmelerinden korkuyordu. Annesi ve babasıyla anlaşılamadığını, sorumsuzca yaşadığı için onlarla sık sık kavga ettiğini biliyorlardı elbet; dolayısıyla daha az üzüldüğünü düşünebilirlerdi. Oysa gerçekten üzgündü. Babasıyla ilişkisi gergin olmakla birlikte, onu sevmezlik etmemiş, ondan hiç nefret etmemişti. Duyduğu üzüntü şayet kardeşlerinden farklıysa bu, onlardan daha büyük, yirmi beş yaşında olmasındandı. Bütün hoşlukları ve hüsrancılarıyla onlardan daha çok hayat tecrübesine sahipti. Doğru; bundan böyle kimsenin ona, "Senin gibi bir serseriye hayatının sonuna kadar bakamam. Okulu bırakmaya karar verdiğine göre, bundan böyle hayatını kendin kazanır, bana yük olmazsın" diye bağıramayacağını düşünüyordu içinden. Artık kimse onunla bu şekilde konuşmayacaktı. Ama şu da bir gerçektir ki, ne zaman başı derde girse ki, çok sık olurdu bu, kendisini babasından başka koruyup kollayan biri de olmamıştı. Başlarına gelen felaketin ne anlama geldiğini, bu iki koca bebekten çok daha iyi biliyordu. Nasıl olur da daha az üzüldü? Kardeşlerinin kederli haline nemlenen gözleriyle çaktırmadan bakıp dudaklarını ısırды. Onlara kin beslemesine yol açabilecek pek çok olaya ve koşula rağmen, özellikle de okulda başarılı olmalarına ve babalarının onlara olan düşkünlüğüne rağmen, ikisini de seviyordu. Okula gitmenin kıskanılmalı bir ayrıcalık olduğu kanısında değildi zaten; kendi özelinde baba sevgisi öfkeyle gölgelenmişti belki ama babasının onu Hüseyin ve Hasaneyn kadar çok sevdiğini biliyordu. Her şeyin ötesinde, Kameller'in aile bağları hep çok güçlü olmuştu, anneleri sayesinde.

Hasan'ın bu düşünceleri köylü kılıklı bir kadınla erkeğin yaklaşmakta olduğunu görünce kesildi. Gelenler teyzeleleriyle kocası, Amm Farag Süleyman idi. Enişteresi başsağlığı dileyip yanlarına oturdu; teyze, "Zavallı kardeşim! Yuvası dağıldı!" diye haykırarak eve koştu. Kadının bu sözlerini duyan Hüseyin ile Hasaneyn tekrar ağlamaya, Hasan ise eniştesiyle konuşmaya başladı.

İki delikanlının aklı, birbirlerinin ne düşündüğünü bilmeseler de, babalarının ölümünden sonraki yaşamıyla meş-

guldü. Hüseyin'in kısmen geleneğe dayalı olan, kısmen de yaptığı okumalarla gelişmiş bulunan dinsel inancı, ahretin varlığı itibariyle şüpheyeye yer bırakmıyordu. Delikanlı içinden dua ediyor, ahrette buluşunca, Allah'ın kendisine de, babasına da sonsuz mutluluk vermesini diliyordu. Ölümün verdiği ıstırap karşısında şaşkına dönen Hasaneyn ise bu konuda düşünmemeyi seçmişti. Onun imanı tümüyle geleneksel ve taklitçiydi, akıl ya da idrakle ilgisi yoktu. Bir ara annesi onu Allah'ın buyruklarını yerine getirmeye zorlamış, delikanlı bunları otomatige bağlayarak bir süre yerine getirdikten sonra vazgeçmiş ama asla inkâr etmemişti. İmanın ikrarı zihnini hiç meşgul etmez, bu gibi konuları pek düşünmezdi ama gerçekliğinden hiç kuşku duymamıştı. Babanın ölümü, uzun sürmese de, bunları düşünmesine yol açtı ve içinde bulundukları şartların duygusallığıyla iman tazeledi. *Ölüm bir son mu? Babamdan arda kalan sadede bir avuç toprak mı olacak? Başka bir şey kalmayacak mı? Allah korusun! Bu asla olmayacak. Allah'ın kelamı yalan söylemez.*

Sadece Hasan bu gibi şeylerle ilgilenmiyordu. İçgüdüsel olarak bir pagandı sanki; bu gibi düşüncelerin kafasını meşgul etmesine ölüm bile vesile teşkil etmiyordu. Gerçek şu ki, eğitimden veya herhangi başka bir disiplinden etkilenmişliği yoktu. Babasının kendisine öfkelenince dediği gibi, doğuştan serseriydi. Yaradılışı öylesine uçarıydı ki, kalbinde herhangi bir imana yer yoktu; din, daha ziyade bir alay konusu, yaptığı şakaların boy hedefiydi. Bir zamanlar annesinden edindiği en küçük dinsel terbiye bile yaşam pratiğinin acıları içinde dağılıp gitmişti. Böylece, zihni, sonsuzluktan kaçarak uzaklaşmış, dünyevi var oluş ile yaşamın kendisine ve ailesine sunduğu imkânlarla odaklanmıştı. Eniştesi ve kardeşleriyle uzun süre oturmadı. Biraz ileride beliren bir adam hızla kendilerine doğru geliyordu. Hasan onu görür görmez rahat bir nefes almış ve bekliyormuşçasına, "Ferid Muhammed Efendi!" diye ünlemişti.

Ilık bir sonbahar günüydü ama adam terlemişti. Alnında biriken teri mendille siliyordu. Çok şişmandı. Koca bir göbeği, yuvarlak yüzü, ince yüz hatları vardı. Şişmanlığı, ileri yaşta olması ve zarif giysileri, ona bir devlet memuru nu, özellikle de bir kâtibi gururlandıracak türden saygın

bir hava veriyordu. Kardeşler umutla ve babalarının bir komşusuna veya arkadaşına gösterecekleri saygıyla bakışlarını adama sabitlediler.

Adam yanlarına yaklaşıp başsağlığı diledi ve “Bugün Bakanlık’tan izin aldım” dedi, Hasan’a hitaben. “Hadi müteveffa babanın Bakanlık’taki bürosuna gidip cenaze parasını alalım. Ondan sonra gidip gereken neyse alırız.”

Hasan’a cenazeyi nasıl planladığını sordu ve gereken her şeyi yapmasını tembihledikten sonra koluna girdi; birlikte Bakanlığa gitmek üzere uzaklaştılar.

4

HASANEYN TÖREN VAKTİ yaklaştıkça mahzunlaşıyordu. Öyle sıkıntılıydı ki, acısını unuttu. Babasına layık, muhteşem bir cenaze hayal etmişti. Ağabeyleri böyle şeylerin üstünde durmazdı pek ama aileyi küçük düşürecek bir cenaze töreni Hasaneyn için ölümden beterdi. Bunun gerçek olma ihtimalinden sevgili babası için olduğu kadar, kendisi için de korkuyordu.

Etrafa göz gezdirip cenazeyi uğurlamak üzere gelenlerin arasında kerliferli bir adam aradı ama komşuları ve dostları olan Ferid Muhammed Efendi'den başka kimseyi görmedi. Teyzesinin kocası vardı ama o da sadece bir işçiydi. Manav Amm Gaber Süleyman sosyal statü itibariyle eniştesinden halliceydi ama berber ile diğer birkaç kişinin varlığı, yokluklarından daha utanç vericiydi. Babasının cenazesinde bu gibi insanlardan başka kimsenin olmaması çok moral bozucuydu. Ne ki, fazlasıyla sabırsız davranmıştı; çünkü saat tam dörtte, büyük bir bürokrat grubu çıkmaz sokağı doldurup tıkadı adeta. Hasaneyn'in içi rahatladı; acısını yeniden hatırladı. Derken beklenmedik bir şey oldu. Zenginlik ve lüks timsali, görkemli bir otomobil yaklaşıp evin önünde durdu. Arabadaki görevli inip görünüşü unvan ve mevki sahibi olduğunu düşündüren bir adamın arabadan inmesine yardımcı oldu. Yarattığı saygın havaya cüssesi

kadar ellilerdeki yaşının da katkıda bulunduğu adam daha birkaç adım atmadan, üç erkek kardeş hızla kendisini karşılamaya koştu. Bir devlet memuru olarak herkesten çok saydığı bu önemli şahsiyeti karşılama şerefine nail olmak için, Ferid Muhammed Efendi de onlara eşlik etmişti.

“Kamel Ali Efendi'nin evi burası mı?” diye sordu adam, alçak bir sesle.

“Evet, efendim” diye cevap verdi Ferid Efendi, saygıyla.

Adamı sokağın ortasındaki hasır iskemleden başka buyur edebilecekleri bir yer yoktu; çok mahcup oldular. Hasaneyn rahatlamıştı rahatlamasına ama adamın evin bu ev mi olduğunu sorması canını sıktı, çünkü bu, adamın evin nerde olduğunu bilmediğini gösteriyordu. Ağabeyi Hasan'a yanaşıp, “Kim bu adam?” diye sordu.

“Ahmet Yousri Bey” dedi Hasan, “İçişleri Bakanlığı'nın önde gelen müfettişlerinden ve babamızın yakın dostu.”

“O halde neden evin nerede olduğunu bilmiyor?” diye sordu Hasaneyn, hayretle.

Hasan ona tuhaf tuhaf baktı.

“Babamız sık sık ziyaretine giderdi ama o... yani anlayacağın, o çok önemli bir adam!” diye cevap verdi. Ama kısa bir sessizlikten sonra, “Babamız onu çok sever, en iyi arkadaşları olarak görürdü” diye ekleme ihtiyacı hissetti.

Hasaneyn, işin bu tatsız yönünü kendine yediremediğinden hiç olmamış gibi yaptı ve bu büyük adamı orada bulunan herkesin görmesini istedi. Tabutun evden çıkarılma anıydı, acı bir an. Balkondan ve pencerelerden yükselen ağıt sesi kulaklara ulaştı. İnsanlar tabutun ardı sıra yürümek üzere sıraya girerken, olanlara inanamayan iki delikanlının gözleri tabuttaydı. Camiye varana kadar yol boyunca ağladılar. Camide, cenazeye eşlik edenlere zahmet edip geldikleri için teşekkür ederek hepsiyle vedalaştılar. Aralarından bazıları mezarlığa kadar gelmek isteyince, Hasaneyn, büyük ağabeyinin kulağına “Kimsenin gelmesine izin verme!” diye fısıldadı.

Babasının mütevazı mezarlığını kimsenin görmesini istemiyordu. Kalabalığı dağıtmayı başarmışlar, sadece mezarlığa gelmekte ısrar eden Ferid Muhammed'i cenaze arabasına almışlardı.

Bab el Nasr'a hızla vardılar. Araba, biraz ötedeki mezarlığın dışında bir yere, açıkta duran mezarların bulunduğu yere yanaştı; Kamel Efendi yoksullar mezarlığına defnedilecekti. Hasaneyn, tüm üzüntüsüne rağmen, zaman zaman Ferid Muhammed'e utançla bakıp şöyle düşünüyordu: *Babamın öldüğünü bilselerdi başkaları da gelirdi. Bana baş sağlığı diler, bazıları mezara kadar eşlik ederdi. Allah'tan gelmediler. Burası iyi bir mezarlık değil! Değil! Babam ailemize yakışır bir mezarlık hazırlayamaz mıydı bize?*

5

NEREDEYSE gece yarısı olmuştu. Herkes gittikten sonra aile, teyze ve kocasıyla birlikte, sofada toplanmıştı. Anneleri, o gün belki yirminci kez babanın nasıl öldüğünü anlatıyordu. Hüseyin ile Hasaneyn onu dikkatle dinlerken, Hasan ise yüzünde karamsar bir ifadeyle düşüncelere dalmıştı.

Hasaneyn, Ahmet Yousri Bey hakkında konuşulurken müfettişin ailenin nerede oturduğunu bilmediğini söylemediyse, hem teyzesiyle kocasının orada olmasında hem de olayı unutmak istemesindendi. İçi, ölen babasına derin bir sevgi ve merhametle dolu olarak, gözleri yatak odasının kapısında; kapının ardındaki yatağının boş olduğuna inanmıyordu. Anne, onlara dönüp yatmalarını söyledi.

Çok zor bir gün geçirmişlerdi, annelerine itiraz etmeksizin üç küçük yatağın bulunduğu yatak odasına gittiler. Yataklardan birini onlara hemen katılmış olan eniştelere bırakan Hasaneyn ile Hüseyin aynı yatağı paylaştılar. Uyumadılar. Babalarını kederle anarak, onun bu dünyadaki son gününü ve ölümünü konuştular.

“Ona layık, saygın bir cenaze töreniydi” dedi Hasaneyn.

Amm Farag Süleyman onlara katıldı. “Rahmetli büyük adamdı, cenaze töreni de büyük oldu; sokak Şubra Caddesi'nin ağzına kadar doluydu” dedi.

Hasaneyn adamın sesini sevmiyor, varlığından hoşlanmıyordu. Babasının çıplak mezarını onun da gördüğünü hatırlayıp, "Parayı esirgemeyen babamızın ailemize layık bir mezarlık hazırlamamış olması tuhaf" dedi.

Hasaneyn'in sevmediği ses bir daha yükseldi: "Bu yaşta öleceğini nereden bilecekti? Baban daha elli yaşındaydı. Bu ülkede birçok insan o yaşta ikinci veya üçüncü evliliğini yapıyor." Adam bir süre suskun kaldıktan sonra sürdürdü: "Unutma, Hasaneyn Efendi, baban büyükannesiyile birlikte Damietta'dan çıkıp Kahire'ye geldiğinde senin kaddı. Yani, ailen mezar taşları kuşaklara sarı Kahireli ailelerden biri değil."

"Doğru" diye terslendi Hasaneyn. "Biz Kahireli değiliz ama Damietta'daki akrabalarımızla ilişkilerimiz kalmadı."

Teyzesinin, bildiği tek akrabası olduğunu üzülenek düşündü. Mezarlığın dışındaki açık mezar, ailesinin büyük şehirde utanç verici bir biçimde kaybolup gittiğinin sembolü olarak kalacaktı. Yatağını işgal eden bu eniştenin varlığına giderek daha çok öfkeleniyordu. Konuşmayı kesti ve uykuya dalıncaya kadar bir daha hiç konuşmadı.

Dul kadın, kız kardeşi ve kızı sofadaki yerlerinden kıvıldamamış, rahmetli hakkında konuşmaktan yorulmamışlardı. Buradaki hüznün diğer odadakinden daha derindi. Bu, Samira'nın incecik oval yüzü ve ateş gibi yanan gözlerinden belliydi. Küçük basık burnu, sivri çenesi, kısa boyu ve ince bedeniyle ailesine düşkün bir kadın izlenimi veriyordu. Azim ve sabır yansıtan sağlam dış görünüşü hariç, eski hayatıyetinden sanki pek bir şey kalmamıştı geriye.

Yıllar içinde öylesine değişmişti ki, gençken nasıl bir kadın olduğunu hayal etmek kolay değildi. Ne var ki, ona çok benzeyen kızı Nefise, annesinin gençken nasıl bir kadın olduğuna dair yeterince ipucu vermekteydi. Nefise'nin da yüzü ince, burnu küçük ve basık, çenesi sivriydi. Soluk tenli ve kamburdu. Annesinden farkı, küçük kardeşi Hasaneyn gibi uzun boylu olmasıydı. Güzel değil, hatta neredeyse çirkindi. Erkek kardeşleri babalarına benzerken, onun annesine benzemiş olması büyük şanssızlıktı. Üzüntü onu daha da çirkinleştirmişti. Akli sevgili babasındaydı.

Annesinin akli ise, tüm üzüntüsüne rağmen, başka şeylerdeydi. Samira kız kardeşinden rahatsızdı; hayatı kendi-

sine zehir ettiğini unutamıyordu. Yaşam koşullarını her fırsatta kendisinininkiyle kıyaslamaktan haz duyardı adeta. Kendi kocasının çırçır fabrikasında işçi, onun kocasının devlet memuru olduğuna işaret eder; kendisinin köye mahkûm olduğundan, oysa onun Kahire'de yaşadığından, kendi çocukları işçi olarak yaşamaya mahkûm iken onunkilerin okula devam ettiklerinden, o kilerini sadece bayramlarda doldurabilirken onunkinin hep dolu olduğundan kıskançlıkla dem vururdu. Herhalde beni kıskanacak bir neden bulamaz artık diye düşünüyordu, dul kadın. Ama acısı öfkeye yol verdi. Başına gelen felaketin ne gibi hazin sonuçları olduğunu en iyi o biliyordu. Kocasını ölüp gitmişti. Bu işe yaramaz, biçare kız kardeşinden başka kimsesi olmadığını farkındaydı. Kocasını tarafından da akrabası yoktu. Rahmetli kocası ardında hiçbir şey bırakmamıştı. Zaten vefatından önce aldığı maaş da ancak ailenin ihtiyaçlarını karşılayacak kadardı; makul bir emekli aylığı alacağından şüpheliydi kadın. Kocasının cüzdanından sadece iki paund ile birkaç piaster çıkmıştı, işleri yoluna koyuncaya kadar başka paraları yoktu.

Bakışları çocuklarının odasına kaydı. İkisinin okula devam ettiği ve okul harcından muaf oldukları doğrudu ama bunun bir yararı yoktu ki. Büyük oğlan ise tam bir serseriydi. Derin bir iç çekip bakışlarını Nefise'ye çevirdi; kızının haline çok üzülmüyordu. Yirmi üç yaşında, çirkin, parasız ve şimdi de babasız bir kızdı. Artık sadece kendisinin sorumlu olduğu ailesi buydu işte. Mutlu bir rüya olarak geçmişte kalan yaşamı, özellikle başlarda, kocası küçük bir memurken kolay değildi. Yaşam ona mücadeleyi, sabırlı ve metin olmayı öğretmişti; evin direği idi. Çocuklarına karşı tutumu bir anneden ziyade baba gibiydi; bir anneden beklenebilecek zaf ve yumuşaklığın kaynağı kocasıydı. Oğulları ikisinin arasındaki bu kişilik farkının yaşayan örnekleriydi adeta. Hasan, babasının çocuklarını şımartmaya eğilimli, gevşek tutumunun sefil kanıtı, Hüseyin ile Hasaneyn ise annelerinin disiplinli tutumunun ürünüydü. Dul bir kadın olarak da güçlü olacağım elbet, dedi kendi kendine. Ne var ki, gecenin bu saatinde üzülmekten ve dertlenmekten başka bir şey gelmiyordu elden.

6

ERTESİ GECE BAŞ BAŞA KALMIŞLARDI; babanın odasındaki eşyalar bir köşeye yığılmış, odanın kapısı kapatılmıştı. Çocuklar annelerinin söyleyeceklerini dinlemek üzere toplandı. Samira, onlarla konuşması gerektiğinin farkındaydı ve ne söyleyeceğini biliyordu; bunu uzun uzun düşünmüştü. Ne var ki, hiçbir şey onu kişiliğinin birbiriyle çelişen iki ayrı yönü kadar zorlayamazdı; sert ve güçlü dış görünüşüne rağmen içi, özellikle de ailesine karşı sevgi ve merhametle doluydu. Gözlerini çocuklarının beklenti içindeki bakışlarından kaçırıp, “Büyük bir felakete uğradık” dedi. “Rahman ve rahim Allah’tan başka sığınabileceğimiz kimse yok.”

Ne yapacağız şimdi, diye soramamıştı onlara; çünkü hiçbirinden, en büyük oğlu Hasan’dan bile bir cevap alamayacağından emindi. Derdini paylaşıp yardım isteyebileceği tek bir insan yoktu koca dünyada. Boşlukta ydı ama teslim olmayacaktı.

“Akramamız da yok” diye sürdürdü. “Sevgili babamız öldü. Bize emekli maaşından başka hiçbir şey bırakmadı; o da zaten yetersiz olan maaşından çok daha düşük olacaktır. Yaşam umutsuz gibi görünüyor ama Allah kullarından yardımını esirgemez. Benzer durumdaki birçok aile, Allah ellerinden tutup onları selamete çıkarana kadar sabretmesini bilmiştir.”

“Kimse aklıktan ölmez” dedi Nefise gözyaşlarına boğularak. “Allah elimizden tutacaktır. Ölümünden ötesi yok. Ah, babacım!”

Nefise’nin döktüğü gözyaşı erkek kardeşlerini etkilememişti çünkü akılları annenin kendilerini daha da ciddi şeylerin beklediği gerçeğini gölgeleyen konuşmasındaydı. Gözleri ondaydı. “Allah’tan umut kesilmez” diye sürdürdü kadın. “Ne var ki, durduğumuz yeri bilmezsek mahvoluruz. Sabır ve vakarla payımıza düşenle yetinmeyi öğrenmeliyiz. Allah yardımcımız olsun.”

Çocukların hepsine birden, aynı anda söyleyebileceği başka bir şey kalmamıştı. Şimdi her biriyle ayrı ayrı konuşmalıydı. Küçük sorunlarla başlayıp, ciddi sorunları alıştırarak alıştırarak dile getirmenin daha akıllıca olacağını düşündü. Hüseyin ile Hasaneyn’e baktı ve üzüntüsünü belli etmemeye çalışarak, “Size harçlık veremeyeceğim artık” dedi, sakin bir ses tonuyla. “Allah’tan genellikle ıvr zıvıra harcanan bir para bu...”

İvr zıvr! Futbol kulübü üyeliği, sinema ve romanlar ıvr zıvr şeyler mi? Hüseyin’in bu karara canı çok sıkıldı ama ses etmedi. Cep harçlığı olmadan yaşamının neye benzeyeceğini hayal etmeye çalıştı. Hasaneyn’e gelince, onun halli yıldırım çarpmış gibiydi. “Hiç mi? Tek bir milliemi bile vermeyecek misin?” diye itiraz etti, şuursuzca.

Samira gözlerini dikip uzun süre ona baktı ve “Hiç! Tek bir milliemi bile vermeyeceğim” dedi kararlı bir sesle.

Çocuğun itiraz etmesi canını sıkmıştı. Ne ki, söyledikleri teyit edilmiş ve özellikle Hasan’a da duyurulmuş olması bakımında iyi olmuştu. En büyük oğlunun diğerlerinden daha fazla sorun teşkil edeceğinden korkuyordu. Hasaneyn dudaklarının arasından anlaşılmaz bir şeyler mırıldanarak, “Okulun cep harçlığı almayan yegâne öğrencileri olacağız” dedi, kısık bir sesle.

“Sana öyle geliyor” diye cevap verdi kadın, terslenerek. “İnsanların başına bir sürü felaket geliyor, parası olmayan bir sürü öğrenci var. Okuldaki öğrencilerin ceplerini ararsan çoğunun boş olduğunu görürsün. De ki, sadece siz fakirsiniz, bunda utanacak ne var? Ayrıca, başımıza gelen felaketin sorumlusu ben değilim.”

Hasaneyn annesiyle konuşmakta olduğunun idrakiyle sustu. Babası her zaman daha toleranslı ve anlayışlı olmuştu, onu kızı Nefise kadar çok severdi. Annesi yumuşamıyordu. Yetmiyormuş gibi, "Sizden okulda yemek yemenizi istiyorum, eve aç gelmeyin" demişti.

İki delikanlı okulda verilen öğle yemeğini nadiren yer, evde yiyecekleri akşam yemeğine kadar beklemeyi tercih ederlerdi. Okulda verilen öğle yemeğini tıka basa yiyen öğrenciler alay konusu olurdu.

"Neden her zamanki gibi evde yemeyelim?" diye sordu Hasaneyn, yumuşak bir sesle.

"Kim bilir? Belki de evde sevdiğin yemekler olmayacaktır artık!" diye cevap verdi anne, sert bir sesle.

Söylenenleri derin bir sessizlik içinde dinleyen Hasan'ın dudaklarında belli belirsiz bir gülümseme vardı. Kaşlarını çatarak saklamaya çalışıyordu ama Samira çoktan fark etmişti. Hasan ile yüzleşmeye ve ona her şeyi olduğu gibi anlatmaya kararlıydı, şayet bu uzun girişten sonra hâlâ duymak istiyorsa tabii. "Sen ne diyorsun?" diye sordu, hüzünle.

Hasan en büyükleriydi, ilk çocuğu ve ilk sevgilisi! Gel gör ki, anne sevgisinin içgüdüyle hiçbir ilgisi olmayan şeylerden etkilenebileceğinin elle tutulur kanıtıydı. Bu onu sevmediği, ondan nefret ettiği anlamına gelmiyordu. Hayır! Sadece onu hesaba katmaz olmuştu, o kadar. Hasan onu büyük hayal kırıklığına uğratmıştı, maalesef. Artık kalbinin kuytu bir köşesini işgal ediyor; ne zaman hatırlasa, ona olan sevgisi simsiyah anılar ve derin bir hüzünle kararıyordu. Ailenin yüzkarası olagelmışti, hâlâ öyleydi. Başlangıçta babasının parasızlığının ve kayırmacılığının kurbanı olmuş, okula diğerlerinden daha geç gönderilmişti. Okul yaşamına isyanı çok sürmemiş, sık sık kaçıp imtihanları veremeyince daha ortaokuldayken okulu bırakmıştı. Babasıyla ilişkisi kavga ve anlaşmazlık yüzünden giderek gerilmiş, sonunda gerçek bir düşmanlığa dönüşmüştü. Baba, bazen onu tekme tokat evden atıp günlerce sokakta bırakır, Hasan delikanlı yaşında serserilerle, mücrimlerle arkadaşlık edip günaha batmış bir halde dönerdi. Baba ondan umudunu kesip adam etmekten vazgeçince, manava çırak vermiş, delikanlı orada bir ay çalıştıktan sonra manavı neredeyse harabeye çeviren bir kavga çıkarıp kovulmuştu.

Derken, bir otomobil tamircisinin yanında işe girmiş, oradan da kavga ettiği için kovulmuştu.

Hasan babasının öfkesine, annesinin sertliğine aldınış etmez olmuştu. Kendisini kınamalarını tartışarak, şakaya vurarak veya hafife alarak geçiştiriyor, evi terk etmediği gibi, iş de aramıyordu. Geleceğe dair hiçbir kaygısı yoktu sanki; pervasızca, sorumsuzca yaşamayı ısrarla sürdürmekteydi ki, babasının ölümüyle karşılaştı. Durumun ne kadar ciddi olduğunu farkındaydı çünkü babasının maaşının ne olduğunu bir tek o biliyor, emekli maaşının ne olacağını hesaplayabiliyordu. "Sen ne diyorsun Hasan?" diye soran annesinin, ne demek istediğini biliyordu aslında. *Bize, Allah kullarını esirgemez diyorsun*, diye düşündü. *Ben de o kullardan biriyim. Göreceğiz bakalım bizi nasıl hatırladığını! Neden babamızı alıp götürdü? Hikmetinin tezahürü için bizim gibi kurbanlar mı lazım O'na?*

Hasan'ın, böyle düşündüğü halde, annesine nezaketle ve sevgiyle gülümsemesinde bir sorumluluk emaresi vardı sanki. "Her şeyi anlıyorum" dedi.

"Anlamak yetmiyor" diye cevap verdi Samira, asabi bir sesle. "Bir şeyler yapmak lazım."

"Bunu çok duyduk" dedi Hasan.

Samira allak bullak oldu. "Her şey değişti artık" dedi. "Senin de değişeceğini umuyorum. Umut var mı?"

"Benim gibi bir adam bu hayatta kaybolup gitmez" diye terslendi Hasan. "Ben kendimi idare edebilirim. Etrafta bir sürü fırsat var, bende de sayısız silah. Dinle anne, senden bütün istediğim bir yatak ve birkaç dilim ekmek."

Hep böyle yapardı. Kabul ediyormuş gibi başlayıp, yeni taleplerle bitirirdi. "Bir yatak ve birkaç dilim ekmek! Başka? Şakanın sırası değil" dedi Samira, öfkeyle bakarak.

"Şaka yapan kim?" diye sordu Hasan.

"Bize, bizi besleyecek biri lazımken, seni nasıl besleriz? Beni böyle konuşturma."

"Sadece bir süreliğine, işler yoluna girinceye kadar" dedi Hasan, gülümseyerek. "Sana yük olmayacağım. Hayatımı kazanmak için elimden geleni yapacağım. Ama ya iş bulmam birkaç günümü alırsa? Açlıktan ölmem seni mutlu mu edecek? Her neyse, iş buluncaya kadar ekmeğini paylaşacağım."

Samira iç geçirdi. Gerçek bir sorunla karşı karşıyaydı ve ne yapacağını bilmiyordu. En korktuğu şey, özellikle babasının ölümünün üstündeki etkisi azalınca Hasan'ın tekrar serserilik yapmaya başlamasıydı.

“Umarım ciddiyet ve samimiyetle iş ararsın” dedi yalvarırcasına.

“Söz veriyorum” dedi Hasan içtenlikle. “Babamın ölüsü üstüne yemin ediyorum.”

Babasının ölüsünün üstüne yemin etmiş olması hepsinin acısını deşti. Nefise ağlamaya başladı, Hasaneyn'in yüreği yandı; Hüseyin ile Hasan şaşkın bir haldeydi. Bu arada anneleri dalıp hiç ses etmemiş ama söyleyeceklerinin bitmediğini unutmamıştı. Kıpırmızı şiş gözlerle çocuklarının bir birine, bir diğerine bakıp duruyordu.

“Nefise iyi dikiş diker” dedi. “Komşularımıza dostça veya nezaketen elbise dikmişliği çok. Artık karşılığında makul bir ücret talep etmesinin uygun olacağını düşünüyorum.”

“İyi fikir” diye ünledi Hasan.

Ama Hasaneyn öfkelenmiş, bembeyaz olmuştu. “Terzilik mi yapacak yani?”

“Neden olmasın? Bunda utanılacak bir şey yok” diye cevap verdi Hasan.

Samira kaşlarını çatıp bağırdı: “Sen sadece yiyip içip uyumayı bilen bir öküzsün ve yaşam nedir bilmiyorsun! O aptal kafan durumumuzun ne kadar kötü olduğunu hiç anlamayacak.”

Hasan itiraz etmek üzere ağzını açacak oldu. Samira “Kes sesini!” diye tekrar bağırınca homurdanıp sustu.

Hasan'a haddini bildirdiğini düşünen Samira, bu kez Hüseyin'e döndü. Göz göze geldiler. “Yapacak bir şey yoksa işi Allah bırakalım...” diye mırıldandı Hüseyin.

Samira duygulandı. “Hasan'ın dediği gibi, bunda utanacak bir şey yok. Küçük düşmenizi ya da utanç duymanızı istemem; ama bazen elden başka bir şey gelmiyor işte. Yapabileceğim bir şey yok. “

Acı bir sessizlik oldu. Çocukların arasında annesine en çok benzeyen Hüseyin idi. O da annesi gibi ailesine bağlı, sabırlı ve basiretliydi. Kız kardeşi için yapılan plan onu çok

rahatsız etmişti ama böyle olması gerekiyorsa karşı çıkmak aptallık olurdu. Son iki gün içinde hayatı boyunca öğrendiklerinden çok daha fazlasını öğrenmişti.

Biçare Nefise suskundu. Bu öneriyi ilk kez duymuyordu çünkü annesi kendisine bunun kaçınılmaz olduğunu söylemiş, onu ikna etmişti bile. Onun için dikiş dikmek eğlenceli bir iş, bir hobiydi zaten; bütün yapması gereken ücret talep etmeye alışmaktı. Babasının ölümünden duyduğu acı, içindeki değersizlik duygusuyla ikiye katlandı ama neye yarardı ki?

Hasan sessizliği bozdu. “Babamın Nefise’nin eğitimine devam etmesini yasaklaması gerçekten kötü olmuş. Kız kardeşimiz öğretmen olsaydı, işler böyle mi olurdu?” dedi esefle. Herkes dönüp bakınca saçmaladığını anladı. Eğitimin değerini kız kardeşinden önce kendi idrak edip okula devam etseydi daha iyi olmaz mıydı? Huzursuz oldu. Kaşlarını çatıp, “Eğitim Nefise gibi başka şansı olmayan, biçare insanlar içindir zaten” dedi.

ERTESİ SABAH, SAMİRA, büyük oğlu Hasan'la birlikte Eğitim Bakanlığı'na gitti. Kendisinin Kamel Ali Efendi'nin dul eşi olduğu duyulunca, rahmetlinin iş arkadaşları yardımına koştı. Samira, müteveffa kocasının aldığı maaştan bu durumda ailesine düşen her ne ise ödenmesini talep edince, kendisine miras prosedürü hakkında bilgi verdiler. Sonra kocasının emekli maaşını sordu. Rahmetlinin arkadaşlarından biri onu Personel Dairesi'ne götürdü. Ona kocasının yaklaşık otuz yıllık memuriyeti boyunca ayda on yedi pound aldığını, bu durumda mirasçısına ayda beş pound düşeceğini söylediler. Dul kadının devletin maaştan yaptığı kesintiye dair hiçbir fikri yoktu. Dahası, bu parayı almak için gereken prosedürün aylarca süreceğini öğrenince iyice şaşırdı ve "Bu kadar bekleyemeyiz!" demekten kendini alamadı.

"Bu paradan başka paramız yok bizim" dedi Hasan, annesinin endişesine açıklık getirmek istercesine ama anında pişman oldu. Bu sözlerin kendisi gibi güçlü kuvvetli bir adamın ağzından çıkmış olması tuhaftı ancak oradaki memur üstünde bile durmamıştı.

"Bayan" dedi, "biz sizi hiç bekletmeyeceğiz, söz veriyorum ama Maliye Bakanlığı'ndaki formaliteler için bir şey diyemeyiz."

Bu güzel sözler neye yarardı ki? Söylense ne olurdu? Umutsuzluk içinde bakanlıktan ayrıldılar.

“Nasıl” diye bağırdı Samira. “Bu ayı, gelecek ayı nasıl göğüsleyeceğiz? Ayda beş pound ile nasıl geçineceğiz?”

Genç adamın canı sıkılmıştı, korkuyla bakışlarını indirdi. Derken, çaresizliğine rağmen Samira’nın yorgun bakışlarında bir umut ışığı belirdi. “Ahmet Yousri Bey’e gideceğim” dedi. “O itibarlı bir müfettiştir, babanın da iyi arkadaşı.”

“Doğru” dedi Hasan. “Ağzından çıkacak tek bir kelime prosedürü hızlandırabilir.”

Kadın oğluna bakıp, “Benimle vakit kaybetme” dedi. “Belki ne durumda olduğumuzu idrak etmişsindir artık. Git kendine bir iş bul.”

Samira Şubra Caddesi’ne yalnız döndü. Akşamüstüne kadar evde oturduktan sonra “zengin mahallesi” olarak anılan Taher Caddesi’ne gitti. Nasrallah çıkmazının üç blok kuzeyinde, çift taraflı zarif villalarla modern binaların bulunduğu geniş bir sokaktı. Bey’in villasını bulmak için gelip geçen birkaç kişiye adres sordu. Çiçekli bir bahçenin içinde, iki katlı çok güzel bir evdi. Kapıcıya kendini “Kamel Ali Efendi’nin dul eşi” olarak tanıttı. Kapıcı hemen dönüp geldi ve onu geniş bir terasa açılan, muhteşem bir salona alıp, Bey’in giyinmekte olduğunu, hemen geleceğini söyledi. Samira, çok uzun bir süre beklemişti sanki, ona öyle geldi ama yerinden kımıldamadı. Siyah peçesini kaldırmadan ve akli çevresindeki lüksü görmeyecek kadar meşgul, bekledi. Kocasının sevgiyle ve gururla bahsettiği bu büyük dostuna güveniyordu. Bu dostluğun tezahürüne, mevsimi gelince kendilerine hediye olarak gönderilen üzüm ve mango sepetleriyle bizzat şahit olmuştu. Kocası gecelerinin büyük bir kısmını bu villada, belki de kendisinin oturduğu koltukta oturarak geçirir; geç saatlere kadar lavtasının tellerini tıngırdatırdı. Dolayısıyla, bu villadan içi rahatlamış olarak çıkması mümkündü. Samira böyle düşüne-dursun salonun iç kapılarından biri açılıp özenle burulmuş bıyıkları, uzun boyu ve koca cüssesiyle Bey girdi. Kadın kibarca ayağa kalktı. Bey kendisiyle selamlaştı.

“Buyurun, oturun lütfen” dedi, nezaketle. “Ziyaretinizle bize şeref verdiniz. Allah’ın merhameti üstünde olsun, kocanız benim çok sevgili bir dostumdu, kaybına ömrüm boyunca üzüleceğim.”

Samira, bu kabulün hayra alamet olduğunu düşünerek adama teşekkür etti. Adam, kadının gözlerinden yaş gelince-

ye kadar kocasından bahsetti. İçinde bulundukları durum kadını daha da duygulandırmış, adamda sempati ve acıma hissi uyandırmak için, biraz da içgüdüsel olarak, gözyaşlarını silmemişti. Kısa bir sessizlik oldu. Kadın, adamın bıyıklarının ve sakalının boyalı olduğunu, görünüşe fazlasıyla önem verdiğini ve üstünden buram buram parfüm kokusu yayıldığını fark etti. Adam sebebi ziyaretini sordu.

“Ekselansları” dedi kadın, “müteveffa kocamın emekli maaşını alabilmem için gereken formalitenin hızlandırılması talebiyle geldim size. Aylarca sürebileceğini söylediler.”

Adam uzun uzun düşündü ve “Elimden geleni yaparım. Maliye Bakanlığı Müsteşarı ile konuşurum” dedi.

Samira teşekkür etti, rahatlamıştı. Kısa bir tereddütten sonra, “Ekselansları, ne halde olduğumuzu bir Allah bilir, çok hızlı hareket edilmesi lazım” demeden edemedi.

“Anlıyorum, tabii” dedi adam ciddi bir yüz ifadesiyle. “Yardıma ihtiyacınız var mı?”

Ama ne soru?! Cebinde kocasının cüzdanında bulduğu o iki paundtan başka para yoktu dul kadının; emekli maaşını alıncaya kadar sahip olduğu bütün para buydu. Bunu nasıl söyleyebilirdi ki adama? Hiç böyle bir durumda kalmamıştı. İnsan kurnaz olmalı, alışmalıydı belki de. Utancından bir süre suskun kalıp, “Çok şükür, biraz daha bekleyebilirim” diye cevap verdi, alçak bir sesle.

Kadının bu cevabı Bey'i rahatlattı, nezaketen sormuştu zaten. Bu rahatlığın sebebi, aslında ne cimriliği ne de arkadaşının dul karısına yardım etmek istememesiydi. Yardım edecek durumda değildi! Çok zengin olduğu halde, parasının çoğunu genellikle kendine ve ailesine harcar, elinde pek bir şey kalmazdı. Oysa kadına yardımcı olmaya hazırdı, zaten o da talep etmemişti. Rahmetli kocasının, onun zannettiği türden arkadaşı olmadığını farkında değildi. Adamı seviyor, onun mevcudiyetinden ve kendisine keyif veren sanatından zevk alıyordu ama içinde beylerin ve paşaların bulunduğu diğer arkadaşları gibi eşiti olarak görmüyordu. Rahmetlinin hatırı için, kadına samimiyetle yardımcı olmak istiyordu. Böylelikle, muhtemel taleplerin de önünü almış oluyordu. Kadın gitmek üzere ayağa kalktı. Bey de kalkıp onu uğurladı.

Samira yola çıkınca bir “Oh” dedi ama, “Daha cesur olsaydım Bey'in yardım teklifini kaçırmazdım... hele bu kadar ihtiyacım varken” diye düşünmekten kendini alamadı.

8

NEFİSE MUTFAKTA KAYBOLMUŞTU. Hasan'ın nerede olduğunu kimse bilmiyordu. Anneleri emekli maaşı sorununu halletmek için Eğitim Bakanlığı'na gitmişti. Böylece, Hüseyin ile Hasaneyn babalarının ölümünden sonra ilk kez yalnız kalmışlardı evde. Hüseyin yatağın üzerinde bağdaş kurmuş oturuyor, kardeşi odanın bir köşesindeki masanın başında parmakları arasındaki kalemle oynuyordu.

"Hayat çekilmez oldu!" dedi, Hasaneyn.

Hüseyin'den cevap bekliyordu. Cevap gelmeyince içeryip bakışlarını ona çevirdi. Evin en küçüğü olduğu için sorunlarını diğerlerinin çözmesini beklemesi doğaldı. Ağabeyinin sessizliği sinir bozucuydu. "Ne düşünüyorsun?" diye sordu.

"Ne hakkında?" dedi Hüseyin, anlamazdan gelerek.

"Annemin söyledikleri hakkında, tabii! Durumumuz o kadar kötü mü gerçekten?"

Hüseyin omuz silkti. "Neden yalan söylesin ki?" diye cevap verdi.

Hasaneyn'in gözleri umutla parladı. "Bizi zapt etmek için tabii" dedi. "Bizi korkutmak ve dikkatli davranmamızı sağlamak için. Şaşıracak bir şey yok bunda, serttir annem. Babam olmasaydı neşe nedir, sevinç nedir bilmeyecektik zaten!"

"Keşke hiç bilmeseydik" dedi Hüseyin, hüzünle.

“Ne?” diye ünledi Hasaneyn.

“Şımartılmış olmasaydık şimdi mahkûm olduğumuz bu yaşantı çok daha kolay gelirdi bize.”

“O halde annemin söylediklerine inanıyorsun” dedi Hasaneyn, korkuyla. “Babamın bize bir şey bırakmadığı doğru mu? Emekli maaşı masrafları karşılamaya yetmez mi?”

“Söylediği her şeye inanıyorum, doğru söylüyor” dedi Hüseyin, iç çekerek.

“Böyle bir yaşama nasıl dayanacağız?” dedi Hasaneyn, kaygıyla. Hüseyin’in dudaklarında hafif bir gülümseme belirdi. Kardeşinin üzüntüsüne katılıyor ama ona karşı çıkmanın daha akıllıca olduğunu düşünüyordu.

“Herkes gibi, biz de dayanacağız” dedi, meydan okurcasına. “Herkesin her şeyi temin eden bir babayla varlık içinde yaşadığını düşünmüyorsun herhalde? Kimse intihar etmez, herkes hayatta kalır!”

Hasaneyn’in sabrı taştı. Ağabeyine bakıp, “Çok soğukkanlısın!” diye ünledi.

“Sana hak verecek olsam, bütün umudunu kaybeder ağlayıp durursun” diye cevap verdi Hüseyin, gülümseyerek.

“Kadere teslim olan, onu daha da acımasız olmaya teşvik eder!”

Diğer delikanlı alay edercesine gülümsedi. “Hadi kadere isyan edelim ve ‘Hor’a ölüm!’ diye bağırdığımız gibi, ‘Kadere ölüm!’ diye bağıralım. ‘Hor’a ölüm!’ işimize yaramıştı ama bu işimize yaramayacaktır.”

Hasaneyn kaşlarını çatıp, “Kime müracaat edebiliriz ki?” dedi sıkıntılı bir sesle.

“Allah’a!” diye cevap verdi Hüseyin.

Bu cevap Hasaneyn’i iyice öfkeliendirdi. Yeterli olduğunu düşünmüyordu. Allah herkesin sığınağıydı, elbet ama dünyada açlık çeken, sıkıntı çeken çok insan vardı. Allah’a iman ediyordu ama elle tutulur bir güvence peşindeydi. Ağabeyinin, kendisini yalnız bıraksın diye lafı geçiştirdiğini düşünerek iyice inatlaştı.

“Allah babamızı alıp, bizi himayesiz bıraktı” dedi.

“O bizi himaye eder” dedi Hüseyin, kardeşini kasten kışkırtırcasına.

“Beni kandıramazsın, bu kadar soğukkanlı olduğuna inanmıyorum” diye patladı Hasaneyn. “Kendini güvende hissediyor musun sahiden?”

Hüseyin kardeşini içi acıyarak ama biraz da öfkeyle dinlemişti. “İman sahibi olan insan hep sakindir” diye cevap verdi, belki de duygularını saklamak için.

“Ben de iman sahibiyim ama çok telaşlanıyorum.”

“O halde imanın tam değil” dedi Hüseyin, söylediklerine kendi de inanmayarak.

“Olsun!” diye ünledi Hasaneyn, içerleyerek. “İnanmadıklarını hiç çekinmeden söyleyen öğrenciler var ama.”

“Biliyorum.”

“Akıllı, iyi okuyan öğrenciler.”

“Onlar gibi olmak ister miydin?”

“Hayır, ben okumaktan pek hoşlanmıyorum” diye cevap verdi Hasaneyn, korkuyla. “Sen çok fazla okuyorsun!”

“Doğru” dedi Hüseyin gülümseyerek. “Ama Allah’ı kalbimden çıkarmadım hiç. Doğruyu söylemek gerekirse, başımıza gelen her felaketten O’nu sorumlu tutarak fazla ileri gidiyoruz. Görmüyor musun, Allah babamızın ölümünden sorumluydu, babamızın bize bıraktığı küçük emekli maaşından da mı sorumlu?”

Hasaneyn konuşmanın kendi sıkıntılarından uzaklaştığını hissederek rahatsız oldu. “Söyle bana, cep harçlığı olmaksızın nasıl yaşayacağız biz? Sinemasız, futbolsuz! Boksa başlayacaktım” dedi huzursuzluk içinde.

“Annemizi üzecek şeylerden kaçın” dedi Hüseyin, ciddi bir ifadeyle. “Ona yardımcı olamadığımıza göre, bari gereksiz yere eziyet etmeyelim. Yapayalnız olduğunu unutma. Ne amcamız, ne dayımız var.”

“Yok! Ama bari ablamız terzilik yapmasaydı. Aman Allahım, herkes ne der?”

Hüseyin’in morali bozuldu. “Terzi” sözcüğü ona da acı veriyordu. “İnsanların bizim hakkımızda ne söylediğine aldırmış etmeden de yaşayabiliriz” dedi öfkeyle ve konuşmaya bir son vermek için yerinden kalkıp odadan çıktı.

9

BABALARININ ÖLÜMÜNDEN SONRA ilk kez okul bahçesine giriyorlardı; belirli bir mahcubiyet içindeydiler. Yaşam asla eskisi gibi olmayacaktı. Öğrencilerden bir şey saklamak imkânsızdı. Bu durum her ikisi içinde son derece can sıkıcıydı. Olanları arkadaşlarından sadece birkaçı biliyordu ama haber çok geçmeden yayıldı ve herkes başsağlığı dilemeye koştı. Öğrencilerden biri, “Aileniz size iyi bir hami bulmalı; babamın ölümünün ne büyük bir felaket olduğunu hamiliğimi amcan üstlendiği zaman anlamıştım” diye uyardı.

Bir hami! Hüseyin, bazı öğrencilerin son nümayişlere ve birleşik cephe olarak hareket etme girişimine dair konuşmalarını dinliyormuş gibi yapıp Hasaneyn’in arkadaşına verdiği cevabı dinledi. “Biz hamimizden eminiz.”

“Çok şanslısınız” dedi arkadaşı. “Tabii, bu ne tür bir miras kaldığıyla ilgili bir şey. Toprak kaldıysa kolayca kazıklanırsınız ama bina kaldıysa bu o kadar kolay olmaz. Annem öyle diyor.”

“Allah’tan bizimki binalardan oluşuyor” diye cevap verdi Hasaneyn, sükûnetle.

Hüseyin deliye döndü; sadece kardeşi yalan söylediği için değil, bu yalanın nereye varacağından korktu. *Zengin olduğumuzu zannederlerse ne yaparız*, diye düşündü. *Ne*

yaparız, ne deriz? Sorumsuzca yalan söylüyor. Allah kah-
retsin! Kardeşini bakışıyla uyarmaya çalıştı ama Hasaneyn
kızgındı, görmezden geliyordu. Öğrencilerden biri babaları-
nın nasıl öldüğünü sordu. Hasaneyn, "Bize aniden öldüğü-
nü söylediler" dedi duygusal bir sesle. "Tuhaftır; öldüğü
günün sabahı benim okula gitmek üzere olduğumu görün-
ce, yani ölmeden bir saat önce, omzumu okşamış ve 'Güle
güle' demişti durup dururken. Bana veda ettiğini nereden
bilebilirdim?" Aslında böyle bir şey olmamıştı; neden böyle
söylediğini de bilmiyordu. İşin daha ilginç yanı, bunları an-
latırken sesinin gerçekten duygu yüklü olmasıydı. Esraren-
giz bir dürtüyle babasını yüceltmek istemiş, doğaçlama
yapmıştı. Hüseyin, kardeşinin dokunaklı bir sesle anlattık-
larına o kadar şaşırmıştı ki, neredeyse gülecekti. Yüzünü
başka yöne çevirdi ve biraz ileride futbol takımının kapta-
nını görüp ona doğru yürüdü. Selamlaştılar.

"Kardeşimle benim, Şubra Kulübü üyeliğimizi lütfen ip-
tal eder misiniz?" dedi.

Kaptan şaşırdı. "Neyiniz var sizin?" dedi, itiraz edercesi-
ne. Hasaneyn takımın sağ açığı olduğu için canı sıkılmıştı.

Kaptanın tavrından alınmıştı. "Babamızı kaybettik" diye
cevap verdi.

Kaptan önce sessizliğe gömüldü, sonra usulca başsağ-
lığı diledi ve konuşmadan geçen birkaç dakika sonra, "Bu,
takımın sizin gibi iki yetenekli oyuncudan mahrum olaca-
ğı anlamına mı geliyor?" diye sordu.

"Yasımız bunu emrediyor" dedi Hüseyin, telaşla.

"Yasta olmak spora mani değildir" dedi kaptan, şefkatle.

"Üzgünüm ama içinde bulunduğumuz durum bunu ge-
rektiriyor" diye cevap verdi Hüseyin, dostane bir tavırla;
onunla göz göze gelmemeye çalışarak veda edip uzaklaştı.

Arkadaşları siyaset konuşuyordu. İçlerinden biri, "Top-
lum Bilimleri, Ziraat Fakültesi ve Dar el Ulum şehitlerine
Allah rahmet eylesin!" dedi.

"Kurban vermek zorundayız" dedi bir diğeri, "çünkü İn-
gilizler sadece kandan anlıyorlar."

"Şehitlerimizin temiz kanı boşuna akmadı."

"Birleşme çağrısını duymuyor musunuz?" dedi bir üçüncü.

"Bak, *The Times* müzakerelerden bahsediyor."

Zil çaldı. Tartışmayı sürdürerek sınıflara girdiler.

10

ELLERİNDE KİTAPLARI, avluyu sessizce geçtiler. “Şubra Kulübü’nün futbol takımı bir sonraki maç için antrenmana başladı!” dedi Hasaneyn, merdivenleri çıkarlarken. Hüseyin cevap vermedi. Gözünde futbol sahasıyla oyuncuları canlandırıp kaptanın herkese “içinde bulundukları durum bunu gerektiriyormuş” diye açıklama yaptığını düşündü. Oyun olmayacak, eğlence olmayacak, Hasaneyn’in bu şikâyetlerinden de kaçış olmayacaktı. Kapıyı çalıp içeri girdiler ve gördükleri manzara karşısında donup kaldılar. Mobilyalar, sofadaki sandalyeler, halılar, gardıroplar, her şey salonun ortasına yığılmıştı. Samira ile Nefise kollarını sıvamıştı, hava çok sıcak olmadığı halde ter ve toz içindeydiler.

“Neler oluyor?” diye bağırdı Hasaneyn.

“Bu daireden çıkıyoruz” diye cevap verdi anneleri.

“Nereye?”

“Aşağı kata. Ev sahibinin dairesiyle değiş tokuş yapıyoruz.”

En alt katta, o tozlu avluya bakan balkonsuz daire! Yandaki çıkmaz sokağa bakan pencerelerinden gelip geçen herkesin içerisini gördüğü, güneş almayan, o havasız daire!

“Ama neden?” diye sordu Hasaneyn, mutsuz bir sesle ve annesinin vereceği cevabı gayet iyi bildiği halde.

“Çünkü kirası bir pound elli piaster” dedi Samira.

“Kira farkı elli piaster bile değil, değer mi?” diye itiraz etti delikanlı.

“Küçük bulduğun o kira farkını ödemeyi üstlenir misin?” diye sordu anne, öfkeyle.

“O halde neden Nefise’nin terzilik yapmasına razı olduk?”

“Yemek yiyebilmek için” dedi anne, gözleri ateş saçarak. “Açlıktan ölmemeniz için.”

İçerlediğini belli etmemeye çalışan Hüseyin, “Bütün bunlar ne zaman oldu?” diye sordu, yumuşak bir sesle ve en ufak itirazda bulunmaksızın.

“Ev sahibine ben önerdim, hiçbir şeyi saklamadan” diye cevap verdi kadın, alnını siyah elbisesinin yeniyle sileyerek. “İyi bir kadın, hemen kabul etti.”

“İyi bir kadın olsaydı, aynı fiyata oturduğumuz dairede oturmamıza razı olurdu” diye homurdandı Hasaneyn.

“İnsanların senin rahatından başka düşünecekleri şeyleri de var” diye cevap verdi anne, sert bir sesle.

“Bu akşam nerede uyuyacağız?”

“Yeni dairede” diye cevap verdi Nefise, babasının şoku- nu atlatamadığını gösteren kederli bir sesle.

Tam bu sırada, Hasan, elinde son bir eşyayla, rahmetli babasının yatak odasındaki askılıkla çıkageldi. “Bırakın atışmayı da eşyaları aşağıya taşıyalım. Karanlık çökmeden iki saatimiz var” dedi ve kanepelerden birinin ucundan tutup, “Sen de öbür ucundan tut!” dedi Hüseyin’e.

Nefise kapıyı açtı, iki kardeş kanepeyi kapıdan geçirip dikkatle aşağı taşımaya başladı. Hüseyin, üçüncü katta oturan Ferid Muhammed Efendi’nin ailesinden kimsenin onları görmemiş olmasını diliyordu.

Ölümün en zor yanı ayrılık değil, diye düşündü. *Kaybet- tikleri insandan ayrıldıkları için üzülen insanlar, güvencesi olan insanlardır. Bize gelince, dertler birbirini öyle hızlı izli- yor ki, üzülecek vakit kalmıyor. Durumumuz gittikçe kötüleş- mekte ama sabırlı olmamız ya da hiç olmazsa sabredermiş gibi yapmamız lazım. Yapacağımız en kötü şey, kendi kay- gılarımızı dile getirerek annemizin üzüntüsünü büsbütün ar- tırmak olacaktır. Hasaneyn ile daha sert konuşmalıyım!* Ablayla anne de taşıyabilecekleri şeyleri taşımaya başla- mışlardı. Hasaneyn orada öylece durup izlemek istemedi

ve onlara katıldı. Ailenin bütün fertleri merdivenlerden inip çıkıyor, eşyaları alt kattaki daireye taşıyorlardı. Ev sahibi daireyi boşaltmıştı. Avluya yığıldığı eşyaları taşımak için gelen hamallar sıralarını bekliyorlardı. Belli etseler de etmeseler de, ailenin bütün fertleri aynı duyguyu paylaşıyor, acı çekiyorlardı. Samira renk vermezdi ama Nefise'nin gözleri doluydu. Hasan, olur da tembellikle suçlanır diye ve annesinin gözüne girmek istercesine deli gibi çalışıyordu. Bir serseri gibi yaşamaya alışık olduğu için, bu radikal değişiklikten üç erkek kardeş arasında en az etkilenen oydu.

Hasaneyn, "Babamızın ölümünün asla telafi edilemeyeceğini görüyorsun değil mi?" diye fısıldadı Hüseyin'e. Nefes nefeseydi, gözlerinden birer damla yaş geldi.

11

HASAN, KARDEŞLERİNİN hemen ardından çıktı evden. Aslında bu kadar erken çıkması için bir neden yoktu ama anesiyle sürtüşmek istemiyordu; bu tatsız durumda, bu acımasız şartlarda buna hiç ihtiyacı yoktu kadının. Nasrallah'ı ardında bırakıp umutsuzluk içinde amaçsız yürümeye başladı. *"Kendine bir iş bul!" Bana hep böyle diyor. Ner'den bulucam? Manavda çıraklık mı yapayım yine? Bu kavgayla, ambulansla, polisle noktalanır. Yine de o kadar umutsuz değildi. Umutsuz olmak için fazlasıyla özgüven sahibi ve iyimser bir insandı. Ne var ki, nazık bir durumda olduğunu da inkâr edemezdi. Kendi kendine konuşmaya başladı: Senin baban (Allah'ın rahmeti üstünde olsun) öldü artık. Barınağını kaybettin. Doğru, onunla hep kavga dövüş halindeydin, kötü muameleye ve hakarete maruz kalıp dayandın ama güvendeydin. Üstündeki takım elbise bile, ki sana hiç de fena olmayan bir Efendi görüntüsü veriyor, onun parasıyla alındı. Evet, önce almak istemedi ama onu sokaklarda iç çamaşırıyla gezmekle tehdit ettin, Ahmed Yousri Bey'in sarayına hani neredeyse çırılçıplak daldın da adam pes edip bu elbiseyi sipariş etti terziye. Bugün çırılçıplak da gezsен kimse yüzüne bakmaz.*

Üstündeki güzel bir takım elbiseydi ama dizleri lekelenmişti. Gömleğinin eskimişliğini papyon kravat takarak ka-

patıyordu. En tuhaf özelliği saçlarıydı, çünkü uzatır ve uzattıkça o saçlar öylesine tarazlanırdı ki, kendi kafasının yanında ikinci bir kafa gibi dururdu. Erkek kardeşleri gibi onun da yakışıklı bir yüzü vardı, dahası uzun boylu ve adaleliydi. Bu düşünceler içinde yürürken birden kendine gelip, şöyle dedi: *"Sıkma canını; aptallar sıkılır. Hayat tatlı da olsa acı da olsa sen uzun yaşayacak ve her şeyi tadacaksın. Bir erkeğin açlıktan öldüğünü duymadım hiç. Etrafta bol bol yiyecek var ve sen aç gözlü bir insan değilsin; bütün ihtiyacın birkaç dilim ekmek, üst baş, birkaç bardak kanyak, biraz ot ve yatacak birkaç kadın. Bütün bunlar düşünemeyeceğin kadar bol ve elinin altında. Bak oğlum, Allah'tan umudunu kesme ve canını sıkma. Parasız değildi çünkü babasının cenaze töreniyle meşgul olmuş, bu sayede kırk piaster toplamıştı. Bunu kimse bilmiyordu. Parayı annesine vermeli miydi acaba? Hayır, hayır! Annemin işine pek yaramayacaktır, oysa ben büyük sıkıntı çekerim, bu kadar parayı bir daha ne zaman bir araya getireceğim meçhul. Al Gamal kafeyi gözüne kestirip hızlandı. Özelliği olan bir yer değildi ama caddeye bakıyordu. Sabahın bu erken saatinde sadece iki müşteri vardı; kaldırımdaki masalardan birine oturmuş güneşlenerek kahve içiyorlardı. İçeride bir köşede işsiz güçsüz oldukları her hallerinden belli üç delikanlı vardı; bu şartlar altında onlara katılması tuhaf kaçmazdı. Nitekim delikanlılardan biri oyun kâğıdı istemişti, kumar oynamaya hazırlanıyorlardı. Her biri günlük rızkını diğerinden çıkarma peşindeydi, zaten beş piaster yeter de artardı bile. Hasan kâğıt oyunlarında hünerliydi, genellikle kazanırdı, çünkü eli de gözü de hızlıydı. Oynamaya başlamadan önce içlerinden biri, "Hile yok!" dedi.*

"Yok, tabii" diye cevap verdi Hasan.

"Fatiha ile başlayalım o zaman" dedi delikanlı.

Hepsi yüksek sesle Fatiha okudular; ihtimaldir ki, Hasan Fatiha'yı kumar masasında öğrenmişti. Bir saat oynadılar. Kahve için yarım piaster ödeyen Hasan'ın net kazancı dört buçuk piasterdi. Oyunculardan biri devam etmeyi önerdi ama tam bu sırada kahvehaneye genç bir adam girdi. Hasan, onu görür görmez ayağa kalkıp yanına gitti ve "Günaydın Sabri Üstat" dedi saygı ve sevgiyle.

Genç adam lütfedercesine elini uzatıp, "Günaydın" dedi.

Başka bir masaya karşılıklı oturdular. Hasan'ın bonkör-lüğü tuttu; garsonu çağırıp Üstat Ali Sabri için kahve ısı-marladı. Garson uzaklaşmak üzereyken, Ali Sabri, "Nargile de getir" diye seslendi.

Hasan bozuldu. Nargile ücretini de ödemek zorunda ka-lacağından ve böylece oyunda kazandığı her şeyi kaybet-mekten korkuyordu. Ne var ki, bu korku uzun sürmedi ve misafirinin yüzünü incelemeye başladı. Ali Sabri yirmi beş yaşlarında, zayıf, orta boylu, ince yüz hatları olan bir adam-dı. Saçları, tıpkı Hasan'ın saçlarına benziyor, favorileri şa-kaklarından yanaklarının ortasına kadar uzanıyordu. İyi durumda olmadığı belliydi ama bunu sınırsız bir kendini beğenmişlikle örtmekteydi. Hasan genç adamın yüzünü in-celeyip, "Ne zamandır sesin çıkmıyor" dedi esefle.

Genç adam, fırsat buldukça özel şirketler için radyo ya-yını yapmış, tam da şans yüzüne gülmek üzereyken özel radyo istasyonları kapatılmış, milli radyo istasyonlarına kalmışlardı. Hal böyle olunca çalışmaları durma noktasına gelmiş, bu sorunun üstesinden gelmek için yaptığı girişim-ler başarısız olmuştu. Hasan, genç adamın halen işsiz güç-süz olan müzik grubunun üyelerinden biriydi. Böyle bir işte birkaç piasterden öte para kazanılmazdı ama bu işi çok se-viyor, herhangi daha ciddi bir işe tercih ediyordu. Zaten, ciddi iş onun gözünde insanı aşağılayan, zor bir uğraştı ve o bunu hiç başaramamıştı.

"Çok yakında yeniden çalışmaya başlıyorum" dedi usta.

Hasan'ın kalbi çarpmaya başladı. "Biz senin adamları-nız, ne zaman istersen" diye cevap verdi.

Üstat hoşnut oldu çünkü ona, müzik grubunu oluşturu-ran serserilerden, özellikle de onunla konuşurken yumuşa-cık bir dalkavuğa dönüşen vahşi ve acımasız Hasan'dan başka kimse saygı göstermezdi.

"Elbette, elbette. Sesin fena değil, iyi şarkı söylüyorsun" dedi genç adam.

Hasan'ın yüzü aydınlandı. "Bir sürü popüler şarkı ez-berledim" dedi.

"Mesela?"

"Mesela, 'O ki, Seni Severdi', 'Bana Neden Haksızlık Edi-yorsun' ve 'Aşkın Ateşiyle Yandığım An'.

Üstat, delikanlının saydığı şarkıları önemsemezmiş gibi omuz silkti. “Gerçek sanatın temel unsurları üslup ve nefestir” diyerek devam etti: “Ama bu günlerde radyoda ne duyuyoruz? Hiçbir şey, kayda değer hiçbir şey duymuyoruz, şarkı değil bağırtı duyuyoruz. Radyo istasyonları sanattan anlasalardı, Ümmü Gülsüm ile Abdülvahab’ın yanı başında olurum. Abdülvahab bile sesinin kendisini yarı yolda bırakacağından korkuyor. Nefes isteyen şarkılardan bu nedenle uzak duruyor ve yenilik yapıyorum, diye şarkıyı kısacık parçalara bölüp, sesinin güçsüzlüğünü sazları kullanarak kamufla ediyor. Son performansında ‘Ya Lil’in’i bak nasıl okudu...”

Genç adam Abdülvahab’ı taklide başlamadan önce boğazını temizledi. Garson nargileyle kahveyi getirdiğinde şarkı söylemeye başlamıştı bile. Nargilenin ağızlığını eline alıp şarkı bitinceye kadar ara vermedi.

Şarkı bitince, Hasan’ın kumar oynadığı delikanlılar alkışladı. Genç adam onlara aldirış etmeksizin nargile içip, “Sanatıma değil, sesime hayran bunlar” diye fısıldadı Hasan’a; “Şimdi dinle gör, nasıl okunurmuş.”

Sesi küçücük kahvehanede çınladı. Kahvehanenin sahibi başını kaldırıp gülümsedi ama pek de memnun olmadığı açıktı. Ali Sabri Üstat şarkıyı bitirdikten sonra nargile içmeyi sürdürdü. Bu kez kendisini dinleyenlere teşekkür etmeye niyetleniyordu ama alkışlamamışlardı. Kahvenin sessizliğinde sadece nargilenin fokurtusu duyuluyordu.

Üstat kaşlarını çattı ve “Gerçek sanat bu” dedi, sır veriyormuşçasına.

“Buna şüphe yok” diye cevap verdi Hasan, heyecanla.

“Sesini terbiye et ve alıştırma yapmayı sürdür. Daha çok şarkı söyle ve şeker emmeyi asla ihmal etme.”

“Yok canım, sahi mi?”

“Çok işe yarar. Erkenden kalkıp sabah ezanını okumayı da tavsiye ederim. Gırtlak için en iyi alıştırma budur. Büyük şarkıcı Salama Hicazi öyle yapardı.”

“Ben genellikle sabaha karşı uyuyorum” dedi Hasan, gülerek.

“O halde ikindiye oku.”

“Camide mi?”

“Fark etmez; camide veya meyhanede. Önemli olan ezan.”

“Affedersin ama ya alkolün veya otun etkisindeysem?”

“Daha iyi ya! Ayıkken daha iyi okuyacaksın demektir bu.”

“Daha sık görüşmeliyiz ki, hayatımızı kazanabilmemiz için Allah yardımcımız olsun.”

Genç adam, diğer masadaki üç delikanlıya dönüp, “Ne yapıyorsunuz bakalım?” diye sordu.

“Kâğıt oynuyorduk.”

“Hadi şansımızı deneyelim” dedi Ali Sabri, hevesle.

Üç delikanlı hiç tereddüt etmeden yerlerinden kalkıp onların masasına geçtiler. Hasan, bu oyunun nasıl sonuçlanacağından endişeliydi. *Bu pezevenkle ne yapabilirim ki? Kazanacak olsam kızacak, düşman kesilecek, kaybedecek olsam günümü heba etmiş olacağım,* diye düşünüyordu.

12

“ÜÇ PAUNDDAN bir milliemi fazla vermem” dedi eskici, rahmetlinin yatağına bakarak. Samira’nın pazarlığı işe yaramamıştı. Yatak takımını, evdeki varlığı kendisine acı verdiği ve paraya çok ihtiyacı olduğu için satmaya karar vermişti. Daha yüksek bir paraya satarak hiç olmazsa acil ihtiyaçları karşılamayı umuyordu ama olmamıştı; adamın verdiği fiyatı kabul etmek zorundaydı. “Allah seni affetsin, çok kattı davrandın ama kabul etmek durumundayım” dedi adama. Eskici, kendisinin değil, onun çok kurnaz davrandığına yemin billah ederek üç paundu ödedi ve adamlarına yatağı alıp götürmelerini söyledi.

Aile, babalarının yatağına son kez bakmak üzere, veda edercesine sofada toplanmıştı; sevgili babaları gözlerinin önüne gelmişti. Nefise ağlamaya başladı. Samira çocuklarının üzüntüsünü deşmemek, kendi içindeki acıyı bastırmak ve gözyaşlarını tutmak için dudaklarını sıkıyordu. Ailenin yeğâne dayanağı olarak dik durmalıydı. Kendisinden başka güvenebilecekleri biri olsaydı, o da her kadın gibi gözyaşlarına sığınırdı. Sağlam durmak, sabretmek zorundaydı. Zaten yeniden şekillenmekte olan yaşantılarının yükü başka türlü davranmasına izin vermiyordu. Ailenin karşı karşıya olduğu yoksulluk belasıyla savaşıma telaşı ona kendi derdini unutturuyordu. *Benim sevgili kocam, efendim, senin*

için yas tutacak zamanının olmaması beni çok üzüyor ama ne çare? diye düşündü. Hasaneyn, babasının eşyalarını elden çıkaracaklarını hiç düşünmemişti ama karşı çıkmak da aklına gelmedi. Gerçek şu ki, ailenin ne kadar zor bir durumda olduğu herkesin malumuydu artık. Eskici yatağı alıp çıktı ve kapı kapandı. Samira havadaki hüznü dağıtmak umuduyla, “Odanıza gidip ders çalışın” dedi delikanlılara.

Delikanlılar daha bir adım atmıştı ki, Nefise duygularına yenilip, “Kimsenin babamın giysilerine dokunmasına izin vermeyeceğim, asla!” dedi.

Hasan hemfikirdi. “Satmak işe yaramaz” dedi.

Bir süre suskun kaldılar. Derken, Hasan, “Zaten bir süre sonra ihtiyacımız olacaktır” dedi, böyle bir suskunluk anı olmamışçasına.

“Babamın elbiselerini giyebileceğini mi sanıyorsun sen” diye sordu Nefise, biraz da korkuyla.

Kimse karşı çıkmaya cesaret edemedi. “Bunda bir şey yok” dedi Samira, “babanın hatırasını incitecek bir şey yok. O da razı olurdu ama elbiseler ihtiyaç hasıl oluncaya kadar bende duracak.”

Hasan rahatlamıştı. “Doğru söylüyorsun, bu arada babamın elbiselerinin tam bana göre olduğunu da hatırlatmak isterim” dedi annesinden yüz bularak.

İki erkek kardeşi üzülmeyi unutup itiraz etti. Hasaneyn, “Ben senden daha uzun boyluyum ama pantolon boyu uzatılabilir” dedi.

“Kısaltılabilir de” diye ekledi Hüseyin.

Samira sinirlendi. “Çekişmenin anlamı yok” dedi. “İyi durumda olan çok elbise var ve onları ihtiyaca göre ben dağıtacağım.”

Kapı çalındı. Nefise açmaya gitti. Gelen, Ferid Muhammed Efendi'nin hizmetçisiydi. Kadın, getirdiği üstü beyaz bir mendille örtülü sepeti masanın üstüne koyup, “Hanımım yas böreği gönderdi, size saygılarını sunuyor efendim” dedi.

Samira, hizmetçiye teşekkür ettiğini ve hanımına selam söylemesini tembihledi. Hasan sepetin üstündeki örtüyü kaldırdı; pespembe böreklerden yükselen nefis koku burunlarına geldi. Anneleri dikkatli davrandığı ve iktisat yapmaya kararlı olduğu için iki haftadır lezzetli bir börek yememişlerdi. Kardeşlerin gözü böreklerdeydi ama annenin aklından

geçenler pek de hoş değildi: Bu günler iyi şeyler vaat etmiyordu; en ufak bir iyiliğin bile karşılığı beklenirdi.

“Bu hediye müteşekkirimiz ama mezarlık ziyaretinden dönüşte karşılığını vermek durumundayız” dedi, alnını kıvrıştırarak. “Nasıl yapacağız?”

Gençler hayal kırıklığına uğramıştı. “Teşekkür edip geri gönderelim” dedi Hüseyin, annesini rahatlatmak için.

“Bu çok ayıp olur, dostluğa sığmaz” diye cevap verdi ne yapacağını şaşırان kadın.

“Husumet olarak da algılanabilir” dedi Hasan, annesini savunarak. Ve sepetten bir börek alıp kokladıktan sonra, “Üzölmeyin. Böyle bir hediyein karşılığı sadece bazı durumlarda verilir. Allah ona ömür versin, Ferid Efendi ölünce de biz börek göndeririz” dedi ve böreğı yemeye başladı.

Hüseyin ile Hasaneyn önce birbirlerine bakıp, sonra böreğı uzandılar. Nefise bile dayanamamıştı.

13

NEFİSE, ANNESİYLE PAYLAŞTIĞI yatak odasındaki kanepeye, dikiş makinesinin başında oturuyordu; yerler kumaş parçalarıyla doluydu. Anne mutfakta, iki delikanlı okuldaydı, Hasan'ın nerede olduğunu kimse bilmiyordu. Genç kız büyük ağabeyine içten içe çok kızıyordu; bir iş bulmuş olsaydı, kendisi bu durumda olmazdı. Hasan her ne kadar öyle olmadığını söylese de, iş aradığına kimse inanmıyordu. Bütün gün dışarıdaydı, eve gece yarısında cebi boş dönüyordu. Hoş o günlerde talihsizlik ya da aksilik peşlerini bırakmıyordu ya. Anneleri evdeki hizmetçiyi bile işten çıkarmak zorunda kalmıştı. Bu durumda, evin günlük alışverişini yapmak da ona düşüyordu, Samira daha iki gün önce ona iş bulmuştu. Nefise diksin diye elinde kumaşla gelen ev sahibine, "Dikiş parasını ödeyebilir misin?" diye soruvermişti.

Kadın bir an olsun tereddüt etmemiş, "Tabii öderim, bu senin hakkın" demişti. "Nefise Hanım'a borcumuzu asla ödeyemeyiz."

Kadının bu sözleri hâlâ kulağındaydı. Hiç böyle bir durumda kalmamıştı. Solgun yüzü kızarmış, yer yarılp içine düşsün istemişti. Haysiyet ile haysiyetsizlik arasındaki çizgiden kolay geçilir. Saygın bir kızdı ama artık terzi olmuştu. İşin ilginç yanı, yaptığı iş aynı işti. Şimdiye kadar ev sahibine, Ferid Efendi'nin karısıyla kızına ve komşularına

bir sürü elbise dikmişti. Dikiş dikmek kendisine ayrıcalık veren bir hobiydi; komşularıyla dostları sık sık ondan elbise dikmesini isterlerdi. Nasıl da değişmişti duyguları! Kendini aşağılanmış hissediyor, utanıyordu. Babasının ölümünden duyduğu üzüntüyü ikiye katlamıştı adeta. Onun ardından ağlarken, aslında kendisi için de ağlamak-taydı. Sevgili babası ölmüş, onun ölümüyle kendisinden de bir parça eksilmişti.

Dikiş dikerken morali bozulup bun alıyor, eskisi gibi şarkı söyleyip gülemiyordu. Ev sahibini bekliyordu. O sabah beraberinde getirdiği kumaştan kendisine iç çamaşır dik-kecekti. Bu kumaş, annesinin ev sahibiyle görüşmesinden iki gün sonra gelmiş, Nefise ev sahibinin bunu iyilik olsun diye yaptığını düşünmüştü. Bu düşüncelerini annesiyle de paylaşmış ama Samira, “Böyle şeyleri kafandan çıkar, aksi halde bütün gayretimiz boşa gidecektir” diyerek onu azarlamıştı.

Annesine karşı gelmeye cesaret edemezdi, son zamanlar-da ona acımaya başlamıştı. Annemin benim durumumdan memnun olduğunu düşünerek, ne büyük aptallık ediyorum, dedi kendi kendine. Aslında kahredici bir şaşkınlık içinde, acınacak halde, içimizde merhameti hak eden bir o. Sefalet içimize işliyor, tıpkı iğnenin kumaşı delip geçmesi gibi. Babam yaşasaydı buna izin vermezdi. Acaba nerede şimdi? Acım gün be gün artıyor, sadece başımıza böyle bir felaket geldiği için değil, bu felaket onun sevdiklerinin başına geldiği için! İstirap çekiyor olmalı. Beni nasıl da severdi; beni böyle bir sefaletin beklediğini hissetmiş olmalı ki, ne zaman kahkahalarımı duysa, “Gül kızım! Gülmen bana o kadar iyi geliyor ki!” derdi. Bana iyi huylu olmanın güzellikten daha değerli olduğunu söyler, çirkin olduğum için teselli ederdi adeta. Allahım, ne iyi, ne tatlı bir insandı babam! Artık öldü, öldü! Kanepede yatarken göğsünü göstermesini hiç unutmaya-cağım, hayatımın sonuna kadar aklımdan çıkmayacak. Yardım istiyordu zavallım ama ona yardım edecek kimse yoktu. Bırakın dağlar yıkılsın, dünya mahvolsun. Hayat ne kadar iğrenç ve trajik! Babam öldü ve ben terzi oldum! Ev sahibi birazdan gelir ama bu kez misafir olarak değil, müşteri olarak gelecek. Onu nasıl karşılamalıyım acaba? Yeter. Yeter artık. Başım dönüyor.

Annesinin sofada birileriyle konuştuğunu duydu ve dikiş makinesini durdurup kulak kabarttı. Eskiciyle bitmek bilmez pazarlık sırasında, savunmaya geçen endişeli ve si-temli sesi hâlâ kulaklarındaydı. *Annem aptal bir kadın değil, diye düşündü. Onun durumunda olan kimse bunu kaldıramazdı. Gel gör ki, yoksulluğun acımasız yükü onun sırtında. Babamın emekli maaşını ne zaman alırsız acaba? Ne zaman alacağımızı Ahmed Yousri de bilmiyor. Ne kadar da azmış, beş pound! Tam bir felaket! Adamlar oturma odasındaki büyük aynayı almaya gelmişler. Daha iki gün önce babamın yatak örtülerini sattık. Adamlar yarın da, öbür gün de gelecekler, ev tamtakır olana kadar gelip gidecekler. Bu dünyaya neden ekmeğin, giyeceğin ve barınağın esirleri olarak geldik acaba? Çektiğimiz sıkıntıların temelinde bu var.*

Kapıyı açıp baktı. Annesi eşikte duruyor, eskicinin adamları aynayı dışarı taşıyordu. Aynayı iki ucundan tutmuş olan adamlardan biri daha kısa boylu olduğu için, ayna tavanın bir köşesini yansıtacak şekilde çarpık duruyor, adamlar hareket ettikçe deprem oluyor izlenimi yaratıyordu. Babasının tabutu aklına geldi. Doğduğundan beri aşına olduğu aynaya son kez bakarken hiç olmadığı kadar hüzünlenip makinenin başına geçti: *Bu üzülecek en son şey aslında; zaten bana güzel bir yüz yansıtmayacaktı. "İyi huylu olmak güzel olmaktan daha değerlidir." Bunu bir tek sen söylüyorsun, baba. Ben olmasam söylemezdin. Güzel değilim, parasızım ve babam yok. Benim geleceğimi düşünen iki yürek vardı; biri öldü, diğeri endişe içinde. Çok çaresizim, çok yalnızım, çok üzgünüm; ıstırap çekiyorum. Yirmi üç yaşındayım. Bu korkunç bir şey! Yaşam şartlarımız iyiyken bile bir eş adayı yoktu ortalıkta. Bugün yarın birinin çıkagelmesi mümkün mü?! Diyelim biri çıktı ve bir terziyle evlenmeyi kabul etti, evlilik masraflarımı kim karşılayacak? Bunlara neden kafa yoruyorum, bilmem. Ne yararı var ki? Ne? Hayatım boyunca böyle kalacağım işte.*

Kapı çaldı. Ev sahibi her zamanki neşeli haliyle Nefise'yi sarılıp öptü ve yanı başına oturup şefkatle konuşmaya başladı. Nefise utangaçlığını ve şaşkınlığını saklamak için rahat davranmaya, kadının bu tavrından memnun olmuş gibi yapmaya çalıştı ama bu abartılı sevgi gösterisi ona acı vermekle kalmamış, iyice utanmasına yol açmıştı. Kadın Ne-

fise'nin dikip bitirdiği elbiseyle iç çamaşırını giyip denedi. Sonra yine yanına oturup "Sana çok borçluyum ama ödemem mümkün değil" dedi ve elindeki gümüş paraları avucuna sıkıştırmasının ardından veda edip ayrıldı.

Nefise avucunu açınca içinde iki adet on piaster olduğunu gördü. Paralara kalbinde fırtınalar eserek baktı ve baskın bir aşağılanmışlık duygusu ve utançla düşündü: *Bu çok acı bir durum ama düşünmemeye çalışmalıyım. Kendimi harap etmenin anlamı yok! Kaçınılmaz olanı kabule almalıyım. Benim hayatım bu işte, başka çare yok.*

Nefise avucuna bakarken annesi odaya girdi ve kızının avucundaki paraları alıp, "Bu, ona diktiğin her şey için mi, yoksa sadece bu elbise için mi?" diye sordu.

"Bilmiyorum" diye cevap verdi Nefise.

Anne yutkundu. "Yine de iyi bir ücret" dedi, hislerini belli etmemeye özen göstererek.

14

ARADAN BİRKAÇ HAFTA GEÇTİ. Gecenin perdesi inmiş, apartman dairesine melankolik bir hava ve sessizlik hakim olmuştu. İki erkek kardeş masada karşılıklı oturmuş ders çalışmakla meşguldü. Nefise ile annesi ise tasarruf endişesiyle sofada, karanlıkta oturuyor, çocukların odasından sızan ışıkla yetinmeye çalışıyorlardı. Anne kız her akşamki gibi usulca konuşuyorlardı; konuşmaları çoğu kez mevcut sorunların etrafında dönerdi. Yoksulluk başlıca uğraş olmaya devam ettiği için anne çok korkuyor, geleceğe derin bir kaygı ve endişeyle bakıyordu. Gerçi şartlara alışmaya başlamışlardı; gıda başlangıçtaki kadar kıt değildi. Nefise yeni mesleğine uyum sağlamaya başlamış, büyük umutlar ve biraz da mahcubiyet içinde, hevesle yeni müşteri bekler olmuştu. Hüseyin ile Hasaneyn yemeği okulda yemeye alışmış, akşam yemeği yerine yatıp uyumayı adet edinmişlerdi. Alışkanlığın gücü, başlangıçtaki aşağılanmışlık duygusunu bastırmış, Samira ise tavizsiz tutumu sayesinde, dertli ailesini denetim altında tutmayı başarmıştı.

O akşam Ferid Efendi ile eşi ziyarete geldiler. Kendilerini, kendi evlerindeymiş gibi hissetmiş olmalı ki, Ferid Efendi robdöşambır, karısı sabahlığıyla gelmişti. Samira ile Nefise onları oturma odasına buyur ettiler. Adam rahat etmek için tüm şişmanlığıyla kanepeye yerleşti. Yumuşacak,

sevgi dolu sesiyle çok eğlenceli bir adamdı. Karısı ondan daha kısa ama bir o kadar şişmandı. Açık teni, mavi gözleriyle apartmandaki en güzel kadın olarak görülürdü. “Neden eve kapanıyorsun? Neden biraz ferahlamak için eskisi gibi bize gelmiyorsun?” diye sordu Samira’ya, sitemle.

“Kış soğuk geçiyor” diye cevap verdi Samira. “Gün içinde işten başımızı kaldıramıyor, geceleri tembelleşiyoruz.”

Ferid Efendi hep evde oturan, sadece olağanüstü durumlarda dışarı çıkan bir adamdı. Boş zamanlarını kanepeye bağdaş kurup karısını, kızı Bahia’yı ve küçük oğlu Salem’i etrafına toplayarak geçirirdi. Hikâyeler anlatır, şekerkamışı çiğner, kestane kızartırlardı. Samira, adamın iyi kalpliliği ve bonkörlüğünü severdi. Kocasının öldüğü gün kendisine nasıl yardımcı olduğunu hiç unutmamıştı. Adam, ona, kocasının emekli maaşını alınca ödemek üzere borç da vermişti; dahası, emekli maaşını bir an önce alması için, onun namına Maliye Bakanlığı’na gitmeyi de ihmal etmiyor, süreci hızlandırmaya çalışıyordu. Aslında küçücük bir memurdu, elli yaşındaydı ve baremin altısına daha yeni terfi etmişti. Komşuluk ilişkileri çok eskiye, iki ailenin yakınlığı ise karşılıklı iyi niyet ve bezer yaşam şartlarına dayanmaktaydı. Birlikte yaşam hiç fena olmadığı gibi eğlenceden de yoksun değildi. Kamel Efendi ölmeden beş yıl önce baremin altısına terfi etmiş, ailesi o zaman ferahlamıştı. Ferid Efendi ise, kendisine iki yıl önce El Saida Zeynep’de bir ev miras kalınca yeni bir döneme girmiş; bu evin on poundluk kira geliriyle birlikte aylık geliri yirmi sekiz pound olmuştu. 1933’te, bu, hatırı sayılır bir meblağ idi. Nitekim, Ferid Efendi, Nasrallah çıkmazının hakimi oldu ve iyice şişmanladı; karısı çocuklarının geleceği için para biriktirme hususunda ısrarlı olmasa, Şubra Caddesi’nde bir apartmana taşınırdı.

Oradan buradan konuşmaya devam ettiler. Derken, Ferid Efendi, belki de bu ziyaretin sebebi olan bir arzusunu dile getirdi:

“Bayan, sizden bir ricam var” dedi Samira’ya.

“Estağfurullah” diye cevap verdi Samira.

“Üçüncü sınıftaki oğlum Salem’in İngilizcesiyle aritmetiği zayıf. Malum, özel öğretmenler arsız. Tasarruf saikiyle düşündüm de, Hüseyin ile Hasaneyn ona her gün veya gün aşırı birer saat ders verebilirler mi? Ricam bu, bayan.”

Samira adamın ne teklif ettiğini hemen anlamıştı; oğullarına, onları utandırmadan, harçlıklarını kazanma imkânı yaratıyordu. Bu, gün gibi aşikârdı ve tam da onun nazik, iyi niyetli kişiliğine göreydi. Mahcup oldu.

“Hüseyin ile Hasaneyn sizin de çocuklarınız, emrinize amadeler” dedi yumuşacık bir sesle.

“Aslında onlar bana yardım ediyor olacak. Önümüzdeki Cuma başlarlar, umarım” diye cevap verdi adam ve tekrar sohbeta daldı.

Saat dokuz civarında ayrıldılar. Nefise, mutlu haberi vermek için erkek kardeşlerinin yanına koştu.

“Size bir sürprizim var!” dedi, eskiden yaptığı gibi.

Delikanlılar başlarını kaldırıp merakla baktılar.

“Ferid Efendi, Salem için öğretmen arıyor” diye sürdürdü.

“Bunun bizimle ne ilgisi var?”

“İkinizden birini seçecek.”

“Hangi ders için?”

“İngilizce.”

“Beni seçecek o zaman” diye haykırdı Hasaneyn.

“Ve aritmetik” dedi Nefise, gülümseyerek.

“O da ben” dedi Hüseyin, göğüs geçirerek.

“Bedavaya tabii” dedi Nefise, hınzırca.

“Elbette!” diye sevinçle bağıldılar.

15

AYNI BİNANIN İÇİNDEKİ bir daireyi ziyarete gidecekleri için giyinmeye gerek duymadılar ve pijamalarının üstüne palto geçirerek dışarı çıktılar. Zaten anneleri, eskitmesinler diye, şart olmadan takım elbise giymelerini yasaklamıştı. Sabah güneşi havanın soğuşunu alıyordu biraz. İki delikanlı sevinçle ve umutla merdivenleri çıkarken oturdukları eski dairenin kapısına şöyle bir bakıp geçtiler ve en üst kata tırmandılar. Kapı aralıktı, duraksadılar. Hasaneyn kapıyı çalmak üzere elini kaldırdı ama eli havada kaldı; hiç istemeden içeri bakmış, içeride sırtı kapıya dönük olarak eğilip elindeki bir şeye bakan, belki çekmeceyi karıştıran bir kız görmüştü. Neredeyse çıkık kalçalarına kadar sıyrılmış olan eteği, çıplak bacaklarıyla dizlerinin arkasını açıkta bırakmıştı. Bacakları bembeyazdı ve yumuşacık olduğu belliydi. Hasaneyn kalakalmıştı. Hüseyin meraklandı; kardeşinin omzunun üstünden şöyle bir bakınca o da şaşkına döndü ve Hasaneyn'e "Delirdin mi sen?" dercesine bakıp onu kolundan tuttuğu gibi çekerek kaçarcasına geriledi. Gördükleri manzara iki delikanlıyı çok tahrik etmişti. Suçluluk duygusuyla bir süre oldukları yerde kaldılar. Hasaneyn ağabeyinin kulağına eğilip, "Bahia!" dedi.

Ağabeyi kayıtsızmış gibi yaparak, "Olabilir" diye mırıldandı.

Hasaneyn, yüzünde şeytani bir gülümseme, "Hadi bi'daha bakalım" dedi.

Ağabeyi omzuna vurup onu kenara itti ve kapıyı çaldı. İçeriden ayak sesleri geldi. Kapı açılınca karşılarında masmavi gözlerin süslediği, çok güzel ve yuvarlak bir yüz buldular. Tombul ve beyaz tenliydi. Delikanlıları görünce utanıp hemen geri çekilmişti. Derken, Ferid Efendi'nin sesi duyuldu, "İçeri gelin, içeri buyurun öğretmenler!" diye sesleniyordu.

İçeri girdiler. Sofa, aynı zamanda yemek odası olarak kullanılıyordu. Ferid Efendi büfenin karşısındaki kanepeye oturdu; üstündeki entariyle balona benzemişti. Delikanlılarla sıcacık tokalaştı ve onları şöyle bir inceledikten sonra oğlu Salem'i çağırdı. Çocuk gelip karşılarında durdu, mahcup ve tedirgindi. "Öğretmenlerinle tokalaş" dedi Ferid Efendi. "Onları tanıyorsun elbet ama şu andan itibaren onlar farklı insanlar, senin öğretmenlerin. Dolayısıyla, onların önünde okuldaki öğretmenlerinin önünde davrandığın gibi davranmalısın."

Çocuk, saygı göstermeye henüz alışmadığı iki delikanlıya yüzündeki gülümsemeyi saklamaya çalışarak kibarca yaklaştı. Baba girişin solundaki odaya işaretle, "Oturma odasında çalışmanız en güzeli. Balkonda da çalışabilirsiniz tabii, eğer güneşten rahatsız olmazsanız" dedi.

Delikanlılar Salem'i izleyerek oturma odasına yöneldiler. Çocuk koşup balkon kapısını açtı, sonra dönüp oda kapısı kapattı. Buraya ilk kez geliyorlardı, Ferid Efendi'nin kendileri gibi yetişkin çocukları yoktu. Oturma odası, kendi evlerinin oturma odasına benziyordu: Bir çift eski koltuk, iki alafranga kanepesi, yarım düzine sandalye, koca bir aynası ve içi yapma çiçekle dolu havuzu olan bir konsol. Ne var ki, kendi evlerinin oturma odası yıllar içinde hiç değişmemiş, oysa bu oda yenilenip Ferid Efendi için tefriş edilmişti.

Hüseyin kanepeye oturdu. Salem onun tam karşısına gelecek biçimde bir sandalye çekip üstü kitaplar ve defterlerle dolu masanın başına geçti. Bu arada, Hasaneyn kendi sırasını beklemek üzere balkona çıkmıştı. Hüseyin çocuğun kitaplarını şöyle bir karıştırıp, "Dersi baştan sonra tekrarlayacağız. Anlamadığın yerleri sana bir daha anla-

tacağım. Bir sonraki derse, bir öncekini iyice çalışıp çalışmadığımı kontrol ederek başlayacağız” dedi.

Ve çalışmaya başladılar.

Hasaneyn, kendi balkonları olduğu zaman yaptığı gibi, dirseklerini balkonun tırabzanına dayadı. O heyecan verici manzara hâlâ gözlerinin önündeydi: enfes bacaklar, pırıl pırıl bir yüz, mavi gözler, hoppalık değil azim telkin eden bakışlar. Aslında, o büyüleyici güzelliğinde insanı rahatsız eden bir şey vardı ama üstünde bıraktığı güçlü izlenim etkisini korumaktaydı. Damarlarındaki kan hâlâ sıcacık akıyor, kalbi hâlâ heyecanla çarpıyordu. Zihni karmakarışık imgeler ve hayallerle doluydu. Her şeyi, çevredeki evlerin çatılarını, aşağıda Nasrallah’a girip çıkan kalabalıkları, bir ısı perdesinin ardından görüyordu sanki. Ne zaman huzur bulacaktı? Bahia’nın küçük bir kızken avluda koşup oynamışını hatırladı, onu sık sık görürdü. On iki yaşına gelince ortadan kaybolmuş, liseye başlamadan önce okula bir süre hiç gelmemişti. Şimdi on beş yaşında olmalıydı ve Hasaneyn sanki onu ilk kez görüyordu.

Benimle birlikte sinemaya gidecek, benimle oynayıp konuşacak böyle bir kıza ihtiyacım var, diye düşündü. Sarılmanın, öpmenin bir mahsuru olmayan bir kız. Çorak hayatımı cezbeden güzel bir yüz yok etrafımda. Okuldaki erkek çocuklarla arkadaşlık etmekten, Şubra Kulüp’ten bıktım. Bir kız istiyorum. Bu kıızı istiyorum. Filmlerde görüyoruz, Avrupa ve Amerika’da kızlarla oğlanlar birlikte büyüyor. Oysa bu bir film değil, yaşamın ta kendisi. Bu kız bizi görür görmez, sanki canavar görmüşçesine kaçtı. Büyükbabalarımızın odalıkları varmış. Odalıklarla dolu bir evde yetişseydim, yaşam anneme rağmen bambaşka olurdu. Yoksulluk nedeniyle evdeki hizmetçi bile işten çıkarıldı. Gelecek bize ne vaat ediyor? Ahrette hesabını vereceğimiz en büyük günah, bu dünyadan keyfini çıkarmadan ayrılmamız olacak.

En güzel yeri dizlerinin arkasıydı sahiden: Ortada zarif ve gergin bir adale, bembeyaz cildinde masmavi damarlar! Elbisesi biraz daha sıyrılmış olsaydı, kalçalarının başladığı noktaya kadar görebilirdik... Dünyanın en güzel manzarası soyunmakta olan bir kadın olmalı; bu çıplak bir kadından çok daha çekici.

Tarih öğretmenimizin kadınlara çok düşkün olduğu söyleniyor. Ben ne zaman özgür bir erkek olacağım? Yarın tarih dersi var ve ben bu akşam Germen boylarını çalışmak zorundayım. Allah bize istediğimiz kadar çok kadınla evlenmeyi emretmiş ama bu ülke İslam'ın buyruklarına saygı göstermez oldu. Dalıp gitmişti. Hüseyin'in onu İngilizce dersi vermeye çağıran sesiyle kendine geldi.

Apartmandan çıkarken kızın karşı odada oturmakta olduğunu gördüler. Hüseyin her zamanki saygılı haliyle gözlerini indirirken, Hasaneyn delici bir bakış attı kıza. Kız utanıp bakışlarını indirdi.

16

“BİZE NASIL BİR ÜCRET ödenecek?

“Dilenci gibi davranma” diye cevap ver Hüseyin, önemli değilmişçesine.

“Uzun zamandır ders veriyoruz” dedi Hasaneyn. “Belki aybaşında ödeme yaparlar” diye ekledi umutla. “Annem el-işer piaster alabileceğimizi düşünüyor. Ne iyi olur! Futbol da oynayabiliriz, sinemaya da gidebiliriz, teneffüslerde kantinden çikolata da alabiliriz.”

Merdivenden çıkarken, kısa kış günü gecenin erken karanlığında kaybolmuştu. Kalplerinde her akşam yeniden canlanan ama asla gerçekleşmeyen bir umutla her zaman-ki gibi kapıyı çalıp birinin gelip kendilerini içeri almasını beklediler. Kapıyı hizmetçi açtı ve onları oturma odasına aldı. Sofada kimse yoktu; arka taraftaki ebeveyn odasından ışık sızıyordu. Hasaneyn etrafına göz ucuyla bakarak ilerledi. Salem odaya girdi, kapıyı ardından kapattı ve derse başlamak üzere Hüseyin'in önüne oturdu. Hasaneyn'in canı sıkılmıştı. Sırasını beklerken çalışmak için getirdiği kitabı çıkardı. Kitaba göz atarken bakışlarını kapalı kapıdan alamıyordu.

“Hava soğuk, balkon kapısını kapatıp oda kapısını açsak daha iyi olmaz mı” diye sordu, kurnazca.

Salem balkon kapısı kapatmak üzere yerinden kalkıyordu ki, Hüseyin oturmasını işaret etti.

“Balkon kapısını kapat istersen ama oda kapısını açma” diye cevap verdi kardeşine, onu kızdıran manalı bir bakışla.

Hasaneyn o kadar huzursuzdu ki, daha birkaç dakika önce kapısını kapatmayı önerdiği balkona çıktı. Karanlığa bakarken, kendisini gökyüzünde karanlığı daha da derinleştirip ıssızlaştıran kasvetli bulutlar kadar melankolik hissetti. Ufukta tek bir yıldız yoktu parlayan. Etrafı saran kalın sis bulutunda lamba ışıkları bile belli belirsizdi. Kâinatın üstüne kurşun gibi ağır bir sessizlik çökmüştü ve soğğun suskunluğu delikanlıyı neredeyse boğmak üzereydi. *Bir püritan. Bir püritan.* diye düşündü. *Saygın bir adam olabilmesi için çok erken. Bana yardımcı olmak istemiyor. Kim bilir?! Bir kız kardeşi olsaydı, böyle davranmazdı belki. Aslında o da annem kadar sert ve ciddi. Bu sorunu işime yarayacak şekilde ben çözmeliyim.* Derken Salem’in kendisini çağırdığını duyup içeri girdi.

“Çay içer misiniz?” diye sordu çocuk.

Masanın üstünde iki bardak çay vardı. Bunlardan birine uzanırken gerginliğinin geçtiğini hissetti Hasaneyn. Derken, kapı tokmağı önce gıcırdadı, sonra aralandı. Dönüp baktılar. Bahia idi; elindeki şekerliği Salem’e uzatıp, “Al” dedi, “çaya yeterince şeker koymamış olabilirim.”

Üstünde ayak bileğine kadar uzanan kahverengi bir elbise vardı. Elbisenin uzun olması, küçücük boyuna yakışmıştı. Delikanlılar ona, o erkek kardeşine bakıyordu. Hüseyin sersemlemiş bir halde bakışlarını indirdi ama Hasaneyn gözlerini kızın yüzünden alamıyordu. Çocuğun ablasından aldığı şekerliği getirmesini izledi. Kız kapıyı çekip çıkınca, deliler gibi çarpan kalbi korkuyla doldu. Hâlâ şaşkın, onunla konuşmaya can atarken ortadan kaybolması çok acıydı. “Teşekkür ederim” dedi, çabucak. “Çayın şekeri yerinde.”

Mahcup bir ifadeyle gözlerini ona çevirmiş, sonra tek kelime etmeden ortadan kaybolmuştu. O bakışlarda saklı bir gülümseme mi vardı yoksa? Salem ile göz göze gelmemek için bakışlarını çay bardağına dikti. *Bu hiç beklemediğim bir sürprizdi,* diye düşündü. *Oda kapısı kapalı olduğu halde, mutlu bir rüya!*

Sıcacık çayı yudumlarken dili damağı yandı ama hemen unutup yeniden onu düşünmeye başladı. *Ne yumuşak bir ten, ne çekici gözler! O uzun elbise bile bacaklarının, hele de dizlerinin hayalini silemez. Böyle bir hayali ne uzun elbisesi, ne kapalı kapı, ne de karanlık silebilir. Bu dünyada yapılacak en önemli şey, insanın sevdiği bir kızla, güzel bir kızla flört etmesidir. Sevgilisinin yüzüne bile bakamayan, utangaç bir kız, acaba nasıl olup da bir gün onun kollarında soyunabiliyor?!*

Böyle bir kız ölü canlara bile umut verir. Belki bu da alışkanlık icabıdır. Evet. Bizim akşam yemeği yememiz de alışkanlık icabıydı. Bu şartlarda aşkı düşünmeye ne hakkım ver benim?!" "Teşekkür ederim. Çayın şekeri yeterli!" Ona teşekkür etmem iyi oldu. Benim mizacımda ürkeklik veya korkaklık yok. Yoksullukta bile aşk fırsatını kaçırmam. Yoksulluk bir erkek olsaydı, onu öldürebilirdim ama yoksulluk bir kadındı. O hepimizi öldürdüğü halde, biz ona kızamyor, gücene miyoruz. İçinde bulunduğumuz durumun ceremesini babam da çekiyor mu acaba? Şimdi nasıl bir şekle büründü? Heyhat! Babam! Doğru, yaşam koca bir yalan. Ama elinde şeker kâsesi, bizzat geldi. Aslında, özellikle de benim için geldi. Keşke yaşımın Şarلمان'ı olsaydım. Bir gün, Nasrallah'a bir şövalye ihtişamıyla dönüp gelecek olsaydım, bana kayıtsız şartsız teslim olurdu.

Hüseyin'in "Hadi gel, sıra sende" diyen sesine uyandı.

Ha, evet. İngilizce dersi. Ağabeyinin yerine geçti ve çocuğa, şefkatle, sevgiyle ders verdi... ablasıyla aynı kanı taşıyordu ne de olsa ve o, bu kanı kızın narin dizininin arkasındaki damarda görmüştü. Sonunda ders bitti. Kendisini kaptırıp zamanın nasıl geçtiğini anlayamamıştı. Delikanlılar evden çıkıp merdivenlerden inmeye başladılar. Kendini tutamayacaktı artık.

"Çıkıp gelmesi ne hoş bir sürprizdi, öyle değil mi?" dedi.

"Yavaş ol, haddini bilmezlik etme. Burası saygın bir ev" dedi Hüseyin, insanı kuşkulandıracak kadar eleştirel bir sesle.

"Bu azarı hak edecek bir şey yapmadım ben."

"Ferid Efendi'nin varlığında yapmaya cesaret etmeyeceğin bir şeyi, o yokken de yapma."

O kadar mutluydu ki, “Kendisi geldi!” dedi ve “Allahım! Ne kadar güzel!” diye ekledi, kendi kendine konuşurcasına.

“O yanımıza gelerek yanlış bir şey yapmadı, Hasaneyn.”

“Şekerliği getirmesini babası mı söyledi sence?”

“Nereden bileyim?” diye cevap verdi Hüseyin. İçine sıkıntı basmıştı.

“Kendiliğinden mi geldi?”

“Ne fark eder?”

“Kendiliğinden geldiyse, babasının bundan haberi var mıydı sence?”

Hüseyin cevap vermedi ama kardeşini dikkatle dinlemekten de geri kalmıyordu.

“Ondan izinsiz mi geldi?” diye ısrar etti Hasaneyn.

“İzinsiz mi?”

Hasaneyn, ağabeyinin kolunu hafifçe sıkıp, “Aşıklar arasında gizli bir iletişim vardır, der atasözleri” dedi. Son basmaktaydılar.

17

“BİRİMİZDEN BİRİMİZ BEKLEMEDİK ZORUNDA KALMASIN DİYE ÖNCE BEN GELDİM, HÜSEYİN SONRA GELECEK.”

“Daha iyi olmuş” dedi Salem, kibarca.

Yerlerine oturdular. “Balkon kapısını kapatıp oda kapısını açarsak iyi olur” dedi Hasaneyn derse başlamadan önce.

Salem yerinden kalkıp öğretmeninin dediğini yaptı. Bu arada, Hasaneyn, sofanın karanlık ve sessiz olduğunu fark etmişti ama umudu kesmedi; çay ve şeker için zaman vardı daha.

“Babamla annem büyükannemi ziyarete gittiler” dedi Salem, öğretmenine yaranmak için sır verircesine.

Hasaneyn’in kalbi yerinden oynadı. Çocuğa uzun uzun bakıp, “Ne zaman gittiler” diye sordu.

“Öğlenden sonra.”

Kızın onlarla birlikte gidip gitmediğini öğrenmeliydi. “Evde yalnız kalabiliyorsun anlaşılan” dedi, endişeli bir sesle.

“Ablam da evde” diye cevap verdi çocuk.

Çocuğun bu cevabı Hasaneyn’i rahatlatmıştı; sevindi, umutlandı. *Çay ve şeker, özellikle şeker. Şeker değil, şekerlik. Geçen sefer özellikle mi geldi yanımıza, bugün anlarım,* diye düşündü. Çalışmaya devam ettiler. Çocuktan okuma yapmasını istemişti ama onu birkaç dakika dinleyip yine kendi düşüncelerine daldı. *Acaba çay mı istemeliyim? Çok*

mu ileri gitmiş olurum? Ama geciktiriyorlarsa isteyebilirim. Huzursuzum. Onunla ben, evde yalnızız. Salem ile hizmetçi de evde ama ne fark eder ki? O ve ben, yalnızız. Hayal kuruyor da olsam, bırak keyfini çıkarayım. Hayat eski zamanlardaki gibi kolay ve keyifli olsaydı, onu kollarıma alır ve hiç düşünmeden bana bacaklarını göstermesini isterdim. Peki-yi, nedir beni durduran? Babamın canını alıp, bize ıstırap çektiren dünya hali! Salem'in varlığını, çocuk anlamadığı bir sözcüğün anlamını sorunca hatırladı ve tam da bu sırada koridorda ayak sesleri duyuldu. Bakışlarını oda kapısına çevirdi. Çay tepsisini görmüş ama kimin getirdiğini anlayamamıştı. Kalbi deliler gibi çarpmaya başladı. Saplantılı biri gibi yerinden fırlayıp oda kapısına yönelmişti ki, "Salem" diye fısıldayan sesini duydu. Ve onu karşılayıp, "Teşekkürler" dedi, yiyecekmiş gibi bakarak.

Kızın solgun yüzü kızardı; onunla karşılaşmayı beklemiyordu herhalde. Mahcup olmuş, bakışlarını indirmişti. Hasaneyn tepsiyi almak için uzandı, tepsiyi alırken sağ eli, kızın sol elinin parmaklarını kavradı ve bir anda elektrik gibi bir akım geçti ellerinden koluna, kolundan vücuduna ve ruhuna... Cüretkârlığının sınırı yoktu; yanlış anlaşılmasına imkân bırakmayan bir biçimde avucunu kızın parmaklarına bastırdı. Kız elini çekti. Kızmıştı. Hemen dönüp gitti. Hasaneyn, elinde tepsiyle masaya döndüğünde perişandı. "Devam et" dedi çocuğa.

Olayın kendiliğinden gelişmesine izin vermeyip, çok mu aceleci davrandım acaba? Çok sabırsızım! Nasıl da karardı yüzü! Çekip gitti! Eğer nedeni utangaçlıksa, bana uyar ama öfkeyse her şey bitti demektir. Asla vazgeçmeyeceğim, dur durak nedir bilmeyeceğim. Neden kendi geldi? Neden tepsiyi hizmetçiyle göndermedi? Benim için, özellikle benim için geldi. Bu gayet açık, korkma.

Hasaneyn, çocuğun orada olduğunu ara sıra hatırlayıp ona bir iki soru soruyor, sonra yine kendi içine dönüp korkuyla mutluluk arasında gidip geliyordu. Ders bitince aklına bir şey geldi ve gözünü kırpmadan, kararlılıkla uygulamak üzere ayağa kalktı. Salem, öğretmenini geçirmek için odadan çıkmıştı. Hasaneyn, fırsattan istifade, ceketinin cebinden çıkardığı mendili oturduğu kanepenin üstüne bırakıp onu beklemeden evden çıktı ama kapının önünden ayrıl-

madı. Ve kapıyı tekrar çalmadan önce çocuğun ayak seslerinin uzaklaşmasını bekledi. Kalbi deliler gibi çarpıyordu. *Kapıyı hizmetçi açarsa, planım işe yaramayacak ama herhalde o açar. Her şeye hazırım.* Sofanın ışığı yandı, ayak sesleri duyuldu ve kapı açıldı. Oydu.

Kızın yüzündeki şaşkınlık ifadesini hiç beğenmedi ama “Seni kızdırdım galiba” dedi hemen, yumuşacık bir sesle. Kız hiçbir şey söylemeden bir adım geri çekildi. “Seni kızgın görmeye dayanamıyorum” diye ekledi, telaşla.

“Hayır. Hayır. Hayır. Bu çok fazla!” diye fısıldandı kız, öfkeyle. Kendisine hitap edilmesine dayanamıyormuş gibi bir hali vardı.

“Oturma odasında mendilimi unuttum” dedi Hasaneyn, yüksek sesle.

Salem koşarak geldi, kız içeri çekildi. Hasaneyn, mendili getiren çocuğa teşekkür bile etmeden kapıdan uzaklaştı.

18

HÜSEYİN BAŞINI MASADAN KALDIRDI ve kardeşinin yüzüne dikkatle bakıp, “Neyin var senin?” diye sordu.

Hasaneyn cevap vereceğine güldü.

“Ders verdin mi sen?” diye sordu Hüseyin, anlamlı bir ses tonuyla.

“Elbette” dedi Hasaneyn ve iç çekerek ekledi: “Annemizin loş bir odada oturmasına şükretmem lazım.”

“Hayrola?”

Ona ne olduğunu söylemeli miydi? Azarlardı. “Hiç” diye cevap verdi.

“Allak bulaksın. Böyle zamanlarda tıpkı bir sıpa gibi burun deliklerin seğirir senin”

Hasaneyn şöyle bir durup sıpanın burun deliklerinin gerçekten seğirip seğirmediğini düşündü. Nereden çıkar-mıştı böyle gülümsemeyi? Hüseyin güldü.

“Biraz heyecan, hepsi bu” dedi Hasaneyn.

“Eee?”

“Hiç.”

Hüseyin’in sesi ciddileşti. “Niyetin ne senin?” diye sordu.

“Ne demek istiyorsun?”

“Bilmiyormuş gibi yapma, ne demek istediğimi gayet iyi biliyorsun. Bırak o kızın peşini. Ferid Efendi’nin cüretkârlı-

ğının farkına varmasından ya da kızının ona söylemesinden korkmuyor musun hiç? Bu bizi çok zor durumda bırakır.”

“Abi” dedi Hasaneyn gülümseyerek, “Onu, sağ elime güneşi, sol elime ayı koysalar bile bırakmam. Öleyim daha iyi.”

Hüseyin dayanamayıp güldü ama hemen kendini toplayıp, “Ondan ne bekliyorsun?” diye sordu, gayet ciddi bir sesle.

Amma soru! Basit ama cevapsız bir soru! Buna o bile cevap veremezdi. İçgüdülerini ve dürtülerini hareket ediyor, aklını kullanmıyordu, Hasaneyn. “Bu olayda neden sonuç ilişkisi yok” dedi.

“Ne demek istediğini anlayamıyorum” dedi Hüseyin.

“Ben de anlamıyorum.”

“O halde, dediğim gibi yap ve kızın peşini bırak.”

“Onun peşini bırakmayacağım, ta ki...”

Hüseyin bastırmayı sürdürdü. “Ta ki, ne?” diye sordu.

“Ta ki o da bana aşık oluncaya kadar.”

“Sonra?”

“Yeter” dedi Hasaneyn.

Hüseyin öfkeyle başını salladı. “Hata yapıyorsun” dedi. “O mazbut bir kız, bu şekilde davranman hoşuna gitmeyecektir.”

“Mazbut bir kız olduğu doğru, hatta ondan da öte ama asla vazgeçmeyecek, umudumu kesmeyeceğim” diye cevap verip masadan kalktı. Kitaplarını yatağın yanı başındaki pencerenin pervazına yerleştirdi, sonra bağdaş kurup masanın başına geçercesine pervazın önüne oturdu.

“Neden masaya oturmuyorsun?” diye sordu ağabeyi.

“Bağdaş kurmak istiyorum, bacaklarım ısınsın” diye cevap verdi, Hasaneyn.

Aslında önemli bir işi vardı. Not defterini çıkarıp açtı, içinden bir sayfa kopardı ve kalemi eline alarak aşk acısıyla düşündü: *Ona yazacağım. Başka çarem yok. Onunla konuşmak için ikinci bir fırsat bulamayacağım... Ama ne yazacağım?*

Hüseyin’in defterinin sayfalarını çevirdikçe çıkardığı ses dışında odada çıt çıkmıyor, bu da Hasaneyn’in odaklanmasını kolaylaştırıyordu. Kapalı pencerenin ardından sokaktaki evlerin birinden yükselen radyo sesini duyunca kaşlarını çatıp rahatsız olmuş gibi yaptı. Aslında rahatlamıştı; çünkü bu durum yaşadığı zihinsel karmaşadan kaçmasına im-

kân veriyordu. “Mutlu Geceler Geldi Yine” adlı şarkı onu alıp götürdü. Sevgiyle, özlemle, coşkuyla, aşkla ve hayatla dolup taşıyordu. Canlanmıştı. Alıp başını sokağa çıkmak, karanlığa sığınıp temiz hava almak istiyordu. Derken, daha biraz önce ona cennetin kapılarını açan şarkıya ilgisi azaldı ve *bir şeyler yazmalıyım* diye düşündü, *sadece bir iki cümle! Ayaklarının altına attığımda kimsenin fark etmeyeceği küçük bir kâğıda bir iki cümle yazmalıyım.* Yazmaya başladı; “*Sevgili Bahia, seni kızdırdığıma çok üzüldüm.*” “*Kızma, sevgilim*” desem daha mı iyi olur acaba? İkisi de bir. O halde aşkımı itiraf etmeliyim. Düzgün bir cümle kurmam lazım. “*Bana yardım et, Allahım.*”

“Ne yazıyorsun?” diye sordu Hüseyin.

“Kompozisyon.”

“Hangi konuda?”

“Rönesans ülkelerinde müziğin etkisi” diye cevap verdi Hasaneyn, hiç duraksamadan.

“*Sevgili Bahia, seni kızdırdığıma çok üzüldüm. Bana, seni sevdiğim için kızmaya ne hakkın var?*” *En iyisi az ve öz olmak, bu yeter. Hayır, yetmez. Burada bir eksik var. Bir dizeden alıntı yapsam? Hayır, bu komik kaçır; onu güldürürse her şey ters teper. Dokunaklı bir cümle daha yazayım. Oh Allahım, yalvarırım yardım et.*

Derken, oldukça iyi bir cümle geldi aklına ve yazmaya başladı: “*Bunu yapmak zorundaydım... sana yemin ederim.*”

Hüseyin tekrar kesti: “Kompozisyon konusunda aklına gelenleri yazıp bitirdin mi?”

“Az kaldı. Biraz izin ver” diye cevap verdi Hasaneyn, öfkesini bastırarak. Mektubu bitirmeye kararlıydı, yazmaya devam etti.

“*Sana yemin ederim ki, bunu yapmak zorundaydım çünkü seni seviyorum ve ömrüm boyunca seveceğim. Seni mutlu etmek için yaşayacağım.*”

Yazdıklarını bir daha okuyup, derin bir nefes aldı; rahatlamıştı. Kâğıdı katlayıp cebine koydu. Kapıya gelince veya sofada yanından geçerken, ne olursa olsun bunu ayaklarının dibine atacağını.

19

NEFİSE KENDİNİ ORTA BOY bir odada buldu. Odanın iki yanında iki büyük kanepeler, birkaç iskemle, yerde bir Assiut halı vardı. Girişin karşısındaki duvar bir balkona açılıyor, balkon dördüncü kattan Şubra Caddesi'ne bakıyordu. Eşyalar eskiydi; radyonun kapıya yakın bir yerde olması, eşyaların aile fertlerinin boş zamanlarını burada geçirebilecekleri şekilde yerleştirildiğine işaret ediyordu. Burada oturan ailenin varlıklı bir aile olduğunu içeri girer girmez anlamıştı. Bu, küçük giriş holünden ve yemek odası olarak tefriş edilmiş bulunan geniş ve lüks salondan belliydi. Nasrallah'taki ev sahibesi haklıydı. "Sana zengin bir müşteri buldum, iyi bir ailenin gelinlik kızı. Umarım çok titiz davranır, kızın bütün elbiselerini sen dikersin çünkü bu başka müşteriler de getirir sana" demişti. Nefise hayatında ilk kez hiç tanımadığı bir eve gelmişti, heyecanlıydı. Kapıya yakın bir iskemleye oturup beklemeye başladı. Yasta olduğu için üstünde siyah bir elbise vardı ve siyah saçları tek bir örgü halinde sırtına düşmüştü. Makyajsız yüzü daha da çirkin ve solgundu. *Yabancı bir ev, yabancı insanlar,* diye düşündü. *İşimde yeni bir adım. Alt tarafı terziyim. Ah, baba, kendime değil sana üzülüyorum, saygınlığının yerle bir olduğuna üzülüyorum.* Çok geçmeden yirmili yaşlarında genç bir kadın girdi odaya; hem çok güzel hem çok zarıftı.

Selamlaşmak üzere ayağa kalktı; genç kadın elini sıkarken, kendisini dikkatle süzmüştü.

“Hoş geldin” dedi. “Zeynep Hanım’ın gönderdiği Nefise hanımsın sen, öyle değil mi?”

“Evet, efendim” diye cevap verdi Nefise. “Gelin siz misiniz?”

Genç kadın gülümseyerek olumladı ve “Zeynep Hanım seni çok methediyor, anlaşılan iyi bir terzisin” dedi, otururken.

Nefise’nin yüzünde hafif bir gülümseme belirdi, bir şey söyleyecekmiş gibi dudakları aralandı. *Benim becerikli bir terzi olduğumu söylemiştir, herhalde. Bu bir övgü mü, yergi mi, bilemiyorum. Size ailemizin ne durumda olduğundan da bahsetti mi acaba? Benim de bir babam vardı, ben de sizin gibi bir hanımefendiydim. Bir kısmet çıkması için çok bekledim ama çıkmadı.*

“Neden yastasın?” diye sordu genç kadın, yumuşak bir sesle.

“Babam iki ay önce öldü” diye cevap verdi Nefise, üzüntülü bir sesle. “Allah’ın rahmeti üstünde olsun, Eğitim Bakanlığı’nda memurdu.”

“Zeynep Hanım bundan söz etmişti bana. Başın sağ olsun.”

“Teşekkür ederim. Biz Benhalı’lıyız. Teyzemle çıırçı fabrikası sahibi olan kocası orada otururlar.”

Tam bu sırada içeri bir hizmetçi girip elindeki bohçayı hanımının yanına koyup çıktı. Genç kadın bohçayı açtı, içinde rengârenk ipek kumaş vardı. Nefise, bunların iç çamaşırı için olduğunu hemen anlamıştı. Elbiselik kumaşları belki de daha iyi bir terziye yollamıştı gelin hanım. Rahatlandı; çünkü kendini bu zor sınava tabi tutup başaramamaktan ve dolayısıyla mesleki itibarını zedelemekten korkuyordu. İyi bir ücret aldığı sürece işin daha mütevazı, kendi çapında olması onu rahatsız etmezdi. Genç kadının yanına geçip kumaşları eliyle yokladı.

“Tebrik ederim, bu ipek çok değerlidir” dedi.

Gelin hanımın dudaklarında mutlu bir gülümseme belirdi. “Şimdi” dedi, “işe ölçü almakla başlayalım. Bu arada, bizim evde, yani burada dikebilir misin? İhtiyacın olan her şey var. Seni rahatsız edebilecek çoluk çocuk da yok ortalıkta. Zaten yakında oturuyorsun, gidip gelmek zor olmaz.”

“Nasıl isterseniz, efendim” dedi Nefise, mecburen.

Genç kadın ayağa kalkıp önünde durdu, Nefise ölçü almaya başladı. Burnuna hasret kaldığı taze ipek kokusu geliyordu; eliyle yokladığı kumaşlar parmaklarının arasından kayıp giderken içi tuhaf bir özlem ve acıyla dolmuştu. Ellерinin maharetine güveni ustalık duygusu yaratıp tesellisi oluyordu. Ne ki, kısa bir süre sonra umudun yerini umutsuzluk aldı. *Gelin ve ipek. Bu iç çamaşırlarını gelin için mi dikeceğim sanki, diye düşündü. Aslında, bunları gelinden ziyade damat için dikeyor olacağım! O dokunup, elleyecek. Bu demek oluyor ki, bu evlilik hazırlığının bir parçasıyım ben ve başka evliliklerin de parçası olacağım... kendim evlenmeden, hayallerimle baş başa. Ne güzel ve mutlu bir genç kadın! Gözleri parlıyor. Bugün ipek hazırlanacak, yarın sevgili beklenecek. Ilık bir annelik rüzgârı esiyor umut verici, pembe ufuklardan. Ne kadar uzun bir zamandır görüyorum bu rüyayı ben! Babam, iyi huylu olmanın güzellikten daha değerli olduğunu söylerdi bana. Umutla endişe arasında geçti zaman ve yirmi üç oldum. Neden çirkinim? Neden erkek kardeşlerim gibi olmadım? Hasaneyn ile Hüseyin ne kadar yakışıklı! Hatta Hasan bile! Ben de babam kadar ölüyüm. O Bab el Nasr'da yatıyor, ben Şubra'da.*

“Ücretinin bir kısmını avans olarak ödememi ister misin?” diye sordu genç kadın.

“Hiç gerek yok” diye cevap verdi Nefise, hızla ve hemen pişman oldu.

Düşüncesiz davranmış, içindeki öfke ve umutsuzluk duygusu ikiye katlamıştı. Derken ayakkabı gıcirtısı duyup birinin geldiğine hükmetti ve başını kaldırıp bakınca genç bir adamın neşeyle içeri girdiğini gördü. Adam hızla gelinin yanına gitti; birbirlerine mutlulukla baktılar, elleri kenetlendi.

“Annen nerede?” diye sordu genç adam.

“Odasında.”

Genç adam dönüp Nefise'ye baktı. Genç kadın, “Nişanlım, Hasan” diyerek onu tanıştırdı. Sonra başını önüne eğip, “Bu da Nefise hanım, terzimiz” diye ekledi.

20

NEFİSE GELİN HANIMIN EVİNDEN gün batmadan hemen önce ayrıldığında yorgundu. Nasrallah, sadece birkaç adım mesafede olduğu için hiç acele etmeden gezine gezine yola koyuldu. Soğuk hava iyi gelmişti. Biraz keyif, biraz da acı duyarak, genç kadının evinde olanları anımsadı. Damatla birlikte karşısında oturuyorlar, bazen yüksek sesle konuşuyor, bazen de fısıldaşıyorlardı. Başını makineden kaldırıp onlara bakmayı çok isterdi ama mahcubiyeti göz göze gelmelerine engeldi. Başını bir defa kaldırmış, bacaklarının birbirine değdiğini görmüş ve gördüğünden etkilenerek dalıp gitmişti. Gelin hanımın biraz tehditkâr, biraz da nazlı bir sesle, “Dikkat et!” diyerek damadın eline vurmasıyla kendine gelmişti.

Aşk için yakıcı bir arzu duyuyordu. Kendisini seven, müşfik bir yürek bulamamıştı hiç. Gerginliğini gülerek, kendisiyle, kardeşleriyle ve başka insanlarla alay ederek geçiririrdi. Nitekim attığı kahkahalar, ardında derin bir acı da olsa, gamsızlığına atfedilmişti. Oysa zedelenmeyen tek yönü dişiliğiydi; içgüdüsel olarak olgun ve sıcacıktı. Dolaşısıyla, bu gibi duygulardan kaçamıyordu. Yetişme şeklinin, ailesinin ve saygınlığının esir aldığı dürtüleri, ona azap vermekteydi. Gelin hanımın evinde gördüğü sahneler onu acımasızca sarsmaya yetmişti.

Nasrallah aklına gelince içine yeni bir umut düştü. Uzaktan, Amm Gaber Süleyman'ın evin biraz ötesindeki manav dükkânını gördü. Gaber'in oğlu ve yardımcısı olan Süleyman Gaber Süleyman da oradaydı. Evin hizmetçisi işten çıkarıldığı için alış veriş Nefise yapıyor, buraya sıkça uğruyordu. Nitekim genç adamla tanışıklığı böyle başlamış, zaman içinde onunla yakınlık tesis etmişti. Genç adamı gözlerinin önüne getirdi; uzun boylu, yapılı, esmerdi; oval bir yüzü, kısık gözleri vardı. Acaba kendisiyle gerçekten ilgileniyor muydu? Yoksa bu kendi hüsnü kuruntusu muydu? Kendisine birçok kez manalı bir biçimde gülümsemişti sanki. Her ne kadar ailecek iyi durumda olmasalar da, onun merhum Kamel Efendi'nin kızı olduğunu unutamiyordu belki de. Güzel değildi ama mazbut bir kız olduğu belliydi; oysa Süleyman, basit bir manavın tek oğlu ve çırağıydı. Nefise bütün bunun farkındaydı ama kim olursa olsun, kendisiyle ilgilenen bir erkeği reddedemez, onu seven birini sevmezlik edemezdi. Birden kızdı ve umutsuzluğa kapıldı. Kalbi dedi ki: *Kendini aklını kaybedecek kadar kandırma ve boşuna umutlanma. Haline şükret. Bu seni rahatlatacaktır ki, bu da senin gibi güzel olmayan, parası olmayan, babası olmayan bir kız için tek tesellidir.*

Ne var ki, kalbini dinlemeyeceğini, korkularının sesine boyun eğmeyeceğini biliyordu. Yaşadığı çıkmaz sokağa yaklaştıkça umutları da arttı. Allah her şeye kadirdir, diye düşündü. *Üzüntüm O'nun takdiri ama isterse bana umut ve huzur verebilir. O benim tek umudum ve beni asla hayal kırıklığına uğratmayacaktır. Aşağılanmayı hak etmiyorum ben, ailem de hak etmiyor. Bu elem bitmek zorunda. Ama Süleyman karanlık biri. Hasaneyn onu kabullenir mi acaba? Kardeşlerimin hepsi mağrur insanlar; yoksulluğun bu gerçeği ortadan kaldıracağını hiç sanmıyorum. Hasan, eve yabancı biri gibi gelip gidiyor. Ah, Hasan! Keşke bu tutumunu değiştirsen de rahatlasak. Babamın emekli maaşıyla benim param yetmiyor. Ya Hasan ne yapıyor? Hiçbir şey! Süleyman'ı kabul etmeyecek, bana da Süleyman'dan başka kimse yanaşmayacak. Benimle gerçekten ilgilendiğinden nasıl emin olabilirim? Gözleri Amm Gaber Süleyman'ın manavında, yürümeye devam etti ve oradan bir şey, herhangi bir şey satın almak için dükkâna girdi. Yaşlı Amm Gaber Sü-*

leyman küçücük masasının başında hesap defteriyle meşguldü; Süleyman Gaber Süleyman ise girişteki tezgâhın arkasındaydı. Kızı önünde görünce kısık gözleri parladı, ona sevinçle baktı. Aptallık ve korkaklık telkin eden hayvani yüz hatlarına sahipti; yüzünün yakışıklı denilebilecek tek özelliği kısa bıyığıydı. “Sizin için ne yapabilirim, Nefise Hanım?” diye sordu. Önce o konuşmuştu.

Nefise gözlerini kırıştırdı. “Bana bir piaster’lik tahin helvası ver” dedi.

Genç adam bıçağı alıp büyükçe bir dilim kesti, sonra ince bir dilim daha kesip, “Bu da sizin için, özellikle sizin için Nefise Hanım” dedi ve tatlıyı kâğıda sarıp uzattı. Nefise’nin uzattığı parayı alırken göz ucuyla babasına baktı. Onun hesap defteriyle meşgul olmasından istifadeyle, “Bu parayı bana şans getirsin diye saklayacağım” dedi.

Nefise gülümseyip dükkândan çıktı. Onu cesaretlendirmek için gülümsemiş ama bu hiç de kolay olmamıştı. *Bakışmakla yetinmiyor artık, güzel konuştu,* diye düşündü; genç adamın mütevazı konumu ve görünüşüne rağmen heyecanlanmış, kalbi sevinçle çarpmıştı. Nefise, bu olayı, hayalinde -yani olmadan önce- gelin hanımın evinde çalışırken canlandırmıştı ama olay tam da öyle vuku bulmamıştı. Hayalinde, tatlı almak için genç adamın önünde duruyor ve genç adam parayı alırken onu gözleriyle yiyip, “Sen tatlıdan daha tatlısın” diyordu. Oysa böyle dememiş ama buna benzer bir şey söylemişti. Akıllı eski aşklarına gitti! İlk aşkı resmini El Musavar dergisinde gördüğü bir bakandı. Bu resmin etrafında pembe hayaller kurmuş, ondan benzersiz bir çocuk sahibi olduğunu hayal etmişti. İkinci aşkı, Ferid Muhammed Efendi’in ta kendisiydi; karısı ve çocuklarıyla bu yüzden kavga etmişti. Süleyman’a gelince, o en kötüsüydü ama işte oradaydı!

Annesinin, bütün gününü sokakta geçirdiği için kendisini azarlayacağından korkmaya başladığında avlunun ortasına varmıştı. Kızdı. Ona, “*Beni azarlamayı bırak, dayanamıyorum artık. Yeterince çekiyorum zaten*” diye cevap verdiğini hayal etti.

Sesi giderek yükselip sahanlıkta cınladı. Etrafına bakıp gülmemek için parmaklarını ağzına bastırdı.

21

HASANEYN, FERİD MUHAMMED EFENDİ'nİN evinden çıkıp kapıyı ardından kapadı. Morali çok bozuktu. Umutsuzluk içinde merdivenlere doğru yürüdü ama birden durdu ve elini tırabzana dayadı. Elbise hışırtısı duymuş, başını kaldırıp bakınca çatıya açılan merdivenden çıkan birinin eteğinin ucunu görmüştü. Kimdi acaba? Evdeki herkesi gayet iyi tanıyordu; kırmızı giyen hangisiydi? Kalbi çarpmaya başladı ve cesaretini toplayıp, önce kapalı kapıya baktı. Sonra, biraz da endişeyle kulak kabartıp ayaklarının ucuna basarak önünden geçti ve çatıya çıkan merdivenlerin başına geldi. Belki de oydu. Yazdığı mektubu ayaklarının dibine attıktan sonra onu bir daha görmemişti, ne odada, ne holde. Kendisine kızdığı için ortadan kaybolmuştu herhalde; duygularına da, mektubuna da aldırımıyordu anlaşılan. Dersler sıkıcı geçmeye başlamış, işkenceye dönmüştü. Merdivenleri usulca çıkıp son basamağa ulaştı. Batmakta olan güneş ışınları gözlerini kamaştırdı, alnına tatlı bir esinti çarptı. Çatının her yerine, çıkmaz sokağa bakan çıkıntısından arkadaki çıkıntıya kadar her yerine baktı ama kimsenin izine rastlamadı. Çatıda iki tavuk kümesi dışında hiçbir şey yoktu. Bunlardan biri çatıya açılan kapının tam karşısında, Ferid Efendilere ait olan diğer kümes ise arkadaki çıkıntının köşesindeydi. Usulca ilerleyerek ikinci

kümesin yanında durup kulak kabarttı. Önce sadece tavukların sesini duydu, derken tavuklara yem veren birinin gıdaklar gibi çıkardığı ses geldi. Kimin sesi olduğunu anlamadı; kızın annesinin sesi olduğundan korkup geri çekildi. Tam kaçmak üzereyken kümesin kapısı açıldı ve Bahia göründü. Üstünde kırmızı bir manto vardı. Kendisini görünce mavi gözleri fal taşı gibi açılmış, şaşkınlıktan ve utançtan kıpkırmızı olmuştu; yüzü üstündeki kırmızı kadiife mantoyla aynı renkteydi adeta. Bu durum çok sürmedi. Kız kendini toplayıp kümesin kapısını kapattı ve merdivenlere açılan kapıya doğru yürüdü. Hasaneyn gitmesine izin veremezdi, önünü kesti.

Kız öfkeyle bakıp, "Bu, biraz fazla!" diye ünledi.

"Hep öfkeliisin! Ne şans, sana hep öfkeliyken rastlıyorum" dedi Hasaneyn, yumuşak bir sesle.

"Bırak geçeyim, lütfen" dedi kız, bıkkınlıkla.

Delikanlı yolu kapatmak istercesine kollarını açıp, "Bu bulunmaz bir fırsat, kaçmasına izin veremem" dedi. "Bana işkence edercesine ortadan kaybolduğuna göre, seni bir süre burada tutmaya hakkım var. Neden ortadan kayboldun? Dur sorayım: Mektubumu beğendin mi?"

Kız kaşlarını çatı. "O kâğıt parçasından mı bahsediyorsun sen" dedi sert bir sesle. "Ne kadar utanmazsın! Hiç tasvip etmiyorum!"

Hasaneyn'in bakışları korkuyla umut arasında gidip geldi. *Sahiden kızdı mı acaba? Bana abartıyor gibi geldi. Belki bu da mahcubiyettendir. Kesinlikle öyle. Gitmek isteseydi zorla geçmeye çalışırdı ve onu durduramazdım. Buna inanmak istemiyorum ama kasten ortadan kayboldu. Neden?*

"Utanmazlığım, sabrımın tükenmiş olmasındandır" diye cevap verdi Hasaneyn, özür dilercesine.

Kız başını sallayıp, "Sabır" diye mırıldandı. "Böyle kelimelerle oynama, bırak da gideyim lütfen" dedi, sıkıntılı bir sesle.

"Sana gerçeği söylüyorum, sadece gerçeği" dedi delikanlı içtenlikle. "Beni o kısa mektubu yazmaya sevk eden sahici duygularım, her kelimesi doğru! Duygularıma öfke duyman beni çok incitti."

Nefes nefese kalmıştı. Yutkundu. "Evet" dedi, hıçkırarak. "Seni seviyorum."

Kız başını başka yöne çevirdi; kaşları hâlâ çatık, dudakları sımsıkı kapalıydı. Epeyce suskun kaldı, bu, delikanlıyı umutlandırdı. Derken, “Bırak gideyim” dedi kız eskisinden daha yumuşak bir sesle. “Birinin yukarı çıkıp bizi görmesinden korkmuyor musun?”

“*Aman Allahım! Sadece biri bizi görür diye mi korkuyor yoksa?!*” diye düşündü delikanlı. Mest olmuş, gözleri sevinçle parlamıştı.

“İzin ver duygularımı açayım sana” diye ünledi. “Seni canımdan çok seviyorum. Dahası, yaşamın en güzel yönü sensin. Yazdığım da, söylediğim de, tekrarlayacağım da bu! Bana inan ve lütfen susma, çünkü buna dayanamıyorum.”

Kızın kendisine çevirdiği yüzünde ciddiyet ve vakar vardı ama bastırmakta güçlük çektiği bir yumuşaklık da görmüştü sanki.

“Yeter! Şimdi, izin ver de gideyim” dediğini duydu, fısıldarcasına.

Maske takmayı aklına koymuştu bir kere. Ne çabuk utanıyordu. Hasaneyn derin bir nefes aldı ve, “Bir umut ışığı görmeden gidip yine azap çekmek istemiyorum” dedi usulca. “Sana kalbimi açtım. Ruhuma can vermen için senden sadece tek bir söz bekliyorum.”

Kız, beklediği o sözü telaffuz edecek durumda değil gibiydi. Aklı çok karışmıştı. Bütün söylediği, “Yarabbim, buradan nasıl çıkacağım?” oldu.

Hasaneyn çok duygulanmıştı ama beklenti onu daha da inatçı ve ısrarcı yapmıştı. “O kadar korkma” dedi, sıcacık bir sesle. “Seni seviyorum. Bu itirafım sende sadece öfke mi yaratıyor gerçekten? Tekrar azap çekmek istemiyorum. Asla. Asla.”

“Çeksen ne olur?!”

Kızın yüzünün akşam karanlığının sessizliğinde al al olduğunu görünce içinde kontrol edilemez bir biçimde kabaran bir aşka kapıldı; geri adım atmaktansa yok olsun daha iyiydi.

“Bir şey söyle! Eğer söyleyemiyorsan, bari başını salla. Bunu da yapamayacaksan, o zaman sessizliğin – şayet o sessizlikte gönül rahatlığı olduğunu görürsem – bana yetecek.

Kızın dudakları aralanır gibi oldu ama tek laf etmedi. Yüzü daha da kızarmıştı, başını başka yöne çevirdi. Ha-

saneyn'in kalbi bayılacakmış gibi çarpıyor, duyduğu arzu giderek artıyordu. "Talep ettiğim sessizlik bu mu yoksa? Seni seviyorum. Sana söz veriyorum, ölünceye kadar senin olacağım."

Kız sessizliğini bozmadan başını biraz daha eğdi. Delikanlı kendinden geçmiş, gözleri dolmuştu. Duyduğu arzuyla farkında olmadan kıza yaklaştı ama kız gördüğü rüyadan ani bir sarsıntıyla uyanmış gibi ürkererek, neredeyse zıplayarak geri çekildi. Ve kaçtı. Delikanlı deli divane olarak ardından bakıp olduğu yere çakıldı kaldı. Derin bir nefes alıp akşam karanlığında ufkun tayfına bakarken ruhunun kâinata açıldığını ve onun ihtişamı karşısında şarkı söylediğini hissetti. Sonra, sarhoş ve parlak, kapıya doğru yavaşça yürümeye başladı. Kapının tam karşısındaki diğer kümesin yanından geçerken manyetik bir gücün kendisini çektiğini hissedip soluna baktı. Kümesin arkasında ağabeyi Hüseyin vardı.

22

“HÜSEYİN!” dedi şaşkınlıkla.

Hüseyin çok öfkeliydi, rengi atmıştı; kendini tutmaya çalışıyordu. Hasaneyn ağabeyinin neden çatıya çıktığını merak etti. Herhalde kendisini takip etmişti. Çatıya çıktığını ders vermeye giderken görmüş olabilirdi. Orada olmasının başka izahı yoktu. Ne var ki, saklanmak, gizlice dinlemek, casusluk yapmak ona göre değildi ama Hasaneyn ağabeyine neden böyle davrandığını sormayı akıl edemedi. Tersine, çok utanmış, altüst olmuştu. Çok öfkeli olmasına rağmen Hüseyin ondan geri kalmıyordu; o da utanmıştı, allak bullaktı. Belki de gerçek duygularının üstünü öfkeyle örtmek istiyordu.

“Gördüklerim çok ağırıma gitti” dedi, Hüseyin. “Kızın peşinde koşmaya, bu kadar kaba davranmaya nasıl cesaret edersin? Yaptığın utanç verici, çok ayıp, komşuluk adabına hiç uymuyor!”

Ağabeyinin kendisiyle bu kadar sert, hatta acımasızca konuşması Hasaneyn'i rahatlattı; utancı üstünden atıp kendine geldi ve “Utanacak bir şey yapmadım ben” dedi öfkeyle. “Kıza ne söylediğimi duymuşsundur herhalde.”

Kardeşinin bu son sözlerini dikkate almayan Hüseyin daha da öfkелendi. “Kızın yolunu kesmekte utanılacak bir şey yok demek, hem de o şekilde!”

“Bence o böyle düşünmüyor.”

"Babasına söyleyecektir."

"Hayır, söylemeyecek."

"Kıza saldıracaksın sandım! Bunu yapacak olsaydın seni çok kötü cezalandırırdım."

Hasaneyn, ağabeyinin kendisini tehdit etmesine çok şaşırdı. Aklını kaçırmış olmalı, diye düşündü. Dilinin ucuna kadar gelen sözleri söylemeyip, kendini tutabilmiş olması bir mucizeydi. Ses etmedi ve öfkesi geçinceye kadar susup, "Böyle bir şey yapacağımdan korkmamalısın" dedi.

"Bunu duyduğuma sevindim" diye cevap verdi Hüseyin, şöyle bir düşündükten sonra ve ekledi: "Eğer sana nasihat etmeye biraz hakkım varsa, şerefli davran, bundan asla taviz verme derim."

"Böyle bir nasihate ihtiyacım yok benim" diye cevap verdi Hasaneyn, soğuk bir sesle ve yürüdü gitti. Hüseyin izledi ve iki kardeş hiç konuşmadan merdivenleri birlikte indiler. Hasaneyn, Hüseyin'in Ferid Efendi'nin evine gitmediğini fark etmiş ama bir şey söylememiştir.

"Neden bu kadar çabuk döndün" diye sordu Samira, Hüseyin'e.

"Salem verdiğim derse çalışmamış, yarın gideceğim."

Odalarına gittiler. Hüseyin masasının başına geçti. Hasaneyn pencereyi açıp yatağın kenarına oturdu. *En iyi başlangıç için, en kötü son,* diye düşündü. *Aptallık yaptı! Beni izlemeyi nasıl kendine yedirdi? Bu mutlu olayın şüurselliğini mahvetti! Hayır. Hayır, hiçbir şey onu mahvedemez. Her şey yok olabilir ama o, pırıl pırıl, mutlu ve büyüleyici bir varlık olarak kalacaktır. Kelimelerden çok daha fazlasını söyleyen o sessizlik anını hiç unutmayacağım. Tek kelime etmeden her şeyi söyledi.*

"Kapat pencereyi, delirdin mi sen?" diye bağırdı Hüseyin.

Hasaneyn'in ödü kopmuştu. "Hava güzel" dedi, inatlaşarak.

"İnat yapma da pencereyi kapat!" diye bağırdı Hüseyin, tekrar.

Ağabeyinin bu şekilde konuşması Hasaneyn'in iyice inatlaşmasına yol açtı. "Cereyanda kaldım diyorsan öbür iskemleye geç" diye cevap verdi.

Hüseyin homurdanarak yerinden kalktı ve pencereyi sessizliği yırtan bir gürültüyle çarparak camını kırdı. Önce bir sessizlik oldu; derken, Hüseyin, öfkeden gözü dönmüş bir halde Hasaneyn'e bir tokat atıp, "Senin yüzünden!" diye bağırdı.

Hasaneyn kendini kaybedip Hüseyin'in kafasına bir yumruk attı. Dövüşmeye başladılar. Samira ile Nefise koşup geldi de annelerinin önünde dövüşmemek için söylene söylene bıraktılar. Anne öfkeyle ikisinin arasına girip gözlerini kırık pencere camına dikti. Ve fırtınanın yaklaşmakta olduğuna işaret eden bir sükûnet içinde sordu: "Neyiniz var sizin?"

Hasaneyn hemen atılıp, "Pencereyi çarptı, sonra da beni tokatladı" dedi.

"Bu havada pencere açmıştı" dedi Hüseyin hıçkırarak. "Kapat dedim ama dinlemedi. Kalkıp kendim kapatayım dedim ve bu oldu işte."

Samira iç geçirdi ve "Allahım sen acı. Yeterince derdim yokmuş gibi..." dedi.

Sonra delikanlıları omuzlarından tutup odanın ortasına itti. "Büyük olacaksın, utan kendinden!" diye bağırdı Hüseyin'e ve göğsüne iki kez vurup, bir de tokat attı.

Kenara çekilip, "Önce o bana vurdu, camı kıran da o" diye ağlamakta olan Hasaneyn'in da üstüne gitti kadın. Ağzına bir tokat atıp, Nefise araya girinceye kadar onun da yüzüne gözüne vurdu.

"Çıtınız çıkmasın" diye bağırdı. "Pencereye gelince, siz tamir ettireceksiniz. Tamir edilinceye kadar olduğu gibi kalacak" diye ekledi.

Odadan çıktığında son derece kederli ve mutsuzdu kadın. Nefise bir süre daha odada kalıp ara bulmaya çalıştı.

"Kavga çağınız geçti, birer erkeksiniz artık" dedi. Sonra Hüseyin'e dönüp, "Cereyana bile tahammül edemezken, pencerenin tamir edilinceye kadar açık kalmasına nasıl dayanacaksın bilmem" dedi gülümseyerek. "Deliği gazete kâğıdıyla tıkayın. Bunu da beceremeyecekseniz, bir işe yaramazsınız demektir."

Nefise sözlerinin delikanlıların üstünde hiçbir etkisi olmadığı görünce odadan çıktı. Hüseyin masasının başına geçti. Hasaneyn kendini yatağın üstüne atmıştı. Kavga ettiklerinde anneleri hep böyle girerdi aralarına. Birbirine yakın iki kardeşti ama hayat kavga dövüş ve zaman zaman da kıskançlık olmadan geçmiyordu. Birbirleri için hep sevgili, hep vazgeçilmez olmuşlardı. Hüseyin daha akıllı, Hasaneyn daha güçlüydü. Ortaya çıkan sorunları halletme görevini Hüseyin üstlenmişti; bunların büyük bir kısmı oyuna ve

paraya dair ufak tefek sorunlardı. Hasaneyn ise daha büyük bir yük altındaydı: üçüncü kişilerle giriştikleri kavgalarda savunma görevi onundu. Okuldaki çocuklarla kavga ederken yenileceklerini veya hırpalanacaklarını bilseler bile, büyük ağabeyleri Hasan'a müracaat etmezlerdi. Zaten son zamanlarda pek az kavga etmiş, dolayısıyla annelerinden nadiren dayak yemişlerdi. En son kavganın üzerinden uzunca bir sulh dönemi, yaklaşık bir yıl geçmişti. Hiçbir kavgadan sonra uzun süre küs kalmaz, gün bitmeden barışırlardı. Saldırgan olan taraf diğeriyle konuşmaya başlar, mesele unutulup giderdi. Aslında kavga etmelerinin cezasını onlardan çok anneleri çekerdi. Kadın kavga etmelerine çok üzülür, her kavga içine işlerdi adeta. Onları cezalandırmak için dayaktan başka çare bulamamıştı. Dayağın, onları şımartma eğiliminde olan babalarının çocukları üstündeki kötü etkisini dengeleyeceğini umut ederdi. Hiçbir şey ona oğullarından birinin haddini aşarak kutsal aile birliğini ihlal edici davranışlarda bulunması kadar ters, hatta tiksindirici gelemezdi. Hasan'ın hali buna kötü örnekti; bu durumun diğerleri için de söz konusu olduğuna şahit olacaksa ölsün daha iyiydi. Hasan da dayak yemişti ama çok geç. Onu şımarttıkları için kendisini de, kocasını da affetmeyecekti. Büyük oğlunun müsamaha ve yoksulluk kurbanı olması ona azap vermekteydi.

Gecenin ilerleyen saatlerinde iki kardeş hâlâ birbirine uzak ve sessizdi. Sessizlik, Samira ile Nefise yatınca daha da boğucu bir hal almıştı. Hüseyin kafasını toplamak için kitap okumaya başladı. Hasaneyn çaktırmadan onu seyrediyor, ona karşı ne hissetmesi gerektiğini bilemiyordu. Kendisine huzur veren mutlu anılarını hatırladı ve çok geçmeden dudaklarında bir gülümseme belirip, *her şey yolunda diye düşündü. Bahia hiç ses etmedi, bu beni sevdiğini, gösterir. Sahi mi? Keşke o nefis dudaklardan duyabilsem bu sözleri. Sabırlı ol. Zaman lazım. Susması, sadece bir başlangıç... Ya son?* Birden ağabeyine döndü. Dudaklarında yeniden bir gülümseme belirmişti. *Pencereyi kapatsam ne olurdu sanki? Okuduğunu anlamıyor gibi bir hali var. Benim kadar şanslı olsaydı, olup biteni unutmakta bu kadar zorlanmazdı. Ağabeyine karşı tuhaf bir sevgi besliyordu.*

23

NEFİSE, O GÜNLERDE adet edindiği üzere, Nasrallah'a güneş batarken döndü. Babasının yasını tutarken, yani uzun süredir ihmal ettiği görünüşüne, artık biraz daha önem vermeye başlamıştı. Gözlerine sürme çekiyor, yanaklarını, dudaklarını rujla hafifçe renklendiriyordu. Hiç yoktan iyiydi. Genç adamın ona iyi davranarak flört etmeyi sürdürmesi özgüvenini artırıyor, ona umut veriyordu. Onun bir manavın oğlu, kendisinin memur kızı olmasına aldırış etmez olmuştu; kendisiyle ilgilenmesi, hakkında iyi düşünmesine yetiyordu. Baskı altındaki dürtüleri, o boğucu umutsuzluğu ve sadece ölümün yok edebileceği yaşam sevincini beslemeye devam ediyordu. Zamanla genç adamın dış görünüşüne alıştı, hatta onu sevdi. Çorak yaşamına mis kokulu bir umut çiçeği ekmişti. Artık günler kayıtsızlık içinde monotonluğu kıracak bir şey olmasını bekleyerek geçmiyordu. Bütün gün çalıştıktan sonra Nasrallah'ta yürürken sevinçle ürperiyor, bedeni ılık bir hazla dolup taşıyordu. Genç adam, bir defasında ona, "Tatlı istiyorsun ama tatlı sensin" diyerek kalbini fethetmişti. Ona sevinç ve mutlulukla gülümsemiş, "Yalan söyleme! Benim tatlı bir yanımda yok" diye cevap vermek istemişti ama biraz şaşkınlık, biraz da kuşkuyla hiç ses etmemişti. "Unutmamalı ki, her kız kendi hayranını bulur" diye bir atasözü var, unuttun mu, diye sordu kendine? Kim bilir?

Belki de o kadar çirkin değildi. Gözü manav dükkânında, genç adamla yüz yüze gelinceye kadar yürümeye devam etti. Süleyman'ın yüzü sevinçle parlıyordu.

"Hoş geldin" dedi. "Ben de merak etmişim."

Nefise, genç adamın babasının oturduğu iskemleye baktı. Boştu. Dükkânın ortasındaki sütunun arkasında, konservelerle kavanozların arasında namaz kılıyordu. Bundan emin olunca, "Neden merak ettin?" diye sordu, nazlanarak.

Genç adam kısık gözlerini iyice kısıtı ve "Bil bakalım. Kalbime sor" diye cevap verdi, gülümseyerek.

Nefise kalem çektiği kaşlarını kaldırıp, "Kalbime sor mu?" dedi. Ha! Onun kalbi! "İçinde ne var?"

"Kalbim seni gördüğüne çok sevindiğini ve seni heyecanla beklediğini söylüyor" diye fısıldadı genç adam.

"Sahi mi?"

"Ve sana önemli bir sır vermek için, seninle hemen şimdi ana caddede buluşmak istiyor" dedi. Sonra dönüp babasına baktı ve namazın tamamlanmakta olduğunu görüp, "Dükkândan birkaç dakika için çıkabilirim" dedi çabucak. "Sen önden git, ana caddede buluşalım!"

Nefise şaşırmişti. Heyecanla genç adama baktı. Onunla buluşmak istiyordu ama yakınlaşmaları bu kadar kolay olmamalıydı; o ısrar etmeli, kendisi istemiyormuş gibi yapmalıydı. "Gecikirim diye korkuyorum" dedi.

Genç adam tekrar babasına bakıp, "Babam namazdan kalkmadan sen çık, sadece birkaç dakikalığına" dedi.

Nefise nazlanacak veya kırıtaacak zaman olmadığını anlayınca çıkıp Şubra Caddesi'ne doğru yürümeye başladı. Heyecan, endişe ve korku içindeydi ama geri dönmeyi düşünmeksizin yürümeyi sürdürdü. Hayalleri ve özlemleri attığı her yeni adımın ağırlığını adeta hafifletiyordu. Çok geçmeden korkusu geçti; akli sadece yolun sonunda görmeyi umduğu düştü. Caddeye çıkınca dönüp arkasına baktı. Genç adam, ceketini entarisinin üstüne geçirmiş, hızla kendisine doğru geliyordu. Nefise ana caddede sağa dönüp mahalleden çıktı. Genç adam ona yetiştiği için memnun, "Babamdan sadece birkaç dakikalığına izin aldım" dedi.

Nefise, genç adamın kıyafetine öyle bir bakmıştı ki, genç adam açıklama ihtiyacı hissederek, "Takım elbiseyi sadece çalışma saatlerinde giyebiliyorum" dedi, özür dilercesine.

Çok sevinçli, çok neşeli görünüyordu. Gözleri onun güzel bir kız olmadığını görmeyecek kadar kör değildi, elbet. Ne var ki, babası tarafından çok ezilmiş, pek çok şeyden mahrum edilmiş biri olarak, çirkin, biçare ve hüznü bir kızla bile olsa, aşkın tadına varmak için elindeki fırsatı kaçırmak istemiyordu. En azından, o sevgili cinsin mensubuydu, dişiydi; yoksa bunu da bulamazdı.

Söylemek istediklerini söyleyecek vakit kalmayacağından korkup, "Dükkân Cuma günleri öğlenden sonra kapalı, genellikle. Orada buluşalım. Birlikte Rod el-Farag'a gideriz" dedi telaşla.

"Birlikte mi? Bu iyi bir fikir değil. Ben senin bildiğin kızlardan değilim."

"Ne olur gidelim! Kötü bir şey değil ki!"

"Allah korusun!"

"Konuşacak güvenli bir yer buluruz."

"Erkek kardeşlerimden biri görebilir."

"Bu ihtimali bertaraf etmek zor değil."

Kız şaşkıındı. "Ben böyle yaşamaktan, korkarak yaşamaktan hoşlanmıyorum" dedi.

"Ama görüşmemiz lazım!"

"Neden?"

Genç adam hayretle bakıp, "Görüşmek için elbet" diye cevap verdi.

Kız tedirgindi. "Yok. Yok. Ben o tip bir kız değilim."

"Birbirimize söyleyeceğimiz bir şeyler yok mu?"

"Bilmiyorum."

"Benim söyleyecek çok şeyim var."

"Nedir söylemek istediğin?"

"Zamanı gelince öğrenirsin. Şimdi vaktimiz yok."

Nefise müteredditti. Yüzü kızardı. "Dedim ya, ben senin bildiğin kızlardan değilim!" dedi.

Genç adam alındı. "Başka türlüşünü düşünmek mümkün mü, Nefise Hanım" diye ünledi, üzgün bir sesle. "Ben bir hayat adamıyım, insanları tanırım."

Kız ferahladı ama genç adamın neden duymak istediklerini söyleyip kendisini rahatlatmadığını da merak ediyordu.

Genç adam bir daha sordu: "Önümüzdeki Cuma buluşacak mıyız, o halde?"

“İnşallah” diye mırıldandı kız.

Eve döndüğünde kafası meşguldü. Tatmaya bu kadar hevesli olduğu aşk böyle başlıyordu demek. Kalbi hüsrânın tozunu silkeleyip canlandı ve umutla doldu. Bu doğrudu ama buna rağmen kaygılıydı; bu ilişkinin nasıl sonuçlanacağını ve ailesinin nasıl tepki vereceğini bilemiyordu.

24

HASANEYN ÇATIYA AÇILAN KAPIYA varınca derin bir nefes alıp soluklandı. Kız onu duydu ama aldırış etmeden küme-se doğru yürüdü. Delikanlı hafifçe öksürdükten sonra çekinmeden ona doğru yürüdüğünde güneş batmak üzereydi. Kız dönüp buz gibi bir yüz ifadesiyle baktı; ne kızgındı, ne de memnun.

“Bu hiç bitmeyecek mi?”

“Bana unutulmaz bir ders vermektesin” dedi delikanlı, gülerek ve elinin eklemlerini tıklatarak. “Asla!” diye cevap verip, derin bir iç çekti.

Kızın kendisiyle konuşmaya razı olmasına çok sevinmişti. “Seni sevmekten hiç vazgeçmeyeceğim” diye sürdürdü.

Kızın yüzü kızardı. Kaşlarını çatıp, “O sözcükleri bir daha tekrarlama” dedi.

“Seni seviyorum” dedi delikanlı usulca, üstüne basa basa ve ısrarla.

“Beni kızdırmak mı istiyorsun?”

“Ben senin sevginden başka bir şey istemiyorum.”

“Kulaklarımı tıkırım bak” dedi kız, sert bir sesle.

“Seni seviyorum. Seni seviyorum. Seni seviyorum” diye tekrarladı delikanlı, sesini yükselterek.

Kız karışık duygular içindeydi. Delikanlı kendisini bakışlarıyla yerken önce sessiz kalmıştı ama bu bakışların

ağırlığına dayanamaz hale gelince sırtını dönüp uzaklaştı. Delikanlı ardından koştu. Kız ona dönüp, "Lütfen bırak beni ve git buradan" dedi kaşlarını çatarak.

"Böyle konuşman için neden kalmadı artık, o günler tarih oldu. Şimdi 'Seni seviyorum' aşamasındayız" dedi delikanlı, kıza hayretle bakıp.

"Benden ne istiyorsun?"

"Seni sevmek."

Kız onu terslemek üzereydi ama gülmesi tuttu; hoş bir homurtu gibi burnundan çıkan, boğuk bir gülüştü bu. Utanıp başını önüne eğdi. Delikanlı kızın bu davranışından duyulanıp, iyice sevdalandı ve bundan aldığı cesaretle ona yaklaşıp elini tutmak istedi. Kız dehşete düşüp geri çekildi.

"Dokunma bana" dedi, kesin bir ifadeyle.

Delikanlının dudaklarındaki muzaffer gülüş silindi gitti ama kız aldırmadı.

"Bana dokunmaya kalkma sakın, asla" dedi kız, aynı ciddiyetle. "Buna izin vermem, bunu bir an olsun düşünmem bile."

Delikanlı allak bullak oldu. "Özür dilerim" dedi şaşkınlık içinde. "Kötü bir niyetim yoktu. Seni seviyorum, sahiden seviyorum."

Kız başını öne eğdi; ciddi bir şey söylemek üzere olduğu duruşundan belliydi. "Bunu söylediğin için teşekkür ederim. Zaten, bu, benim karar vereceğim bir şey değil."

Delikanlı şaşırды. Kendini onun aşkına öyle kaptırmıştı ki, başka şey düşünemez olmuştu. Seviyordu ve gözü aşktan başka bir şey görmüyordu. Kızın sözleri onu kendine getirdi. Neyi gözden kaçırdığını, bunun ciddi bir mesele olduğunu ancak idrak etti ve sevinmekle birlikte içine bir korku düştü.

"Ne demek istediğini anlıyorum, haklısın ama iş bu kadarla kalmaz. Önce kalbine sormalısın" dedi.

Kızın yüz hatları yumuşamıştı ama taviz vermedi. "Hoşlanmadığım şeyler söyleyerek beni kapana sıkıştırma, lütfen" dedi.

"Hoşlanmadığın sözler mi?"

Kız kendini iyi ifade edemediğini anlayıp, kendini "Evet" demek zorunda hissetti.

“Bu kalbime saplanan bir hançer benim” dedi delikanlı, korkuyla.

Kız utanmış, kafası karışmıştı. “Ben gizli saklı şeyler yapmaktan, gizli saklı konuşmaktan hoşlanmam” dedi.

Delikanlı dayanamayıp güldü. “Ama bu ister istemez işin parçası, sakıncası yok” dedi.

Delikanlının bu sözleri ve gülümseyişi kızı huzursuz etti. Yüzü daha da kızardı. “Olmaz! Ben flört etmeyi sevmem” dedi, sert bir dille.

“Ama sana olan aşkım sahici.”

“Lütfen! Lütfen beni duymak istemediğim şeyleri dinlemeye zorlama” dedi.

“Kendimi öldüreyim o halde” dedi delikanlı, gülümseyerek.

Kız içten içe güldü. “Kendini öldürmene gerek yok” dedi. “Sana söylenecek her şeyi söyledim ben.”

Bu son cümle delikanlının içine korku salmıştı. “Ben on yedi yaşında bir delikanlıyım” dedi, kısa bir tereddütten sonra. “Ve lise üçüncü sınıf öğrencisiyim. Bu durumda, konuya nasıl yaklaşmalıyım dersin?”

“Erişkin bir erkek oluncaya kadar bekle!” diye cevap verdi kız, soğuk bir sesle.

“Bahia” dedi Hasaneyn, şaşkınlık ve kızgınlıkla.

“Başka çaresi yok” diye cevap verdi kız, usulca.

Kızın kararlılığı delikanlının canını sıkıyordu ama ona duyduğu aşk telaşına da, korkusuna da baskın çıktı. “Nasıl istersen. O halde ben, bu konuda söz sahibi olanlarla konuşacağım” dedi.

Kız bir an bakıp, gözlerini tekrar indirdi. Bir süre öylece durdu. Bir şeyler söyleyecek gibiydi ama suskun kaldı.

“Ferid Efendi ile konuşacağım” dedi, delikanlı.

“Sen mi?!”

“Evet.”

Kızın yüzünde sessiz bir itiraz ifadesi belirdi.

“Bunu annemin yapması şart mı?” diye sordu, delikanlı.

“Sanırım!” demek sorunda kaldı kız, biraz öfkelenerek.

Kızın bu kadar açık konuşması delikanlıyı iyice endişelendirmişti. Annesini, iktisat yapmak için loş sofada başı önünde otururken hayal etti ve huzursuz oldu. “Babanla konuşacağım” dedi alçak sesle, “ve onu annemle görüşmeye ikna edeceğim.”

Kız şaşılıdı. “Neden annenle sen konuşmuyorsun?” diye sordu.

“Yapamam” diyecekti ki, sustu delikanlı. Soruyu duymazdan geldi.

“Babanın benimle alay etmesinden korkuyorum aslında” dedi, “ya da daha yıllarca sürececek olan eğitimim tamamlanıncaya bekletmesinden.”

Kız sabırsızlanmıştı. “Ben kabul ettiğim sürece beklemenin bir mahsuru olmayacaktır babam için” dedi hiç düşünmeden. Mahcup bir ifadeyle dudaklarını ısırıldı.

Kalbi aşkla çarparak kollarını uzattı delikanlı ama kız duygularını saklamak üzere kaşlarını çatıp, “Hayır, olmaz” dedi. “Sana ne söylediğimi unuttun mu?”

25

HÜSEYİN İLE HASANEYN her akşamki gibi masa başındaydı. Hasaneyn elini çenesinin altına koymuş düşünüyordu. Görünüşüne ve zaman zaman tırnaklarını yediğine bakılırsa gergin ve kaygılıydı. Hüseyin önünde açık duran kitapla pek ilgilenmiyor, kendisini içten içe gülümseten farklı duygular yaşıyordu. Sessizlikten sıkılıp, “Epeydir konuşuyorlar” dedi.

Hasaneyn korkuyla dikkat kesilmişti. Derken iç geçirdi ve “Bir saat oldu, hatta daha fazla. Neler olup bitiyor, bir bilsem!”

“Adetler değişti” diye cevap verdi Hüseyin, iğnelercesine. “Normalde erkek kıza evlenme teklif eder ama bu durumda tersi söz konusu; kızın babası gelmiş, erkeğin annesinden oğlunu istiyor!”

Hasaneyn içerledi. “Sen hiç karışmadığına göre, benimle alay etmeye de hakkın yok. Oturma odasında neler konuşulduğunu bir bilebilsem. Annem ne diyor acaba?”

“Birazdan her şeyi öğreneceksin” dedi Hüseyin, sü-kûnetle.

“Ferid Efendi gibi birinin teklifini geri çevirir mi dersin?”

“Kim bilir? Tek bildiğim, şayet geri çevirecek olursa aylık ders ücretinden olacağımız.”

“Daha ne kadar bekleriz dersin?” dedi Hasaneyn, ağabeyine bakarak.

Hasaneyn, Ferid Efendi ile görüştüğünü söylediği andan itibaren konuyu aralıklarla tartışmış, üstünde düşünmüşlerdi zaten. Tekrar sessizliğe gömüldüler. Ferid Efendi’nin teklifi iyi karşılması ve konuyu annesine açıp olası engelleri ortadan kaldırmaya çalışacağını söylemesi, hatta buna söz vermesi, Hasaneyn’i çok şaşırtmıştı. Hüseyin adamın bu tutumunu iyi niyete ve aileye olan malum bağlılığına vermişti. İki delikanlının görüşmenin bitmesini beklemekten başka çareleri yoktu. İş uzadıkça Hasaneyn’in merakı arttı. *Birkaç dakika sonra her şeyi öğrenmiş olacağım, diye düşündü. Bahia benim olacak mı acaba? Yoksa bu taze umudu yakacak mıyım ben? O kıza sahip olmanın tek yolu buydu. Onu istiyorum, onsuz yapamam. Acaba şu an ne düşünüyor? Endişeli mi? Beni sevdiğinden şüphem yok. Bu bana yeter. Lanet olsun Hüseyin! Okuyup duruyor. Bu görüşmenin insafına kalmış bir aşk veya kaygı sahibi olmadığından, savaşı uzaktan izlemekte. Tutku bir azap. Kim demiş kalpte diye? Zihinde barınması daha akla yatkın değil mi? Cinnetin sırrı bu olmalı!*

Hüseyin’in, “Çıkıyorlar” diyen sesiyle kendine gelip kulak kabarttı. Annesi ile Ferid Efendi ve karısı birbirlerine iltifat yağıdıyorlardı.

Onlar kapıya doğru ilerlerken, Nefise yanlarına gelip dikildi. Ve gözlerini Hasaneyn’e dikip, “Bazen masum gibi görünen sükûtun altında kötülük saklıdır! Sen sahiden evlenmek istiyor musun bu kızla?” diye sordu.

“Bu inmek üzere olan sağanağın ilk damlası” diye mırıldandı, Hüseyin.

Hasaneyn yerinden kalkıp belirli bir savunma içgüdü-süyle odanın uzak köşesindeki yatağa geçti. Yatağın yanındaki pencerenin kırık camı gazete kâğıdıyla kaplanmıştı. Derken, ağır ağır yürüyerek kendilerine doğru gelen anneleri, sert bir yüz ifadesiyle odaya girdi. Etrafa göz gezdirip odanın en uzak köşesinde bulduğu Hasaneyn’e bir süre baktıktan sonra gidip onun boş bıraktığı iskemleye oturdu. Yorgun görünüyordu. Kimsenin bozmaya cesaret edemediği derin biz sessizlikten sonra Hüseyin’e bakıp, “Ferid

Efendi ile karısının benimle ne konuşmaya geldiğini biliyor muydun?" diye sordu, sakın bir sesle.

Hüseyin olaya seyirci kalmış olduğu için, böyle bir soruyu hiç beklemiyordu. Şaşırdı, aklı karıştı ve sustu. "Cevap ver!" dedi annesi.

Hüseyin yardım istercesine Hasaneyn'e baktı. Oğlunun bu hareketini bir cevap olarak algılayan Samira sorgulamayı sürdürdü.

"Sen ne zaman öğrendin?"

"Dün değil evvelki gün" dedi Hüseyin, korkuyla.

"Neden benden sakladın?"

Hüseyin şanssızlığına ve kardeşine lanet okuyarak sessizliğe sığındı; masum olduğu halde, ikisi bir olup onu da bu rezaletin içine çekmişlerdi. Samira iç çekti ve "Ben tevekkül sahibi bir insanım. Bana çektirdiğiniz ıstırap, karayazımın ellerinde çektğim ıstırapı bile aştı" dedi.

Kavga ortamından nefret eden Nefise gelişen durumun onları teslim almasına izin vermemesi gerektiğini düşündü. Ne var ki, Hasaneyn'i istediğini elde etmesi için teşvike niyeti yoktu. Belki de annesinden çok ona kızıyordu. Hatta bütün bunun küçük kardeşini kaçırmak için planlanan kötü bir tertip olduğunu bile düşünmüştü. Yine de anlamsız bir sürtüşmeden kaçınıyor, bunun olmamasını umuyordu. Dolayısıyla annesine dönüp, "Heyecanlanıp kendini azdırma. Olan olmuş. Bize acı ve başımızı ağrıtmama" dedi.

"Kes sesini!" diye bağırdı, Samira.

Sonra Hasaneyn'e döndü ve "Belki gizli saklı yürüttüğün planın nasıl sonuçlandığını bilmek istersin" dedi, düşünceli bir tavırla.

Sonra üzüntüyle başını salladı. "Böyle bir kalbe sahip olman imrenilecek bir şey, zira başımıza gelen felakete ve içinde bulunduğumuz sefaletle rağmen sevebiliyor ve kendi mutluluğu için hepimize kayıtsız kalabiliyor. Ferid Efendi bana, senin büyük umutlarından ve garip aşkıdan bahsedince, aslında çok şaşırdım ama ben de ona kendi mücadelemizden ve sefaletimizden bahsettim. Temel ihtiyaçlarımızı karşılamak için eşyalarımızı nasıl birer birer elden çıkardığımızı, terzilik yapmak zorunda kalan ablanızın bir evden diğerine koşarken çektiği ıstırapı anlattım. Ve ona açıkça oğullarımdan hiçbirinin yıkılmak üzere olan bu ai-

lenin tekrar ayağa kalkması için gerekeni yapmadan evlenemeyeceğini söyledim.”

Samira sustu ve bakışlarını, annesinin yüzüne bakamayan kederli oğlunun yüzüne dikerek, acı bir sesle ekledi: “Yine de seni insani duygulara sahip olduğun ve sevebildiğin için kutlarım.”

Kadın odadan çıktı. Önünü göremeyecek kadar öfkeli ve üzüntülüydü. Ardında derin bir sessizlik bırakmıştı.

Nefise o kadar huzursuz olmuştu ki, kızgınlığını unuttu. Neşeli davranmaya çalışarak, “Annem sana her şeyi anlatmadı” dedi Hasaneyn’e. “Seni temin ederim ki, bu kadar karamsar olman için bir neden yok. Annemin Ferid Efendi’nin dostluğunu ve bize olan sevgisini yok sayması mümkün değil. Onun âlicenaplığını kim unutabilir? Ona, yaptığın teklifi uygun bulmuş olmasının kendisini onurlandırdığını söyledi. İçinde bulunduğumuz durumdan da bahsetti ama Ferid Efendi bunu zaten biliyor. Ondan, ailemiz yeniden ayakları üstünde duruncaya kadar beklemesini isteyip, şimdilik sözlü bir anlaşmayla yetinmesini, nişanın sen sorumlu bir erkek oluncaya kadar resmen ilan edilmesini rica etti. Bahia’yı gelini olarak görmekten çok mutlu olacağını da söyledi. Diyeceğim, bu kadar üzülmek için hiçbir neden yok.”

Nefise kardeşinin yeniden ışıldamaya başlayan yüzüne bir daha baktı. Derken aniden öfkeleni ama saklamayı başarıp, “Annemin kusuruna bakma. O yoksul ve acılı bir kadın. Derdini birileriyle paylaşmak onu teselli ediyor elbet ama şayet biz... neyse, aynı konuya dönmek istemiyorum. Her şey istediğin gibi olacak, diyeyim yeter” dedi ve gülerek ekledi: “Allah senin de, sevgilinin de belanı versin.”

26

SÜLEYMAN GABER SÜLEYMAN konuştu. “Evleneceğiz dedim ya. Vallahi evleneceğiz.”

Nefise onu kalbi çarparak, dikkatle dinliyordu. Şubra'nın karanlık ve تنها arka sokaklarında kol kola yürümeleri yeni bir şey olmaktan çıkmıştı artık. Genç adam hayvani dış görünüşüyle çirkindi ama kendisine iyi davrandığı ve sıcakkanlı olduğu için, onu mükemmel bir kavalie olarak görüyordu. Genç adama derin bir sevgi beslemeye başlamış, hatta ona delicesine aşık olmuştu.

Genç adamın ilk ve son aşkı olduğuna inanıyordu. Çaresizliği tutkuyla bağlanmasına, onu kanıyla canıyla sevmesine yol açmıştı. Genç adamı, içgüdüsel olarak bir kurtarıcı gibi kabul ediyordu.

Süleyman, Nefise'ye özgüvenini iade eden yegâne erkekti; bir kadın olduğuna dair güven tazelemesini sağlamıştı. Kendisine ne zaman ilanı aşk etse yeniden doğmuş gibi oluyor, dünyayı her şeye rağmen pespembe görüyordu. Ne var ki, aşk sözcükleri yetmez olmuştu. En az aşk kadar önemli veya eşdeğer önemi haiz bir başka şeyin de peşindeydi. Genç adam söz verinceye kadar evlenmekte ısrar etmişti.

Havanın kararmasından cesaret alıp, “Niyetin ne?” diye sordu.

"Babama söylemem lazım tabii, sonra da gidip seni annenden isteriz" diye cevap verdi genç adam, bir an bile tereddüt etmeden.

"Ben de öyle düşünüyorum."

"Keşke öyle olabilse ama şimdilik mümkün değil" dedi genç adam, iç çekerek.

Nefise'nin canı sıkıldı. "Neden?" diye sordu, endişeyle.

"Lanet olsun, babam inatçı bir budala. Şubra Caddesi ile El Velid Caddesi'nin köşesindeki bakkalın, Amm Gobran el Tunî'nin kızıyla evlenmemi istiyor. Karşı çıktığımı söylemeye gerek yok, hâlâ karşı çıkıyorum ama başka bir kıza evlenme teklif ettiğimi şu ara söyleyemem. Söyleyecek olursam, beni silip atar zaten."

Nefise boğazının kuruduğunu hissetti. Genç adama küçümser bir bakış atıp, "N'olacak pekiyi?" dedi üzüntüyle.

"Sabretmemiz lazım. Hiçbir şey beni hedefimden döndüremez. Yalnız babamın ilişkimizi öğrenmemesi için dikkat etmemiz gerekiyor."

"Sabır da, nereye kadar?" diye sordu, Nefise.

Genç adam kısa bir tereddüt geçirip önce, "Babam ölünceye kadar" diye cevap verdi, sonra gülüp, "Bu işi bana ve zamana bırak, o kadar da çaresiz değiliz" diye ekledi.

Bunlar boş laflardı. *Beklerken karşıma yeni birinin çıkmasından ve bana evlenme teklif etmesinden korktuğumu ona nasıl söylerim*, diye düşündü, Nefise. *Bu güzel ve varlıklı bir kız için iyi bir taktik olabilir ama benim durumumda işlemez. Erkeklerin evlilikten kaçtığı bu zor zamanlarda kim bana evlenme teklif eder ki? Olabilecek en kötü adayı kabul etmekle kendimi rezil ettim; şimdi de o en kötü aday beni kabul etmiyor. Alt tarafı manav, hatta manavın oğlu! Giydiği takım elbise bile bir tuhaf, üstünden dökülüyor.* Genç adam elini ensesine koymuştu. İçindeki korku, ona gidecek daha sıkı sarılmasına yol açıyordu. O andaki varlığı dünyaya bedeldi, sanki. Genç adam baba engelini aşsa bile, onunla nasıl evleneceğini bilemiyordu. Annesinden yardım gelmeyeceği açıktı. Ayrıca ailesini kazandığı birkaç piaster'den mahrum edemezdi. Gel gör ki, genç adamı arzuluyor, onu ne olursa olsun, istiyordu.

Nefise'nin yüzü asılmıştı. Bir şeyler söylemek üzere ağzını açmıştı ki, birinin kendilerine doğru geldiğini görüp ka-

nı çekildi, adeta. Korkunç bir iniltiyle kaçmaya yeltendi ama yüzünü sokak lambasının altından geçerken görünce vazgeçip derin bir nefes aldı.

“Hayrola?” dedi Süleyman.

“Ağabeyim Hasan geliyor sandım” diye cevap verdi Nefise, soluk soluğa.

Genç adam, bu durumdan yararlanarak, nicedir söylemek istediği bir şeyi söyleyiverdi: “Sokakta gezdiğimiz sürece bundan kurtulamayız. Dinle. Gel benim eve gidip oturalım biraz. Orada bizi kimse görmez.”

“Evine mi?” diye ünledi Nefise, şaşkınlık içinde.

“Evet. Babam, Cuma akşamlarını El Şazliah Tarikatı’nın Şeyhi ile geçirir, gece yarısından önce dönmez. Annem de bebek bekleyen ablamı ziyaret etmek üzere Zagazig’e gitti. Evde kimse yok, yani.”

Nefise aptallaştı. “Olur mu hiç! Delirdin mi sen?” dedi, kalbi çarparak.

“Güvenli bir yer lazım bize” dedi genç adam, yalvarırcasına. “Evim güvenli, davetim masum. Baş başa kalınca gözlerden uzak, korkudan uzak olur, rahatça konuşabiliriz.”

Genç adamı şaşkınlıkla dinleyen Nefise’nin kaşları çatılmıştı. Elinde olmadan, bu boş evi korkuyla ve merakla gözlerinin önüne getirmeye çalışıyordu. Oluşan resmi zihninden silmek için öfkeye başvurdu ama silemedi. “Hayır, senin evinde olmaz!” dedi, sert bir sesle.

Genç adam kızın elini sıkıp, “Neden?” diye sordu yalvarırcasına. “Davetimi seve seve kabul edersin sanmışım. Ben seninle yalnız kalmak istiyorum. Yalnız kalalım ki, sana olan aşkımdan, hayallerimden, planlarımdan bahsedebileyim. Senden yanlış bir şey istemiyorum, kimse bilmeyecek.”

Kız inatla başını salladı ama kalbi de deliler gibi çarpıyordu; düşünmek için zamana ihtiyacı vardı. Kaçıp gitmek ve yalnız kalmak istiyordu ancak yerinden kıımılamadı. El ele tutuşup, tekrar yürümeye başladılar. Nefise sözde boş olan evin hayalini aklından çıkarmaya çalıştı ama nafile. Derken, kendini dipsiz bir kuyuya düşercesine içi dışına çıkar gibi hissetti. Kafası iyice karışmıştı; “Senin evinde olmaz!” dedi. Çok gergin olduğu sesinden belliydi.

“Evet, olur” diye cevap verdi genç adam, titreyen eliyle kızını sıkarak.

“Düşün biraz, korkacak bir şey yok. Ben seni seviyorum, sen de beni. Gözlerden uzak, güvenli bir yerde aşkımızı ve geleceğimizi konuşmak istiyoruz, o kadar. Evde kimsenin olmaması bulunmaz bir fırsat, kaçırmamalıyız. Mütereddit olman beni çok şaşırtıyor.”

Neden mütereddit olduğunu Nefise de bilmiyordu ama genç adamın düşündüğünden farklı bir nedenle olduğu açıktı. Aslında daveti geri çevirmek isteseydi, bunu kolayca yapabildirdi ama bu mütereddit tavrı, genç adam korkup kaçmasın diye sürdürmeliymiş gibi geliyordu ona. Gerçi kendisi de korkuyor, utanıyordu ama içindeki radikal dönüşümü göz ardı edemezdi. Akli karışmış, gerilmişti. “Yürüsek daha iyi olur” dedi, küçücük bir sesle.

Genç adam onu kendisine doğru çekip, “Belli mi olur? Hasan ağabeyin her an karşımıza çıkabilir tabii” dedi.

“Karşımıza çıkması haline olacıklardan korkuyorum” dedi Nefise, genç adamın korkularına teslim olarak.

Genç adam rahatladı. Bir iç çekip “Hadi eve gidelim” dedi, ateşli bir sesle.

“Gitmem” diye direndi Nefise, elini elinden çekmeye çalışarak.

“Sadece birkaç dakikalığına! Bizim sokak karanlıktır, kimse bizi görmez” dedi genç adam yürümeye devam ederek. Nefise, “Olmaz” diye diye onu izledi. Kalp çarpıntısından kaburgaları kırılacak gibiydi.

KAPIYI ANAHTARLA AÇIP, “Lütfen gir” diye fısıldadı genç adam.

“Hadi dönelim” dedi Nefise, yalvarırcasına.

Genç adam, “Evimizi şereflelendirmelisin” diyerek, onu usulca içeri itti. Ardından kendisi de içeri girip, kapıyı kapattı.

Nefise, kendini kapkaranlık bir yerde bulmuştu. Işığın yanmasını başı yukarıda beklerken omzunda genç adamın ellerini hissedip ürperdi.

“Işığы yaksana” diye fısıldadı korkuyla.

“Holdeki lamba çalışmıyor” diye cevap verdi genç adam, özür dilercesine.

“O zaman başka bir lamba yak da kurtulalım bu karanlıktan.”

“Odamın yolunu biliyorum” dedi genç adam, beline sarılarak.

Nefise genç adamın kolundan kurtulmaya çalıştı ama genç adam daha da sıkı sarıldı ve birlikte usul usul yürümeye başladılar. Nefise boğulacak gibiydi, göğsünde bir ağırlık vardı. Kendini ne hale sokmuştu böyle? Gözleri karanlığa alıştıkça etrafta birkaç sandalye, bir büfe ve ne olduğunu anlamadığı bir şeyler daha gördü.

Holden geçtikten sonra, genç adam, serbest olan elini uzatıp bir odanın kapısını açtı. O ürkütücü sessizlik kapının gıcirtısıyla delinmişti sanki. Genç adam Nefise'yi belinin iki yanından kavrayarak içeri itip kapıyı ayağıyla kapattı.

Nefise, genç adamın elinden kurtulup, "Işığ! aç! Karanlığa tahammül edemiyorum!" dedi, sert bir sesle.

"Özür dilerim sevgilim" dedi, genç adamın ihtiyatlı ve nazik sesi. "Amcamlar yan dairede oturuyorlar; ışığı görünce birinden biri çıkıp gelir korkuyorum."

"Karanlıkta mı oturacağız yani?" diye sordu Nefise, hayretle. Kızgındı.

"Güzelliğinin ışığı yeter" diye cevap verdi genç adam, çocuk kandırırcasına.

"Bırak gideyim" diye yalvardı, Nefise.

Bu arada genç adam karanlıkta kızın elini aramaktaydı. Bulunca kaldırıp öptü, iki kez ve "Hayır, yerinden kımıldama, dinlen lütfen. Karanlığa alışırsın" diye cevap verdi, telaşla.

Derken, önce Nefise'ye doğru eğilip, sonra neredeyse üstüne atlayarak onu kucağına aldı ve odanın bir ucundaki kanepeye taşıyıp oturttu; kendi de yanı başına oturdu. Nefise, genç adama karşı koyamayacak kadar şaşkıındı.

"Tartışmayı bırak. Oturup çene çalarız biraz işte. Bura gelmemiz kolay olmadı; karanlıkmış, aydınlıkmış ne fark eder? Nerede olduğumuz önemli değil, huzurumuzu bozma" dedi ve kolunu tuttu.

Nefise tir tir titreyerek aklını toplamaya çalışırken, genç adamın kalın dudakları kolunu öpücüklere boğuyordu. Nefise nefeslenmek için uzaklaşacak oldu ama genç adam tekrar üstüne geldi.

Nefise ona elleriyle mani olarak, "Bırak. Yorgunum" dedi. Nefes nefeseydi.

Genç adam iç geçirdi ve "Korkma. Neden bu kadar korkuyorsun? Titriyorsun sen. Oysa kendi evindesin... kocanın evinde" dedi gülerek.

Kızın kalbi kafasının içinde, kulaklarında atıyordu adeta. Derin bir nefes aldı. Genç adamın elini eline aldığı hissetti; çekmek üzereydi ki, bunun aptalca olduğunu düşünüp vazgeçti. Eli genç adamın ellerinin arasında kalmıştı.

“Her şey çok güzel ve sessiz. Güzelliğini karanlıkta bile görebiliyorum” dedi genç adam. Sesi değişmişti.

“Ben güzel değilim” dedi Nefise, neredeyse otomatik olarak.

“Bırak da buna ben karar vereyim. Boş yere deli divane olmuyorum senin için” dedi, elindeki eli okşayarak.

Nefise, hiç farkında olmadan, genç adamın avucunda kaybolan eline odaklanmıştı. Eli uyuşmuş ve bu uyuşukluk koluna, oradan göğüslerine yayılmıştı. “Yeter” dedi usulca. Tir tir titriyordu.

“Dudaklarını ver bana, onları yüzlerce kez öpeceğim, ölünceye kadar öpeceğim” dedi genç adam, ağlayarak. Derken Nefise’ye abanıp başını kanepenin arkasına dayadı ve açgözlü bir tavırla dudaklarını tutkuyla öpmeye, uzun uzun öpmeye başladı. Sonra başını kaldırıp, “Öp beni” diye fısıldadı heyecanla. “Dudaklarının dudaklarımı yiyip bitirmesini istiyorum!”

“Ben buraya bunun için gelmedim” diye mırıldandı kız.

“Ne için geldin, pekiyi?”

“Oturup konuşmak için.”

Genç adam tekrar dudaklarını kızın dudaklarına yapıştırdı. Sonra yüzünü çevirdi ve yanağını dudaklarına bastırıp kulağına, “Oldu işte. Epeyce konuştuk. Tekrar söylüyorum, sen benim karımsın, ölsem de karımsın. Bu sadece bir zaman meselesi, çok sürmeyecek” diye fısıldadı.

Onunla biran önce evlenmek istediğimi sanıyor galiba, diye düşündü, Nefise. Bırak öyle sansın. Ailemin içinde bulunduğu duruma bakarak, beklemek daha iyi olur belki. Şu an evlenmemi hoş karşılamayacakları gibi, buna hazır da değiller. Beklemenin mahsuru yok.

“Bu sadece bir zaman meselesi ama o an gelinceye kadar biraz eğlensek iyi olmaz mı” dedi Süleyman, tekrar.

Genç adam, sağ eliyle kızın sırtına uzandı ve sol eliyle dolgun göğsünü tutup ona şehvetle sarıldı. Sıcak nefesi kızın yanaklarını ve boynunu yalıyordu. Kız şaşkınlıktan uyuşmuş gibiydi, içindeki arzu ve korku yeniden canlandı. Kaygıyı, kederi ve hazzı aynı anda yaşıyordu. Derken, odanın karanlığı daha bir yoğunluk kazandı sanki. Ve bu derin ve ürkütücü karanlık, zaman ve mekândan bağımsız olarak, sonsuz bir boşluğa uzandı sanki.

“Bu kadar geç kalmazdın” dedi annesi.

“İşî yarına bırakmak istemedim” diye cevap verdi kız, asık bir suratla ve annesinin avucuna yetmiş beş piaster koyup sürdürdü: “Ücretimin hepsini verdiler. Pound’dan arta kalanı kendime saklayacağım.”

Samira ses çıkarmadı. Nefise odasına geçip soyunmaya başladı. Evin sessizliğinde yüksek sesle kitap okuyan Hasaneyn’in sesi kulağına çalınıp üstünde tuhaf bir etki bıraktı. Üstünden akanın iflah olmaz bir hüznü mü, yoksa korku mu olduğunu bilemedi.

“BANA GÖRE BAHİA’NIN İHTİŞAMI ile batan güneşin ihtişamı bir” dedi Hasaneyn, güneşi gösterip kızın ay gibi ışıldayan yüzüne bakarak.

Kız, güneşte mücevher gibi parlayan dişleriyle ağzını açıp, “Biri bizi görünceye dek peşimi bırakmayacaksın, öyle değil mi?” diye sordu.

“Ben senin nişanlınım artık, buna hakkım var!” diye cevap verdi delikanlı, gururla.

“Hayır, hakkın yok!”

Neşeyle, içtenlikle güldü ve sevdalı bakışlarını kızın üstünde gezdirerek göz ziyafeti çekti adeta. Kızın üstünde kırmızı bir manto vardı, yakasından içindeki gri elbise görünüyor, iki kalın saç örgüsü sırtına dökülüyordu. Mantonun kırmızısı, teninin beyazlığıyla gözlerinin maviliğini iyice ortaya çıkarıyor, daha bir saf ve muhteşem görünmesine yol açıyordu. *O kadar küçük ki, diye düşündü. Yanında duracak olsam, alnı çeneme gelir. Ne ki, tazecik ve tombul, cildi de ince! Onun o kusursuz vücudunu ve vücut hatlarını saklayan mantoya lanet olsun! Çok dikkatli, çok tutucu ve ben onun bu haline hem çok kızıyor hem bayılıyorum.*

“Demek hiçbir hakkım yok!” dedi, şaşırmış gibi yaparak.

“Yok tabii” diye cevap verdi kız, güçlü olduğuna işaret eden bir sükûnetle.

Söylediklerinde ciddi mi acaba? Ne kadar da güzel! Ufkun çerçevelediği o güzelim haliyle, bu çatıda sanki dünyanın üstüne çıkmış gibi görünüyor. Hiçbir şey ona bu dingin, saf ve uzak çerçeve kadar çok yakışamaz. Nefîse onun mi-zacını beğenmiyor. Yumuşak başlı olmadığı doğru ama bu onun güzelliğinden eksiltmiyor. Onu tüm kalbimle ve aklımla seviyorum. Belki de duygularıma kapılıyorum. Hiçbir hakkım olmadığına inanıyor mu sahiden? Ne tuhaf. Onunla nişanlanmamın bana birçok hak tanıyacağını sanmıştım.

“Bazen bana çok kalpsizsin gibi geliyor” dedi, bunu nasıl söylediğine kendisi de şaşırarak.

Kızın yüzü kızardı, mahcubiyet içinde bakışlarını indirdi. Sonra tekrar kaldırarak meydan okudu: “Bir kalbim olduğunu ispat etmek için ne yapmam lazım?”

“Beni sevdiğini söyle” dedi Hasaneyn, heyecanla “Ve...” “Ve?”

“Hadi öpüşelim.”

“O halde gerçekten kalpsizim” dedi kız, sert bir sesle.

“Yoksa beni sevmiyor musun, Bahia? Bunu çok merak ediyorum.”

Kızın aklı karışmıştı, bir süre sessizliğe sığındı ve “Sevmesem kabul eder miydim teklifini?” dedi sonunda, iç geçirerek.

Yüreği yanıyordu delikanlının ama bunu duyunca biraz rahatlamıştı. “Kendi kulağımla duymak istiyorum” dedi, umutla.

“Benden yapamayacağım şeyler isteme.”

“Bunun hakkında konuşamıyorsan, bir öpücük rahatsız etmeyecektir” dedi, iç çekerek.

“İğrenç!”

“Pespembe ve bal gibi tatlı! Bu öpücüğü almazsam yokluk içinde öleceğim.”

“Allah acısın.”

“Tek bir öpücüğe bile tahammülün yok demek. Oysa zor değil. Sen olduğun yerde kal, ben bir adım atıp dudaklarımı senin dudaklarının üstüne koyarım. Bana can verecektir.”

“Ya da ayrılmamıza yol açacaktır!”

“Bahia!”

“Efendim?”

“Ciddi olamazsın?!”

“Çok ciddiylim.”

“Ama bu bir öpücük, suç değil!”

“Benim için suç.”

“Hiç böyle şey duymadım.”

Kız biraz düşünüp, “Ben çok duydum” dedi.

“Nerede duydun?”

Kız tekrar düşündü. Mütereddit olduğu açıktı. “El Sabah gazetesinin pervasız davranan kızların terk edildiğine dair yazdıklarını okumadın mı hiç? Radyo dinlemez misin sen?” diye sordu tüm safiyeti ve açık sözlülüğüyle.

Hasaneyn’in ağzı açık kalmıştı. “Kim demiş öpüşmek pervasızlıktır diye? Sarıklı bir şeyh olmasına rağmen, El Manfaluti’nin öpüşme hakkında yazdıklarını hiç okumadın mı sen?! Saf aşkın izin verdiğini, sen yasaklıyorsun. El Sabah, radyo! Ne saçma!” diye bağırdı, gülererek.

Onu ihtiyat ve kuşkuyla seyreden kız, “Alay etme” dedi. “Dediklerim doğru. Bir defasında annem bana filmlerdeki aşıklar gibi davranan bir kızın orospu olacağını söylemişti” dedi.

Hasaneyn çok öfkelenildi. *Orospu, orospunun kızı, diye küfretti içinden kızın annesine. Bunu sana söyleyen oydu demek. O kısacık, kurnaz kadın. Kızını bana karşı gelecek biçimde işliyor ve yaşamımızı mahvediyor. Öfkeden boğulacak gibi olmuştu. Nişanlanmak neye yaradı o zaman, bir de üstelik fena halde azarlandım! Nişanlım çok inatçı, hepsi bu kadın yüzünden, bu orospunun kızı yüzünden, bu aşâğılık yaratık yüzünden!*

“Bu kadar kuralcı mısın sahiden?” diye sordu, çaresizlik içinde.

“Elbette.”

“O halde senin için aşk, sadece bir laf.”

“Öyle diyorsan, öyledir.”

Hasaneyn kıza uzun uzun baktı; ne denli inatçı ve sabit fikirli olduğunu bir kez daha anlamıştı. Bakışlarını narin boynunda gezdirdi, elbisesinin altında nasıl görüldüğünü hayal etmeye çalıştı, hatta daha da ileri gidip çıplak omuzlarını ve göğüslerini düşündü. Ve öylesine tahrik oldu ki, dudaklarını uzatarak kızın üstüne atladı. Kız, bu ani saldırı karşısında dehşete düşüp delikanlıyı itti ve panik içinde geri çekildi.

“Hasaneyn, yapma!” diye bağırdı, nefes nefese.

Delikanlı, kızın gözlerindeki öfkeyi görünce yatışıp utanç içinde geri çekildi.

“Dikkat et” dedi kız. “Hakkındaki görüşüm her an değişebilir. Gitme zamanın geldi diye düşünüyorum.”

“Kızmayacağına söz vermen şartıyla” diye mırıldandı delikanlı, şaşkınlığını saklamak için gülerek.

Kız bir süre suskun kaldı.

“Ve tabii, bunu bir daha yapmaman kaydıyla” dedi, yumuşak bir sesle.

Hasaneyn ayaklarını sürüyerek uzaklaştı. Kafasının karışık olduğu belliydi.

Kız yumuşadı ve “Benim mutluluğum, kendimi senin için sakınmakta yatıyor...” dedi hiç düşünmeden. Ve son söz ağzından çıkmadan yakalamış, dudaklarını ısırarak susmuştu.

KURBAN BAYRAMI'NIN GELMESİYLE ailenin duygu ve düşünceleri ortak anılarda yoğunlaştı. Arife gününün akşamında, Hasan dahil, hepsi salonda toplandı. Eski bayramlara duyulan özlem, kimse dile getirmese de kalplerdeydi. Eskiden, böyle bir gecede kurbanlık koyun balkona bağlanır, hayvanın başını balkon demirlerinden dışarı çıkarıp melemesi, ailenin bayramı kutlamakta olduğunu duyururdu adeta. Hüseyin ile Hasaneyn koyunun başından asla ayrılmaz, onu otla ve suyla besler, boynuzlarıyla oynar veya heyecanla bayramın ilk gününü beklerlerdi.

Kurbanlık koyun bayramın ilk günü sabah erkenden kesilir, etin bir kısmı hemen kavrularak aileye ziyafet çekilirdi. Etin kalanı Samira tarafından sadaka olarak fakir fukaraya, mesela çöpçüye, fırının çırağına dağıtılır, bu arada baba odasına çekilip lavtasını tıngırdatırdı. Ayrıca, herkese yeni bir kıyafet alınır, harçlık verilirdi. Bayram günlerinde sabahları yürüyüşe çıkılır, akşamları da sinemaya gidilir; aralarda şekerleme yenir, oyunlar oynanır, maytap yakılırdı.

Ama bu bayramda babaları aralarında değildi. Bayramı kutlama ihtimali olmadığı gibi, geldiğine bile sevinememişlerdi. Meraklı bakışları hâlâ siyahlar içinde olan annelerindeydi. Hayır, bayram kutlamaya dair herhangi bir işaret

yoktu. *Bayramın herhangi bir gün gibi gelip geçmesi mümkün mü,* diye düşündü Hasaneyn. *Biliyorum, ziyafet de olmayacak. Her şey bitti artık. Bitti.*

Hasan, bu konuda ailenin umudunu yitirmemiş olan yeğâne ferdiydi. Sık sık ortadan kaybolup gitmesi, onu aile yaşantısına yabancılaştırıyordu belki de. Dahası, diğer kardeşleri gibi, o da annesinin her şeye kadir olduğuna inanıyordu. Tembel ve sefih yaşantısında ailesi itibarıyla teselliye babanın emekli maaşı ve Nefise'nin kazandığı parada buluyordu. Eve geldiği zamanlar Nefise'yi bir kenara çekip, "İşler nasıl?" diye sormayı adet edinmişti. Nefise hep halinden şikâyet ederdi ama ağabeyinin elini açıp kendisinden birkaç piaster istemesine dayanamazdı. Hasan her şeye rağmen umutluydu. Kurbanlık etten günlerin mahrumiyetini telafi edecek büyüklükte, koca bir parça yiyebilmeyi umuyordu. Ortamın kasvetli sessizliğinden rahatsız oldu. Nefise'ye doğru eğilip, "Yemekte ne var" diye sordu, usulca.

Anne, Hasan'ın Nefise'nin kulağına neden fısıldadığını anlayıp, saldırdı: "Aile reisi olarak, sen ne getirdin?"

"Takdire şayan bir annemiz var; iyi, akıllı ve çok sevimli. Başka ne diyebilirim ki, anne? Allah henüz bir kazanç nasip etmedi bana. Hiçbir şey yapmadıysa, seni, bana bakmaktan kurtardım. Babam öldüğünden beri evinde kaç kez yemek yediğimi say istersen" dedi gülerek.

Kadın onu suçlamanın ya da ona nasihat etmenin nafi le olduğunu düşünerek sustu.

Hasaneyn, fırsattan istifadeyle, "Bayram günü ne yiyeceğiz?" diye sordu.

"Et, tabii. Bu Allah'ın emri" diye cevap verdi Hasan.

Nefise gülecek oldu ama Hasan'a yüz vermekle suçlanmaktan korkup, "Allah'ın emri de, nasıl yerine getireceğiz?" diye sordu.

"Onun olağanüstü becerilerine güveniyoruz" diye cevap verdi Hasan, annesine yaltaklanarak. "Sen bizler için Allah'ın lütfusun. Kararlılığına, adaletine güvenimiz tam. Dahası, çok iyi bir aşçısı. Karnımızı her türlü etle, kızarmış etle, haşlanmış etle, pirzola ile, incikle doyurmadan bayram geçer mi hiç? Umm Hasan hanımefendinin leziz yemeklerle dolu sofrası, bir zamanlar muhteşimdi!"

Hasan'ın bu sözleri süregelen kasvetli havayı dağıtıp hoş bir bayram havası estirmişti. Annenin asık yüzünde küçük bir gülümseme belirmiş ama "Elleri kesilmiş olan iyi bir aşçı" demişti kadın.

Nefise manidar bir bakış attı annesine. "Dinleyin. Ferid Efendi'nin bize yarım koyun göndereceğini duyduk" dedi, kardeşlerine.

Hepsi dönüp ona baktı. Şaşırmışlardı. Samira daha fazla suskun kalamayacağını anlayıp, Ferid Efendi'nin nasıl kimseye duyurmadan böyle bir teklifte bulunduğunu ve kendisinin nasıl teşekkür edip kabul etmediğini anlattı. Ferid Efendi kızmış, hatta çok öfkelenmiş ve ona, başka şeylerin yanı sıra, bir aile olduklarını hatırlatmıştı. Hasaneyn'in yüzünde kasvetli bir ifade belirmiş, bunu hazmetmekte zorlanmıştı ama Hasan memnundu. Nitekim Ferid Efendi'nin meziyetlerini ve vefakârlığını övdü.

"Olmaz öyle şey! Asla!" diye haykırdı Hasaneyn, boğulurcasına.

"Saygınlığımıza halel getiren bir şey değil ki bu, adettir" diye cevap verdi Hasan. "Ferid Efendi yabancımız değil."

Nefise, yapacağı açıklamanın tartışmaya yol açacağından korkuyla, "Kavgaya gerek yok. Ferid Efendi'nin hediyesini kabul etmeyecek olursanız, biraz koyun etti satın alırsınız, olur biter" dedi.

"Ne kadar?" diye sordu Hasan, hemen.

"Paramız kadar. Mesela on poundluk."

"Dört gün boyunca, sadece on poundluk mu? Hediye kabul etmek zorundayız. Unutmayın, Peygamberimiz de hediye kabul ederdi. Ayrıca, kızının oğlumuzla evlenmesini isteyen bir aileyi gücendirmek istemezsiniz herhalde" dedi Hasan, uyarırcasına.

"Bu dilencilik" diye bağırды Hasaneyn.

"Hayır. Dilenmek başka bir şeydir, istersen anlatayım. Bu kesinlikle bir hediye" dedi Hasan, kendinden emin bir sesle.

"Bir zamanlar bayramlarda çöpçüye, fırıncı çırağına verdiğimiz hediye gibi bir hediye" diye cevap verdi Hüseyin, dayanamayarak.

Bu cevap Hasaneyn'i ikna etmeye ya da karşı çıkmasını engellemeye çalışan Hasan'ı kızdırdı.

“Hediye ile sadakayı karıştırmayın. Sadaka çöpçüye verdiğindir, arkadaşına verdiğine hediye denir” dedi öfkeyle.

Hasaneyn, Hasan’ın laf olsun diye konuştuğunun farkındaydı, karşı çıktı. “Müstakbel gelinine hediye vermek, nişanlısının görevidir” dedi, bakışlarını utançla yere indirerek.

“Doğru; şayet kıza talip olan oğlan tarafıysa” diye cevap verdi Hasan, alay edercesine. “Felsefe yapmayı bırak, karın doyurmuyor. Sizi temin ederim ki, bu hediyeyi kabul etmenin utanılacak bir yanı yok. Ahmed Yousri Bey her mevsim bize hediye gönderirdi. Bu yıl bizi unuttu orospu çocuğu, vefasız bir insan çünkü. Ama Ferid Efendi vefalı bir insan, nezaket hediyesini kabul etmeyi gerektirir. Sizi temin ederim ki, bunda yanlış bir taraf olsaydı, önce ben karşı çıkardım.”

Hasaneyn dönüp annesine baktı. “Nedir niyetin?”

“Kabul etmekten başka çarem yok galiba” diye cevap verdi kadın, oğlunun yüzüne bakmaksızın.

Kısa bir sessizlik oldu. Karşı çıkmaya cesaret edemedikleri için değil; kabul etmeleri halinde, keyifli bir bayram geçirme arzusu ile incinen gururları arasındaki mücadeleden kurtulacakları için. Dahası, annelerine olan güvenleri tamdı, o hata yapmazdı. Hediyeyi kabul etmişse, kabul etmekte bir sakınca yok demektir. Ya da böyle dediler kendilerine, bu açmazdan kurtulmak için. Samira’nın canı çok sıkındı. Tek tesellisi, Ferid Efendi’nin dostluğu, samimiyeti ve ısrarlı davranmış olmasıydı; kabul etmeye mecbur kalmıştı. Nefise’nin bu konuyu açmış olmasından memnundu. Oğullarının onaylamasını umut ediyordu, bu içini rahatlatacaktı. Ama ikisi karşı çıkmış, bu onu çok üzmüştü. Dolayısıyla, hediyeyi kabul ettiğini açıklaması, aslında suçunun itirafı gibiydi. Çocuklarının, bir zamanlar ondan sadaka isteyen yoksul çocuklar gibi, bayramdan bayrama doymaları, ona acı veriyordu. İçinde bulundukları durum giderek kötüleşiyordu; bu işin nereye varacağını Allah bilirdi.

Özgüveni tazelenmiş olan Hasan felsefe yapmakta sakınca görmeden, “Peygamber, bir defasında bir Yahudi’nin hediyesini kabul etmişti. Ferid Efendi, Yahudi’den daha mı kötü?” dedi.

“Kim diyor bunu?” diye sordu, Hasaneyn, hayretle.

“Tarih.”

“Kimin tarihi?”

“Okulda öğreniyorsunuz sanmıştım” diye bağırdı, Hasan.

“Bize sokaklarda öğrendiğin tarihten bahset o halde” diye terslendi Hasaneyn.

“Allah biliyor ki, hediyenin nedeni sen olmasaydın kafanı kırardım” dedi kızmış gibi yaparak. “Ama bize yarım değil tam bir koyun hediye etmeliydiler” diye ekledi. Sonra da Nefise’ye dönüp, “Ciğerin yarısı yoksa hediyeyi kabul etme sakın” dedi.

30

YÜZ YÜZE DURMUŞ tramvay bekliyorlardı. Nefise'nin üstünde, ikinci el bile olsa, yenisiyle değiştirmek istediği eski mantosu, genç adamın üstünde ise üstüne oturmayan bir takım elbise vardı. Genç adam gergin görünüyordu. Söylemek istediği şeyi söyleyebilmek için cesaret toplamaya çalışıyor, tramvay gelmeden önce söyleyemeyeceğinden korkuyordu.

"Nefise, sana bir şey söyleyeceğim ama çok utanıyorum" dedi.

"Hayrola?"

"Bugün, babam, El Şazliah Tarikatı'nın şeyhine kendisiyle birlikte gitmemi emretti ve kabul etmediğim için bana çok kızdı" diye fısıldadı.

Nefise, belki de babasından söz ettiği için, anlaşılmasa da bir biçimde korkmuştu. Nahoş bir haber duymayı bekleyerek, genç adama soran gözlerle baktı.

"İnat etmeme kızıp gündeliğimi vermedi" diye fısıldadı tekrar.

Nefise'nin şaşkınlığı korkusunu bastırmıştı. "Paran yok mu?"

"Yok. Babam bir zorba, ölüp gider inşallah."

"Amin" dedi Nefise, içinden. "Bende biraz para var."

Beklenti içindeki genç adam, bir süre suskun kaldı.

“İkimizin tramvay parasını herkesin önünde sen mi ödeyeceksin?” diye sordu, utançla.

Nefise ne demek istediğini anlamış, üzölmüştü; çantasından beş piaster çıkarıp genç adama uzattı. Genç adam dikkatle çevresine bakıp parayı aldı.

“Teşekkür ederim. Bir dahaki buluşmamızda öderim” dedi. “Ya da karşılığında tatlı veya peynir alırsın” diye ekledi.

“Babanın satın aldığım şeyin parasını ödemediğimi fark etmesinden korkmuyor musun?” diye sordu Nefise.

“Burnundan ötesini görmüyor ki” dedi genç adam, gülerek.

Kazandığım her millieme ihtiyacımız varken, parayı böyle çarçur etmek de ne demek diye düşündü. Annem hâlâ evin eşyalarını satıyor, bir bir. Bu paraya ağabeyim Hasan bile bu meteliksiz genç adamdan daha çok muhtaç. N’apıyorum ben? Paramı pudraya, ruja harcayıp çarçur ediyorum. Bu adamla olmaz. Eğer adam olsaydı böyle gülünç bir biçimde babasına bağlı olmaz, ondan bu kadar korkmazdı. Yaşlı adam ona çocuk gibi davranıyor, parasız bırakıyor. Ama ben onu seviyor ve arzuluyorum. Ona bedenim ve ruhumla bağlıyım. Başka kimsem yok benim. Neden kendime eziyet edeyim?

Genç adamın kulağına, “Annem kız kardeşimi ziyaretten döndü maalesef, ev boş değil artık” diye fısıldadığını duydu. Bunun böyle olacağını gayet iyi biliyordu, hatırlatması gerekmezi ama konuyu açtığına sevindi. Bedenen uyanmış, hayal gücü gelişmişti. Sevişmelerini, zifiri karanlığı ve fısıltıları anımsadı. Bunları korkuyla karışık bir tutkuyla hatırlıyordu. Mahcup bir edayla genç adamın sözlerine cevap vermekten çekindi, yüzü kızardı, makyajı daha da belirgin oldu. Derken, genç adamın, “Annem döndü ve babam tasvip etmiyor!” dediğini hatırladı. *Ne zaman bir son bulacak bütün bu, diye düşündü. Ne zaman ona korkusuzca sahip olabileceğim, Allah izin verirse. Ölümü özleyecek kadar çok korkuyordu bazen.*

“Ama başka imkânlar yaratacağım ve ev yine bizim olacak” diye tekrar kulağına fısıldadı genç adam.

“Hayır. Hayır. Buna gerek yok” dedi Nefise, soğuk bir sesle.

“Allah seni affetsin. Unuttun mu yoksa? Unuttun mu gerçekten? Tatmin olmamış arzularla yanmayalım beklerken. Nefret ediyorum beklemekten.”

Beklemem daha iyi olmaz mıydı, diye düşündü Nefise. İleri geri düşünüyor, şimdi evet, sonra hayır diyor, karar veremiyordu. Kafası karışmış bir halde iç geçirirken, o bildik umutsuzluk duygusuna kapıldı yeniden.

“Ben de beklemeyi sevmiyorum” dedi. “Ama yaptığımız şeyden de hoşlanmıyorum.”

“Yalan. Hoşlanıyorsun. Unuttun mu? Olamaz” dedi genç adam, kurnazca.

“Hiçbir şey hatırlamıyorum.”

“Ben ise ölene dek unutmayacağım. Çok şehvetliydin. Beni dağlayan ateşin hâlâ üstümde.”

“Delirdin mi sen? Sus.”

“Tenha ve karanlık bir arka sokak bulmayı becereceğiz elbet.”

“Dikkat et, baban gibi senin de gözün bozuk. Sen yolun boş olduğunu zannederken polis tepende bitmesin.”

“O halde senin gözlerine güvenelim” dedi genç adam, göğüs geçirerek. Ve “Ne zaman evleneceğiz biz?” diye sordu.

Genç adamın bu sorusu Nefise’yi utandırmış, sinirlendirmiş, acıtmıştı. Yol boyunca surat astı.

GECE YARISIYDI. El Cemal Kafe'de sadece birkaç müşteri kalmıştı. Hasan'ın ahbabları da gitmiş, masada yalnız kalmıştı. Oyunda kazandığı birkaç piaster cebinde güvendedi. Düşünüyormuş gibi yapıp, yorgun gözlerle etrafta bakındı. Kafe sahibi bozuk paraları büyükçe bir teneke tepsiye yığıp hesap çıkarmaya başladı. Bu arada garson kapı pervazına dayanmış, önlük cebindeki paraları tahrik edici bir biçimde şingirdatarak oyalanmaktaydı. Hasan düşünceye daldı. *Babacım, Allah sana rahmet eylesin, öldüğünden bu yana ne çok acı çektim, bir bilsen! Biz hep kavga ettik, bazen senden nefret ettiğimi düşündüm ama o günler geride kaldı artık! Sen öldüğünden beri, bayram günleri dışında evde hiç yemek yemedim. Evde ne yiyorlar dersin? Ben fasulyeden başka bir şey yemiyorum. Fasulye. Hep fasulye. Eşeklere bile ara sıra farklı bir gıda verilir. Belki de artık cidden iş aramalıyım.*

Şansını iki kez denemiş olduğunu hatırladı; her ikisi de kavgayla son bulmuş, neredeyse hapse girecekti. Hayır, ıvır zıvır bir iş istemiyordu. Bir serseri, acımasız bir kumarbaz gibi yaşamak istiyor, hırsızlıkla ayakta durduğunu avanesi de biliyordu. Kafede toplanıp kâğıt oynuyormuş gibi yaparlar, yeni müşterileri tuzağa düşürüp onları soyarlardı. Birkaç piaster için zor ve riskli bir yaşamdı bu. Böyle bir ya-

şantıyla yetinebilir miydi? Ne tatmin oluyordu, ne de mut-luydu. Kendisini bu yaşamdan çekip alarak bir rüya âle-mine taşıyacak bir mucize bekliyordu adeta. Sürdürdüğü yaşam netice itibariyle kullandığı uyuşturucu kadar şiddet dolu, zalim ve öldürücüydü. İşsiz olduğu halde grubun li-deriydi; çünkü grup mensuplarına korku salardı. Bütün bu nedenlerle, hayata basit ve itaatkâr bir işçi olarak yeni-den başlamayı göze alamıyor, bunu dayanılmaz buluyor-du. Oysa annesinin, onun hayata karşı ciddi bir tavır geliştirmesini ne kadar önemseydiğinin ve kadının buna ne çok ihtiyacı olduğunu farkındaydı. Onun çaresizlik içinde yakınan sesi hâlâ kulaklarındaydı. Uyuşturucunun etki-sinden her çıkışında bıkmadan, usanmadan peşini kovalar-dı. Annesini ve ailesini seviyor ama en ufak bir çaba göstermiyordu. Hiçbir gayret göstermeden bir şeylerin ol-masını bekliyor, bu arada birkaç piaster için eşek gibi ça-lışıp skalanın en dibinde kalmaya devam ediyordu. Onun için bu her şeyden daha kötü...

“İyi akşamlar, Hasan Bey” dedi bir ses.

Düşüncelerin oluşturduğu sis bulutundan çıkıp başını kaldırıncı, Ali Sabri'nin mağrur bir edayla karşısında otur-makta olduğunu gördü.

“İyi akşamlar Üstat” diye ünledi Hasan, çok sevinmişti.

Sözde Usta garsonu çağırıp nargile ısmarladı ve Hasan'a dönüp, “Birlikte çalışmamız gerektiğine kanaat getirdim. Müzik grubuma katılmanı istiyorum” dedi.

Hasan'ın aniden fal taşı gibi açılan gözlerinde yaş vardı. Ustanın müzik grubunda çalışmak en sevdiği işti; işe yat-kınlığından değil, hafif ve keyifli bir iş olduğu ve çoğu kez içki, uyuşturucu ve kadın kokusuyla iç içe olduğu için! Ali Sabri'den fazla bir şey beklememekle birlikte, teklifinin hiç yoktan iyi olduğunu düşündü. Kim bilir, belki başka şey-lerin de yolunu açardı.

“Sahi mi, Üstat?” diye sordu.

“Elbette.”

“Müzikholde mi, yoksa kafelerde mi çalacağız?”

“Belki gün gelip radyoda da yer edinmiş olacağız ama bu arada düğünlerde çalmamız gerekecek” dedi Usta, uzun parmaklarını dağınık saçlarının arasından geçirerek.

Hasan'ın hevesi kaçtı. Konuştuğu insan Ali Sabri'den başkası olsaydı suratına bir yumruk indirip ayağını yerden keserdi. Oysa Ali Sabri'ye umut bağlamıştı. Onunla birkaç kez çalışmış, yemek ve yirmi piaster karşılığında aile partilerinde müzik yapmışlardı, yani yeni bir şey değildi bu. Ne ki, bu seferki teklifin ardında başka bir şey saklıydı sanki. Kalbi yeni bir umutla çarparak sevinmiş gibi yaptı.

"Gün gelip hak ettiğin yerde olacağından şüphe yok" dedi. "Sesin Abdülvahab'dan da güzel."

Ali Sabri sırtıttı. "Hangi sazı çalmak istiyorsun?" diye sordu. "Rahmetli babanın çok iyi lavta çaldığını söylemiştin."

"Ben saz çalmasını bilmem, hiçbir şey çalamam."

"Tef de mi çalamazsın?"

"Beni vokalist olarak denemiştin, senin için nakaratları söyleyeyim diye. Bu iş için biçilmiş kaftan olduğumu düşünüyorum."

"Nasıl istersen... Çok şarkı biliyor musun?" diye sordu.

"Evet, her türden..."

"Hadi bir solo yap da dinleyelim."

Hasan, adamın kendini beğenmişliğinden hoşlanmıyordu ama bu sonuna kadar gitmeye kararlıydı. Sıradan kahvehanelerde söyleyecek bile olsa, bir gün şarkıcı olmayı hayal ediyordu. Garsonun nargileyi getirmesini ve ustanın nargileden bir fırt çekmesini bekledi.

"Neden Ağlıyorsunuz Gözlerim"i söyleyeyim mi? Ne dersin?" diye sordu Hasan, öksürerek.

"Mükemmel."

Hasan, alçak sesle okumaya başladı. Elinden geldiğince iyi okumaya çalışıyor, Ali Sabri, kendini müziğe kaptırmışçasına, başını ileri geri sallıyordu. Şarkı bitince, "Bir Sannid için gayet iyi ama senden Hank da duymak isterim" dedi. "Aşkını Kaybedince Nasıl da Bekledim"i biliyor musun?

Hasan öksürerek, tekrar boğazını temizledi. İyice heveslenmiş, keyfine vararak söylemeye başlamıştı. Nitekim hiç ara vermeden şarkıyı sonuna kadar söyledi.

"Mükemmel! Mükemmel! Sica, Biati, Hicaz gibi temel makamları da biliyor musun?" diye sordu.

Hasan, adamın bu makamları bilmediğinden emindi. "Elbette" diye cevap verdi, olağanüstü bir cüretkârlıkla.

"Bana Laiali 'Rast'ı söyle."

Hasan, aklına gelen ilk Laiali'yi söyledi.

"Bravo! Bir tane daha söyle, bir Nihavend söyle" dedi Ali Sabri, başını sallayarak.

Hasan onunla içten içe alay ederek söylemeye devam etti. Ali Sabri dikkatle dinlermiş gibi yapıyordu. Derken, yüzünde düşünceli bir ifade belirdi, önemli bir şey söyleyecekmiş gibiydi. Hasan, içgüdüsel olarak, sanki bu anı beklemekteydi. Acaba Ali Sabri ondan tam olarak ne istiyordu?

"Sesin yeterince güzel ama bir müzik grubunda çalışmak için başka becerilere de ihtiyaç var. Bu konuda tam bir mutabakat içinde olmalıyız. Mesela, propaganda nasıl yapılır, çok iyi bilmelisin" dedi.

"Propaganda mı?"

"Evet. Mesela her fırsatta sanatımı methetmelisin. Nikâh törenlerine şarkıcı olarak beni çağırımlarını söylemeli, onları ikna etmelisin. Karşılığını alacaksın elbet. Bir başka şarkıcının konserine gidince onun sesini eleştirmeli ve etrafındakilere Ali Sabri olsaydı çok daha iyi olurdu filan demelisin."

"O kolay. Daha fazlasını da yaparım" dedi Hasan, gülümseyerek.

Ali Sabri bir an bekleyip, "Güçlü ve cüretkâr bir gençsin, yeteneklerini sonuna kadar kullanmalısın. Ama dur sana bir soru daha sorayım: En sevdiğin uyuşturucu hangisi?"

Hasan, Ali Sabri'nin neden böyle bir soru sorduğunu merak etti. Hediye mi edecekti yoksa? Bu, mümkün değildi! Hediye almaya bayılırdı ama ustanın mizacında bonkör-lük yoktu. Yoksa bir başka işbirliği miydi peşinde olduğu? Düşüncesi bile içini titretti, zira nicedir kendi çapında uyuşturucu ticareti yapmak istiyordu. Yine de ihtiyatlı ve dikkatli davranmaya karar verdi.

"Bence uyuşturucu insanın boğazını tahriş eder" dedi, kurnazca.

Ali Sabri güldü ve gürleyen bir sesle bir Lailai okumaya başladı. Şarkıyı bitirince, "Ya buna ne dersin?" diye sordu.

"Rakipsiz" diye cevap verdi, Hasan.

"On beş yıllık esrar, afyon ve ucuz uyuşturucu, beş yıllık kokain bağımlılığından sonra durum bu!" diye devam etti Ali Sabri.

“Hadi canı!”

“Uyuşturucular şarkı söylemenin hayat enerjisidir. Şarkıcıyı diyen herkes, temel gıdalar kadar uyuşturucuya da bağımlıdır.”

“Şayet bulabilirse, tabii” dedi Hasan, gülerek.

“Haklısın. Ve tahmin ettiğim üzere, sen uyuşturucudan nefret etmiyor, bulamamaktan şikâyet ediyorsun. Bak ne diyeceğim: Suyun aktığı nehirlerde şarap akıtmak, dağları afyon dağlarına çevirmek zor değil. Sen hem cesur hem güçlüsün ama açık konuşayım, ben çok korkmuştum!”

“Neden korkmuştun?”

Ali Sabri sapsarı dişlerini göstererek güldü. “En sevmediğim insanlar, ‘Bu ahlaksızlık’, ‘Allah’tan kork’ veya ‘Ya polis?’ diyen korkak insanlardır. Şimdi söyle bana, sen bunlardan hangisisin?”

Hasan, sonunda sabrının ödüllendirileceğini düşünüp gülümsedi.

“Ben, bu dünyanın ahlaksız, Allahsız ve polissiz olduğunu bilerek yaşıyorum” dedi.

Ali Sabri, kafeyi tıpkı şarkısı gibi sarsan koca bir kahkaha attıktan sonra, “Geceyi bende geçir de konuşmaya devam edelim” dedi.

Hasan, bütün bunların kârlı bir düzenin oluşmasına yol açacağını umuyordu. Özgüveni onu hiç yarı yolda bırakmamıştı. Karşısındakinden emin olmamakla birlikte umutsuz değildi. İçinin derinliklerinde ayaklarının altında sallanmakta olan dünyanın yeniden sabitleşmesi için daha uzun süre beklemesi gerektiğini hissetti.

NEFİSE İLE ANNESİ, Hasaneyn ile Hüseyin'in odasından gelen ışıkla yetinerek sofada otururken aynı zamanda ev sahibesi olan dostları ziyarete geldi. Nefise'ye çok iyiliği dokunmuştu, sıcacık karşıladılar. Kadın ılık yakmaya gerek olmadığını söyleyerek kanepeye geçti ve anneyle kızın arasına oturdu. Nefise kahve yapmak üzere mutfaka gidince, iki kadın kendi aralarında sohbet ederek vakit geçirdi.

Zeynep hanımın bu ziyaretleri, Nefise için hep kârlı iş beklentisinde olan Samira'yı nadiren hayal kırıklığına uğrattı. Samira'nın hayat gâilesi aradan bir yıl geçmiş olmasına rağmen bitmemişti. Yaz tatili başlamak üzereydi. İki oğlunun artık okulda değil, evde yemek yiyecek olmasının masrafını nasıl karşılayacağı bilemiyordu. Zeynep Hanım'la işte bunları konuşur, dertleşirken, Nefise kahveleri getirdi. Zeynep Hanım tatlı tatlı güldü ve "Size yeni bir gelin getirdim" dedi tüm iyi niyetiyle, biraz da sebebi ziyaretini açıklamak istercesine.

"O halde kendime gelin terzisi diyebilirim artık" diye cevap verdi Nefise, keyifle gülerek.

"Yakında kendi gelinliğini dikersin inşallah."

"Amin" diye mırıldandı, Samira.

Nefise'nin kasvetli anıları annesinin bu duasıyla canlanmıştı, o da "Amin" dedi kalpten. *Ben ne zaman gelin olaca-*

ğım diye sordu, merakla. *Amm Gaber Süleyman ölmeden önce değil. Ne tuhaf! Böyle bir umut beslemek hem ruhum hem bedenime mal oldu. Annem neler olup bittiğini düşünemez bile. Onun için en büyük felaket, günlük yaşam sorunları. Öyle olduğunu sanması ne kötü, ne kadar cahilce.*

"Kim bu yeni müşteri" diye sordu annesi.

"Bakkal Amm Gobran el Tuni'nin kızı" diye cevap verdi Zeynep hanım.

Bu unutulmaz ismi duyan Nefise'nin sinirleri yerinden oynadı. "Bu bakkal Şubra ile El Valid caddelerinin kesiştiği yerdeki bakkal mı?" diye sordu, kalbi çarparak.

"Evet, o."

"Görüyorum ki, bir dedektif kadar bilgi sahibi olmuşsun" dedi annesi gülerek.

O olmalı, diye düşündü. Amm Gaber'ın oğlu Süleyman'ın evlenmesini istediği kız olmalı bu, Süleyman söylemişti bana. Kızın evlenmesi yolumu açacak, o aklıma geldikçe üstüme kâbus gibi çöken düşüncelerden kurtulmamı sağlayacaktır.

"Gobran el Tuni zengin midir?"

"Yeterince zengin."

"Damat kim?"

"Tahmin edemeyeceğin kadar yakın biri" dedi kadın, gülererek. "Süleyman. Manav Amm Gaber Süleyman'ın oğlu."

"Süleyman!"

Genç adamın ismi, bir çığlık gibi çıkmıştı Nefise'nin ağzından. Annesiyle Zeynep Hanım hayretle baktılar ve bunu, Nefise'nin Amm Gobran el Tuni'nin kızı gibi bir kızın Süleyman gibi değersiz bir adamla evlenmeyi kabul etmesinden duyduğu şaşkınlığa bağladılar. "Evet, Süleyman" dedi Zeynep Hanım. "Amm Gaber dostu olduğu için itiraz etmemiştir gelinin babası. Gördüğünüz gibi, Allah kime isterse ona verir" dedi.

Bu büyük bir şoktu. Nefise skandala yol açabilecek sırrını neredeyse ele verdiğini idrak etti. Göğsünden koparak ağzından kaçan acı haykırış karşısında kendini güçlkle topladı. Sohbetten koptu, ölmek istiyordu. Çevrenin karanlığı yüz hatlarını sakladı ama tekrar bağırmanın için parmaklarını acıtırmasına birbirine bastırıyor, kendini zor tutuyordu. Adam ne demişti? Hissettiklerine inanmıyor ama kâbus görmediğini biliyordu. Çıplak gerçeğin bu olduğundan şüphe

yoktu. Damat, Süleyman Gaber Süleyman'dan başkası değildi. Tek başına kaldığı zamanlarda hissettiği o eski korkular yeniden hortladı. Bunlar, bazen tırnaklarını göğsüne geçirip içini kemiren kaygılar gibi gizemli, bazen de iğrenç şekillere bürünerek tüylerini ürperten korkulardı. Bir an için bunun sadece kötü bir rüya, bir kâbus olduğunu düşündü ama bu halüsinasyon uzun sürmedi ve korkunç bir ölüm duygusuna kapıldı. Yaşamın acımasızlığını ailesiyle birlikte tatmıştı ama ayrıca kendisine karşı daha da acımasız davranacağını aklına getirmemişti. Bedenini ve ruhunu teslim alan parçalanma duygusuna nasıl karşı koyacağını bilemiyor, dudaklarını ısıırıyordu. Bu, sadece aşkta hüsrana uğramışlıkla ilgili bir şey değil, var oluşunu anlamsız kılan, abesle iştigale dönüştüren bir şeydi. Ne var ki, kendini toplaması gerektiğinin de bilincindeydi. Zeynep Hanım her an onunla konuşabilirdi; cevap verirken sesi titrek ve ağlamaklı çıkmamalıydı. Belki de odadan bir süreliğine kaçmak daha iyi olurdu. Kahve fincanını alıp mutfağa çekildi. Mutfakta derin bir nefes aldı; saç örgülerini çekiştirdi; pislikten simsiyah olmuş tavana baktı, köşeleri örümcek tutmuştu. Öylece kalakaldı. *Beslediğim umut değil, bir sahtekârlık, korkunç bir sahtekârlık, ölümcül bir darbe, hırsızlık, bir leke ve asla iyileşmeyecek bir yaraydı o halde,* diye düşündü. *Ben bittim, hiç kuşkusuz bittim. Hüseyin ile Hasaneyn bir yana, olan biteni annem hayal bile edemez.*

Allahım! Onu nasıl bu derece kandırabilmişti?! Daha geçen Cuma birlikteydiler! Tam bir mücrim! Ve işlediği ne iğrenç bir suç! Öfkelenmenin ne anlamı vardı? Ona karşı acımasız ve zehirli bir nefret duygusu besliyor ama gelişmelere hazır olmak için her şeyi yeniden düşünmenin gerekli olduğunu da görüyordu. Bulunduğu çevreden, nefret ettiği o büyük çemberden çıkıp kendine, "Nefise, nasıl oldu da bu kadar kolayca düştün bu haysiyet kırıcı cehenneme?" diye sorabileceği, uzak ve ıssız bir yere kaçmak istiyordu.

Annesinin çağırdığını duyup korkuyla sarsıldı. O an için annesine çok kızgındı, hatta ondan nefret ediyordu. Yerinden kımıldamadı. Annesi tekrar seslendi. Dişlerini sıkıp birkaç adım attı. Annesi gitmek üzere olan Zeynep Hanım'ı geçirmekteydi.

“Yarın değil öbür gün gel bana” dedi Zeynep Hanım, Nefise ile tokalaşırken. “Gelin evine birlikte gideriz.”

Nefise tek kelime etmeden başıyla onayladı. Kapı kapanınca annesi, “Süleyman! Allahım, amma şans, hiç hak etmiyor!” dedi.

Nefise’nin kalbine bir hançer saplanmıştı sanki. Hiçbir şey söylemedi. Bulundukları odadan da, orada oluşan havadan da sıkılıp annesiyle daha fazla kalamayacağını hissetti. Ateş gibi yakıcı bir dürtüyle odasına gidip üstünde mantosuyla çıktı.

“Dışarı mı çıkıyorsun?” diye sordu annesi, şaşkınlık içinde.

“Evet. Yiyecek bir şeyler almaya” diye cevap verdi Nefise, kapıya giderken. “Belki Ferid Efendilere de uğrarım.”

NEFİSE AVLUYA VARDIĞINDA nefes nefeseydi. Hava açık, gökyüzü yıldızlarla kaplıydı. Tomurcuklanan baharın esintisi serin havayı daha serinletiyordu. Kapıdan çıkıp doğru Amm Gaber'in dükkânına gitti. Yaşlı adam günün muhasebesini yapmakta, oğlu Süleyman ise dirseklerini tezgâha dayamış, dalgın dalgın parmaklarını inceliyordu. Nefise öfkeyle genç adama yaklaştı. Küçücük gözlerini kaldırıp Nefise'yi gören genç adam birden korkmuştu.

"Yardımcı olabilir miyim Nefise Hanım?" diye sordu, ihtiyatlı bir sesle.

"Peşime takıl, hemen!" diye cevap verdi Nefise, kararlılıkla.

Genç adam ona bir şeyler satıyormuş gibi yapıp başıyla "pekiyi" dedi. Nefise dükkândan çıkınca etrafı kolaçan etti ve sokağın başına kadar yürüyüp orada beklemeye başladı. Bunu iyi ki yapmıştı, sabaha kadar bekleyecek hali yoktu. Gözü sokaktaydı. Derken, genç adamın telaşla kendisine doğru geldiğini gördü. Cellebiyenin üstüne ceket! *Ne adi, ne ucuz. İğrenç!* diye düşündü. Sahtekâr, yalancı!

Ne yapacaktı yani, ayaklarına kapanıp ağlayacak mıydı? Kendisinin olsun diye yalvaracak mıydı? Onu iğrenç bir mahlûk olarak görmeye başlamıştı ama içinde hâlâ açıklayamayacağı duygular uyandırıyordu. Daha bir saat

öncesine kadar, onu erkeği, kendisini de onun karısı olarak görüyor, “Ondan ayrı kalacağıma ölürüm daha iyi” diye düşünüyordu.

Eskiden en değerlisi olan Nefise, artık değersizdi... tamamen değersiz! Önünde korkunç bir boşluk, içinde ölümcül bir umutsuzluk vardı! Süleyman usulca yaklaşıp, “Neyin var senin?” diye sordu, yüzüne bakmadan.

Sesine bile tahammül edemiyordu. “El Alfi Caddesi'ne kadar yürü benimle” dedi. Meraklı gözlerden sakınmak için arka sokağa saptı ve genç adamın kendisine yetişmesi için yavaşlayıp, “Bana vereceğin bir haber yok mu?” diye sordu. Sabrı taşmıştı.

“Ne haberi?” diye sordu genç adam, kaygılı bir sesle.

Anlamazdan gelmesi Nefise'yi deliye çevirdi. “Bilmiyormuş gibi yapma! Bırak sahtekârlığı” diye terslendi.

Genç adamın ödü patlamıştı. “Şu evlilik meselesinden mi bahsediyorsun yoksa...” diye sordu, mırıldanarak.

“Elbette. Sormamalı mıydım yoksa?” dedi Nefise, alaycı bir sesle.

“Babam yüzünden” dedi genç adam, sızlanarak.

“Hep ‘babam!’” diye bağırdı Nefise. Öfkeden tir tir titriyordu. “Kadın mısın, erkek misin sen?”

“Değerini kanıtlayamayan bir erkek” dedi genç adam, utangaç bir tavırla.

“Yani kadın!”

“Allah seni affetsin. Senden de, ondan da tek duyduğum azar ve sitem. Ne yapayım?”

Nefise gözleri öfke ve nefret saçarak genç adama baktı. *Bu bir kadın! Bir korkak! Bir zavallı! Onu nasıl sevmiş olabilirim? Ona teslim olup nasıl bu kadar alçaltmış olabilirim kendimi? İşin kötüsü, ona yanaşıp asılan, umarsızca sarılan, onu elde etmek için alçakça alttan alan kendisiydi.*

“Ne alçak, ne berbat bir adamsın sen?! Olanlardan sonra, bana nasıl ihanet edersin? Bunu benden nasıl saklarsın? Cevap ver!” diye bağırdı.

“Ben istemedim ama babam dinlemedi, bildiğini okudu. Ya ona teslim olacak ya aç kalacaktım” diye homurdandı genç adam.

“Gidip başka yerde çalışabilirdin!”

“Yapamam. Yapamam” diye cevap verdi genç adam, çaresizlik içinde.

“Adi korkak! Bunun benim için ne demek olduğunun farkında mısın sen?”

“Biliyorum. Çok yazık!” dedi genç adam üzüntüyle. “Ne kadar üzüldüğümü Allah bilir...”

Nefise sert sert baktı. Onu öldürebilirdi. “Üzülmüşmüş” dedi sesi titreyerek. “Üzülüyor olmanın bana yararı yok. Yapılan hatayı ortadan kaldırılabılır mi sence? Bana ne senin üzüntünden! Beni bu duruma sen düşürdün, bırakamazsın, bırakmamalısın. Bunu bilmiyor musun yoksa?”

Genç adamın kafası iyice karışmış, dili tutulmuştu sanki. Nefise'ye korkuyla bakıyor, cevap veremiyordu. Üzülmüş numarası yaparak suskun kalması Nefise'yi deli ediyordu.

“Ne yapacağım ben şimdi?” diye sordu.

Genç adam yutkundü. “Çok özür dilerim. Bunun senin için ne kadar zor bir durum olduğunun farkındayım. Benim için de çok acı! Ama... yani... elimden bir şey gelmez ki!” dedi, alçak bir sesle.

“Evlenmeyi kabul etme! Beni ancak bu kurtarır” dedi Nefise, hınçla ve tutkuyla.

“Kabul etme mi? Artık çok geç!” diye cevap verdi genç adam, Nefise'yi iyice delirterek.

“Bunu yapmak zorundasın. Hiç de geç değil. Beni düşünmek zorundasın. Benim için tek kurtuluş yolu, senin bu evliliği yapmaman.”

Genç adam dehşet içindeydi. “Yapamam” dedi tekrar, umutsuz bir sesle.

Nefise, bu namert, bu zavallı adamdan hiçbir şey beklemeyeceğini anlamış, umudunu iyice kaybetmişti.

“Bana yaptıklarını yapmasını bildin, o kızla evlenmeyi kabul etmesini de bildin ama. Bunları yapabildin ama hatanı düzeltemiyorsun. Beni bu durumdan kurtarmak için elini uzatamıyorsun” diye bağırdı.

“Çok üzgünüm. Üzüntüm sonsuz.”

“Ne yararı var?” diye bağırdı Nefise. Cevap almayınca, “Senin üzülmüyor olmanın bana ne yararı var?” diye tekrar bağırdı suratına.

“Elimden ne gelir?” diye mırıldandı genç adam.

Nefise, şeytani bir öfkeyle şimşek gibi dönüp genç adamın üstüne atıldı. Yakasına yapışıp, "Bir de soruyorsun ha?" diye bağırdı. "Sen beni sıkılınca fırlatıp atabileceğin bir oyuncak mı sandın yoksa?"

"Nefise! Kendine gel! Sokaktayız" dedi genç adam, elinden kurtulmaya çalışarak.

"Korkak, alçak, adi, hain!" diye sürdürdü. Nefise.

Sonra yakasını bırakıp yüzüne iki yumruk attı. Genç adamın burnundan kan geldi. Nefise nefes nefeseydi; heyecanla çarpan kalbi düzensiz atıyordu. Süleyman burnunu yoklayıp cebinden çıkardığı mendili ağzına, burnuna bastırdı. Nefise'nin beklemediği kadar sakindi.

Genç adam başlangıçta korkmuş ama korku yerini tuhaf bir rahatlığa bırakmıştı artık. Tehlike geçmiş, kan döküldüğüne göre kızın, onun üstünde hiçbir hakkı kalmamıştı. "Ben hakkımı helal ediyorum Nefise, Allah seni affetsin" dedi, usulca ve sabırla.

Genç adamın bu sözleri kızı tekrar çileden çıkardı. Tekrar üstüne atlayıp yakasına yapıştı. Genç adam bu kez çok korkmuştu. Soğukkanlılığını yitirip ceketini çektiği gibi aldı kızın elinden ve "Dokunma bana!" diye bağırdı, gerileyerek. "Git buradan! Defol git! Benim üstümde hiçbir hakkın yok senin!"

Nefise saldırıya devam ediyordu. Genç adam onu itip, "Dokunma bana! Ben mi zorladım seni! Kendi isteğinle geldin evime! Dokunursan polis çağırırım" diye bağırarak iyice geriledi ve kızla arasına belirli bir mesafe koyduktan sonra dönüp kaçmaya başladı.

Nefise olduğu yere yığılıp kaldı. Tir tir titriyordu. Bu bir kâbustu ya da fazlasıyla kızgın bir zihnin halüsinasyonu. Çevresindeki şeyler, sokak, ağaç, sokak lambası, gelip geçen insanlar gerçek mi bilemedi. Her şey uzakta, bu dünyadan çok uzaktaydı sanki. Kalbinin derinliklerinden yükselip gözlerinden fışkıran yaşlar yanaklarını ıslatmaya başlayınca kendine gelmeye başladı.

SÜLEYMAN TEZGÂHI SİLİYORDU; üstüne birinin gölgesi düşünce başını kaldırıp baktı ve karşısında Hasan'ı bulunca yıldırım çarpmış gibi oldu. Gelmişti işte! Uzun boyu, kabarık saçları, rengi kaçmış eski püskü kıyafetiyle bakışları şiddet ve cüret saçarak karşısındaydı.

Bittim ben, diye düşündü Süleyman. Eğer Nefise söyle-diyse sonum geldi demektir. Fare kediye bakar gibi sessizce baktı Hasan'a.

"Selamünaleyküm" dedi Hasan, sesi Süleyman'ın kulaklarını acıtırcasına cınlatarak.

"Aleykümselam" diye cevap verdi Amm Gaber'in sesi, masanın ardından. "Nasılsın Hasan Üstat?"

Süleyman Hasan'ın selamını alamayacak kadar korkmuştu. *Bu selam değil, uğursuzluk diye düşündü. Allahım, böyle abisi olan bir kızla macera yaşanır mı, ben nasıl yaptım bunu?*

"Hamdolsun" dedi Hasan. "Önemli bir konuda konuşmak için uğradım."

Biliyor. Şimdi de babama söyleyecek. Yaklaşıyor melun, diye düşündü Süleyman ve tezgâhı kaldırıp hızla arkasına geçti. Şeytan'ın pençesinden, sadece birkaç santim ötedeyim. Nefise ile ilişki kurmak aptalcaydı. Hasan, hatayı tamir etmem için bana bir şans tanır inşallah.

Hasan ellerini masanın kenarına dayayıp Amm Gaber'e doğru eğilmişti. Bir babasına, bir kendisine bakıyordu. Su-

ratına her an korkunç bir yumruk inmesini bekleyerek başını öne eğdi.

“Süleyman’ın evlenmek üzere olduğunu duydum” dedi Hasan.

“Allah nasip ederse” diye cevap verdi Amm Gaber.

“Düğün ne zaman?”

“Yakında inşallah.”

“Amm Gaber, komşuyuz. Düşündüm de, benden iyi şarkıcı bulamazsınız” dedi Hasan, parmaklarını ritmik bir biçimde masaya vurarak.

Süleyman’ın gözleri fal taşı gibi açıldı, kulaklarına inanamamıştı. Demek bunun için gelmişti. Nefise’nin sırrını bu zorbaya açmaktansa ölmeyi tercih edeceğini nasıl da düşünememişti! Güldü, bir daha güldü, hatta kendini tutamayıp deliler gibi gülmeye başladı. Hasan ile Amm Gaber şaşırdı, babası kötü kötü baktı.

Süleyman gülmeyi kesmişti. “Senin şarkı söylemediğin düğüne düğün mü denir?” dedi yaranırcasına.

Hasan duyduklarından memnun olmuştu, gülümsedi.

Amm Gaber, bu aptalca vadin muhtemel sonuçlarından korkup, “Memnuniyetle Hasan. Benim itirazım olmaz ama gelinin babası farklı düşünebilir” dedi.

“Bu konuda son söz damadındır ama” diye cevap verdi Hasan.

“Ben seni tercih ederim, Hasan ama Amm Gobran el Tunî’ye de danışalım izninle” dedi yumuşak bir sesle.

Hasan bir süre düşünüp, “Teşekkür ederim, Amm Gaber” diye cevap verdi ve ekledi: “Düğünde benim şarkı söylememin bazı avantajlarından da bahsetmek isterim size. Bunlardan en önemlisi, benim olduğum düğünü kimse basamaz. Ne kadar güçlü ve kötü niyetli olursa olsun hiç kimse böyle bir şeye kalkışamaz.”

Yaşlı adam ilgilenmişti ilgilenmesine ama bu nazik konuşmanın ardında yatan tehdidi algılamakta da gecikmemişti. Genç adamın yüzündeki ürkütücü ifadeye bakıp gülümsedi ve “Bu gibi olaylar pek sık olmuyor artık” dedi yumuşak bir sesle. Oğlu, ağzı açık dinliyordu babasını.

“Etraf sokak serserisiyle dolu” diye cevap verdi Hasan. “Bir düğün törenini basıp misafirleri soyma fırsatını nadi-ren kaçırlar.”

“Eskiden öyleydi” dedi yaşlı adam, ihtiyatlı bir sesle. “Artık polisten korkuyorlar.”

Hasan gülümseyip, “Polis umurlarında değil” diye cevap verdi başını sallayarak. “Zaten polis gelene kadar yapacaklarını yapıyorlar. İşe ışıkları kırıp dökmekle başlamak zor değil! Karanlıkta misafirlerin içine korku düşer, bastıkları yeri bilemez olurlar. Süslemeler alaşağı edilir, iskemleler devrilir, yemekler yerlere saçılır, giysiler çalınır, gelinle damadın aileleri yaralanır... ve sonunda insanlar polisten çok ilk yardıma ihtiyaç hissederler. Ve tabii, resmi açıklamalarda dendiği gibi, bu gibi olaylar hep faili meçhul kalır. Polise ihbarda bulunmak suretiyle kimse kendini tehlikeye atmak istemez çünkü. Dahası, bu durumda dava sulh mahkemesinde görüleceğine ağır cezada görülür. Ayrıca, suçlu cezaya çarptırılrsa bile, bu durumun ölümü veya maddi kaybı telafi etmeyeceği de bir gerçektir.”

Amm Gaber Hasan’ı dikkatle dinlemiş, morali bozulmuştu. Kendini gayet aciz hissediyor, bu tehdidi ortadan kaldırmabileceği bir yol arayıp bulamıyordu. Hal böyle olunca, Hasan’ın pek de kötü bir şarkıcı olmadığını düşünerek avunup, “Bu serseriler ne kadar kötü olursa olsun,” dedi hafifçe gülümseyerek, “düğün töreninde şarkıcımız sen olduğun sürece, kimse baskın yapmaya cesaret edemeyecek demek.”

“Amm Gaber, sen âlicenap bir adamsın” dedi Hasan. “Belki gün gelir, senin düğününde de şarkı söylerim, tabii bir evlilik daha düşünürsen eğer!”

Süleyman rahatlamıştı. Yüzü büyük tehlike atlatan biri gibi gülüyordu.

“Tövbe estağfurullah” diye mırıldandı yaşlı adam.

Hasan hafifçe öksürdü ve “Daha fazla vaktinizi almak istemem. Ön ödemeyi alıp gitmem lazım.”

“Şimdi mi?” diye sordu yaşlı adam, şaşkınlık içinde.

“Ne kadar erken olursa o kadar iyi. Malûm, ben mütevazı bir şarkıcıyım. Grubum ve kendim için sadece beş pound talep ediyorum. Bir pound’luk ön ödeme yap yeter” dedi.

Yaşlı adamın aklı karışmıştı. Bir süre suskun kaldı.

Allah’ın emri, teslim olmak durumundayım. diye düşündü. Çekmeceyi açtı ve içinden çıkarıp aldığı bir poundluk banknotu masanın üstüne koydu.

Hasan parayı alıp, “iyi günler” dileyerek ayrıldı.

TRAMVAY GELDİ; önce Nefise, ardından onu Amm Gobran el Tuni ailesiyle tanıştırmaya götüren Zeynep Hanım bindi. Nefise en iyi elbisesini giymiş, makyaj yapmıştı. Olabildiğince derli toplu görünüyor ama daha baştan itibaren bu ziyarette bir tuhaflık olduğunu hissediyordu. Bu eve gitmenin çılgınlık olduğunu kendine defalarca söylemişti ama annesini de sevindiren bu fırsatı kaçırmayı göze alamamıştı. Gerçek duygularını kendinden bile saklarken, içinden konuşarak ifade etmesi beklenemezdi elbet. Gelini mutlaka görmek istiyordu, bu karşı konulmaz bir arzuydu. Onun daha güzel olduğunu biliyordu bir kere, bunda şaşılacak bir şey yoktu ama yine de bu fırsatı kaçırmak istemiyor, kendini ona yakın hissediyor, aynı kaderi paylaştıklarını düşünüyordu. Madden ve manen maruz kaldığı travmanın etkisinden henüz kurtulamamıştı ama içindeki isyan duygusu zamanla yatışırken yerini zehir gibi acı, ölümcül bir yeis ve onu kendi ailesine bile yabancılaştıran bir yalnızlık duygusu alıyordu. Hissettiği tarifsiz baskı, içindeki varlığını nöbet değiştirerek ısrarla koruyan iki ayrı duyguya yol vermişti: kontrol edemediği bir başkaldırı duygusu ile kendine eziyet. Tramvaya bindiğinde bu haldeydi. Dördüncü durakta inip El Valid Caddesi'ndeki büyük bir binanın önüne geldiler. Binanın giriş katında Amm Gobran el Tuni'nin

bakkal dükkânı vardı. Merdivenlerden çıkarken ikinci kattaki dairede, onları elli yaşlarında, beyaz tenli, şişman bir hanımefendi karşılayıp oturma odasına aldı.

Zeynep Hanım oturur oturmaz ona Nefise'yi tanıstırırken "Ne kadar becerikli ve zevkli olduğunu göreceksiniz" demeyi ihmal etmedi.

"Zeynep Hanım sizden çok söz etti, hoş geldiniz" dedi hanımefendi.

Bu övgü, hakarete uğramışçasına acı vermişti Nefise'ye. Durup dururken gerilmiş, kendini kontrol edemeyeceğinden korkmuştu. Hanımefendi kapıya bakıp, "Adillah!" diye seslenince kalbi çarptı, gelini çağırıyordu herhalde. Sanki Süleyman idi kıza seslenen! Genç adamın onu göğsüne bastırdığını ve şehvetle kendinden geçip, "Seni seviyorum Adillah, seni dünyalar kadar çok seviyorum" dediğini hayal etti.

Şehvete kapılınca genellikle böyle derdi. Yalandı ya da en azından kendi ilişkisi itibariyle yalandı. Hayat koca bir yalandı, herhalde. Acı ve umutsuzluk içinde yüzünü kapıya döndü. Yaklaşan ayak seslerinden ürküyor, yok olmak istiyordu adeta. İçeri gencecik bir kız girdi; o da annesi gibi orta boylu, beyaz tenliydi. Oval yüzündeki hatlar belirgin ve orantılıydı ama fazlasıyla şişmandı. Evlendikten sonra ne hale gelirdi kim bilir? İçinden alaycı bir kahkaha yükseldi; heyecanını nasıl denetleyeceğini düşünürken korkusu uçup gitti. Onu gelinle tanıstırdılar. Nefise sesinin kendisini ele vermesinden korkup pek konuşmadı.

Aniden yürek parçalayan bir kıskançlığa kapılmış, erkeğini elinden alan bu kıızı çok kıskanmıştı. Genç adam, aralarında neler geçtiği düşünülürse onundu elbet ve bu iddiada bulunabilecek tek kadındı. Nasıl olur da böyle bir mandayla evlenebilir ve kendisi nasıl olur da gelinin terziliğini üstlenebilirdi? Bu gibi şeylerin vuku bulduğu bir dünya yansın daha iyiydi. Bu yangının alevleri, kıskanç kalbini yakıp yok eden alevlerden daha yakıcı olmazdı şüphesiz. *Allahum*, diye düşündü, *bu gergin halimle ben nasıl dikiş dikerim?* Derken iki kadın odadan çıkıp kızları baş başa bıraktılar. Bir süre sonra hizmetçi çıkageldi ve elindeki kumaşları kanepede oturmakta olan Nefise'nin yanı başına koydu. Nefise kumaşları incelerken çaktırmadan kızın ayaklarına bakmıştı.

“Gelinlere elbise diktin mi hiç?” diye sordu kız.

Nefise hayretle bakıp, “Evet, sık sık” diye cevap verdi, söylemeye ne gerek var dercesine.

“Bu işini kolaylaştıracaktır.”

“Benim için işimin zor bir yanı yok.”

Şartlar bir yana, kıza verdiği cevap içindeki isyan duygusunun ifadesiydi. Gelin kız bir süre suskun kaldı. Derken, “Zeynep Hanım’ın evinde mi oturuyorsunuz?” diye sordu.

“Evet” dedi Nefise, aynı isyankâr duyguyla ve ekledi: “Yıllardır! Rahmetli babam Eğitim Bakanlığı’nda memurdu.”

“Zeynep Hanım söylemişti. Damadın manavı size çok yakın bir yerde, biliyor musunuz?”

Nefise’nin kalbine bir bıçak saplandı sanki. Karşısındaki kıza bir şey belli etmemek için bakışlarını indirip, “Amm Gaber Süleyman’dan mı söz ediyorsun?” diye mırıldandı.

“Ta kendisi. Damat onun oğlu işte. Tanıyor musun yoksa?”

Senden çok daha iyi tanıyorum, diye düşündü Nefise. Onun ne mal olduğunu, benim gibi sen de aylar sonra anlayacaksın. Onun nasıl bir hayvan, nasıl bir sahtekâr olduğunu sen de göreceksin.

“Onu iyi tanırız” diye cevap verdi. “Sen gördün mü?”

“Sadece bir kez gördüm onu, burada, bizim evde.”

“Ondan hoşlandın mı?”

Kız, Nefise’nin ondan daha da nefret etmesine yol açan nahoş bir kahkaha atıp, “Salon misafirle doluydu. Bilirsin, insan zor durumda kalıyor” dedi.

“Bilmiyorum” diye cevap verdi Nefise, soğuk bir sesle.

“Onu iyi tanıdığına göre, hakkında ne düşündüğünüzü sorabilir miyim?”

Nefise böyle bir soru beklemiyordu. Şaşırdı ve birden kendini kaybedip, “Benim tipim değil” diye cevap verdi, tuhaf bir sesle.

Kızın gülen bakışları gölgelendi, gözleri hayretle açıldı; kulaklarına inanamamış, yüzü asılmıştı. Bir süre boş gözlerle Nefise’ye bakıp, “Öyle mi? Senin tipin ne?” diye sordu.

“Unut gitsin” diye cevap verdi Nefise. “Önemli olan senin neden hoşlandığın, öyle değil mi?”

“Sanırım öyle” dedi gelin kız.

“Seni kutluyorum.”

Nefise'nin sözleri kızın gururuna dokunmuş, kızmıştı. Sohbetin böyle noktalanmasına izin vermeyecekti.

“Ya terzilik yaptığın diğer gelinler? Onların evlenecekleri adamlar tipin miydi?” diye sordu, iğneleyerek.

Kızın meydan okuduğunu anlayan Nefise hınzırlığı sürdürdü ve üstündeki ağırlıktan kurtulma ihtiyacıyla, “Aslında, hepsi saygıdeğer birer memurdu” dedi.

Kız, Nefise'nin bu beklenmedik küstahlığından hiç hoşlanmamıştı. “Memuriyette olmayan bir erkek saygıdeğer değil midir sence?” diye sordu.

“Öyle düşünüyorum” dedi Nefise, denetleyemediği titrek bir sesle.

“Ya terzilik yapan biri?” diye bağırdı gelin kız.

“Benim ne olduğum önemli değil” diye cevap verdi Nefise, öfkeyle. “Ağabeylerim okuyor, babam ise saygın bir bürokrattı.”

“Ne kadar küstahlaşabileceklerine bakarak yoksullara hiç acımamak lazım” dedi kız.

“Bu hakareti bir bakkalın kızımdan duymak nedense beni hiç şaşırtmadı” diye cevap verdi Nefise.

Kız öfkeden tir tir titreyerek kalkıp, “Küstah, mücrim! Seni dışarı attırmadan çık git bu evden” diye bağırdı.

Nefise deliye döndü. Ayağa kalkıp yanında duran bohçayı kızın yüzüne fırlattı. Bohça açılmış, rengârenk ipek kumaşlar gelin kızın omzuna, ayaklarının dibine, yerlere yayılmıştı. Kızın çığlık çığlığa sıraladığı küfürleri ardında bırakıp, hızla odadan çıktı.

Dışarı çıktığında tuhaf bir biçimde rahatlamıştı; neredeyse gülecekti ama aniden mahzunlaştı ve kıza nasıl davrandığını hatırlayıp düşünceye daldı.

Ne yaptım ben? dedi hayretle. Zeynep Hanım'a söyleyecekler, o da anneme söyleyecek tabii! Annem bu çılgınlığın neye mal olduğuna çok üzülecek, hatta çok kızacak. Ona gelinin benimle küstahça konuştuğunu, durup dururken bana küfrettiğini, onurum kırıldığı için kendimi savunmak zorunda kaldığımı söylersem beni mazur görebilir. Kabul etmeyecek olursa, bunları Hasaneyn'in duyacağı şekilde, yüksek sesle dile getiririm; haysiyetine dokunacak, benden yana tavır alacaktır. Pekiyi, ben nasıl oldu da böyle davranabildim?

Çılgınlıktı yaptığım! Aslında böyle yapmak istememiştim. O halde nasıl oldu? Kârlı bir işten oldum ama pişman değilim. Aynı caddede iyi bir iş daha var zaten.

Şubra Caddesi'ne doğru ilerledi. Batmakta olan güneşin ışınları neredeyse tümüyle çekilmişti, sadece binaların tepelerinde hâlâ birkaç ışın vardı. Kaldırımında tramvay durağına doğru ilerlerken bir tamirhanenin önünden geçti. O kadar dalgındı ki, birinin yolunu kesip, "Hoş geldiniz, buyurun " dediğini geç fark etti.

Haki pantolonu, kollarını sıvadığı haki gömleğiyle tamirhanede çalışan işçilerden biri olmalıydı. Adama şöyle bir bakıp yürümeye devam etti ama adam tekrar yolunu kesti ve "Bir dakika, bir dakika hanımefendi" dedi.

"Solunuzdaki araba bu naçiz kulunuza ait! Biraz eski ama bizi istediğiniz yere götürebilir. Bendeniz, Muhammed el Ful, emrinizdeyim. Övünmek gibi olmasın ama burası da tamirhanem."

"Çek git, yoksa polis çağırırım" diye bağırdı, Nefise.

"Gerek yok" diye cevap verdi adam. "Kadınlara bayılırım ama polisi sevmem."

BUNDAN BİRKAÇ HAFTA SONRA, Hüseyin ile Hasaneyn yılsonu sınavlarına girdi ve Hüseyin beşinci sınıfa, Hasaneyn de dördüncü sınıfa geçti. İçinde bulundukları durumda sınıfta kalma lüksleri yoktu zaten, başarılı olmak zorundaydılar. Çok çalışmışlar, hedefe ulaşmışlardı. Ne var ki, bu başarı anneleri için yeni bir sorun, akşam yemeği sorunu demekti. Samira ile kızı genellikle ucuz bir şeylerle iktifa eder, et, yağ ve gazyağı masrafını kısmak için hazır yemek yerlerdi. Oysa artık bu sıkı rejimden tüm tutumluluğuna rağmen vazgeçmesi gerekiyordu kadının. Hal böyle olunca, iki delikanlının başarısına bile sevinememişti aile. Hayat giderek daha acımasız ve kasvetli bir hal alıyordu.

Bir akşam Hasan çıkıp geldi; üç haftadır ortalıkta yoktu. Eve her zamanki gibi gülerek girmişti; bunu genellikle mahcubiyetini gizlemek için yapardı.

“İyi akşamlar anne. İyi akşamlar çocuklar. Hepinizi çok özledim” dedi.

İki delikanlı ona hayretle bakıp “Hoş geldin” dediler. Samira kasten sessiz kalmış, onu yok sayarak başını bile kaldırmamıştı. Hasan’ı artık eskisi gibi azarlamıyor, ondan hesap sormuyor veya onu iş bulmaya zorlamıyordu; bunların hiçbir işe yaramadığını anlamıştı. Onu her gördüğünde veya düşündüğünde üzüldüğü, işte bu hiç değişmiyordu.

Hasan'ın sorularına vereceği cevapları da biliyordu; onu masraftan kurtarmak için gittiğini, iş aramaya devam ettiğini filan söyleyecekti. Hüseyin ile Hasaneyn'e gelince, onlar bir süredir görmedikleri ağabeylerini görmekten memnundu. Hasan'ı, Hasan'ın onları sevdiği kadar çok severlerdi.

"*Bone arrivee!* Bunca zamandır nerdesin?" diye sordu, Nefise.

Hasan paltosunu masanın üstüne atıp yatağın üstüne oturdu.

"Yaşamak için çalışmak lazım" dedi ve annesine dönüp, "Neşelen Umm Hasan, dertlerimiz sona erecek artık" diye ekledi.

Samira başını kaldırıp şüpheyle baktı ve "Sahi mi?" diye sordu usulca, biraz da umutlanarak.

Hasan güldü. Hele de ona yokmuş gibi davrandıktan sonra, annesinin ilgisini çekmiş olduğuna çok sevinmişti. "Değim gibi, Ali Sabri Bey beni müzik grubuna aldı" dedi.

"Bu ciddi bir iş değil" dedi Samira, iç geçirerek.

"İki hafta önce Ali Sabri'nin Bulak'daki bir düğün töreninde şarkı söylemesini istediler. Yirmi piaster ve tabii akşam yemeği karşılığında ben de katıldım. Biliyorum, bu önemli bir para değil ama bir başlangıç. İnsanın hayatını kazanması başlangıçta kolay olmaz."

"Sana bininci kez söylüyorum Hasan, lütfen ciddi bir iş bul kendine" dedi Samira, sinirli bir sesle. "Bizi bırak, kendi iyiliğin için yap bunu. Daha ne diyeyim sana? Yeterince beslenmediğimizi anlamıyor musun?"

Hasaneyn başını öne eğdi. Aile sevgisi içindeki yegâne soylu duyguydu. Bu, kişiliği oluşurken annesinin üzerinde bıraktığı tek etkiydi.

"Biraz sabret" diye mırıldandı. "Söyleyeceklerim bitmedi..."

Hasaneyn araya girip, "Sence, bu Ali Sabri iyi bir şarkıcı olabilecek mi?" diye sordu.

Hasan annesinin söylediklerinin etkisini silmeyi umarak, kalın kaşlarını itiraz edercesine kaldırıp, "Lanet olsun yeteneği ödüllendirmeyen bu ülkeye! Ali Sabri büyük bir sanatçıdır. 'Ya Lil'i okuyuşu insana ilaç gibi gelir. Makam değiştirmesini, Biati'den Hicaz'a, Hicaz'dan Biati'ye nasıl geçtiğini duydunuz mu hiç? Bunu, sadece Abdül Hamali ve Salama Hicazi gibi büyük sanatçılar yapabilmiştir, o da

bir iki kez. Muhammed Abdülvahab'a gelince, Biati ile başladığı zaman şarkının sonunu getiremez; getirecek olursa, bil ki bu bir sonraki performansındadır. Birkaç pound karşılığında sahneye çıkıyor diye Ali Sabri'yi küçümsememek gerek çünkü kariyerinin başında henüz. Tarih, kariyerlerine birkaç somun karşılığı adım atan büyük sanatçılarla dolu" dedi.

Gülüştüler ama anneleri iç geçirip, "Seni ve seninle ilgili her şeyi Allah'a havale ediyorum" dedi.

Hasan, "Sanattan bahsetmeyelim artık" dedi, annesine üstten bakarcasına. "Yarınki düğün töreninde şarkı söyleyeceğimi bil yeter."

"Ali Sabri'nin grubuyla mı?"

"Hayır. Yalnız söyleyeceğim."

Annenin bunu hiç onaylamadığı yüz ifadesinden belliydi.

"Şarkıcı mı oldun gerçekten?" diye sordu Nefise.

"Bazen başarıya giden bir ilk adım olarak, müzik grubunun öne çıkan şarkıcılarından birine solo performans yapmaya izin veriliyor" dedi.

"Bu düğün töreninde şarkı söylemeni kim istedi senden?" diye sordu Samira, alaycı bir sesle.

"Amm Gaber Süleyman istedi, oğlu Süleyman'ın düğünü için."

Nefise bakışlarını indirdi; heyecanı sönmüş, boğulacak gibi olmuştu.

Samira ise şaşkındı. Nefise'ye bakıp, "Bunu olanlardan sonra mı talep etti senden?" diye sordu Hasan'a.

Hasan güldü. "Anlaşmayı, Nefise Hanımefendi'nin gelinin evinde kavga çıkarmasından önce yapmıştık; adam bozmaya cesaret edemedi."

Bir süre sessizlik oldu. Herkesin gözü Hasan'ın üstündeydi, söylediklerini inandırıcı bulmamışlardı. Evet, hoş bir sesi vardı ama şarkıcı olmaya yetmezdi.

"Ciddi misin?" diye sordu anne, hâlâ şaşkınlık içinde.

"Babamın üstüne yemin ederim ki, evet."

"Ne kadar para alacaksın?"

"Beş pound. Dördü benim, biri senin" dedi ve söylediklerinin iyice anlaşılması için bir süre sustu.

Derken, erkek kardeşlerine dönüp, “Müzik grubuma korda Sannid olarak katılmaya ne dersiniz? İkinizin de sesi güzel” dedi.

Hüseyin ile Hasaneyn gülmeye başladılar.

“Aptallaşmayın” diye ünledi Hasan. “Muhteşem bir ziyafet fırsatı kaçırıyorsunuz, bu her zaman olmaz” diye ekledi.

İki delikanlı gülmeye devam ettiler ama akılları ziyafette kalmıştı; tabak tabak leziz yemek kendilerini olabilecek en cazip şekilde sunuyorlardı aç karnına kurdukları hayalde. Nefise, delikanlıların ayartılmak üzere olduğunu hissedip, “Ayıptır!” diye bağırdı. “Kardeşlerin elin manavının evinde dilenci durumuna mı düşünler?”

Hasan güldü. “Nefise Hanımefendi” dedi, “neden kızdığını biliyorum. Geline saldırmısaydın sen de davet edilirdin. Bu çocukların kabahati mi? Müthiş bir tören olacak. Etler, börekler, meyveler, sebzeler... bir daha düşünün derim.”

Hasan sözlerinin pek bir etkisi olmadığını görüp omuz silkti. Kardeşlerini düşünerek yaptığı, iyi niyetli bir teklifti bu. Aptallık edip kaçıracaktı, maalesef. Akılları ziyafette kalmış olsa da delikanlılar böyle düşünmüyorlardı. Etleri, böreği, meyveyi, sebzeyi düşündükçe kaçıracaklarına üzülüyor, üzüntüleri yemek vakti yaklaştıkça pişmanlığa dönüşüyordu. Aile, anneleri akşam yemeğini fuzuli bulduğu için, genellikle yemek yemeden uykuya çekilirdi; delikanlılar onu üzmemek için aç olduklarını söylemezlerdi. Dolayısıyla hiç ses etmeyip leziz yemeklerin hayaliyle yetindiler. Bu arada, Nefise'nin aklı, yaşamın çeşitli hazlarından yiyeceğe kadar uzanan bir sürü şeyle meşguldü. Hasan'ın söyledikleri içindeki hüznü, umutsuzluğu ve korkuyu yeniden uyandırmıştı. Ağabeyinin düğün töreninde şarkı söyleyip söylemeyeceğini gerçekten merak ediyordu.

DÜĞÜN TÖRENİNİ İZLEYEN GÜNÜN SABAHI, saat dokuz civarında Hasan, Clot Bey Caddesi'ne gitmek üzere El Kazinder Meydanı'ndan geçiyordu; Ali Sabri, orada buluşmalarını istemişti. Yorgundu ve akıllı hâlâ düğündeydi. Amma geceydi! Cüretkârlıkta üstüne yoktu. Amm Gaber Süleyman'ın evinin çatısında kurulan sayvana kalabalığı yarararak girmiş, podyuma büyük tezahüratla çıkmıştı. Dinleyicileri ağırbaşlı bir tavırla selamladıktan sonra, bir lavtacısı, bir *kanun* çalgıcısı ve bir kemancıdan oluşan, aynı zamanda nakaratları da söyleyen müzik grubunun ortasındaki yerini almış ve "Seni Sevdiğim Kadar Sana Kızıyorum Da" adlı şarkıyı söylemişti. Dinleyiciler bir süre sonra kendisine kayıtsız kalmış ama hiç aldırış etmeden sürdürmüştü.

Çok içti. İkinci tura başlarken dinleyiciler "Gecenin Umutsuzluğunda" adlı şarkıyı söylemesini istediler. Şarkıyı bilmiyordu, "Güzelliğinin Bahçesi" adlı şarkıyı söylemeye başladı. Çok geçmeden dinleyicileriyle arasındaki ilişki koptu; şarkıcı yırtınıyor, dinleyiciler içip içip gülüyordu. Bu utanç verici durum, iyice sarhoş bir adamın kalkıp, "Kabadayılık etmeyeceğini bilseydim kes sesini derdim, vallahi" diye bağırınca zirveye ulaştı.

Hasan adamı tanımıştı; Nasrallah çıkmazının girişindeki demirciydi. İçinden ona gününü göstermeye yemin

edip, “O Günler Geçti Gitti, Geçti Gitti O Günler” i söylemeye devam etti.

Düğünde olup biteni bir bir hatırlayarak adımlarını hızlandırdı. *Olan oldu*, diye düşündü. *Beş pound'u cebe indir-diğime göre pişman olmanın anlamı yok*.

Bir kere, açık büfe savaşında yenilmez olduğunu kanıtlamıştı. Bütün bir güvercini kemikleriyle birlikte yiyip yutması müthişti. Aslında yemek yemiyor, yağmalıyor, pisboğazlık yapıyor, kavga ediyordu. Et tabağı boşalınca savaş doruk noktasına çıkmış, yanındaki misafirin elindeki eti zorla çekip almıştı. Ama esas başarısı düğün bittikten sonra kendisinden ödeme talep eden müzik grubuna, “Yemek yediniz ya” diye kestirip atması olmuştu.

Müzisyenler, “Ya para?” diye sormuş, Hasan acımasızca, “Alın alabilerseniz” diye cevap vermiş, adamlar çaresizlik içinde çekip gitmişlerdi.

Hasan tek bir şeye, bu leziz yemekleri ailesiyle paylaşamadığına üzülmüştü. Annesine istediği gibi yardım edemiyordu, ne ki uzun süredir serserilik ediyor olması ona en azından şartlar kötüleyince ihtiyatlı olmasını öğretmişti. Clot Bey'e ya da tam olarak genelevlerin bulunduğu semte patikamsı, dar bir yol olan *Darb* Tiab'a gidiyordu. Ali Sabri orada bekleyecekti. Ali Sabri, hayal gücünü tahrik ederek, kendisine arzuladığı yaşamı vadeden imkânlar yaratıyordu. *Darb*'ın orta yerinde, Zeynep el Kanfa adlı fahişenin evinin karşısındaki, *Tvanger* adlı kahvehanede buluşmaya karar vermişlerdi. Kahvehanenin adı kadın burnundan konuştuğu için *Tvanger*, yani “genzinden konuşan” idi.

Darb'a açılan merdivenleri çıkmaya başladı. İki yana dizili evlerin önünden geçerken hızlandı; evler kapalı, ev sakinleri uykudaydı. *Darb* terk edilmiş gibiydi. Küçük kahvehanelerde çalışanlar bir önceki gecenin çöpünü toplayıp ortalığı temizlemekle meşguldü. Hasan *Darb*'ın ortasına kadar geldi ve Ali Sabri'nin kahvehanelerden birinin önünde oturduğunu görünce gidip yanına oturdu. Selamlaştılar. Kahvehane eskisi gibi değildi, yenilenmişti sanki. Nitekim birkaç işçi duvarları badana yapıyordu.

“Burada, oturduğumuz bu kahvehanede, yeni bir projenin açılışını yapacak, yeni bir hayata başlayacağız” dedi Ali Sabri, gururla.

Hasan şaşırđı. Ali Sabri'nin projelerine alışıkđı ama bu yeni projeyi, kahvehane işletme projesini ilk kez duyuyordu.

"Müzik grubuyla düğün törenleri ne olacak?" diye sordu.

Ali Sabri öyle bir tükürdü ki, tükürüğü *Tvanger Zeynep*'in tam karşıdaki evinin duvarına yapıştı.

"Müzik grubu burada, bu kahvehanede çalışacak" diye sürdürdü. "Düğün törenlerine gelince, yas meclisine dönerler inşallah! Eski düğünler yok artık. Aileler kendi aralarında kutlama yapıyorlar. Radyo ise Ümmü Gülsüm, Abdülvahab ve akortsuz ses çıkarmakla ünlü bir grup şarkıcının tekelinde. Diyeceğim, bu ülkede efendice yaşayabilecek kadar para kazanmamızın imkânı yok artık."

Hasan, bu durumdan kendisi de memnun değilmış gibi yapıp, "Haklısın, Üstat" dedi ve "Müzik grubu burada ne yapacak?" diye sordu.

Ali Sabri, uzatınca *Darb*'in ortasını bulan bacaklarını esnetip kahvehaneyi işaretle, "Gündüz kahvehane, gece meyhaneye olarak iş yapacak" diye cevap verdi. "Meyhanede Madam Zeynep'in kızları dans edecek. Bu arada, Zeynep ortağım; ara sıra ben de şarkı söyleyeceğim. Gördüğün gibi, para kazanmak için mükemmel bir fırsat bu. Bizimle çalışmak istiyorsan Abdülvahab'ın şarkılarını öğrenmelisin."

"Bu konuda neredeyse hiçbir şey bilmiyorum."

"Öğrenmen gerekecek. Ümmü Gülsüm'ün *takatik*'lerini de çalışmak zorundasın. İşte böyle, elimizden geleni yapmak zorundayız."

"Allah yardımcımız olsun" dedi Hasan, gülerek.

"Ben iyimserim" diye ekledi Ali Sabri. "Burası mübarek bir yer. Muhammed el Arabi servetini buraya borçlu."

Hasan, Ali Sabri'nin yeni bir yaşama başlamak için parayı nereden bulduğunu merak etti. *Tvanger Zeynep*'ten mi almıştı acaba? Kadın en iyi ihtimalle kırkın üstündeydi. Bedenen dinçti ama güzelliğinden eser kalmamıştı. Altınla yüklü kollarına bakarak, onu Allah göndermiş olmalıydı Ali Sabri'ye. Kıskanmanın anlamı yoktu, kazanılacak paradan o da payına düşeni alacaktı. Gelecek umut vaat ediyordu artık, serserilikten ve açlıktan sonsuza dek kurtulurdu belki.

Derken, Ali Sabri'nin, "Ama senden beklenen, nakarat söyleme işinden çok daha önemli" dediğini duydu.

“Neymiş o?” diye sordu Hasan. Kendinden bekleneni iyi bilen birinin kibriyle olaya yaklaşmaktaydı.

“Bu mahalleyi iyi bilirsin. Her köşede kötü niyetli bir eşkıya ya da sefih bir şarhoş vardır. Onlarla kim uğraşacak dersin? Sen. Bir de uyuşturucu trafiği var tabii, beceri, cesaret ve güç gerektiren. Bununla kim uğraşacak dersin? Yine sen” dedi Ali Sabri.

Hasan'ın yüzünde kocaman bir gülümse belirdi ve uzun süre orada kaldı. Gururlu, mutlu ve heyecanlıydı. Hayat buydu işte! Nabızı, kuytu *ghoraz*'ların nefes kesen korku dolu ortamında, kavgada iskemlelerle sopaların kafalara indiği gizli keş barınaklarında atan yaşam, buydu işte! Burada gökyüzünden altın yağardı ama bir erkeğin ya şan ve şöhrete ya da ölüme giden yolu dikenliydi. Burada, birbirine komşu bina balkonlarının iç içe olduğu, işveli seslerin sefih çıgıklara, parfüm kokusunun içki kokusuna, yumrukların sarhoş kusmuğuna karıştığı, bu kıvrım kıvrım *Darb*'da, Hasan kendini evinde gibi hissederci. Bütün buna ilaveten şarkı, saz ve halis eğlence! Böyle bir ortamda yiyip içip para kazanarak, afyon kullanarak, şarkı söyleyerek hiç sıkılmadan sonsuza dek yaşayabilirdi. Yüzü parlıyordu. Etrafına baktı. Yaklaşan ayak sesleri sessizliği bozarken kulağına fahişelere has kahkaha sesleri geldi. Dalgalanan kalçaları ve dik dik bakan gözlerdeki şehveti izledi. Evlerin kapıları açıldı, *Darb*'da tütsü yakılmaya başlandı, kahvehanelerin önüne sandalyeler atıldı, şehvi kıkırtılar duyuldu ve sabah mesaisi başladı.

"TEŞEKKÜRLER, YAZ MEVSİMİ" dedi Hasaneyn, duygulu bir sesle.

"Yaza neden teşekkür ediyorsun" diye sordu kız, çekingen bir tavırla. Delikanlının ne demek istediğini anlayamamıştı.

"Çünkü üstündeki mantoyu çıkardı ve güzelliğini, çekiciliğini ortaya çıkaran bir elbise giydirdi sana."

Kızın yüzü kızardı ve bu iltifatın yarattığı ısı ısı memnuniyeti belli etmemek için kaşlarını çatıp, "Sana yapma demedim mi? Beni kızdıracak şeyler yapıyorsun hep" dedi.

Delikanlı yüzünde şaşkın bir gülümsemeyle onu izliyordu. Kızın tombul vücudunu bakışlarıyla yiyordu adeta. Üstünde kollarıyla bacaklarının alt kısmını açıkta bırakan, beyaz narin boynunu ve yumuşak, tombul vücudunun hatlarını ortaya koyan bir elbise vardı. Hasaneyn'in gözleri, özellikle de elbisenin ince plilerle bezeli olan üst kısmındaydı; kızın tomurcuklanarak patlamaya hazır hale gelmiş olan göğüslerine otursun diye böyle yapmıştı terzi elbiseyi herhalde. Kızın göğüslerini okşadığını hayal edip ürperdi. Onları sıktığını düşündü ama serttiler. Arzuyla yutkundu ama kızın buna razı olmayacağını, hatta yanına yaklaşmasına bile izin vermeyip, kendisini kararlılıkla reddetmeye devam edeceğini biliyordu. Zaman geçtikçe ona ulaşabileceğini düşünmüş, bunu umut etmiş ama öyle olmamıştı.

“Bahia” dedi, sıkıntılı bir sesle, “kalbi hiç aşkla çarpmamış biri gibi acımasızca konuşuyorsun.”

“Senin arzuladığın türden bir aşk istemiyorum ben; söylediklerimi anlamazdan geliyorsun” diye cevap verdi, kız.

“Aşk aşktır; aşkı türlerine göre tanımlayamazsın.”

“Hayır. Hayır. Hayır. Ben öyle düşünmüyorum.”

Hasaneyn yenik düşmüştü. Bir iç çekip ufka baktı. Güneş batmış, ardında koskoca, kırmızı bir hale bırakmıştı; mor saçakları ortaya doğru açılıp neredeyse gülsuyu rengini alıyor ve kenarlara doğru giderek solup, kırmızının yerini yumuşak bir iç çekiş kadar ince ve narin bulutlarla bezeli koyu mavi alıyordu. Bakışlarını kızın yüzüne çevirdi.

“Seni seviyorum ve senin nişanlınım” dedi umutla. “Aşkımızı bütün safiyeti ve masumiyetiyle yaşayalım istiyorum ben.”

Kızın aklı karıştı, bir süre kıvranıp ne diyeceğini bilemedi sanki.

“Yapamam” dedi. “İstemiyorum zaten.”

Hasaneyn anlamsızca gülümsedi.

“Beni tuhaf bir yalnızlığın kucağına itiyorsun” diye cevap verdi. “Ve ben buna dayanamıyorum. İçimde seni dudaklarından öpüp bağrıma basmak için büyük bir arzu var. Ve bu benim hakkım, aşkımızın haklı ayrıcalığı.”

“Hayır. Hayır. Beni ürkütüyorsun.”

“Beni seviyor musun?”

“Bildığın şeyi sorma bana.”

“Merak ediyorum! Dudaklarımı dudaklarının üstüne koymamı istemez miydin, sahiden?”

“Beni kızdırmaktan zevk alıyor olmalısın!”

“Ve seni göğsüme yatırmaktan, kollarımı beline dolayınca kalbimin sesini duymaktan...”

Kız öfkelenip geri çekildi.

“Eğer bu aşk değilse, nedir?” diye devam etti Hasaneyn, sıkıntılı bir sesle.

“İlişkimiz bugüne kadar olduğu gibi devam etsin lütfen” diye mırıldandı kız, yalvarırcasına.

“Yani buluşalım, konuşalım ve arzuyla yanalım.”

“Hayır, ben sadece buluşup konuşalım diyorum.”

“Kendini aldatıyorsun.”

“Allah seni affetsin.”

“Aşkın bu kadar kalpsiz mi?”

“Allah seni affetsin.”

Hasaneyn öfkeyle ayağını yere vurdu. Kaşlarını çatmış, kızın önünde bir aşağı bir yukarı yürümeye başlamıştı. Kız endişelendi.

“Beni sinirlendiren bu gibi taleplerden vazgeçip dostane bir ilişkiyle yetinmeye başladığını sanmıştım” dedi kız. “Seni ürkütücü bir biçimde ısrar etmeye yönelten nedir merak ediyorum doğrusu! Lütfen bırak bu saçmalığı da iyi bir çocuk ol. Gerçek aşk uçarılığı kaldırmaz.”

Hasaneyn çaresizlik içinde başını salladı; yenik düşmüştü. Gerçek aşka dair ne biliyor olabilirdi ki? Tam bir bilmeceydi! Kendisini seviyor muydu gerçekten? Buna şüphe yoktu ama onun aşkı kendisinin anlamadığı türden bir aşktı. Daha doğrusu, kişiliğiyle hiç anlayamadığı. Muziplikten, sıcaklıktan yoksun, mavi gözleriyle soğuk ve dingin, ne ağırbaşlı bir kızdı bu?! *Bu kadar çekici bir vücuda sahip olur da nasıl bu kadar sakın ve soğuk bakardı? Oysa aşk ateşi, sadece kendisi kadar, hatta daha güçlü bir aşk ateşi tarafından söndürülebilirdi.* Boşa vakit harcıyordu sanki. Aşktan söz edince rahatsız olduğunu çoktan gözlemlemişti; sadece hiç konuşmadıkları zaman ya da tekrar tekrar anlatmaktan bıkmadığı umutlarından bahsederken özgüvenine kavuşuyordu. Bunlardan söz ederken kendinden geçip zamanı ve mekânı unutuyor, gözleri sevinçle parlayarak tazelenip canlanıyordu adeta. Böyle anlarda onu bütün kalbiyle seviyordu ama bu aşk ıstırapla, bazen de öfkeyle gölgelenmiş bir aşktı. Kalbi neden aşka da benzer biçimde tepki veremiyordu acaba? Neden korkuyor, neden “aşk” lafını duyduğu an ürküp kaçıyordu? Bu engel onları daha ne kadar birbirinden ayıracaktı? Kıza dikkatle ve biraz da öfkeyle, uzun uzun baktı.

“Sonsuza dek mahrumiyet mi çekeceğim ben?” diye sordu.

Kız, kendine rağmen güldü. Delikanlı daha da kızdı.

“Hayır, sonsuza dek değil” diye cevap verdi.

Delikanlının içi titredi. Gözleri hâlâ kızın üstündeydi. “Evleninceye kadar” dedi, sertçe.

Kız bakışlarını indirdi. Sadece göz kapaklarıyla pembe yanaklarını görebiliyordu. İçinden onu incitmek geldi, kelimelerle bile olsa incitmek.

“Bugün esirgediklerini evlendikten sonra kendi isteğiyle vereceksin bana” dedi. “Dudaklarını vereceksin, göğüslerini vereceksin, bedenini vereceksin ve üstündekileri çıkarıp karşımda o kristal çıplaklığıyla kalacaksın.”

Kelimeler delikanlının ağzından patlayıp püskürürcesine hırsla çıkıyordu. Kız, koşarak kaçtı, delikanlının son sözlerini duymadı bile.

ALİ SABRİ’NİN KAHVEHANESİ, müzikli, danslı, içkili, küçük bir gece kulübüne benzemişti. Adı girişin hemen üstünde büyük harflerle yazılıydı. Sahne içeride, en dipteydi; masalarla iskemleler girişten itibaren sağlı sollu yerleştirilmişti. Ali Sabri gecenin ilk performansından sonra müşterilerin arasına karıştı. Derken, uzun boylu, adaleli, parlak bir siyahi belirdi kapıda; müşteriden ziyade, bir felaket habercisiydi, sanki. Eşikte dikilip, “Bu kahvehanenin sahibi nerde?” diye seslendi, küstah bir tavırla.

Ali Sabri şaşkınlığını belli etmemeye çalışarak yaklaştı ve “Buyurun efendim” dedi gülümseyerek.

“Bu bölgenin en pis içkisinin sende olduğunu duydum. Artık iyi içkiyle sarhoş olamıyorum, kafa bulmak için geldim” dedi, meydan okurcasına. Sonra Ali Sabri’yi bir kenara itip nispeten saygın insanların bulunduğu masalardan birine oturup masadakilere vahşi bir ifadeyle baktı ve “Boşaltın” dedi, otoriter bir sesle.

Masadakiler yerlerinden kalkıp usulca çıktılar. Siyahi, bacaklarını bir başka iskemleye uzatıp etrafındakileri aynı küstah ifadeyle incelemeye koyuldu.

Kahvehanede çalışan komilerden biri Ali Sabri’ye yanaşıp, “Adı Zenci Mahrous” diye fısıldadı. “Bölgedeki herkes ondan korkar.”

“Çok oturur mu dersin?” diye sordu Ali Sabri, endişeli bir sesle.

“Nereye istiyorsa oraya girer, yer, içer, kimse ondan para isteyemez. Kendini tanıtmaya geldi, herhalde. Veya...”

Çocuk konuşup konuşmamakta kararsız kaldı.

“Konuş” dedi Ali Sabri.

“Belki de *Darb*’daki kahvehane sahiplerinden biri göndermiştir üstümüze, burayı yakıp yıksın diye.”

Ali Sabri çaktırmadan adama baktı; kendini emniyette hissetmiş olmalı ki, uyukluyordu. Çevresindeki masalar boşalmıştı. Ali Sabri’nin içi korkuyla doldu. Usulca dükkânın gerilerine, Hasan’la müzik grubunun bulunduğu sahneye doğru yürüyüp, bir baş hareketiyle Hasan’ı barın arkasına çağırdı ve ona komiden duyduklarını aktardı.

“Madam Zeynep’ten yardım istesek mi acaba?” dedi Ali Sabri.

Mahrous’a uzaktan şöyle bir bakan Hasan, “Ben kadınlardan yardım istemekten hoşlanmam. Bu yaklaşım, bu *Darb*’da işlemez. Bana bırak” diye cevap verdi.

“Tam bir kabadayı, berbat bir herif olduğunu söylüyorlar.”

“Buradakiler bilmez ama benim için de öyle derler” dedi Hasan, gülümseyerek. “Bu işi bana bırak!” *Bu hayatta ayakta kalmak için sıkıntı çeken bir sen değilsin anne!* diye düşündü.

“Bu sert bir kavga olacak” dedi Ali Sabri’ye. “Kazanamayacak olursak, bizi burada yaşıtmazlar.”

“Ya kazanamazsak?”

“Önce Allah, sonra ben!”

Her ne olursa olsun, kaçınılmaz olan bu kavgadan geri basmayacaktı Hasan. Ali Sabri ve tüm bölge nezdinde itibarını, ancak böyle tesis edebilirdi.

Ali Sabri, kahvehane ve parası için endişelenmekte haklı galiba, diye düşündü. Ama benim istikbalim de bu kavgaya bağlı. Ali Sabri’nin canı cehenneme! Dahası, unutma ki, er ya da geç, böyle bir zafer Zeynep’in kızlarına ulaşmanın yegâne yolu senin için. Kaderim ve belki ailemin kaderi –bunu sonradan akıl etmişti– bu kavgaya bağlı.

Zenci Mahrous kımıldandı. Gerindi, esnedi, geçirdi ve “Herkesin sözünü ettiği o iğrenç kanyak nerede?” diye kükredi.

Hasan gayet sakin bir edayla yerinden kalktı ve emin adımlarla Zenci'nin yanına gidip karşısına dikildi.

"Selamünaleyküm" dedi, yavaşça.

Zenci ateş saçan bakışlarını kaldırıp Hasan'ın sağlam vücuduna ve pırıl pırıl parlayan gözlerine küstahça ve kuşkuyla baktı. Kaşlarını çatmış, yüzünde acımasız bir ifade belirmişti.

"Allah senin de annenin de belasını versin! Nedir derdin?" diye bağırdı Hasan'a.

"Kanyak istediğini duyup, sana burada parayı peşin aldığımızı söylemeyi görev bildim" diye cevap verdi Hasan, sükûnetini muhafaza ederek.

Mahrous bacaklarını sandalyeden indirdi ve dizlerini döverek uzun uzun güldükten sonra sakinleşip Hasan'a pis bir bakış atıp, "Bu kahvehanenin fedaisi sen misin?" diye sordu, alaycı bir sesle.

"Sana yanlış davrandığımı da söylemeliyim" dedi Hasan, alçak bir sesle.

İzleyen birkaç dakika içinde etraftaki herkes birbirini ite kaka kahvehaneden kaçarcasına çıkmıştı. Kapının önünde uzanan patika her yaştan insanla doluydu. Barda çalışanlar hızla şişeleri, bardakları, müzik aletlerini ve kırılabilircek her şeyi sakladılar.

Mahrous'un kalın dudaklarında hâlâ alaycı bir gülümseme vardı. Birden Hasan'ın sol bacağına sert bir tekme indirdi.

Hasan sendeleyip geriye düşecek gibi oldu. Aslında tetikteydi ama rakibinin ellerine odaklanmıştı, bir şey atmasını veya bıçak sallamasını bekliyordu; tekmenin geldiğini bu yüzden görmemişti. Sendelemiş ama yere düşmemiş, ayakta kalabilmişti. Duyduğu acıya öfkelenip dişlerini sıktı. Zenci hiç vakit kaybetmeden suya atlarcasına üstüne atıldı. Kolay av olmaktan korkan Hasan geriye doğru sıçrayıp sırtını duvara çarpmak suretiyle güçlü rakibini bertaraf etti ama Mahrous, Hasan'ın dengesini bulmasına izin vermedi; karnına bir yumruk indirip tekrar saldırdı. Hasan yumruğu elleriyle bloke etmeye çalışmış, Mahrous ise bu yumrukla rakibinin boynunu otomatikman öne doğru uzatmasını beklemişti. Nitekim öyle oldu. Adam şimşek gibi uzanıp Hasan'ın boğazına yapıştı ve sıkmaya başladı. Kavga bitmişti sanki.

Ali Sabri'nin başı dönüyordu; kahvehanede çalışanların yüzü bembeyazdı. Herkes birbirine bakıyor, içlerinden birinin ölmek üzere olan arkadaşlarını kurtarmasını bekliyor ama kimse yerinden kılmılamıyordu. Hasan'ın ölü bedeninin her an yere serilmesini bekleyen kızlar ağlamaya başlamıştı. Hasan, boğazını mengene gibi sıkarak rakibinin ölümcül kısıcından kurtulamayacağını anladığında şuurunu kaybetmek üzereydi. Bir şey yapmalıydı, yoksa ölüp gidecekti. Dişlerini sıkıp boyun kaslarına odaklandı ve sağ bacağını kırıp dizini bütün gücüyle rakibinin hayâlarına indirdi. Boynunu mengene gibi sıkarak eller hemen gevşemiş, Hasan tekrar nefes almaya başlamıştı. Öfkeyle tir tir titreyerek rakibine bir daha vurdu. Bütün bunlar, Zenci'nin kendisini boğmaya başladığı andan itibaren, sadece otuz saniye içinde olmuştu. Sonunda, Mahrous ellerini Hasan'ın boğazından çekmiş, sersemlemiş bir halde öfkeyle gerilemişti. Hasan duruma kendisinin hakim olduğunu anlayınca hiç vakit kaybetmeden alnını şahmerdan gibi kullanıp rakibine kafa attı. Çarpışan kafalardan korkunç bir çatırtı sesi yükseldi. Zenci, Hasan'a birkaç yumruk daha attı ama bunlar Hasan'ın kararlılığını bozmadı. Zenci'nin kafasından fışkıran kan, yanan katranın üzerindeki alevler gibi yüzüne iniyordu. Adam adeta can çekiyordu. Hasan'ın bacağı, boynu ve göğsündeki acı geçmişti; avucunun kenarını rakibinin kafasına keskin bir bıçak gibi indirdi ve Zenci inleyerek yere yığıldı. Rakibinin yanı başında muzaffer bir edayla nefes nefese dikilirken çok heyecanlıydı, Hasan. Tehlike bertaraf edilmiş, duyduğu acı artmaya başlamıştı. Etrafta kimse olmasa kendini hemen yere, düşmanının yanına atıp uzanabilirdi. Ne var ki, seyircilerin meraklı bakışları ondan kendini toplamasını bekliyordu. Kulağına tezahürat sesleri geldi; derken kahvehanede tuhaf bir hareketlilik olduğunu hissetti ve omzuna bir el dokundu. Dönüp baktı. Karşısında Ali Sabri vardı; yüzü bembeyazdı ve gülümsüyordu.

Ali Sabri'nin, "Hadi gel" diye fısıldadığını duydu kulağına. "Sana bir kanyak ısmarlayacağım."

Birlikte sahnenin olduğu yere gittiler. Hasan bir iskemle çekip oturdu, Ali Sabri bir bardak dolusu kanyak getirdi. Hasan kanyığı bir dikişte içip, bir tane daha istedi. Ali Sabri ikinci bardağı da getirip, "Çok yorgun olmalısın" dedi.

“Kaçınılmazdı” diye mırıldandı Hasan, kendinden emin bir sesle.

Garson yaklaşıp, “Adamı kafa atarak yere serdiğin için, sana ‘Kafa’ demeye başladılar” dedi, gülerek.

Hasan, “Hadi kavganın izlerini silip ikinci bir müzik gösterisi yapalım” dedi Ali Sabri’ye, çevresindekilerin bakışlarından kurtulmayı umarak.

40

HASAN GÜÇLÜ ve tecrübeli olması sayesinde çabucak kendine gelmişti. Kahveden son sarhoş müşteri de sallana sallana çıktığında saat gece yarısını geçmişti. Sokak lambaları sönmüştü, *Darb* kapkaranlıktı. Evlerin kapıları içeride sabaha kadar sürecek olan partilere hazırlık yapmak üzere bir bir kapanıyordu. Sokak oradan geçen iki polisin ayak sesleriyle çınladı.

Hasan ile Ali Sabri kahvehanenin arka tarafında oturmuş gecenin muhasebesini yaparken Zeynep'in evinde garsonluk yapan bir çocuk yanlarına yaklaşıp, "Birisi size görmek istiyor" diye fısıldadı Hasan'ın kulağına.

Ali Sabri çocuğu duymuştu. "Bir kadın olmasın?" diye mırıldandı, ilgiyle.

"Sanırım" dedi, Hasan, önemsemediymiş gibi yaparak.

"Sen de benim gibi gelip geçici aşkları tercih ediyorsun, öyle değil mi?"

"Evet, ama o tür aşkla bir yere varılmıyor" diye cevap verdi Hasan, manidar bir gülümsemeye.

"Bekle gör."

Hasan arkadaşına veda ederek kahvehanenin tam karşısındaki eve gitmek üzere çocuğun peşine takıldı. Çocuk evin kapısını çaldı; kapı usulca aralandı. Önce çocuk, sonra Hasan içeri girdiler. Kapı hemen kapandı. Kapının ağzın-

da oturan kör adam flüt çalıyordu; siyahlar içindeki Madam *Tvanger* Zeynep ise karşısındaki divanda oturuyordu. Çürüyen burnunu, koca bir altın tokayla tutturduğu siyah peçesinin ardına saklamıştı. Hasan'ın etrafına şöyle bakması kızların hepsinin meşgul olduğunu anlamaya yetti. Çocuk onu merdivenlerin başındaki perdeye doğru götürüp, perdeyi kenara çekti. Birlikte yukarı çıkmaya başladılar.

"Kim?" diye sordu Hasan, sessizliği bozarak.

"Sana'a hanım."

Hasan hatırladı. Esmer, kıvrıkcık saçlı, şişman bir kadındı. Kalın dudaklı, siyah gözlüydü. Bacaklarını sonuna kadar sergileyecek biçimde bacak bacak üstüne atıp, bütün gün kapının önünde otururdu. İkinci kata çıktılar ve uzun koridorun sonundaki üç kapılı küçük odaya girdiler. Çocuk ortadaki kapıyı çaldı. Metalik bir ses, "Gir" diye çınladı.

Çocuk kapıyı aralayıp kenara çekildi. Hasan içeri girdi. Kapı arkasından kapanmak üzereyken çocuğun elini sırtında hissedip dönüp baktı; çocuk gülümsüyordu. "Bize bir Fatiha oku bakalım" dedi Hasan ve odaya girdi.

Oda kapkaranlıktı. Eli ışığı yakmak üzere elektrik düğmesine uzanacak oldu ama vazgeçti. Gözü karanlığa alışana dek sırtını kapıya verip öylece bekledi. Kısa bir süre için odada tam bir sessizlik vardı. Derken birinin nefes sesini duyup güldü. Bir şey söyler veya bir şey yapar diye bekledi ama hiçbir şey olmadı. Usulca nefes sesinin geldiği yöne, sola doğru ilerlemeye başlamıştı ki, sert bir şeye çarptı. Elleriyle yoklayınca, bunun yatağın kenarı olduğunu anladı. Pırıl pırıl parlayan gözlerle aşağı doğru bakınca karanlıkta ne olduğu belli olmayan cansız bir kütlenin yataкта boyu boyunca uzanmış olduğunu gördü. Eğilip parmağıyla yoklamaya başladı. Vücudunun yumuşacık eti her dokunuşunda ürperip titriyordu. Bastırmaya çalıştığı kahkahası karanlığı deldi.

İşığı açıp giyinmeye başlamıştı. Cebinden on piaster çıkarıp yatağın üstüne koydu. Onu gülen gözlerle seyretmekte olan kadın yataktan çıkıp çınlıçplak masaya doğru yürüdü. Masanın çekmecesinden elli piasterlik bir banknot çıkarıp sessizce Hasan'ın yatağın üstüne koyduğu paranın üstüne bıraktı.

“Üstünü mü getirdin yoksa?” diye sordu Hasan, gülerek.

“Bu senin ücretin” dedi kadın, usulca.

Hasan sevincini belli etmemek için giyinmeyi sürdürdü ve parayı alıp cebine koydu.

Kadın ona manalı bir bakış atıp, “Dostum olur musun?” diye sordu.

“Metresim var” diye cevap verdi Hasan. Yalan söylüyordu.

“Bu *Darb*’da mı?” diye sordu kadın.

“Hayır, başka yerde.”

“Yabancı uyruklu mu?”

“Hayır, Arap.”

Kısa bir sessizlik oldu.

“Onu hâlâ arzuluyor musun?” diye sordu kadın.

Hasan cevap vermemeyi seçip, sadece gülümsedi.

“Nerde oturuyorsun?” diye sordu kadın, gülerek.

“Şubra’da.”

“İşyerine çok uzak! Akşamları eve gitmek zorunda mısın?”

“Hayır.”

“Ben yakında oturuyorum, Clot Bey’de, Gandab çıkma-zında. Orasını biliyor musun?”

“Öğreniriz artık.”

NEFİSE, EL VALİD CADDESİ'NDEKİ müşterisinin evinden çıktığında güneş batmak üzereydi. Gergin görünüyordu. Yalnızken kendini bedbaht hissedirdi hep. Kazandığı paranın ailenin acil ihtiyaçlarına gitmesi, kendisine hiçbir şey kalmaması onu daha da mutsuz ediyordu. Nefise'de ciddi bir değişiklik vardı zaten. Artık görünüşüne çok dikkat ediyor, hatta aşırı makyaj yapıyordu. Menekşelerle süslü portakal rengi elbisesi, ince uzun vücudu ortaya çıkarıyordu. El Valid boyunca Şubra Caddesi'ne varıncaya kadar yürüdü. Köşeyi dönüp ona hayatiyet kazandıran tamirhaneye şöyle bir baktı. Tamirhane ve tamirhanenin sahibi Muhammed el Ful, ona, haftalardır yüreğini parçalamakta olan şiddetli bir ihtilafı hatırlatıyordu. Ne ileri gidebilmiş, ne geri durabilmişti. Olduğu yerde kalakalmış, korkudan bacakları tutulmuştu. Gerçi kararsızlık sorunu hallolmuştu artık ama şu son adımı atarken hâlâ korku içindeydi.

Bir daha düşünsem daha iyi olur, diye düşündü. Hayır, hayır. Düşünmek ancak başımı ağrıttacaktır. Her akşam yaptığı gibi, yine yolumu kesecek. Tatlı şakalarına gülümsediğimi inkâr edemem ama ya sonra? Vazgeçmek için çok geç. Zaten niyetini saklamıyor. Ben de her şeyin farkındayım, her şeyi anlıyorum. Beni neden arabayla gezmeye davet ettiğini biliyorum. Beni o malum şahsın yaptığı gibi aldatma-

ya kalkışmıyor. Ne istediği çok açık! Yapmalı mıyım? Benimle neden ilgileniyor? Güzel değilim, makyajla güzelleşmem de mümkün değil. Ne var ki, şehvet pazarında çirkinlik bile pazarlanabilir bir ürün ve haz peşinde koşanların hiç olmazsa bazılarının müşkülpesent olmadığı bir gerçek! Evlilik bir başka mesele ama şehvet söz konusu olunca herkes aynı! Kendimi bu gerçeğe teslim etmeli miyim acaba? Neden olmasın? Kaybedecek neyim kaldı ki? Yine de iyice düşünmem daha iyi olmaz mı?

Bir önceki hayal kırıklığını ve ne hale geldiğini hatırladıkça akli karışıyordu. Ne ki, her şeye rağmen tatmin olmayı bekleyen güçlü bir arzuyla kanı kaynayıp aciz kalıyor, umutsuzluğa düşse varlığını derinden sarsıyor, kaçıp saklanmaya kalksa ona da engel oluyordu. Öylesine güçlü bir arzuydu ki bu, ondan, kendi yaşamından öğrendiği kadar öğrenir olmuştu ama varlığını bile bile inkâr ediyordu. Aklından çıkarır, ailesinin ihtiyacı olan para karşılığında aşılanmayı bile kabul edeceğine kendini ikna ederdi. Ailesinin içinde bulunduğu duruma bakarak böyle düşünmekte haklıydı belki ama bu gerçeğin ancak bir yarısıydı, diğer yarısını inkâr ederek kabullendiği kısmı. Kendini bir kurban gibi görmekten zevk alıyordu adeta, tabii buna zevk denilebilirse.

Tam bu sırada genç adam tamirhanenin kapısında göründü. İşçilerle konuşuyordu. Nefise'nin kalbi çarptı, gözlerini ondan alamadı ve içgüdüsel olarak anladı ki, vazgeçemeyecek. Arkasını döndü ve belirli bir mesafeden ona zihnen teslim oldu; teslimiyet tamdı. Haftalardır içini parçalayan o şiddetli anlaşmazlık, o an son buldu. İç çekerek yavaş yavaş ona doğru yürümeye başlayıp, genç adam her zamanki cüretkârlığıyla yolunu kesinceye kadar onu görmezden geldi.

"Hanımım, neden bu kadar katı kalplisiniz? Yalvarışlarım karşısında taş bile yumuşamıştı. Arabam köşede bekliyor. Ezelden beri sizi bekliyor" dedi.

Nefise'nin gülümsemesinden aldığı cesaretle yanında yürümeye başlayıp, "Nazlanmayı bırak" dedi. "Sabır taşı olsa çatlardı..."

Yalandan bile olsa, flört etmek ne tatlı bir şeydi! Ne yazık ki böyle düşünüyor, genç adamın kendisiyle flört etme-

sini, bir kadın olarak nicedir kırılmış olan itibarının iadesi olarak algılıyordu. Kendisini tanımasını, babasının kim olduğunu bilmesini arzu ediyordu. Derken, tehditkâr bir sesle, "İşte araba! Eğer binmezsen, seni herkesin önünde kucağıma alırım" dediğini duydu.

Genç adamın biraz ötedeki çıkmaza park ettiği arabanın yanına vardılar. Genç adam Nefise'nin elini tutarak, diğer eliyle arabanın kapısını açtı. Nefise tedirginlik içinde yutkunup arabaya bindi. Genç adam kapıyı kapattı ve arabanın arkasından dolanıp diğer kapıdan içeri girdi. Nefise yanındaki adamın varlığından neredeyse habersiz, camdan görünmesin diye oturduğu yerde iyice geri çekilmişti. Bir anda müthiş bir yabancılaşma duygusuna kapıldı. Her şey hayal gibiydi ve ürkütücüydü; gecenin karanlık perdesinin düşmekte olduğu yol, gelip geçen insan silüetleri, her yanı dökülen bu eski püskü araba, kendisi, insan sesleri ve tramvay gürültüsü! Kararlılıkla kendine gelmeye çalışıp yan gözle genç adama baktı. Direksiyon başında dimdik oturuyordu; kemerli koca burnu, çıkık elmacık kemikleri ve buldog gibi geniş ağzıyla, sert yüzünün damarlar dışarı fırlamıştı.

Genç adamın bu görüntüsü Nefise'nin gerçek dünyaya, bilinç, duygu, kan ve korku dünyasına dönmesini sağladı. Adam ihtiyatlı davranmaya çalışarak koltuğun altından bir şişe çıkarıp mantarını çıkardı ve şişeyi başına dikip birkaç yudum içti. Sonra Nefise'ye dönüp, "Şarap ister misin?" diye sordu, yüzünü ekşiterek.

"Hayır. Ben içki içmem" dedi Nefise, bir nefeste.

Adam dudaklarını şaplattı ve gözlerini hayretle açarak şişeyi yerine koyup arabayı çalıştırdı.

"Gittiğimiz yere vardığımızda aklım başımda olsun diye şimdiden içeyim dedim" dedi.

Arabayı dikkatsizce ve çok hızlı sürüyordu. Nefise, bu cesaret gösterisine pek şaşırılmıştı. Genç adam, ona hem cesur ve güçlü hem de güvenilmez ve değersiz biri gibi geliyordu. Hoş, saygıdeğer biri olsa ne fark ederdi ki? Böyle bir adam hayallerinin kahramanı olmaktan çıkalkı çok olmuştu, zaten kendisi de buna layık değildi. Hayatta en korktuğu şey skandaldı. Genç adam güldü ve "Hep utangaç davrandın ama seni er geç tuzığa düşüreceğimi biliyordum... ve işte buradasın!" dedi.

Adamın konuşmaya başlaması Nefise'nin hoşuna gitti. Bu, onu, kendi düşünceleriyle baş başa kalmaktan kurtarıyordu. Dudaklarında bir gülümseme belirdi.

"Kim demiş tuzağa düştüm diye?"

"Almaza Çölü'nde neler olacağını görürüz" dedi adam, gülerek.

"Almaza Çölü mü? Çok kalacak mıyız orda?" diye sordu Nefise, kaygılı bir sesle.

"Gece yarısına kadar!"

Nefise dehşete düştü; annesiyle erkek kardeşlerinin yüzleri geldi gözünün önüne.

"Felaket! Benim akşam yemeğinde önce evde olmam lazım. Durdur arabayı, Allah aşkına!" diye yalvardı.

"Sahi mi? Korkma. Yemekten önce dönmüş oluruz. Neden bu kadar korktun?" diye sordu genç adam, hayret edercesine.

"Ailem."

Genç adam, sanki bundan kuşku duyar gibi baktı Nefise'ye.

"Ailen mi? Yoksa bilmiyorlar mı?" diye sordu, manidar bir sesle.

Adamın bu sözleri, bir hançer gibi saplandı kalbine. Ailen bilmiyor mu? Onu ne zannetmişti?

"Nereden bilecekler? Kardeşlerim üniversite öğrencisi, babam devlet memuru" dedi telaşla.

Annem çamaşırcı, kardeşlerim birer serseri diye alay etti içinden. *Ama ben mütevekkil bir insanım.* Gittikleri yere bir an önce varmak için arabayı gazladı. Şarap etkisini göstermeye başlamıştı, kendini çok iyi hissediyordu.

"Adın ne?" diye sordu.

"Nefise."

"Niye daha güzel bir isim seçmedin?"

Nefise adamın ne dediğini anlayamamıştı. "Ben seviyorum" diye cevap verdi, kızgın bir sesle.

"Özür dilerim, Nefise Hanım. Sen çok yaşa emi!"

Araba çöl yoluna döndüğünde etraf kapkaranlıktı. Şehrin ışıkları, uzakta ateş gibi yanan binlerce gözlü, güçlü bir deve benziyordu. Genç adam arabayı yavaşlattı ve durdu, farları söndürdü. Kolunu uzattı ve aniden Nefise'nin beline dolayıp beklenmeyecek bir kabalıkla onu kendisine doğru

çekti. Nefise iç çekip adamın üstüne kapandı. Adam koca ağzını Nefise'nin ağzına ve çenesine bastırarak onu göğsüne çekti. Nefes nefeseydi; burnundan soluyor, tuhaf bir ses çıkarıyordu. Nefise önce kaygılanıp üzüldü ama bu duygu, tuhaf bir içsel karanlıkta yok oldu. İki beden o zifiri karanlıkta eridi gitti, sanki. Nefise minnettardı; sadece ortam onu cesaretlendirdiği için değil, kusurlarını sakladığı için de minnettardı. Adamı tatmin etmek için içgüdüsel olarak elinden geleni yapmıştı. Önce korkmuş, utanmış ama onu frenleyen tüm duygular kapıldığı çılgınca ihtirasla kaybolup gitmişti.

"Hadi bi' daha" dedi adam, onu baştan çıkaran bir sesle.

Nefise alnındaki teri silip, "Olmaz. Hemen dönelim lütfen" diye cevap verdi, yalvarırcasına.

Genç adam içki şişesini sakladığı yerden tekrar çıkarıp susuzluğunu gidermek üzere başına dikti. Arabayı hareket ettirdi ve Ramses Meydanı'na varıncaya kadar hiç konuşmadan, asık yüzle sürdü.

"Bi' daha yapmak istiyorum, geri dönelim mi?" diye sordu.

"Hayır, hayır, olmaz!" diye yalvardı Nefise, korkuyla.

Genç adam aniden öfkelenip kaşlarını çatı ve "Allah belanı versin! Oraya gidip gelmek için harcadığım benzin parasına bile değmedi!" dedi, beklenmedik bir kabalıkla.

Genç adamın bu sözleri Nefise'nin ruhuna kırbaç gibi inmişti. Nutku tutuldu. Müthiş bir hayal kırıklığı içindeydi. Şaşkınlık içinde adama baktı ama adam hiç orali değildi. Belki de tatminsizlikten böyle davranmıştı. Her ne olursa olsun, ona daha iyi davranamaz mıydı sanki ya da en azından birkaç güzel sözle gönlünü alamaz mıydı? Genç adam arabayı sürmeye devam etti ve Nefise kimseye görünmeden insin diye arka sokağa sapıp kaldırımın kenarında durdu. Nefise, adamın ettiği hakareti düşünerek arabadan inerken onunla tekrar görüşüp görüşmemekte kararsızdı. Bu kaçınılmaz sorunla nasıl halleşeceğini bilemiyordu. Derken, genç adamın kendisine on piaster uzattığını gördü.

"Bir kere için bu yeter" dedi.

Nefise kalakaldı. Adam gümüş parayı ayaklarının dibine attı ve ardında boğucu bir egzoz dumanı bırakarak basıp gitti. Nefise'nin gözü dönmüştü, öfkeden tir tir titriyordu. Dişlerini sıktı, olmadı. Patlayacak gibiydi, hızlı hızlı soluyor-

du. Bir daha buluşalım dememişti... öylesine, gelip geçici bir ilişkiymişçesine. Allahım! Sadece gelip geçici bir ilişki! Derken, on piaster'i nasıl attığı aklına geldi. Birden aydı; öfkesi sönüp yerini utanç ve bir tür başarısızlık duygusu aldı. Hayır. Ona çekici gelmemiş olması, onu tatmin edememiş olması bal gibi mümkündü. Derin bir üzüntü ve aşağılanmışlık duygusuna kapıldı. Hâlâ kaldırımında durduğunu görüp gitmek üzereydi ki, ayaklarının dibindeki parayı hatırladı. Ne yapacağını bilemeden öfkeyle paraya baktı. Aklına Süleyman'ın tramvay durağında kendisinden nasıl beş piaster ödünç aldığı ve onu nasıl evine, o zifiri karanlığa götürdüğünü, onunla nasıl sokakta kavga ettiği ve rahmetli babasının ona nasıl iyi huydan bahsettiği geldi. Dikkatini tekrar ayaklarının dibindeki on piaster'e çevirdi ve uzun uzun baktıktan sonra parayı orada bırakmanın bir anlamı olmadığını düşünüp aldı.

HASAN UZUN BİR ARADAN SONRA aileye beklenmedik bir ziyaret yaptı. Bu kez elinde bir sepet vardı. Aile fertleri, iki erkek kardeşin odasında toplanmıştı; yaz aylarında burası en sevdikleri yerdi. Hasan sepeti kapının arkasında bırakıp herkesi gülererek selamladı. Ablasıyla iki erkek kardeşi, onu her zamanki gibi koşulsuz bir kabullenişle karşılamış, anneleri ise merakla sepete bakmıştı.

“Bir anne, hiç bir işe yaramayan oğlundan acaba ne bekleyebilir?” diye mırıldandı kadın, alay edercesine.

Hasan hepsinin ortasına oturup, “Acele etme” dedi, gülererek. “Sabrın sonu selamettir.”

Sepete hiç biri aldırış etmemişti çünkü Hasan’dan bir şey beklemeye alışık değildiler.

“Misafir gibi gelip gidiyorsun!” dedi Nefise.

“Allah’ın uçsuz bucaksız memleketinde hayatımı kazanmak için çabalayıp duruyorum. Misafir olarak gelirim şaşırma çünkü kendime oturacak bir yer buldum!”

Herkes ilgiyle ona baktı.

“Allah’ın izniyle, sonunda bir iş buldun demek!”

“Ali Sabri’nin müzik grubunda, başka bir yerde değil. Ama Allah, artık yeterince para kazanmamıza da izin veriyor.”

“Bunun gerçek anlamda bir iş olduğunu düşünmüyorum” dedi anne.

“Neden? Müzik grubunda şarkı söylüyorum. Malum, başka bir iş olsa kavga çıkarırdım.”

“Oturacak bir yer buldun mu sahiden? Nerede?” diye sordu Hüseyin.

Hasan bir süre düşünüp, “Neden soruyorsun?” dedi.

“İadeyi ziyaret için tabii.”

“Bunu yapmayın. Oturduğum yer ziyaretçi kabul edilecek kadar tefriş edilmedi henüz. Dahası, bana özel değil; müzik grubu olarak hepimiz aynı yerde oturuyoruz. Bunu bırak şimdi. Söyle bana, en son ne zaman et yedin?”

“Doğruyu söylemek gerekirse, unuttuk. Dur hatırlamaya çalışayım” dedi Hüseyin, alay edercesine. “Yediğim en son et parçasını anılarımın arasından çekip çıkararak gözlerimin önüne getirebiliyorum ama ne zaman, nerede bilemiyorum. Biz filozofik bir aileyiz. El Maarri ilkelerini izliyoruz” dedi gülerek.

“Maarri kim? Büyükbabalardan biri mi?” diye sordu Hasan.

“Müşfik bir filozof! Hayvanlara karşı o kadar merhametli ki, et yemiyor.”

“Hükümetin neden okul açtığını şimdi anlıyorum. Bunu, sizleri etten soğutup, hepsini kendisi yesin diye yapıyor.”

Hasan kalkıp sepeti aldı ve annesinin önüne koyup üstündeki kâğıdı kaldırdı. Sepette kocaman, yağlı bir koyun budu, yanında orta boy bir teneke kutu vardı.

“Gözlerime inanamıyorum” diye ünledi, Hasaneyn. “Kutuda ne var?”

“Yağ.”

Kardeşlerin morali düzelmiş, neşelenmişlerdi. Gözleri parlıyordu. Odanın neşeli atmosferi anneye de sirayet etti. “Yarın güzel bir yemek yiyeceğimiz kesin” diye mırıldandı, gülümseyerek.

“Hayır! Hemen şimdi yiyelim!” diye bağırdı çocukları.

“Pişmesi için ne kadar zaman gerektiğine dair bir fikriniz var mı sizin?”

“Olsun. Sabaha kadar bekleriz!”

Nefise kalkıp sepeti mutfığa götürdü.

Samira da karşı çıkmayı bırakıp yerinden kalktı ve odadan çıkarken başının bir hareketiyle Hasan’a kendisini ta-

kip etmesini söyledi. Hasan başına geleceklerin bilinciyle annesinin peşine takıldı.

Kadın onu bir köşeye çekip, “Yeterince para kazandığın doğru mu, sahiden?” diye sordu.

“Bir ölçüde. Ama istikbalim meçhul.”

“Bize yardım edebilecek misin? Bu konuda sana güvenebilir miyim?”

“Evet, yeterince param olduğu sürece güvenebilirsin, bana.”

“Nerede oturuyorsun?” diye sordu kadın, kısa bir sessizlikten sonra.

Hasan annesinin kendisini gayet iyi tanıdığını biliyordu, ona yalan söylemenin anlamı yoktu. “Clot Bey’de, Gandab çıkmazı, numara on yedi” dedi.

“Bir kadınla mı?”

“Evet” diye cevap verdi Hasan, gülerek.

“Evlenecek misin?”

“Hayır” diye homurdandı Hasan, gülerek.

Annesinin kendisini onaylamadığı, o karanlıkta bile yüzünden belliydi. Onu azarlama veya ona nasihat etme zahmetine katlanmıyordu artık, Hasan’ı ıslah etmekten nicedir vazgeçmişti. Yine da dayanamayıp sordu: “Umarım kazandığın parayı dürüst yollardan kazanıyorsundur.”

“Evet” diye cevap verdi Hasan, annesini temin ederek. “Bundan şüphelen olmasın. Bir sürü düğün töreni daveti alıyoruz, kahvehanelerde, müzikhollerde de çalışıyoruz” diye ekledi.

43

ARADAN BİR YIL GEÇTİ. Yaşam her zamanki gibi akıp gidiyordu. Herkes kendi işiyle meşguldü. Babaları dönüp gelecek olsa, aile fertlerinin bedenlen, ruhen, hatta görünüş itibariyle ne kadar değiştiğine bayağı şaşırır ama onları yine de tanırdı. Aslında karısıyla çocukları çok değişmemişti ama evi öylesi bir dönüşüme maruz kalmıştı ki, istese bile hatırlayamazdı. Mobilya diye bir şey kalmamıştı. Oturma odasında sadece bir kanepa ile incecik, soluk bir halı vardı. Eskiden Samira'nın odasının zeminini kaplayan bu halı, şimdi oturma odasının satmak zorunda kaldıkları halısının yerini almıştı. Mobilyaların çoğu başka şeylerle takas edilmişti. Samira'nın odasında gündüz koltuk, gece yatak olarak kullanılan iki kanepeden başka bir şey kalmamıştı. Sofadaki büfe, yemek masası ve sandalyeler satılınca, bir zamanlar yemek odası olarak kullanılan bu alan bomboş kalmıştı. Hasan'ın yatağını da satmışlardı. Yaşam şartları o kadar bozulmuştu ki, yemeği tepsi içinde yerde yiyorlardı. Gerekirse, Hüseyin ile Hasaneyn'in yataklarını bile satabilirlerdi. Rahmetli babalarının emekli maaşı ile Nefise'nin kazandığı birkaç kuruş Samira'nın tutumlu idaresi olmasa, en temel gıda ve barınma giderlerini bile karşılayamazdı. Hasan'ın katkısına gelince, gayet kıt ve güvenilmezdi; nadiren yaptığı ziyaretlerde onlara umut ve lezzetli bir ye-

mek olarak yansıyordu. Zaman zaman annesine bir elbise, bir mendil veya birkaç iç çamaşırını getiriyordu. Bu ziyaretler dışında, kimse nerede olduğunu bilmiyordu. Çok çalışıp az kazandığından bahsediyordu hep, özür dilercesine. Ve bu genellikle böyleydi, abartmıyordu. Hayatın beklediğinden çok daha zor olduğunu anlamıştı.

Ali Sabri'nin müzik grubunda şarkı söylüyor, gerektiği zaman kavga ediyor, küçük çaplı uyuşturucu ticareti yapıyor ve oldukça güzel bir kadının bedenine ve parasına sahip bulunuyordu. Bu yaşam, yardımcılarıyla birlikte oturaklı biri gibi görünmek için avuç avuç para harcamasını gerektiriyordu. Sıklıkla, kişisel ihtiyaçları ve benciliği ile ailesine olan sevgisi arasında kalıyor, bundan bunalıyordu. Bazen aile sevgisi ağır basıyordu ama bencilliği neredeyse her zaman üste çıkıp, onu sefih yaşantısının akışı içinde alıp götürüyordu. Sonra ailesini hatırlıyor, onlara elinden geldiğince bonkör davranmaya çalışıyordu. Böyle zamanlarda ailesinin geçmişteki nispi refahını yeniden tesis etmeyi arzuluyor ama serseri yaşamı ona bunu unutturuyordu. Tekrar hatırlayınca acı ve pişmanlık duyuyor ancak bu kısır döngüyü asla kıramıyordu. Hasan'ın ziyaretleri aileyi biraz rahatlatıyor ve onlar için bir eğlence vesilesi oluyordu ama onu evin erkeği olarak görmeleri imkânsızdı.

Ailenin direği Samira idi. Ailesi için her türlü fedakârlığı yapmakta, kendini paralamaktaydı adeta. Nitekim iki yıl içinde hızla yaşlanmış, zayıflamış, solmuştu ama kendini bırakmıyor, şartlara teslim olmuyordu. Her zamanki kararlılığı ve gücüyle hiç şikâyet etmeden bütün gün yemek pişiriyor, çamaşır yıkıyor, temizlik yapıyor, dikiş dikiyor, yama yapıyor, örgü örüyor ve iki oğluyla ilgilenip onlara ders çalıştırıyor, anlaşmazlıkları çözüyor, özellikle de karpisli Hasaneyn'in davranışlarını denetliyordu. Çok meşgul olduğu halde, ailenin bugünü kadar yarınını da düşünüyor; kızı Nefise'nin çalışmak üzere bir evden diğerine koşmasından, bu çabalarına karşın çok az para kazanmasından ıstırap duyuyordu. Sımsıkı sarıldığı umutlarının er geç gerçekleşeceğine olan sarsılmaz inancıydı, ona bu olağanüstü dayanma gücünü veren. İki oğlu, onun sayesinde düzenli bir biçimde çalışarak hedeflerinden sapmıyor, mahrumiyet içinde oldukları halde takdire şayan bir sebatla yol alıyorlardı.

Hasaneyn, yaşam şartlarının dayattığı sorunlardan ziyade aşkta yaşadığı mahrumiyetinden şikâyetçiydi. Sevgilisi, en az annesi kadar kararlı ve sertti. Platonik bir ilişkiyle, bir zahitle yetinmesini istiyor, bu da onun tutkulu mizacına hiç uymuyordu. İki kardeş özel yaşantılarının sorunlarıyla öylesine meşguldüler ki, ülkenin yaşadığı dramatik değişikliklerden hani neredeyse habersizdiler. Hüseyin toplumsal olaylar ve siyasetle pek ilgilenmiyordu, zaten. Hasaneyn ağabeyinden biraz daha ilgiliydi ama bu ilgi partizan tartışmalar ya da barışçıl nümayişlere katılımı sınırlı kalıyor, onun siyaset kafası olan bir öğrenci olarak değerlendirilmesine yetmiyordu.

Anneleri siyasetle uğraşmalarına karşıydı. Kendisi siyasete dair hiçbir şey bilmezdi ve annelik duygusuyla öylesine doluydu ki, yaşamında milli düşünce ve duygulara yer yoktu. Öğrencilerin nümayişlerde yaralanıp öldüklerini duyunca çok korktu.

“Zavallı çocuklar!” dedi oğullarına. “Ölüp gittikten sonra siyasetin ve nümayiş yapmanın ne anlamı var? Ailelerini acıya boğuyorlar, evleri dağılıyor, öldükleriyle kalıyorlar.”

Hasaneyn devrimci arkadaşlarından geri kaldığının idrakiyle duygularını bastırmaktan vazgeçip patladı: “Ülkeler, onun uğruna ölen kahramanlar sayesinde hayatta kalır.”

Anne ters ters baktı. Hasaneyn bakışlarını indirip nutuk atmaktan vazgeçti. Daha sonraları, vatan cephesi tesis edildikten ve milliyetçiler İngilizlerle anlaşmayla sonuçlanan müzakerelere başladıktan sonra, ülkede genel bir rahatlama oldu ve Hasaneyn, işte o zaman annesiyle konuşurken ağabeyinden daha cesur siyasi konuşmalar yapmaya başladı.

“Şehitlerin boşuna ölmediklerini anladın, değil mi?” dedi annesine.

Kadın, artık tehlike kalmadığını ve barışın tesis edildiğini düşünerek, bu kez ona kızmadı ama önceki düşüncesinden de vazgeçmedi.

“Dünyada gencecik birinin ölümünü telafi edecek hiçbir şey yoktur” dedi.

“Anne, sen elli yıl süreyle işgal altında yaşadın” dedi Hasaneyn. “Dua edelim de bundan sonraki elli yılını bağımsız yaşa” diye ekledi, gülerek.

“İşgal! Bağımsızlık! Arada bir fark görmüyorum. Allah’a bizi bu sıkıntıdan kurtarması, hayatımızı kolaylaştırması için dua etsek daha iyi olur” diye cevap verdi anne.

“İşgal olmasaydı, babamızın ölümünden sonra ailemiz asla böyle sarsılmazdı” dedi Hasaneyn, inançla ve heyecanla. “Öyle değil mi?” diye sordu ağabeyine.

“Öyle” dedi Hüseyin, umutla.

Anne bundan hiç emin değildi. Bir oğlundan diğerine kuşkuyla bakıyordu. Ara sıra nereden çıktığı belli olmadan yapılan bu gibi konuşmalardan hiç hoşlanmazdı. Dış dünyayı unutmaması için zihnini meşgul eden tek bir amacı vardı: Canından çok sevdiği bu iki delikanlıyı sorunlu sulardan güvenli bir limana yöneltmek ve onları, mutlu, başarılı, hayatın kötülüklerine bağışık, aileye sükûnet ve barış içinde bakan erkekler olarak görmektir.

EĞİTİM YILININ SONUNDA, Hüseyin bakaloryasını aldı. Aile sınav sonuçlarını beklerken çok telaşlanmış, çok endişelenmişti. Delikanlının sınavı başaramaması veya okula para ödeme muafiyetini kaybetmesi halinde neler olabileceğini düşünmek bile istemiyorlardı. Bunca yıl sabırla bekledikten sonra umutlarının yerle bir olabileceğini düşünemiyordu bile Samira.

Hüseyin, yanında kalp çarpıntısı içinde umutla, korkuyla bekleyen annesi, ablası ve erkek kardeşi olduğu halde gazeteyi gazeteci çocuktan alıp sınav numarasını bulmak üzere sayfaları karıştırmaya başladı. Bu, unutulmayacak, korkunç bir andı ama artık mutlu bir gün yaşıyorlardı. Bu, kâbus gibi geçen iki yılın sonunda yaşadıkları ilk mutlu gündü. Neşeyle dolup taşıyor, Allah'a şükrediyorlardı. Mutlulukları, bazen tatlı bir sohbet, bazen de iç rahatlığının verdiği bir sükûnet olarak tezahür ederdi. Bu olay onlara umut vermişti ama geleceği, yakın ve uzak geleceği düşünüldükçe mutlulukları ister istemez buhar olup uçuyor, yerini derin bir hüzne bırakıyordu.

Hasaneyn, hayatında ilk kez mutluluğun kısa, kederin uzun ömürlü olduğu gerçeğini keşfetti. Hüseyin bir zamanlar geleceğini düşünürdü; hayalleri, emelleri vardı ama yaşamın nahoş gerçeklerinden haberdardı.

“Bundan sonraki adımım ne olmalı dersiniz?” diye sordu, başarısına tepkileri ölçmek istercesine.

Annenin en büyük arzusu, kötü yaşam şartlarının her ne pahasına olursa olsun son bulmasıydı. Evde para edecek her şey satıldığı için, bir bu kadar daha böyle yaşayamayacaklarını biliyordu. Ne ki, kendi görüşlerini dayatmak suretiyle oğlunun yaşamı gibi kariyerini de belirlemek istemiyordu. Artık çocuk değildi. Annesiyle kendiliğinden hemfikir olursa ne iyiydi. Olmadığı takdirde kendi yolunu kendi çizerek, uygun gördüğü şekilde hareket edecek ve bu durumda aile, eskisi gibi, açlık dahil her türlü sıkıntıya göğüs gerecekti.

“İyice düşünelim” dedi.

“Yaşam çekilmez oldu” dedi Hasaneyn, hızla düşünerek. Her zamanki gibi duygusal davranıyor, herkesin yararına olacağını düşündüğü şey her ne ise bencilliğini onun arkasına gizliyordu. “Yeterince beslenmiyoruz, hemen hemen hep açız, üstümüz başımız yırtık pırtık, yamalı, evimiz bomboş. Bu eziyeti daha ne kadar çekeceğiz? Ne yapmamız gerekiyorsa onu yapalım artık.”

Hüseyin kardeşinin ne demek ve neye varmak istediğini hemen anlamıştı. Haklıydı belki ama kurnazlık ediyordu.

“Neden ‘biz’ diye konuşuyorsun? Burada benden bahsediyoruz” dedi.

Ağabeyinin zihnini meşgul eden şeyleri genellikle yavaş yavaş açık ettiğini hatırlayan Hasaneyn huzursuz oldu.

“Ben bugün seni, yarın beni etkileyecek bir durumu, gerçeği dile getiriyorum” dedi.

“Yani ‘iş bulman lazım’ diyorsun” dedi Hüseyin.

“Sen ne düşünüyorsun?” diye sordu Hasaneyn, yan çizerek.

Hüseyin annesine dönüp, “Sen ne düşünüyorsun anne?” diye sordu, gülerek.

Gülüştü kadını derinden etkiledi. Hayatını onun ellerine bıraktığını, geleceğinin sorumluluğunu onun omuzlarına yüklediğini anladı. Ne ki, onu asla istemediği şeyi yapmaya zorlamayacaktı. Asla. Bu utanç verici durumda bir dört yıl daha yaşamak zorunda kalsalar bile, asla. Kendisine hiç kızmadan ya da tereddütsüz itaat eden yegâne oğlu Hüseyin idi. Ailenin kurbanlık koyunu olmasına nasıl razı olurdu?

“Hüseyin, senin düşüncen, benim de düşüncem” dedi, kesin bir dille.

Hüseyin şöyle bir güldü ve Hasaneyn’i kızdırmak için “Yüksek eğitim düşünüyorum” dedi.

Bu Nefise’nin hoşuna gitmişti. “Doğru bir karar” dedi.

“Yani dört yıl daha” dedi Hasaneyn, müteredit.

“Hayır, sadece bir yıl. Bir yılın sonunda sen de çalışmaya başlamış olursun, Allah’ın izniyle” diye cevap verdi Hüseyin.

Hasaneyn yenik düşmüştü. Güldü. “Ben yüksek eğitimi rahatça yapayım diye çalışmanı istiyorum sandın herhalde” dedi, özür dilercesine. “Ama öyle değil, ben sadece ailemizin bu eziyetten kurtulmasını istiyorum. Elinde sadece bir bakaloryayla iş hayatına girmenin büyük bir fedakârlık olduğu doğru ama bu fedakârlığı yapmak zorundasın. Seni, kendim için istediğimden mahrum bırakmak için değil, ailemizin bu fedakârlığa şu an ihtiyacı olduğu için istiyorum bunu. Benim fedakârlık yapabilmem için bir yıl daha beklemek gerekecek.”

“Mantıksız. Senin hiçbir fedakârlıkta bulunmayacağından eminim, ne bu yıl, ne bir yıl sonra” dedi Hüseyin, gülerek.

Anne devreye girip, “Sen nasıl istiyorsan öyle yap Hüseyin” dedi, konuyu kapatmak istercesine. “Hiçbir itirazımız olmayacak.”

Hüseyin ona gülümsedi. “Söylediklerimin üstünde durma sakın” dedi. “Ona, onu gayet iyi anladığımı göstermek için böyle konuştum. Böyle düşündüğü için ona kızmadım bile, vardır nedeni. Şimdi, ikimizden biri fedakârlık yapıp iş bulmak durumunda. Ben büyük olduğuma ve bakaloryamı aldığıma göre, bu benim görevim. Ne kadar kötü bir durumda olduğumuzu, yüksek eğitimi düşünmenin acımasızlık olacağını biliyorum. Kaderime razı olmalıyım. Dua edelim de Allah yardımcımız olsun.”

Hepsi üzüldüğünü belirten bir şeyler söylemiş, hayıflanmıştı ama ferahladıkları Hüseyin’in gözünden kaçmamıştı. Üzüldü üzülmesine ama içi rahattı. *Ailemiz rahatlığın, güvende olmanın ne olduğunu neredeyse unuttu. Onlara bu duyguları yeniden tattırabilirsem, ne mutlu bana. Fedakârlık yapmaktan neden pişman olayım ki? Ha bir öğretmen, ha bir katip! Ayakları yere basan hayaller kurmuş olsaydık, kendimizi böyleli bir hüsrana mahkûm etmezdik, diye düşündü.*

45

“RAHMETLİ BABANIN DOSTU Ahmet Yousri Bey, o sana hemen iş bulabilir” dedi Samira.

Sonra bir süre düşündü; “Ben bu eski püskü mantıyla saygın insanların önüne çıkamam, sen git. Kardeşini de yanına al, sana güç verir. Kapıcıya merhum Kamel Efendi'nin oğulları olduğunuzu söylemeyi unutmayın.”

İki delikanlı öğlenden sonra Taher Caddesi'ne gitti. Villetaya varınca annelerinin tembihlediği üzere kapıcıya Bey'i görmek istediklerini söylediler. Kapıcı birkaç dakika içinde dönüp onları içeri aldı. Bahçeden geçerken gördükleri envai çeşit çiçeğe şaşkınlık ve hayranlıkla bakmışlardı. Misafir salonuna açılan merdivenleri çıktılar ve sersemlemiş bir halde kapıya yakın bir kanepeye yan yana oturdular. Bey'i iki yıl önce ziyaretinde anneleri de buraya oturmuştu. Koca salonun zemini kaplayan kalın halıya, zarif koltuklara, yastıklara, değerli duvar halılarına, duvarlardaki devasa perdelere ve tavandan göz kamaştırıcı bir ışık halesi gibi sarkan avizeye çabucak göz gezdirdiler.

“El Hüseyin Camii'ndeki gibi” dedi Hasaneyn, avizeyi işaretleyerek.

Hüseyin'in aklı başka yerdeydi. “Evet” dedi. “Bırak şimdi avizeyi. Beye ne diyelim? Sen dillisindir, yardım et!”

“Şeytanla konuşmayacaksın ya!” diye cevap verdi Hasaneyn, dalga geçerek. “Açıkça konuş, ben de konuşurum. Lanet olsun!”

Lanet okuması kızgınlıktan ziyade, kendisini ve ağabeyini cesaretlendirmek içindi. Lüks ortam onu şaşkına çevirmiş, allak bullak etmişti.

“Sence Ahmet Bey’in varisleri üzülecek midir, adam ölünce?” diye sordu alçak bir sesle.

“Babam zengin olsaydı, biz üzülmez miydik ölümüne?” dedi Hüseyin.

Hasaneyn kaşlarını çatıp düşündü. “Sanırım üzülürdük” dedi. “Ama üzüntü var, üzüntü var. Ah, keşke babamız da zengin olsaydı.”

“O başka.”

“Ama önemli. Bu Bey nasıl zengin olmuş, biliyor musun?”

“Doğuştan zengindir belki.”

“Herkes zengin olmalı” dedi Hasaneyn, ela gözleri pırl pırl parlayarak.

“Ya mümkün değilse?”

“O zaman herkes fakir olmalı.”

“Ya bu da mümkün değilse?”

“Bu durumda baş kaldırmalı, öldürmeli, çalmalıyız” diye cevap verdi Hasaneyn öfkeyle.

“İnsanoğlu tam da bunu yapıyor, binlerce yıldır” dedi Hüseyin gülümseyerek.

“Ölünceye kadar sefalet içinde yaşamamanın düşüncesi bile bana acı veriyor”

“Allah korusun” diye cevap verdi Hüseyin, gülümseyerek.

Hasaneyn’in tam cevap vermek üzereyken verandadan ayak sesleri geldi ve Bey, üstünde beyaz bir takım elbiseyle salona girdi. Uzun boylu, yapılı bir adamdı. Delikanlılarla tokalaşırken gözlerinin içi gülüyordu. “Sevgili merhum dostumun oğulları, hoş geldiniz” dedi yerine otururken. “Anneniz nasıl?”

İki delikanlı aynı anda teşekkür etti. Bey’in bu hüsnü kabulü Hasaneyn’e kızgınlığını unutturdu ama akli hâlâ karışıkta. Ahmet Bey, bu ziyaretin bir yardım talebiyle ilgili olmasından korkuyordu. Böyle bir taleple karşılaşırса geri çevirmeyecekti elbet ama bunu gönülsüzce yapacaktı. Cimri bir adam olmamakla birlikte, bonkör de sayılmazdı.

Kendisinden yardım istenmesi keyfini kaçıtır ama talebi geri çeviremediği için de eli açık davranırdı.

Hüseyin kendini toplayıp yumuşacık, sakın bir sesle konuşmaya başladı ama fazlasıyla ricacıydı. "Efendim, bakaloryamı aldım. Ailevi durumumuz çalışmamı gerektiriyor. Beni annem gönderdi, Ekselansları; yardım elinizi esirgemeyeceğinizi umuyoruz."

Bey, boyalı, gür bıyıklarını sıvazlayarak, "Bir iş, bir iş!" dedi.

"Bugünlerde devlette iş bulmak kolay değil ama elimden geleni yaparım oğlum. Sana İçişleri Bakanlığı'nda iş bulabileceğimi sanmıyorum ama Eğitim Bakanlığı Müsteşarı dostum, Savaş Bakanlığı'nınki de öyle. Sen bir müracaat formu doldur bakalım, ben de güçlü bir tavsiye mektubu yazayım."

İki delikanlı Bey'e teşekkür edip ayrıldılar. Hasaneyn evden uzaklaşırken dönüp villaya son bir bakış attı. Ağabeyi dalgındı ama mutlu görünüyordu. Daha bir gün önce fedakârlık dediği şeyi, bugün sevinçle mi karşılıyordu acaba?

"Bu villadan esen hayat dolu, mis gibi rüzgârı içimize çektikten sonra, yaşadığımız söylenemez."

Hüseyin'in akli müracaat formu ile tavsiye mektubundaydı. Kardeşinin, "Bu kadar sakın ve mutlu olmana şaşıyorum! Ama beni kandırdığını sanma" demesine pek aldırnamıştı.

"Mutsuz olmam bir işe yarayacak mı? Neyi değiştirecek?" diye cevap verdi gülümseyerek.

"Dünya değişmek zorunda! Temiz bir evde oturmak, sağlıklı beslenmek ve adam gibi bir sosyal statüye sahip olmak bizim de hakkımız. Şöyle bir baktığımda, yaşantımızın hiç de böyle olmadığını görüyorum."

Hüseyin dönüp merakla kardeşine baktı ama Hasaneyn ağabeyinin neden öyle baktığını anlamamıştı.

"Aşkın keyfini çıkarıyorsun ama eğitime de devam edeceksin. Yetmez mi?" diye sordu Hüseyin.

Hasaneyn, ağabeyine şöyle bir baktı. Ne demek istemişti acaba? Tedirgin olmuş, iyice sıkılmıştı. Dayanamayıp patladı: "Sefalet değil mi, seni kendini feda etmeye sevk eden?" diye sordu. "Hepimizin ihmal edilemeyecek temel hakları var ama neredeyiz? Nasıl yaşıyoruz? An-

nemiz neler çekiyor! Hasan'ın hali ne? Nasıl olup da ablamız terzi oldu?"

Hüseyin'in huzuru kaçmıştı, kaşlarını çattı. Kardeşinin sözlerindeki temel noktayı göz ardı ederek öfkeyle bağırdı: "Terzi!"

"Evet. Terzi! Bu durumdan nefret ederken ne ölçüde samimisin? Diğer kızlar gibi onun da evlenmesini isterken ne kadar samimisin? Bu bir yalan. Terzilik yapmayıp, bir de evlenmiş olsaydı ikimiz de okulu bırakmak zorunda kalır, süfli işlerde çalışıyor olurduk. Gerçek bu!" diye cevap verdi Hasaneyn, galeyana gelerek.

Hüseyin daha da öfkelenmişti; kardeşinin sözleri doğru olmadığı için değil, bunları kendisi de bildiği için öfkelenmişti. Ablasının evlenmesi ve dolayısıyla mutlu olması hoşuna gitmeyecekti. *Birbirimizi yiyoruz diye düşündü. Ayda bir ziyaretimize geldiği ve bize koyun budu getirdiği için Hasan'ın soytarılığından, uçarlılığından memnun olmalıyız. Bize kuru ekmek getirdiği sürece ablamızın terziliğinden de memnun olmalıyız. Bu asi genç adam okusun diye ben eğitimime ara verdiğim için memnun olmalı. Birbirimizi yiyoruz. Ne vahşi bir yaşam bu! Tek tesellim, hepimizi üstün bir gücün öğütüp yok ediyor olması; ama mücadele ediyor, karşı geliyoruz ona. Bu son düşünce onu sakinleştirmişti.*

Hayır. Birbirimiz yemiyoruz, dedi kardeşine sessizce. Böyle konuşma (kardeşinin aslında böyle bir şey demediğinin farkında değildi). Böyle şeyler söyleme. Bedbaht bir aileyiz ve bizim durumumuzda olan sayısız aile var. Her türlü fedakârlıkta bulunmak görevimiz.

Merdivenlerin başına varınca, tartışmayı kesmesini söyledi kardeşine, sert bir sesle.

HÜSEYİN, BÜYÜK BİR FEDAKÂRLIKLA çalışmaya hazır olsa da iş bulmak kolay değildi. Ahmet Bey'in villasını ve Savaş Bakanlığı ile Eğitim Bakanlığı'nı aşındırarak, üç aydır bekliyordu. Sonunda, Bey, Tanta'daki bir liseye kâtip olarak atanmasını sağladığını söyledi. Sağlık Komisyonu'na görünüp, işe başlamak üzere Ekim başında Tanta'ya gidecekti.

Bu gelişmeden ailesi gibi genç adam da memnun oldu. Samira, bu atamayı sabırsızlıkla beklemişti çünkü bunun aileyi sefaletten kurtaracağını umuyordu. Ne var ki, uzak bir yere tayin edilmesi umudunu kırmıştı; sevin sin mi, üzül-sün mü bilemiyor, bu işin ailenin derdine derman olamayacağını düşünüyordu. Oğlunun alacağı para, ancak Kahire ile Tanta arasındaki yolculuk giderlerini ve Tanta'daki geçimini karşılayacak kadar olacaktı. Dahası, ufukta yeni bir ayrılığın korkunç gölgesi belirmişti ve aile buna hazır değildi. Samira, yüzüne gülerken bile acımasız davranan kade-re hayret ediyordu. Yüzüne bakınca kendisini gördüğü, kendisi kadar sakin ve sabırlı olabilen ve ona hiç sorun yaratmayan yegâne oğlundan ayrılacaktı. Hüseyin'in varlığı onun için bir huzur ve teselli kaynağıydı; bunu diğer çocuklarında bulamıyordu. Hüseyin en sevdiği oğlu değildi; yaramaz Hasaneyn idi sevgilisi. Ne var ki, bu noktada Hüseyin'i

yaşamının en değerli varlığı olarak görüyordu. Ailesinden hiç ayrı düşmemiştii genç adam, ayrılacaklarına çok üzölüyordu. Aileye çok bağılı olması ve birlikte oturmamaları halinde onlara hiçbir katkıda bulunamayacağı gerçeğı ayrı bir üzüntü kaynağıydı. Maaşını alır almaz Nefise'ye işten el çektirip, ona saygın bir ev kızı olarak, eski itibarını iade etmeyi umuyordu ama umudu suya düşmüştü. Yarın sevgili ailesinden ayrılacak, onları içinde bulundukları bu talihsiz ve sefil durumla baş başa bırakacaktı.

Ahmet Bey'e son ziyaretinde, kendisini Kahire'de bir yere tayin ettirmesi için yalvarması bundandı. Ahmet Bey, bu talebinin yerine getirilmesinin o gün için çok zor olduğunu söylemişti, illallah dercesine. İlk maaşını alıncaya kadar, yani bir ay boyunca Tanta'da neyle yaşayacağı meçhuldü. Bu sorunu aşmak için nereden para bulabileceğini düşünürken aklına Nefise geldi ama ablası kazandığı paranın hemen hemen hepsini annesine verir, pek azını kendine harcardı. İhtiyacı olan parayı, kalan mobilyaların hepsini satsalar bile bulamayacaktı.

Aklına Hasan geldi, ondan para olabilirdi. Konuyu annesine açtı. Annesi makul buldu; büyük oğlunun elinden gelen yardımı yapacağından şüphesi yoktu. Hasan'ın adresini verdi. Hüseyin hemen Clot Bey Caddesi'ne gidip Gandab çıkmazını aramaya başladı. Yola büyük umutlarla çıkmış ama umudu giderek yerini endişeye bırakmıştı. Hasan'ın ihtiyacı olan parayı verememesi halinde, birkaç pound için işinden olacaktı.

Gandab çıkmazını bulduğunda morali gayet bozuk bir haldeydi. İki yanlı yıkık dökük evlerin bulunduğu, zaten kirli havaya kızarmış balık kokusunun sindiğı, seyyar satıcıların el arabalarıyla küfür kıyamet mallarını sattığı, gezini temizledikten sonra yere tüküren insanlarla dolu, kalabalık, yılankavi bir yoldu, bu. Yerler toz, çöp ve hayvan pisliğıyle kaplı ve bir yamaç gibi de meyilliydi. On yedi numaralı, eski bina o kadar dardı ki, iki katlı bir evden ziyade koca bir sütuna benziyordu. Girişin biraz ilerisinde çekirdek, fındık fıstık ve hurma satan bir kadın oturuyordu. Eve biraz da çekinerek girdi. Spiral şeklindeki tırabzansız merdivenlerden çıkarken burnuna çarpan çürük kokusu dayanılır gibi değildi. İkinci kattaki dairenin kapı-

sını çaldı. Ağabeyinin evde olmamasından korkuyordu; kimse açmayınca büsbütün korktu. Çaresizlik içinde kapıya elleri acıyınca kadar bir daha, bir daha vurup ne yapacağını bilmez bir halde kalakaldı. Gitmek üzereydi ki, içeriden, "Kim bu sabahın köründe kapıyı çalan orospu çocuğu?" diye öfkeyle bağırان kalın bir ses geldi.

Hüseyin'in kalbi sevinçle çarptı. Ağabeyinin sesini tanı-mıştı. "Hasan! Benim ben, Hüseyin" diye cevap verdi.

"Hüseyin!" dedi ses, şaşkıındı. Derken kapının sürgüsünün çekildiğini duydu ve kapı açıldı. Karşında Hasan vardı. Saçları karmakarışık, gözleri kan çanağı gibi ve şişti. Elini uzatıp, "Hüseyin! Hoş geldin. Gir, gir içeri. Hayrola? Kötü bir şey yok değil mi?" dedi.

İçerdeki tütsü kokusu merdiven sahanlığındaki o korkunç çürük kokusuyla tam bir tezat oluşturunuyordu. Kendini iki odalı karanlık bir koridorda bulmuştu. Odalardan biri girişin sağında, soldaki onun tam karşısındaydı. Hüseyin ağabeyine özür dilercesine gülümseyip, "Çok mu erken geldim yoksa? Saat on bir" dedi.

Hasan esnedi. "Genellikle öğlenden sonra uyanıyorum. Şarkıcılar gece çalışır, gündüz uyur" dedi gülerek. "Ama önce söyle bana, ailemiz nasıl?"

"Şükürler olsun, herkes iyi. Sen nasılsın?"

"Hamdolsun, her şey yolunda" diye cevap verdi Hasan, kardeşini sağdaki odaya alırken.

Küçük bir odaya girdiler. Odanın bir yarısında yatak, diğer yarısında gardırop, aradaki duvarın içinde bir kanepede vardı. Kanepenin üstünde Hasan'ın kocaman bir resmi asılıydı; yanında omzuna dayanarak boynuna sarılmış olarak poz veren esmer tenli, şişman bir kadın vardı. Hüseyin'in resme hayretle bakması Hasan'ın dikkatini çekti.

"Ne dersin?" diye sordu, gülerek.

"Yoksa evlendin mi abi?" diye sordu Hüseyin, saf saf.

Hasan kardeşine oturmasını söyleyip kendini yatağın üstüne attı ve bağdaş kurup, "Neredeyse" diye cevap verdi.

"Nişanlandın mı?"

"Ne evlendim, ne de nişanlandım."

"Nasıl?"

"Yani üçüncü durum!"

Genç adam şaşkınlıkla ağabeyine bakıp, kendine rağmen gülümsedi. Utanmış gibiydi. Hasan koca bir kahkaha attı.

“Nikâh yapmadık ama her anlamda karım” diye cevap verdi.

“Şu an yalnız değil misin yoksa?” diye sordu Hüseyin, korkuyla.

Hasan kafasıyla onaylayıp anırır gibi esnedi ve “Bunu kimseye söylemeyeceksin, tabii” diye tembihte bulundu.

“Tabii.”

“Kimsenin canını sıkmak, kimseyi incitmek istemiyorum, hepsi bu. Yeri gelmişken, kadın cinsiyle tanıştın mı bakalım?” diye sordu Hasan, gülerek.

Genç adam utanmıştı, başını sallamakla yetindi.

“Hasaneyn da öyle, değil mi?” dedi Hasan.

Hasan bir süre düşündü. “Böylesi daha iyi” dedi ve gülererek ekledi: “Bir gün evlenmeye niyet edersen bana gel, sana yararlı tavsiyelerde bulunurum.”

“Ben evlenmeyi düşünmüyorum” dedi Hüseyin, sakın bir sesle.

“Hasaneyn senden önce evlenebilir!”

Hüseyin’in içi titredi ama aynı sükûnetle cevap verdi: “Bu kesin. Zaten sözlü.”

“Her neyse, okulu bitirince engel kalmayacak!” dedi Hasan, duygusal bir sesle. “Ha! İş arıyordun, ne oldu? Haber var mı?”

Hüseyin konuyu ağabeyinin açtığına sevindi.

“Sana Tanta’daki bir okula atandığımı söylemeye geldim. Ekim’de işe başlıyorum” dedi.

“Tanta’ya mı gideceksin yani?” diye sordu Hasan, şaşkınlık içinde. “Tanta’da yaşayacaksan, bunun anneme ne faydası olacak?”

“Pek az. Ama n’apalım?”

“Bu kötü. Resmi eğitimin sonu bu işte!”

Ne diyeceğini bilemeyen Hüseyin gülümsedi ve cesaretini toplayıp, “Ekim’in başında Tanta’da olmam gerekiyor ama malum, devlet maaşları ay sonunda öder.”

Hasan, kardeşinin nereye varacağını o daha sözünü bitirmeden anlayıp, ona belli etmeden kafa yormaya başlamıştı bile.

“Maaşın ne olur sence?”

“Yedi pound.”

“Annem seni okula göndererek büyük aptallık etti! Yöculuk masrafıyla Ekim’de geçimini sağlayacak paran yok, değil mi?”

Hüseyin gülümseyip başını önüne eğdi. Neden bu kadar utanıp allak bullak olduğuna kendisi de şaşırmişti. Hiç tanımadığı birinden yardım istiyordu, sanki. Hasan tek söz etmeden ona bakıyor, sürekli düşünüyordu. *Hüseyin yanlış zamanda geldi. Beklediğim bir para var ama ne zaman gelir bilmiyorum. Şu an tek kuruşum yok. Lanet olsun! Bunu ona nasıl söylerim? Hepimizin canı cehenneme! Paraya acilen ihtiyacı var ve bulmak zorunda. Ailenin geleceği bu birkaç pound’a bağlı. Aslında fazla bir para değil istediği, birkaç kiloluk afyon parası, o kadar! İnsan bu parayı Darb Tiab’da bir haftada harcar. San’a da parasız! Ondan hiç bir şey saklamıyorum. Hüseyin’e yardım etmeliyim ama nasıl? Bana neden bu kadar geç geldi? Ailem bana üzüntü kaynağı olmaya daha ne kadar devam edecek? Kardeşini sessizce izlemeye devam ediyordu; Hüseyin korkuya kapılmıştı. Derken yataktan kalktı, gardıroba uzanıp çekmeceyi açtı, biraz karıştırdıktan sonra yatağa geri döndü ve elindeki dört altın bileziği kardeşine uzattı.*

“Bunları al ve hangi fiyattan olursa olsun hemen sat” dedi alelacele.

Hüseyin’in gözleri hayretle açılırken eli uzanmayı beceremedi. “Kimin bunlar?” diye bağırdı, kendini tutamayıp.

Kardeşinin huzursuzluğuna canı sıkılan Hasan, “Sana’nın, karımın bilezikleri” diye cevap verdi.

“Alamam?”

“Bilezikleri abin veriyor sana, kimin olduğundan sana ne!”

Hüseyin çok sarsılmıştı; nasıl bir yaşamdı ağabeyinki?

“Bu bilezikleri alamam. Başka çare yok mu?”

Bu haysiyet gösterisi Hasan’ı öfkelenlendirmişti.

“Bu kadar titizsen bırak, alma; ama sana verebileceğin başka bir şey yok” dedi.

Hüseyin ne yapacağını bilemiyordu ama Hasan’ın yüzüne bakınca ne kadar içten olduğunu görüp utandı. Kendini çok kötü hissetti. *Bir kadının bilezikleri! Üstelik böyle bir kadının! diye düşündü. İnanılır gibi değil! Hiç aklıma gelmezdi, rüyamda bile göremezdim. Ben bunu nasıl yediririm*

kendime? Ama almasam da olmaz! Ne yaparım? Başka parası yok. Bu doğru mu acaba? İşi kaybedemem, bunu yapmam! Bir türlü karar veremiyordu. Lanet olsun bu hayata. Evet, hayata! Hayata ve kadere ve beni bu dünyaya getiren annemle babama. Babam lavtasını tıngırdatır gerisine aldırmazdı. Korkuyla sıçradı. Allah beni kahretsin! Nasıl böyle düşünebilirim? Ölümü aklımdan çıkmıyor. Allah'ın rahmeti üstünde olsun, onun kabahati değil ki. Yem bulmak için pislikte debelenen tavuklar gibiyiz. Ve Hasaneyn ile Bahia çatıdaki tavuk kümesinde buluşuyor. İğrenç! O halde kabul etmemeliyim. Ama ayakta kalabilmek için teslim olmayı öğrenmem gerek. Bunu kimse bilmeyecek ama ben asla unutmayacağım. Ve bu utancı ömrüm boyunca taşıyacağım. Ya teslim olacak ya yok olacağım! Borç olarak alayım, param olunca öderim. Hayır, kendini kandırma. Hayır, dürüst biriyim ben, borcumu öderim. Kabul etmeyecek olursam, dürüst bir adam olduğumu iddia edemeyeceğim. Açım. Dürüst ama aç. Kabul edeceğim. Lanet olsun hayata! Ağabeyimin neden böyle yaşadığını şimdi anlıyorum. Ailemiz telef oldu ve hayat çok acımasız. Kafam çatlıyor, karar vermem lazım. Tavuklar gibi...

Hasan'ın "Ne diyorsun?" diye soran sesini duyunca ürküp başını kaldırdı. Bilezikler hâlâ elindeydi.

Bakışlarını indirdi ve "Teşekkür ederim abi" dedi, mahcubiyet içinde. "Bilezikleri alacağım ama yalvarırım borç olarak ver. Allah izin verirse öderim."

"Benden bir hediye olarak kabul et istersen. Ve anneme parayı Ali Sabri Bey'den borç olarak aldığımı söyle."

Hasan'ın annesini anması genç adamın içini burktu; kızmıştı. Bilezikleri alıp cebine koyarken kızgınlığı daha da arttı.

"Seni rahatsız ettim, kusura bakma! Kalksam iyi olur herhalde, sen de biraz daha uyursun" dedi Hüseyin elini uzatırken.

Hasan gülümseyerek kardeşinin elini sıktı. "Allah yolunu açık etsin. Herkese selam söyle, anneme en yakın zamanda ziyaretine geleceğimi söyle" dedi.

Hüseyin evden çıkarken kızgındı. Tırabzanı olmayan merdivenlerden dikkatle indi; akli öylesine meşguldü ki sahanlıktaki kötü kokuyu bu kez duymamıştı bile.

AİLE FERTLERİ, delikanlıların odasında toplandılar. Bu odayı bundan böyle sadece Hasaneyn kullanacaktı.

Nefise Hüseyin'e bakıp, "Aman Allah'ım! Bu hepimizin bir arada olduğu son gecemiz!" dedi, hüzünle.

Her ne kadar hayat ona sabretmeyi öğretmiş olsa da, Nefise'nin bu sözleri annelerinin kalbine bıçak saplandı, adeta. Yine de gülümsemiş ya da gülümsemeye çalışmıştı.

"Hüseyin artık çocuk değil, bir erkek" dedi. "Tek başına yaşayabilecektir. Bizi unutmayacağından eminim. O hep aklımızda olacak, biz de onun. Fazla dert etme canım, hayat böyle bir şey işte. Acıdır ama aile fertleri er geç ve seve isteye birbirinden koparak, kendi yaşamlarını kurarlar."

Hüseyin, annesinin üzüntüsünü göstermemek için böyle konuştuğunu biliyordu, hep böyle yapardı. Dolayısıyla içindeki yalnızlık duygusuna sıkı sıkı tutunmaya karar verdi. Çocuk gibi ağlamıştı ama bir daha ağlamayacaktı. Annesi gibi o da gülümseyip, "Bayramlarda bir arada olacağız. Belki bir gün Kahire'ye atanırım" diye mırıldandı.

"Mutlaka atanırsın" dedi Hasaneyn, düşünceli bir sesle.

Hasaneyn'in canı sıkkın ve üzüntülüydü. Ağabeyinden hiç ayrılmamıştı, doğduğundan beri ayrılmamıştı. Onsuz nasıl yaşayacağını bilmiyordu. Hüseyin hem ağabeyi hem dostuydu onun. Birçok konuda anlaşamamışlar, hatta kav-

ga etseler bile birbirlerinden vazgeçemezlerdi. Bahia bu kadar inatçı olmasa, yalnız kalmaktan şikâyet etmeyecekti. Tek tesellisi, ağabeyine sık sık mektup yazacak olmasıydı. Onu görmek için, belki tatillerde Tanta'ya da gidebilirdi. Özel ders vererek kazandığı para okul tatile girince kesilecekti; acaba Hüseyin ona otuz veya elli piaster gönderebilir miydi her ay? Keşke yüzü tutup, bunu ona da söyleyebilseydi. Konuyu daha uygun bir ortamda gündeme getirmek üzere açmaya ve biraz sabretmeye karar verdi.

Samira'nın aklı karmakarışıkta. Kendini tutup üzüntüsünü kimseye belli etmemiş olmasından memnundu ama o gece ıstırapı doruğa çıkmıştı, azap çekiyordu adeta. Hep Hasaneyn'i kayırmış ve onun için her şeyini feda etmiş olmasından, tuhaf bir nedamet duyuyordu. Ama bak ne olmuştu?! Daha halim selim, daha uysal, daha pısırık olan oğlu Hüseyin, ailesi için, özellikle de kardeşi Hasaneyn için geleceğinden vazgeçmiş, yalnızlık çekmeyi göze almıştı. Bu hassas konuda Hüseyin ile soğukkanlılıkla, duygusallaşmadan konuşmanın görevi olduğunu hissediyor, bu ona daha da büyük bir acı veriyordu: Bunu ailenin iyiliği için yaptığını belli etmemeli, ona olan sevgisinden yaptığı izlenimini vermeliydi.

Giysilerini babalarının bavuluna yerleştirirken oğluna şefkatle bakıp, "Akıllı olman içimi rahatlatıyor. Yeni çevrende bir beyefendi gibi davranmaya devam edeceğini, kötü arkadaşlar edinmeyeceğini umuyorum" dedi.

"Bundan emin olabilirsin, anne" dedi Hüseyin, gülümseyerek.

Annesi "kötü arkadaşlıklar" deyince aklına Gandab yolu, tırabzansız merdiven ve altın bilezikler gelmişti. Keyfi kaçtı, yüzü soldu, belli etmemek için bavulun üzerine eğildi.

"Aileni unutma" diye devam etti anne. "Bunu söylemem abes ama Hasaneyn iş buluncaya ve Nefise evleninceye kadar yardımına ihtiyacımız olacak."

"Zaten bu yüzden, sadece bu yüzden kabul ettim çalışmayı."

Nefise'nin ödü kopmuş, tüyleri ürpermişti. "Evlilik" sözcüğü, sanki sırrını ele vermişti. Annesi hâlâ umutluydu anlaşılan. Kızının evlenmektense ölmeyi tercih edeceğini nereden bilebilirdi? Hüseyin'in yüzüne baktı, hayır bilmi-

yordu! Neler olup bittiğini hiçbirisi bilmiyordu, düşünemezlerdi bile. Asla düşünemezlerdi! Birden oda gözlerinin önünde dalgalanmaya başladı; hepsi ona hışımila bakıp, ateş gibi yanan patlak gözleriyle onu paralıyorlardı. Başını sallayıp kendine gelmeye çalıştı. Bir süre sonra etrafındaki her şey yerli yerine oturmuştu. Ne var ki, yoksulluk ve umutsuzluğun yol açtığı şehvet duygusuyla baştan çıkarıldığında, kendini birkaç saat boyunca ne kadar zayıf hissettiğini hatırlaması uzun sürmedi. Bu birkaç saat zarfında tatmin olmamış arzular ve şehvetten başka her şeyi unutmuş, kendini sakatlamak istemişti. Bu korkunç, bu rezil saatleri ailesinin önünde hatırlaması ne büyük bir aptallıktı; utançtan yerin dibine geçmiş, sesi soluğu kesilmişti. Annesiyle kardeşlerine bakıp duruyordu. Artık çok geçti, olan olmuştu tabii ama her an geri çekilebilirdi. Ama... Allahım! Ne diyeceğini bilemiyordu. Artık ne işe yarardı? Yaşamın ona verebileceği ne vardı? Kendini yok etmeye mahkûmdu.

“İhtiyacın olan parayı tutup maaşından arda kalanı bize gönder” diye sürdürdü Samira. “Bunu yapmak zorundasın, Hüseyin. Evde satacak bir şey kalmadı.”

“Elimden geleni yapacağım anne.”

Anneleri Hüseyin’e maaşından geri kalanı gönder dediklerine göre, Hasaneyn’in ağabeyinden harçlık alma umudu kalmamıştı. Hüseyin’in çalışması aileyi biraz rahatlatacaktı rahatlatmasına ama Hasaneyn’in hem de tatilde, paraya çok ihtiyacı olacaktı. Çalışmaya başlayınca, annesi ondan da benzer taleplerde bulunacak mıydı acaba? Okul bitince annesi de bu işlerden kurtulmuş olacak, böylelikle evlenebilecekti. Bu zor zamanların kurbanı Nefise ile Hüseyin olmuştu; fırtınanın en kötü anında kapılmışlardı rüzgâra. Onlara üzülmüyor ama kendisini onlarınkinden daha keyifli bir gelecek beklediği için seviniyordu.

Samira, düşüncelerini açık etmeksizin, Hüseyin’i evlilik konusunda da uyarmak istiyordu. Kız evladı olan anne ve babaların evlerinden uzak olan bekâr delikanlıları tuzağa düşürdüklerini biliyor ama okulu bitirmemiş olduğu halde kardeşi Hasaneyn’in nişanlı olduğunu düşünüp, konuyu Hüseyin’e nasıl açacağını bilemiyordu. Vazgeçti. Hüseyin’in aklına ve basiretine güveniyordu.

Aile bir konudan diğerine atlayarak uzun uzun sohbet etti. Bu arada, Hüseyin'e güle güle demek için Ferid Efendi ile karısı da uğradı. Onları her zamanki gibi sevgiyle karşılamışlardı; komşulukları, sıcakkanlı tavırları ve âlicenap tutumlarıyla saygı duydukları insanlardı. Ne ki, Hasaneyn'in Bahia ile yarı resmi olarak nişanlanmasından sonra aile fertlerinin tavrı değişmişti, sanki. Mesela, Samira, kızın ailesinin toy bir delikanlı olan oğlunu tuzağa düşürüp, ailesinin en parlak umudunu elinden aldığını düşünüyordu. Nefise ise Hasaneyn'i elde etmeye kalkan kimseyi sevmezdi zaten. Dillendirilmeyen bu duygular yine de iki aile arasındaki sevgi bağı ve dostluğu bozmuyordu. Samira, Ferid Efendi'nin iyi yürekliliğini ve yardım severliğini asla unutamazdı. Kendisine güle güle demek için gelmelerine Hüseyin de çok sevinmişti. Bu sevgili aileye, Efendi ile eşine, kızları Bahia'ya ve eski öğrencisi Salem'e müteşekkirdi. Nitekim, eskileri anarak, bugünün umutlarından söz ederek, sıcacık bir sohbe dalmışlardı.

"Yeni işini tebrik ederim" dediğini duydu Ferid Efendi'nin. "Sana iyi yolculuklar dilemeye geldik. Seni çok özleyeceğiz. Yazık, Salem eşsiz bir öğretmenden oldu."

"Yakında dönersin inşallah" dedi Bahia, çekingen ve mahcup bir edayla.

Hüseyin, kızın bu güzelliği ve nezaketine diliyle olduğu kadar gönlüyle de teşekkür etti.

Çok güzel bir kız gerçekten diye düşündü. Hasaneyn muhteşem bir delikanlı, muhteşem bir koca olacak. O güzel dudakları öptü mü acaba? Nicedir kızın iffetli olmasından yakınıyor. Oysa bulunmaz bir kız! Ama ben yarın gidiyorum. Bu insanlar birer hayale, birer anıya dönüşecekler. Her zamanki gibi sık sık bir araya gelecekler. Beni biraz, belki de hiç hatırlamayacaklar. Ama ben nasıl olacağım? Ve nerede? Yalnızlığımda onları hatırlamayıp da ne yapacağım? Talih-sizliğim oranında sabırlı ve güçlü oluyorum. Sonsuza dek böyle olacağım.

HASANEYN'İN YÜZÜ KALABALIKTA, veda sesleri arasında kayboldu. Kahire garının piramit şeklindeki tavanı içerisi görünmez oluncaya kadar uzaklaştı. Her şey gittikçe daha hızlı uzaklaşıyordu. Hüseyin Kahire'ye veda ederek vagonun penceresinden çekildi ve ağlamamak için gözlerini kapatıp yerine oturdu. Kendini zor tutuyordu, kirpiklerinde biriken yaşlardan gözlerini kırpıştırarak kurtuldu. Solundaki Efendi gazete okuyor, önünde oturan iki köylü sohbet ediyordu. Vagon yarı yarıya dolu olduğu halde yolcuların çıkardığı gürültü trenin gürültüsünü bastırıyordu. Hasaneyn'in gözünde bir damla yaş görmesi üzüntüsünü iyice artırmıştı. Peronda beklerken kendilerini tutmuşlardı ama tren hareket etmeye başlayıp Hasaneyn'in kendisine el salladığını görünce Hüseyin'in gözleri dolmuştu. Nefise'nin gözleri daha evdeyken ağlamaktan şişmişti. Yüzünün ne kadar çirkinleşmiş olduğunu şefkatle ve acıyla hatırladı! Gülümsemeye çalıştığı annesi onu göğsüne bastırıp yanaklarından öpmüştü. Bunu belki de ilk kez yapıyor, yapmışsa da delikanlı hiç hatırlamıyordu. Sert ve otoriter bir kadındı, huyu böyleydi ama bu sevgisiz olduğu anlamına gelmiyordu. Yolcu uğurlarken gözyaşı dökmenin uğursuzluk getireceğine inandığı için ağlamamaya çalışıyordu ama gözleri dolu doluydu. Hüseyin annesinin gözyaşlarının yalnız kalınca fişkıracığından emindi.

Uzun süre ağlamıştır herhalde diye düşündü. Belki hâlâ ağlıyordur. Canı sıkıldı. Annesinin ağladığını ilk kez babasının ölümünde gördüğünü hatırlayıp daha da üzüldü. Müt-hiş bir kadın! Başımıza böyle bir felaketin gelmesi Allah'ın takdiri elbet ama böyle bir anne bahşeden de O. O olmasa halimiz ne olurdu? Bizi nasıl beslediğine, nasıl giydirdiğine, bunu nasıl becerdiğine hayret ediyorum! Dahası, bizimle nasıl başa çıktı? Bu acımasız şartlar altında ailemizin ihtiyaçlarını nasıl karşılayabildi? Bu bir mucize! Merhum babam olmasaydı, Hasan'ı bile adam ederdi annem. Hasan'dan söz ederken daha düşünceli olmalıyım. O olmasaydı işi kaybetmiştim. Bu ay onun verdiği parayla geçineceğim! O bilezikler! Ama yaşamak için unutmam gerek! Borcumu ödeyince, bu korkunç anının da üstünü örtmüş olacağım.

Düşünmemek için camdan dışarı baktı. Ufka doğru göz alabildiğince uzanan yemyeşil tarlalar çiçeklenmiş, bitkiler hiç dinmeyen rüzgârda boy verip salınmaya başlamıştı. Bu engin topraklarda oraya buraya dağılmış olan köylüler, boğalar ve otlamakta olan sığırlar birer oyuncak gibi görünüyordu. Soluk sonbahar seması yer yer masmavi göllenmişti. Tren kristal gibi bir derenin yanından hızla geçerken, güneş ışınları suyun yüzeyinde eriyip onu göz kamaştırıcı cıvaya dönüştürdü. Telgraf telleri lokomotifin monoton sesine eşlik edercesine boşlukta yüzdü. Bu sonsuz, düz, sessiz, sabırlı ve güzel topraklar ona annesini düşündürdü. O da bu yeşil dünya kadar sabırlı ve bonkör, zaman kadar yorgundu. Zavallı kadın! Saygın insanları ziyarete gidemeyecek kadar giysi fukarasıydı. Gözleri doldu, manzara güzelliğini yitirdi. Annesiyle ailesini içinde bulundukları durumdan kurtarabilmek için, Allah'ın kendisine kolaylık vermesi için dua etti. Mısır'ın evlatlarını acımasızca yiyip bitirmesi, yok etmesi ne tuhaf! diye düşündü. Oysa hayatından memnun, kanaatkâr insanlar olduğumuzu söylerler. Allahım! Bu, bir zülüm! Hem bedbaht hem mutlu ve kanaatkâr olmak zulmün daniskası olmalı! Bu ölümün ta kendisi! Yoksul olmasaydık eğitime devam ederdim. Buna şüphe yok. Bizim ülkemizde servet ve saygın meslekler bazı ailelerin tekelindedir ve kalıtımsaldır. Kin beslemiyorum ama üzülüyorum; kendime üzülüyorum, benim gibi milyonlarcasına üzülüyorum. Ben sadece ezilmiş bir birey değil, mazlumlardan biri-

yim. İçimdeki direniş duygusu buradan beslenip, bana adını koyamadığım bir mutluluk ve teselli veriyor. Hayır. Ne kin besliyorum ne de umutsuzum. Ben yitirmiş olsam da, kardeşim Hasaneyn yüksek eğitim yapma şansına mutlaka sahip olacak. Belki Nefise de kendine uygun bir eş bulur. Bu karanlık günleri, ailemiz kendi ayakları üstünde durmaya başlayınca gururla hatırlayacağız.

Soluna döndü, Efendi okuduğu gazeteyi katlamıştı; sıkıldığı yüzünden belliydi. Nitekim Hüseyin'in kendisine dönmesini beklemişçesine elindeki gazeteyi sallayıp konuşmaya başladı.

"Öğrenciler olmasaydı bu ülkenin yöneticileri asla bir araya gelemezlerdi. Kim derdi ki, Sıtkı, Nahas ile bir araya gelecek Saray ile Vaftistler aynı masada!"

Hüseyin adamın kendisiyle konuşmaya başlamasından memnun olmuştu. "Haklısınız efendim" dedi.

"İngilizlerin Mısır'ı bağımsız ve egemen bir ülke olarak tanıyıp, o dört maddeden feragat edeceğine kim inanırdı? Kapitülasyonlar kaldırılacak mı dersin?"

"Kaldırılacak!"

"Nahas sonsuza dek iktidarda kalacak" dedi adam, neşyle. "Darbe dönemi kapandı. Vaftist misin?"

"Evet."

"Temiz yüzlü olmandan anlamıştım. Gerçek bir vatansever Vaftist olmak zorunda. Koalisyonun avantajları bir yana, Liberal Anayasacı denilenler aslında fesli İngilizler!"

"Çok doğru!"

"İskenderiye'ye mi gidiyorsun?"

"Hayır, Tanta'ya."

"Aziz Sidi Bedevi'nin merhameti üstümüzde olsun! Ben de Tanta'da bulundum."

"Yeni memur oldum, bana mütevazı bir otel tavsiye edebilir misiniz?"

Adam çenesini ovuşturarak düşündü. Hatırlamaya çalışıyordu.

"El Emir Faruk Caddesi'ndeki Britannia Otel'e git. Sahibi Michel Kustandi. Orada ayda bir buçuk paund'a oda bulursun" dedi.

Otel yaşamıyla ev yaşamını kıyaslayarak uzun bir süre sohbet ettiler.

OTELDEKİ KÜÇÜK ODASI, tek kişilik bir yatak, bir gardırop, tahta bir iskemle ve bir askılıktan müteşekkildi. Pencere otelin arkasındaki daracık yola bakıyordu. Tam karşıda güneşi kesen eski bir duvar vardı. Odanın havası rutubetlenmeye yatkındı. Bu mütevazı odayı El Emir Faruk Caddesi'ne bakan diğer odaların fiyatı çok yüksek olduğu için tercih etmişti.

İki yanlı eski evlerin bulunduğu Nasrallah çıkmazında oturan ailemle aynı şartlarda yaşamam doğru olur zaten, diye düşündü.

Yeni ikametgâhında ilk yaptığı iş pencereyi açıp merakla dışarı bakmak olmuştu. Gördüğü yoksul çıkmaz sokağın iki yanında eski evler vardı. Açıldığı ana caddeyle arasında bu kadar büyük fark olmasına şaşırmış; güneşi ve temiz hava almasını engelleyen duvarı görünce keyfi kaçmıştı. Yalnız olmak yetmiyormuş gibi, eğlenceden de yoksun olacaktı kuşkusuz. Pencereden çekilip gardırobun aynasına bakınca, kendini gördü. Aynanın sinek pisliğiyle kaplı donuk yüzündeki görüntüsü eğri büğrüydü. Yüzü uzamış, yüz hatları çarpılmıştı. Güldü, "Allah biliyor ya, ben senden daha yakışıklıyım" dedi, kendi görüntüsüne.

Üstündekileri çıkarıp cellebiyesini giydi. Bavulundaki birkaç parça giysiyi özenle gardıroba yerleştirdi. Gardırop küçük olduğu halde, hâlâ boş görünüyordu; sadece bir ta-

kım elbisesi, iki cellebiyesi, iki çift pantolonu ve iç çamaşır-
rı vardı. Hepsi eski ve yamalıydı. Eliyle ceketinin cebinde-
ki banknotları yoklayıp çıkardı, saydı, tekrar yerine koydu.

Günü nasıl geçireceğini bilmediği için yatağın üstüne
bağdaş kurup oturdu. Ne konuşacak biri vardı, ne yapıla-
cak bir iş. Düşünceye daldı. Kendini yalnız hissediyordu.
Bol bol boş vakti olduğuna sıkılacağına çok şaşırdı. Oku-
mayı çok severdi ama istediği kitapları satın alıp okusa bi-
le boş vakti kalacak, bundan çok sıkılacaktı. Sessizliğe
alışık değildi. Suskun yalnızlığında, kendisini kimsenin dü-
şünmediği, kimsenin değer vermediği, kimsenin aldırış et-
mediği önemsiz biri gibi hissetti.

*Nerede Hasaneyn'in sürekli gülen veya şikâyet eden kes-
kin, histerik sesi diye düşündü. Nerede Nefise'nin o ince se-
siyle her gün komşularla, olaylarla ilgili olarak yaptığı alaycı
yorumlar?*

Kendini bırakmak istemiyordu; bütçe yapmaya karar ver-
di. Maaşı sadece yedi pound idi. İçinde bulunduğu nazik şart-
larda, bu meblağ yetersiz sayılmazdı. Oda için bir buçuk
pound; kahvaltıda fasulye, öğle yemeğinde et, pilav, sebze ve
ekmek, akşam yemeğinde tahin helvası veya peynir yiyecek
olursa, en çok iki pound harcayacaktı. Son iki yıldır sıkça
yaptıkları gibi, akşam yemeğini atlayabilirdi de. Şartlar ne
olursa olsun, midesinin sorun yaratmasına veya yaptığı büt-
çeyi altüst etmesine izin vermeyecekti. Böylesi dünyevi şeyle-
rin üstüne çıkmalıydı. Artık Hasaneyn'in muhalefetine maruz
kalmayacağına göre, bu bir sorun teşkil etmeyecekti. Kemer
sıkma oburluktan daha dayanılır olduğu gibi, daha da tat-
minkârdı. Ayrıca, annesine de iki pound gönderecekti. Bu-
nun çok küçük bir meblağ olduğunun idrakindeydi, keşke
iki mislini gönderebilseydi ama yapamazdı. Vergiler çıktıktan
sonra maaşından kendisine sadece bir pound elli piaster ka-
lıyordu; bu da beklenmedik masraflarla giyimi için gerekiy-
di. O şaşkınlık içinde bir miktar para biriktirmeyi bile
düşündü. Ne kadar küçük olursa olsun, tasarruf edemeyecek
olursa hayat çekilmez olurdu. İnsanın onunki gibi bir anne-
si olunca tasarruf etmeden yaşanamazdı. Aslında, annesinin
durumu, çöpü hububata dönüştürme becerisi itibariyle Al-
manya'ya benziyordu. Pantolonlara yama yapar; yama tut-
maz olunca ters yüz eder; ters yüz edemezse kesip takke veya

toz bezi yapardı. Artan kumaş parçaları ancak hiçbir işe yaramayacaksa atılırdı. Hüseyin, işte bu nedenle tasarruf etme ihtiyacı hissediyordu. Ailesine acımasızca tecavüz eden yaşamın zulmü, bu gibi inançları birer iman ikrarı haline getirmişti. Düşüncelerinin bu aşamasında, ailesinin peşini bırakmayan korkuların, yoksulluktan kaynaklanan korkuların tuzağına düştü. Sayısız beklenmedik gider vardı: içlerinden birinin hasta olması, okulun şu veya bu nedenle para istemesi, Nefise'nin bir süre para kazanamaz olması ihtimalinden ödleri kopardı; muhtemel musibetlerin sonu yoktu. Bunları düşündükçe ıstırap çekmeye başladı; bir sabır abidesi olan annesinin kupkuru, damarlı yüzü aklına geldi. Çirkin ve bedbahttı ama bütün yüzler arasında onunki en sevdiği yüzdü. Tuhaftır ama annesinin üstündeki yükü artık kısmen de olsa alabileceğinin idrakiyle rüzgâra çıkmışçasına ferahlandı. Yarından itibaren bir devlet memuru olacaktı. Hasaneyn da er geç daha üst bir mevkide çalışmaya başlayacaktı. Lise diplomasına razı olup kardeşinin yüksek eğitim yapmasına yardım ettiğini hayatı boyunca gururla söyleyecekti. Hasaneyn bu fedakârlığını hatırlayacak mıydı acaba? Hasaneyn çok akıllı ve çalışkandı ama kendine dönüktü. Ama kendisi...! Hüseyin evden uzaktı, kardeşini eleştirmemesi gerektiğini düşündü. Onu ne kadar da çok özlemişti! Onunla tartışmayı bile özlemişti.

Trenin ıslığı sessizliği bozup düşüncelerini dağıttı. Ürperdi. Otel, tren garına yakın olduğu için her tren sesinin ona Kahire'yi ve Kahirelileri hatırlatması kaçınılmazdı. Gar da nasıl ayrıldıklarını hatırlayıp ailesine büyük bir özlem duydu. Yalnızlık ve melankoli içini bir bulut gibi kararttı.

Bir günlük ayrılığın bedeli bu olsa gerek. Zamanla alışırım herhalde diye avuttu kendini. Ne yapacağını bilmiyordu. Gününü odada mı geçirmeli, yoksa dışarı çıkıp gezinmeli miydi? Aklına kardeşine mektup yazmak geldi ve kararsızlıktan kurtuldu. Yolculuğunu, oteli, otel sahibi Kustandi'yi, odasını ve ailesini nasıl özlediğini ince ince yazmaya başladı. Annesiyle Nefise'ye selam söyledi. Bir an durup Bahia'ya da selam söylemeli miyim acaba, diye düşündü. Bundan emin değildi. Onu kardeşinin nişanlısı olarak mı, yoksa Bahia olarak mı anmalıydı, bilemedi. Uzun bir kararsızlıktan sonra, Ferid Efendi ailesine selam söylemeye karar verdi.

SABAH ERKENDEN odasından çıktı. El Kawaga, yani bir ecnebi olan Michel Kustandi merdivenlerin dibindeki masasının başına geçmişti bile. Otel sahibi ona odasında değerli bir şey bırakıp bırakmadığını sordu. Hüseyin, “Değerli şeyleri yanımda taşıyorum” diye cevap verdi gülümseyerek ve caddeye çıktı. Bir önceki gün şehrin bir ucunda fasulye pişirdiğini keşfettiği lokantaya gitti. Kahvaltı ederken kavrulmuş nohut salatası dikkatini çekti; bu Kahire’de yoktu.

Saat dokuza kadar gezindikten sonra kendini başkâtibe tanıtip işe başlamak üzere atandığı liseye gitti. Okulu görür görmez gerilmiş, son zamanlarda olup biten her şey beynine üşüşmüştü.

Kim olduğunu söyleyince, kapıcı onu başkâtibin odasına götürdü ve o gelinceye kadar odada beklemesini söyledi. Hüseyin masanın yanındaki koltuğa oturup açık kapıdan okulun bahçesine baktı. Bahçe sessizliğe bürünmüştü, oysa yeni bir eğitim yılının başladığı hafta okullar cıvılcıvı olurdu. Birkaç ay öncesine kadar kendisi de benzer bir bahçede hayatının en mutlu anlarını yaşıyor, okulda çalışanları saygıyla gözlüyordu. Artık kendisi de onlardan biriydi ama kendini beğenmişlik yapmıyordu. Öğrenciyken bakan veya avukat olmak istemiş olabilirdi ama bir devlet memuru olduğuna göre, baremin on sekizinin ötesine gidemeyecekti. Çok geçmeden

kulağına öksürük sesi geldi; biri boğazını temizleyip tükürmüştü. Akabinde kısa boylu, zayıf, yuvarlak yüzlü, sulu gözlü, kabak kafalı bir adamın hızla odaya girdiğini gördü. Bir eliyle fesini tutarken, diğerindeki mendille başındaki teri siliyordu. Genç adamı görür görmez bağırdı: "Sen de nereden çıktın, Allah aşkına? Geceyi odamda mı geçirdin yoksa? Yani öğrenci misin?"

Hüseyin mahcup olmuştu, ayağa kalktı. "Efendim, ben yeni kâtibiniz, Hüseyin Kamel Ali" dedi.

Adam gülmeye başladı ama çok geçmeden yine öksürüp boğazını temizlemesi gerekti. Ağzı tükürük dolmuştu. Çevresine şaşkın şaşkın bakıp hızla odadan çıktı ve çok geçmeden döndü.

"Allah kahretsin, soğuk algınlığı" dedi özür dilercesine. "Mevsim başlarında soğuk algınlığına yakalanırım. Diyeceğim, yılın mevsimleriyle okulun mevsimleri arasında kalırım hep. Kusura bakma Hüseyin Efendi, hoş geldin diyemedim."

Hüseyin gülümseyerek elini uzattı, onunki daha sıcak bir selamlaşma olmuştu. Adam masasının başına geçip, onu da karşısındaki koltuğa buyur etti. Hüseyin oturdu.

"Benim adım Hasan Hasan Hasan" diye söze girdi başkatip. "Bizim ailede babanın en büyük erkek çocuğuna kendi ismini vermesi adettendir. Beheria eyaletindeki Hasan ailesini duydun mu hiç? Duymadın mı? Neyse, fark etmez. Öğrenci dediğin bu itler bana Hasan üstü üç derler – anladın mı? Yani Hasan³."

Hüseyin çok güldü. Adam neden güldüğünü pek anlamamıştı.

"Neden gülüyorsun?" diye sordu. "Hâlâ aynı kafada mısın sen? Yeri gelmişken, sana benim hakkımda bir şey söyleyeceğim. Çok sinirli olsam da iyi bir insanımdır. Kötü niyet beslemediğim, saygıyı esirgemediğim insanlara her ne mevkide olursa olsun durup dururken küfrettiğim çoktur. Buna anlayış göstermeni rica ediyorum. Baban yaşında olduğumu unutma!"

Hüseyin'in aklı karışmıştı. "Aramızda seni kızdıracak bir şey olmayacaktır, Allah'ın izniyle" dedi.

"İnşallah. Nasıl biri olduğumu bilmeni istedim, o kadar! Kendime küfrettiğim de çoktur! Küfretmek insanı rahatlatır. Küfür olmasa çoğu insan öfkeden ölüp gitmişti. Bir

okulda çalışmanın ne demek olduğunu sen de öğreneceksin elbet.” İç geçirdi. “Bakanlığın atama emri geldi” dedi ve önündeki kâğıtları karıştırıp evrakı buldu. “No: 1175, Tarih: 26 Eylül, 1936. Sana en çok ihtiyacımızın olduğu bir zamanda geldin. Öğrencilerin adlarını ve ödedikleri aidatları gösteren listeden başlayalım çalışmaya. Senden önceki kâtip bir bakanlık müfettişinin kızıyla evlenip aniden Kahire’ye atandı. Sen evli misin, Hüseyin Efendi?”

“Ben yeni mezunum, daha ilkbaharda mezun oldum” diye cevap verdi Hüseyin, gülümseyerek.

“Sence öğrenci olmak evliliğe mani mi? Ben lisedeyken evlendim. Babanın en büyük erkek çocuğuna kendi adını vermesi gibi, bu da adettir bizim ailede. Daha bir sürü örfümüz, âdetimiz vardı ama Allah onu affetsin, Sıtkı Paşa hepsini yasakladı.”

Hüseyin soran gözlerle adama baktı.

“Babam, Hasan Bey, Vaft Partisi’nin üst kademesinde görevli, önde gelen bir Vaftist” diye ekledi adam, hüzünle. “Sıtkı Paşa o uğursuz makama gelince, babamdan Vaft ile ilişkisini kesmesini istedi. Babam kabul etmedi tabii. Bunun üzerine, Sıtkı Paşa, onu krizde Kredi Bankası’nın hizmetlerinden yoksun bıraktı ve babam da topraklarını satmak zorunda kalıp servetinden oldu.”

“Ama Nahas tekrar iktidara gelmişti” dedi Hüseyin, sorgularcasına.

“Ama topraklar çoktan satılmıştı. İşin ilginç yanı, Sıtkı sonradan yurtseverlere katıldı ve bu yılın başında Disouk’da bir konuşma yaparak ‘önderim Nahas’ a - öyle hitap ederdi - selam söyledi. Hasan Hasan Hasan... her şeyini kaybetmiş olman çok acı!”

Hüseyin üzülmüş gibi yaparak mırıldandı: “Kaybınızı Allah telafi eder inşallah.”

Adam üzüntüyle başını sallayıp bir süre suskun kaldı.

“Okula grevler sona erdikten sonra atanmış olman bir şans. Son nümayişlerde neredeyse okulla birlikte bizi de yakacaklardı. Nümayişçilerin de, öğrencilerin de, Sıtkı Paşa’nın da Allah belasını versin. Nerede oturuyorsun Hüseyin Efendi?”

“Britannia Otel’de.”

“Otel mi? Allah seni kahretsin! Pardon. Allah seni affet-sin demek istemiştım. Otel uzun süre kalacak biri için uygun bir yer değil. Hemen küçük bir daire aramalısın kendine.”

“Eşyam yok.”

Bu durum Hasan Efendi'yi ilgilendirmişti. Tırnaklarını yiyerek bir süre düşündü.

“Tek odalı bir dairenin tefrişı pahalıya mal olmaz. Tak-sitle almak istersen, sana kefil olurum” dedi.

Genç adamın yüzünü inceleyerek biraz daha düşünüp, “Oturdüğüm evin çatısında iki odalı bir daire var” dedi. Kirası bir pound'u aşmayacaktır. Ne dersin?”

Hüseyin'in ilgisi kirayı duyunca hemen yükseldi. “Düşünebilirim” diye cevap verdi.

“Bir artı bir eşittir iki gibi, gayet basit ve kabul edilebilir. Hadi çalışmaya başlayalım. O orospu çocuğu evlenip Kahire'ye giderken ardında yığınla evrak bırakmış.”

HÜSEYİN MAAŞINI ALINCAYA KADAR otelde kalmaya karar verdi. Zaman geçtikçe kendini güvende hissedeceği bir apartman dairesine taşınmanın daha doğru olacağına kanaat getirdi. Hasan Efendi sürekli olarak kendi dairesinde yaşamının avantajlarından söz ediyordu. Aybaşında iki paund'a bir yatak, bir gardırop ve bir iskemle satın aldı; Hasan Efendi'nin kefaleti sayesinde ödemeyi dört taksitte yapacaktı. Bir paund'luk küçük bir daire olduğu için taşınmak masrafsız oldu. Daire evin çatısının yarısı kadardı, Hasan Efendi orta katta oturuyordu. Dairenin tuvalet ve mutfak dışında iki odası vardı. Hüseyin'in iki odaya ihtiyacı olmadığı için birini kilitleyip, diğerini döşedi. Ev, Valei el Din Caddesi'nin üstündeydi; odanın penceresi de aynı caddeye bakıyordu. Çatı katı çevredeki binalardan daha yüksekti. Pencerenin baktığı kesintisiz açıklık genç adama oteldeyken mahrum kaldığı bir ferahlık hissi veriyordu ve bundan çok memnundu. Eve taşındığı gün, mutlu bir gündü gerçekten. Hayatında ilk kez kendi evinin efendisi, bir maaşla ev eşyalarının gururlu sahibi olmuştu. O sabah maaşını aldığı zaman hissettiği huzur ve sevinç hâlâ aklındaydı. Nasıl mahcup olduğunu ve sevincini kasiyere belli etmesin diye nasıl dudaklarındaki gülümsemeyi saklamaya çalıştığını da hatırlıyordu. Ne ki, bu mutluluk, annesine iki pound göndermenin verdiği hazzın yanında hiç kalırdı.

O muhteşem anda, sonunda sabrının ödüllendirildiğini düşünmüştü. Evini henüz yerleştirmişti ki, Hasan Efendi ziyarete geldi. Ona, ailesinin yanında kendisini evinde gibi hissetmesini söyledi. Hüseyin kendisine yapılan iyiliğin karşılığını vermeye hazır kişiliğiyle, ona minnettardı. Teşekkür etti. Hasan'ın asabiyetini, kötü bir yönetici olduğunu ve işleri karıştırdığını unuttu; hatta iyi niyetinin ve mizah anlayışının örttüğü antikalığına alıştı. Hasan Efendi, onu yalnız bırakmaya razı olmayıp geceyi evinin balkonunda geçirmeye davet etti. Hüseyin daveti sevinçle karşıladı ve eve birlikte gittiler. "Kahvehanelerden hoşlanmıyor gibisin, bu balkonu bir gece kulübü gibi kullanabilirsin" dedi Hasan, misafirine.

Balkonda gereken her şey vardı. Sağda iki hasır koltuk ve bir sehpa, solda büyük bir kanepe duruyordu. Köşedeki bir başka masanın üstünde iki sürahi ile bir ibrik, bunların arasında içinde birkaç büyük limonun yüzdüğü suyla dolu bir tepsi vardı. Hasan Efendi'nin ağzı hemen laf yapmaya başlamıştı. Üstündeki entariyle çok daha zayıf görünüyordu; kayda değer tek organı diliydi sanki. Hüseyin, boş zamanlarında ne yapacağını, vaktini nasıl geçireceğini bilemediği için Hasan Efendi'nin arkadaşlığından memnundu. Okumak yetmiyordu; sıkıldığından değil, ilgisini çeken birkaç kitap dışında kitap almaya parası olmadığı için. Günlük gazeteye ek olarak, tek bir kitapla yetinmek durumundaydı. Kahvehanelere gitmeyi denemiş ama zevk almamıştı; ayrıca parasını çar çur etmekten korkuyordu. Tutumlu bir insan olduğundan, Hasan Efendi'nin kendisini boş zamanını geçirmek üzere evine davet etmesinden çok memnundu. Her ne olursa olsun, bu adamla iyi geçinmeye kararlıydı. Yeni kiraladığı daireden laf açıldı.

"Temizlik konusunu düşünme" dedi Hasan Efendi. "Hizmetçiye talimat verdim bile. Her sabah temizliğe gelecek. Bize gelen çamaşırcı kadını da tavsiye ederim, Cuma günleri sana gelsin."

Adamın bu ilgisi Hüseyin'e dokunmuş, onu mahcup etmişti ama odasını kendisi de temizleyebilirdi. Hizmetçi için harcayacağı parayı biriktirmeyi tercih ederdi.

"Sana harika bir sürpriz hazırladım" dedi Hasan. "Tavla oynamayı bilir misin?"

“Biraz” diye cevap verdi Hüseyin, gülerek.

“Şükürler olsun! Aşağı Mısır’ın, belki Yukarı Mısır’ın da en iyi oyuncusuyumdur ben” dedi Hasan, çocuksu bir gururla.

Oynamaya başladılar. Hasan Efendi’nin konuşurken karşısındakinin yüzüne tükürük saçtığını anlaması uzun sürmedi Hüseyin’in. Konuşmasına imkân vermemek için onu oyuna sardırmayı umuyor ama adam hem konuşup hem oynamaya devam ediyordu. Zaten tavla da konuşmak için sonsuz imkân tanıyan bir oyundu. Hasan Efendi yapılan her hamleyi yorumluyor, kendisini övüp Hüseyin’in hamlelerini eleştiriyordu. İlk oyundan galip çıktı.

“Seni benim elime düşüren kötü talihe lanet okuyabilirsin” diye bağırdı. “Ben var olduğum sürece zafer nedir bilmeyeceksin!”

Tekrar oynamaya başladılar. Hüseyin balkona doğru gelen ayak seslerini duyduğunda kendini oyuna vermişti. Dönüp baktı. Elinde çay tepsisiyle yaklaşan bir kız gördü ve hizmetçi olmadığını hemen anlayıp başını çevirdi. Kızın varlığını, tuhaf bir biçimde, önce tepsiyi hasır koltuğun üzerine koymak üzere öne eğilince, sonra da odadan çıkarken hissetmişti. Onu görünce hemen başını çevirmişti çevirmesine ama dolgun yüzü, açık teni ve koyu renk gözleri –belki de elaydı– aklındaydı. Hüseyin’in yüzü kızarmış, Hasan birden konuşmaya ara vermişti.

“Bu kız, benim kızım İhsan. Seni de oğlum gibi gördüğüm için, bize çay getirmesinde sakınca görmedim” dedi, alçak sesle.

Hüseyin konuşacak gibi oldu ama bir şey söylemedi. Hasan Efendi çay bardaklarını doldurdu.

“Bir kız çocuğuna sahip olmak Allah’ın lütfudur” dedi. “Ablaları evlendi, biri Kahire’de, diğeri Damanhour’da. Evli olmayan tek kızımız bu.”

“Hayırlısıyla...” diye mırıldandı Hüseyin. Akli iyice karışmıştı.

Çaylarını sessizce içtiler. Hüseyin kendine gelmeye başlamıştı ama nedenini açıklayamadığı bir mahcubiyet duyuyordu. Belki de nedenini biliyor ama bilmezden geliyordu. Dahası, şöyle bir görmüş olsa da, kızın zihnindeki görüntüsünün etkisi altında olduğunun farkındaydı. Kadın var-

lığı onu hep böyle etkilerdi. Bunun belirli bir nedeni veya önemi yoktu; namuslu, bozulmamış bir gencin normal tepkisiydi bu. Ne var ki, bu kez sokakta veya tramvayda değil, bir evde olması, onu hem şaşırtmış hem sevindirmişti. Kahire'den uzakta, kaçınılmaz olarak daha farklı şeyler düşünür olmuştu. Üstüne bir yorgunluk çöktü, korkmuştu. Hasan Efendi, onu sessizce izliyordu.

Dayanamayıp, "Çayını iç" dedi, emredercesine, "ve yeni bir oyuna hazırlan. Pençeme düştün bir kere, kurtuluşun yok!"

ONU HEYECANLANDIRIP duygulandıracak kadar güzeldi, kız. Sonraları onu annesiyle birlikte yolda da, evde de görmüştü. Allah'tan, babasının sadece çıkık elmacık kemiklerini almıştı; bu da onu değil çirkinleştirmek, çok çekici kılıyordu. Hasan Efendi'nin evi Hüseyin için giderek daha cazip bir yer halini alıyordu ve durum sadece orada eğlendiğiyle açıklanamazdı. Genç adam hayat doluydu, canlıydı. Kalbi, adeta kapısını çalacak ilk kızı içeri almak üzere bekliyordu. Çok geçmeden hayranlık, sevgi ve arzu karışımı bir tutku alevlendi göğsünde. Yalnız yaşayan biri olarak arkadaşlığa susamışlığını onunla gidermek, onunla avunmak istiyordu. İçinde bulunduğu durumun ne kadar nazik olduğunun baştan itibaren farkındaydı. Neden ikilem içinde olduğunu anlıyor, biliyor, ailesine olan sorumluluğunu yerine getirmeyi bir an olsun ihmal etmiyor ama kendisine de yeterince sert davranamıyordu. İki şıktan birini seçmek zorundaydı: ya içinde bulunduğu şartları dikkate almaya-
 cak ya da kupkuru, boş, yalnız ve kasvetli bir yaşam sürecekti. Bu kafa karışıklığı içinde otele dönmek için bir bahane bulmayı denedi birkaç kez ama olduğu yerde kaldı ve kadere teslim olup olayları kendi akışına bıraktı. Ve hayat herhangi bir yenilik getirmeksizin sürüp gitti. Kızı pek az görüyor ama görüntüsü aklından çıkmıyordu. Ha-

san Efendi ise her zamanki gibi konuştuğu konuşuyor, gayet rahat davranıyordu.

Bu arada, Hasaneyn'in titizlikle detaylandığı mektupları sayesinde ailesine dair haberleri onlarla birlikte yaşıyor-muş gibi alıyordu. Hasaneyn, gönderdiği parayı annesinin üst baş için harcamaya karar verdiğini, kendisinin eski pantolonunun üstüne giyeceği yeni bir ceket edindiğini, annesinin ise kendisini sıcak tutacak bir elbise yerine, yazlık elbiselerinin üstüne geçirebileceği bir manto aldığını yazmıştı. Hüseyin'in gönderdiği para üst baş için harcanınca, daha iyi beslenme imkânı ortadan kalkmıştı; dolayısıyla hâlâ iyi beslenmiyorlardı. Nefise'ye gelince, Hasaneyn ablasının işlerinde gelişme olmadığını, kazandığı paraya eskiden olduğu gibi annelerinin el koymadığını söylüyordu. Böylelikle, Nefise, kazandığı az miktarda parayı ailenin itibarına uygun bir biçimde giyinmek için kullanmaktaydı. Hasan'ın zihninde ailesine ayıracak yer yok gibi görünüyordu, çok meşguldü. Aileyi ziyarete gelmez olmuştu. Hasaneyn, ağabeyine, yılsonunda gireceği bakalorya sınavına nasıl hazırlandığını, başarısız olmanın ne demek olduğunu bilinciyle, başarılı olmak istediğini de anlatıyordu.

Hasaneyn mektubunun sonuna, kendini ağabeyine acındırmak istercesine, yeni ceketinin eski püskü pantolonunun üstünde hiç güzel görünmediğini de eklemiş, yeni bir pantolon alabilmesi için gerekli parayı üç ay içinde gönderip gönderemeyeceğini sormuştu. Hüseyin şöyle bir düşündü; kardeşinin isteğini birikimini tehlikeye atmadan yerine getirebileceğinden emin değildi. Ne ki, Hasaneyn'in herhangi bir talebini yerine getirmeden edemeyeceğine göre düşünmenin anlamı yoktu. Kardeşinin yanında, yani evde olsaydı karşı çıkabilir, hatta onu azarlayabilirdi; ama aradaki mesafe kalbini yumuşatıyor, duyduğu özlemi dayanılmaz hale getiriyordu. Para biriktirmeye meraklı, hatta düşkün olduğu için parayı çarçur etmekten hoşlanmazdı ama ailesi söz konusu olunca fedakârlık yapmaktan kaçınmazdı. Hasaneyn'i mutlu etmek için üç ay daha kemer sıkmanın mahsuru yoktu. Kardeşini iyi tanırdı. Hasaneyn, herkesin kendisine yardımcı olmak ve iyi davranmak gibi bir sorumluluğu olduğuna inanırdı; dolayısıyla, pantolonu almayacak olursa kızacak, kendisine ceket almak suretiy-

le yapılmış olan iyiliği de unutacaktı. Ayrıca, kardeşini göz kamaştırıcı bir geleceğin beklediğine inanıyor; istediği her şeyi yerine getirmek, ona iyi şeyler vermek için tarifsiz bir arzu duyuyordu. Hasaneyn uğruna kariyerinden vazgeçmişti zaten, yaptığı fedakârlık eksik kalmamalı, tam olmalıydı. İşte yine sevinçle karışık bir hüznle, kendini ailesinin korkunç yazgısını sabır ve metanetle göğüsleyip onları koruyan bir kurbanlık koyun gibi görmeye başlamıştı. Bu duygu ona güç ve haz veriyor, yaşamını anlamlı kılıyordu.

Derken beklenmedik bir şey oldu ya da kendine dürüst olmadığı için ona öyle geldi. Bir gün Hasan Efendi ile konuşurlarken, “Evlenmeyi düşünmedin mi hiç?” diye sordu adam.

Hüseyin telaşlandı, biraz da korktu ve “Hayır” diye mırıldandı.

Adam, bu cevabı onaylamadığını belirtmek üzere kaşlarını kaldırıp, “O halde ne düşünüyorsun?” diye sordu. “Ne için yaşıyorsun? Bir erkeğin, özellikle de iş sahibi olmuşsa, evlilikten başka ne amacı olabilir hayatta?”

Hüseyin bir an düşünüp, “Öncelik arz eden başka sorumluluklarım var benim” diye cevap verdi ve ailesinin içinde bulunduğu zor durumu, kendi konumunu güçlendirmek için biraz da abartarak anlattı.

Adam ilgiyle dinlemiş ama ikna olmamıştı. Kendi umutlarının gerçekleşmesini engelleyecek şeyleri kabullenmeye niyeti yoktu.

“Bence abartıyorsun” dedi. “Kardeşin bakaloryayı alınca kadar sabret yeter. İş bulma sırası ona gelince sorumluluktan kurtulursun. Nahas Paşa bile evlendi. Onun sorumlulukları seninkinden az değildir herhalde.”

Hüseyin güldü. Kafası karışmıştı. “Kardeşim yüksek eğitim yapmaya kararlı” dedi.

“Dinle beni” diye devam etti adam. “Hayatta, mesela, 1923 Anayasası’nı geri getirmek gibi hedeflerin varsa evliliği erteleyebilirsin, elbet. Bu yılın sonunda kardeşin iş bulur bulmaz evlenmelisin. Ama eğitimime devam edeceğim diyor ve annen de bunu kabul ediyorsa, evlenmene karşı çıkmaya hakkı yok. Oğullarından birini, diğerini en temel hakkından mahrum etme pahasına şımartmaya hakkı yok.”

Hüseyin Hasan Efendi'nin söylediklerinden etkilenmiş ama doğruluğuna ikna olmamıştı. Adamla dostane ilişkisini bozmamak için karşı çıkmadı ve "Kendi umutlarımı, kardeşimin umutlarını yıkmadan gerçekleştirebileceğim inancındayım" dedi.

Evliliğe dair bu konuşmalar, dışarıdan bakınca yüzey-seldi belki ama nedenine dair her akşam ima yoluyla belirtilen zımnî bir anlaşma vardı aralarında.

"Bence İhsan Hanım hâlâ çok genç" dedi Hüseyin, açıkça ve biraz da utanarak, bu örtülü anlaşmayla tatmin olmamışçasına.

Adam bir kakhaha attı. "İhsan çok genç tabii" dedi. "Ama evlilik olgun insanlara göre değildir zaten."

İzleyen günlerde Hüseyin'in durumunda bir değişiklik olmamıştı, ta ki Hasan Efendi onu bazı akrabalarıyla tanıştırmak üzere bir aile toplantısına davet edinceye kadar. Üstü başı kızın akrabalarının karşısına çıkamayacak kadar kötüydü. Bir delilik yapıp - sonradan böyle diyecekti - kendine bir takım elbise sipariş etti ve bir çift ayakkabı ile bir fes satın aldı. Taksitle ödeyecekti.

Ayın biri gelince, annesine para göndermesinin mümkün olmadığını görüp, para yerine bolca bahane gönderdi. Hastalandığını, aldığı ilaçlar için yaptığı harcamanın bütçesini aştığını söyledi. Mektubu yazan eli cansız, kalbi hü-zünle doluydu. Bir dizi hata yaptığını çok iyi biliyor, dengesinin bu yüzden bozulup doğru düşünemez hale geldiğini kendisi de görüyordu; o kadar ki, daha tutarlı bahaneler üretemez olmuştu.

GÜNLERDEN PERŞEMBE İDİ. Hüseyin yatakta sabah gazetesini okuyordu, oysa genellikle akşamüstü okurdu. Kapı çalındı. Hasan Efendi'nin hizmetçisidir diye düşünerek açınca karşısında annesini buldu! Çok şaşırmıştı.

Elini ellerinin arasına alıp, ""Annem, Tanta'da! Gözlerime inanamıyorum" diye ünledi. Ellerini sıkıp yanaklarından öptü ya da öpüştüler diyelim. "Hasaneyn geleceğini söyleseydi, seni istasyonda karşılardım" dedi, annesini içeri alıp oturturken.

"Yerini bulmam zor olmadı" dedi kadın, gülümseyerek. "Şubra'da adres bulmak çok daha zor. Hasaneyn, geleceğimi sana mektupla bildirinceye kadar beklememi söyledi ama hasta olduğun için seni yataktan kaldırmak istemedim. Hem yalnız hem de hasta olduğunu bile bile Kahire'de kalamazdım."

"Hastalık" sözcüğü, annesini görmenin coşkusunu yaşayan Hüseyin'i kendine getirmiş, içini korku salmıştı ama bu güçlü korku, bir o kadar güçlü bir mücadele gücü verdi.

"Seni rahatsız ettiğim için özür dilerim anne ama beni çok sevindirmiş olsan da buralara kadar geleceğini düşünemezdim" dedi.

Kadın şefkatle bakıp, onu baştan ayağa inceledikten sonra, "Neyin var oğlum?" diye sordu. "Nasılsın? Söyle bakayım neymiş bu hastalık?"

Hüseyin telaşlandı. Akli iyice karışmıştı. Belli etmemek için ya da annesi yüzünden anlamasın diye elinden geleni yapıyordu. Hasta görünmediğinden emindi, hatta memuriyete atandıktan sonra daha iyi beslendiği için sağlığı yerindeydi.

“Önemli bir şey yok” dedi. “Bağırsaklarımı bozmuştum, bir iki gün içinde düzeldi.”

“Seni çok merak ettik, çünkü bir önceki mektubunda sağlığının çok iyi olduğunu yazıyordun” dedi kadın, gözlerinin içine bakarak ve “Şükürler olsun” diye devam etti, “Bu ay para gönderemediğin için ciddi bir hastalıktır diye düşündük.”

Annesinin sözleri Hüseyin’e iğne gibi batıyordu, adeta. “Doktor, ilaçlar derken iki pound’un üstünde harcama yapmak zorunda kaldım. Malum, bu gibi acil durumlar için para biriktiremiyorum!” dedi, gülümseyerek.

“Zararı yok, seni iyi gördüğüme sevindim. Kardeşine hemen yazıp iyi olduğunu bildirmelisin. Nefise de, o da, çok kaygılıydı ben yola çıkarken.”

Kadın odayı incelemeye başladı. Hüseyin’in bakışları korkuyla askılıkta asılı duran yeni takım elbiseye kaymıştı; yeni bir yalana zihnen hazırdı. Ne ki, anne, odan temiz, eşyaların da güzel. Hadi daireni gezdir bana” demekle yetindi.

“Dairem dediğin bu oda işte” dedi Hüseyin, gülerek. “Bir oda daha var ama ihtiyacım olmadığı için onu kilitli tutuyorum.”

“Bu, tek bir oda için daire fiyatı ödüyorsun demektir. Otel daha ucuz değil miydi?”

“Tersine, dairenin fiyatı elli piaster, otelden daha ucuz.”

“Bize temizlikçi gerekmediğini söylemiştin. Zorlanmıyor musun?”

“Hayır. Beni bilirsin, zorlanmam.”

Kadın yumuşacık gülümsedi. “Gayet rahat ve mutlu görünüyorsun oğlum, bu beni memnun etti.”

Bu badireyi atlattığını düşünen Hüseyin’in içi rahatlamıştı. “Esas ben memnunum anne, koca bir ay benimle olacaksın.”

Kadın gülmeye başladı. “Sadece bu gece” dedi. “Yerin yok. Zaten sana yük olurum, gıdanı çarşıdan temin ediyorsun.”

Hüseyin annesine cevap vermek üzereydi ki, kapı çalındı. Gidip açtı. Samira, köylü aksanıyla konuşan birinin, “Hasan Efendi nerede kaldığınızı soruyor” dediğini duydu.

Derken, Hüseyin’in, kendisini affettirmek istercesine konuşup Kahire’den annesinin geldiğini söylediğini duydu.

Hüseyin kapıyı kapatıp yatağın üzerine oturduğunda, annesinin soran gözlerle kendisine baktığını görüp, “Komşum Hasan Efendi’nin hizmetçisiydi. Hasan Efendi okulda başkâtip.”

Kadın, Hüseyin’i daire tutmaya ikna eden ve eşya alabilmesi için kefil olan adamın bu adam olduğunu, oğlunun mektuplarından biliyordu. “Boş vaktini onun evinde geçiriyorsun galiba” dedi.

Hüseyin, annesinin aklını okuduğunu düşünerek, gözlerini kaçırdı; korku bir ip gibi sürünerek ağzına girmiş, boğazını tıkamıştı, sanki.

“Genellikle öyle yapıyorum” diye cevap verdi. “İyi niyetli bir insan, ayrıca patronum. Kahvehaneye gideceğime onunla vakit geçiriyorum. İnsan boş vaktinde biraz eğlenmek istiyor.”

Samira ayağa kalktı. Yüzünü yıkamak için banyoya gitti. Mantosunu çıkardı. Hüseyin mantoyu kendi fırçasıyla fırçalarken, bu ziyaretin huzur içinde geçmesi için dua ediyordu. Yalanının ortaya çıkmasından korkuyor, annesinin yalanı ile aynı mekânda olmasından huzursuz oluyordu. Ona para göndermesini engelleyen aptalca olaylara lanet okudu. Kadın tekrar yerine oturup yaşantısına dair sorular sormaya başlamıştı ki kapı tekrar çalındı. Hüseyin, biraz da kızarak, kalkıp kapıyı açtı. Gelen biraz önceki hizmetçiydi. “Hanımım anneniz hanımefendiye hoş geldin demek istiyor” dedi, yüksek sesle.

Samira hızla kapıya gidip, “Kendisini ağırlayacak yer yok burada, ben gelirim” dedi.

Hizmetçi gitti, Samira ile Hüseyin tekrar odaya döndü. “Ziyarete gitmene gerek yok” dedi Hüseyin, “zaten çok kalmayacaksın, bir an için bile ayrı kalmayalım.”

“Nezaket icabı” dedi annesi, iç geçirerek. “Patronunun ailesine başka türlü davranmam.”

Gün ışığı soluncaya kadar konuşmaya devam ettiler. Derken güneş battı. Samira kalkıp mantosunu giyerken, “Komşu hanımı ziyaret etme zamanı” dedi.

Genç adam annesini odadan çıkıncaya kadar kasvetli bir ifadeyle izledi. Derin bir nefes alarak kendisinden şüphelenip şüphelenmediğini ve bu ziyaretin nasıl sonuçlanacağını merak etti.

YALNIZ KALAN HÜSEYİN kaygılıydı. Zaman geçtikçe daha da kaygılanıyordu. Yalanının ortaya çıktığından kuşkusu yoktu artık. Kendini avutmaya çalışırken, hayal kurmanın ne anlamı vardı? Annesinin ziyareti sorunsuz geçecekti, inşallah. Onu ele vermezlerdi herhalde. Ama İhsan'ı görünce anlamayacak mıydı, sanki? Hava iyice kararmıştı, kalkıp gaz lambasını yaktı. Kapı çalınca yüreği ağzına geldi. Annesi gelmişti.

“Çok geç kalmadım, değil mi?” dedi kadın.

Odaya girdiler. Hüseyin pencerenin pervazına dayanmış, annesi sessizce mantosuyla ayakkabılarını çıkarmaya başladı.

Biliyorum diye düşündü. Bir şey saklıyor benden, bir sürü şeyi saklıyor, yüzünden belli. Sırf sağlığını merak ettiği için kalkıp gelmedi buralara kadar, bundan eminim. Annem aciz bir kadın değil. İyi bir insan ama inanılmaz güçlü. Bu korkunç sessizliğe ne zaman son verecek?

“Nasıl buldun komşularımı?” diye sordu Hüseyin, kayıtsız görünmeye çalışarak.

Kadın yatağın üstüne çıkıp bağdaş kurdu ve “Nedendir bilmem ama içim ısınmadı pek” dedi kısaca.

Ama Hüseyin biliyordu. Yalanı ortaya çıkmıştı, maalesef. “Aslında Hasan Efendi çok iyi kalpli bir insandır.”

“Olabilir! Onunla tanışmadım zaten.”

Neden huzursuz olduğunu sormayacaktı annesine, üstünde durmaması daha iyi olurdu. Kadın kucağında kenetlediği ellerine bakarak ne söyleyeceğini düşünüyordu. Amma büyük bir hata yaptım diye düşündü. Bu ay annesine para gönderemeyeceğini bile bile birtakım olaylara kapılıp, kendini tutamaması yanlıştı. O ki, ailenin reisiydi, yoldan çıkmıştı! Annesi kendisine bakmaya başlamıştı, yüzü asıktı.

“Artık afiyette olduğunu gördüğüme göre” dedi, “bize para göndermeyince korktuğumuzu söylememin utanılacak bir yanı kalmadı. İtiraf etmeliyim ki, hastalığın bahane olduğundan şüphelenmiştim; kusura bakma oğlum.”

“Anne!” diye bağırdı Hüseyin, kendini tutamayarak.

“Kusura bakma, bazı şeylerden şüphelenmek günahtır. Ama genç ve yalnız bir adamı hiç bilmediği bir şehirde nelerin bekleyebileceğini nicedir düşünüyorum. Aklına güveniyorum senin ama Şeytan kurnazdır. Seni baştan çıkarmış olabileceğinden korkuyordum. Allah’tan sonra bir sana güvendiğimi biliyorsun, ne kadar üzüldüğümü tahmin edebilirsin. Ağabeyin Hasan, artık ailenin bir ferdi değil sanki. Nefise, talihsiz bir kız. Hasaneyn’e gelince, alt tarafı öğrenci ve daha uzun süre öğrenci kalacak. Onu hepimizden iyi tanırısın. Kötü talihimizi yenmek için aç sefil yaşıyoruz. Malum, rahmetli babanın maaşının bir kısmı kesildi, çok geçmeden kardeşininki de kesilecek.”

“Hatırlatmana gerek yok anne” dedi Hüseyin, içtenlikle. “Bu bir hataydı ama sana para gönderemezdim. Özür dilerim, çok özür dilerim anne.”

“Özür dilemesi gereken benim” dedi kadın, kendi kendine konuşurcasına. “Oğlumun mutluluğuna sürekli engel olduğum izlenimini verdiğim için, ben özür dilerim.”

“Kendine haksızlık etme anne” dedi Hüseyin. “Bir anne olarak, sen bir şefkat timsalisin.”

“Beni anlamana sevindim” dedi kadın ve Hüseyin’in gözlerine bakarak iç geçirdikten sonra, “Nefise’nin geleceği aklımdan hiç çıkmıyor. Evlendiğini görmek istiyorum. Ama nasıl? Çeyizi için tek kuruşumuz yok. O evlenmeden ölüp gideceğim diye ödüm kopuyor. Sen ve kardeşin, siz erkek-siniz ama o biçare bir kadın, hiçbir desteği yok.”

“Biz hayatta olduğumuz sürece desteksiz kalmayacaktır” diye cevap verdi Hüseyin.

“Allah size ömür versin” dedi kadın, tekrar iç çekerek. “Ne ki, bir kız, evli ağabeyinin çatısı altında mutlu olamaz, bu mümkün değildir!”

Hüseyin aydı. Annesinin neyi ima ettiğini anlamıştı. Bir kızın evli ağabeyinin çatısı altında mutlu olması mümkün olmadığına göre ve Hasaneyn evlenmek üzere olduğuna göre, Hüseyin evlenmemeli, bekâr kalmalıydı! Gayet mantıklı! Ve çok da düşünceli! Ne ki, bu onun ölüm fermanıydı. Ne diyebilirdi ki? Artık annesinin darbelerinden korkmuyordu, bunu eskiden de yapardı. Ama hissettiği bu güven duygusundan onu kızdırmak için yararlanması yanlış olurdu. Tersini yapacak, bunu annesine abartılı bir âlicenaplıkla davranmak için masum bir teşvik aracı olarak kullanacaktı.

“Merak etme, anne! Umarım Nefise kendini böyle bir açmazda bulmaz.”

“Zihnimi yoran başka şeyler de var aslında” dedi kadın, oğluna kaçamak davranmayı bırakıp açıkça konuşmasını söyleyen bir baş hareketiyle. “Zahmetli olması bir yana, seyahat masrafına rağmen buraya gelmeden edemezdim.”

“Sadece beni merak ettiğin için gelmedin o zaman” dedi Hüseyin gülümseyerek ve söylediklerine anında pişman oldu.

Anne üzgün bir ifadeyle gülüp, “Dinle beni, Hüseyin. Evlenmek istiyor musun sen?” diye sordu.

“Bunu da nerden çıkardın!” dedi Hüseyin, kızmış gibi yapıp, huzursuzluğunu saklayarak.

“Hiçbir şey beni oğullarımın mutlu evlilikler yaptığını görmek kadar mutlu edemez ama ailen kendi ayakları üzerinde duramazken, aceleye değer mi?”

“Hiç böyle düşünmemiştim.”

“Müdahale etmeme kızıyorsun ama!”

“Asla.”

“Evlilik hayallerini ertele diyecek olursam, sana haksızlık etmiş olur muyum?”

“Hayır, bu adil ve doğru olur.”

Samira bakışlarını indirdi. “Üzüntüm başımıza gelen felaketten değil, şahsen görev bildiğim şeylerden kaynaklanıyor; ne durumda olduğumuzu tam bilmeyen in-

sanlara, acımasızlık veya bencillik gibi gelen şeylerden kaynaklanıyor.”

“Ben böyle bir insan değilim ki!”

Kadın kısa bir tereddüt geçirdikten sonra sürdürdü: “Söylediklerimi makul bulduğunu görmek bana cesaret verdi. Sana öğüdüm, bu daireden bir an önce çıkıp otele dönmen.”

Hüseyin’in sırrı sonunda ortaya çıkmıştı. Allak bulak oldu.

“İnsanları tanıımıyorsun” dedi annesi, ciddi bir sesle. “Komşuların iyi insanlar olabilir ama herkes kendi çıkarının peşinde. Onlarla olan komşuluk ilişkin, sen hiç farkına varmadan, bize sırt çevirmene yol açacak.”

BU KONUYU BİR DAHA açmadılar. Diğer kadınlardan farklı olarak, Samira çenesi düşük bir kadın değildi. Cuma sabahını, önce Hüseyin'in dairesinde, sonra da Aziz el Seyid el Bedevi'nin türbesini ziyaretle dışarıda geçirdiler. Çok mutluydular ama annesi tren istasyonuna gitmeye karardı. Hüseyin kabul etmek zorunda kaldı ve istasyonda ona bir bilet aldı. Treni beklerken, "Daireden ay sonunda çıkarım, kirasını ödemiştım çünkü" dedi.

Kadın, "Hayırlısı" diyerek cevap verdi ve tren gelince vedalaşıp köylülerin kadın- erkek ayırımı gözetmeksizin tikiş tikiş doldurduğu üçüncü sınıf vagona bindi. Hüseyin, hayatında ilk kez uğurluyordu annesini, hüzünlendi. Uzaklaşmakta olan trenin sefil bir vagonunda tek başına seyahat etmesi içini acıtmıştı. Eve düşünceli ve canı sıkkın döndü.

Kabahat benim diye düşündü. Ahmaklığımı bedelini ödüyorum. Hangi şeytana uydum acaba? Bu ikinci. Başarısızlık hep beni mi bulacak? Kaçış yok.

Hasan Efendi'nin hizmetçisi gelip annesini yemeğe davet etti. Hüseyin, annesinin Kahire'ye döndüğünü söyledi. Hizmetçi, bir müddet sonra tekrar gelip, bu kez onu davet edince memnuniyetle kabul etti.

Kış geldiği için balkonun kapısı sımsıkı kapalıydı; Hasan Efendi ile içerideki tavla masasına karşılıklı oturdular.

“Annen neden bu kadar çabuk döndü?” diye sordu Hasan Efendi.

“Ailemiz onsuz olamaz” diye cevap verdi Hüseyin, gülümseyerek.

“Perşembe geldi, Cuma gitti. Değer miydi, hele trenle?”

“Öyle istedi. Benim iyi olduğumu gördü, el Seyid türbesini ziyaret edip dua etti!”

Adam evin diğer bölümüne işaret edip, “İyi huylu bir hanımefendi olduğunu söylediler bana” dedi. “Sen daha da iyi huylusun. Gitmeden önce ziyaretimize gelir diye ummuştuk!” diye ekledi, sulu gözlerini kırıştıtarak.

“Acelesi vardı” dedi Hüseyin. “Ona öğlenden sora gitmesi için yalvardım ama evde kendisine ihtiyaç olduğunu bahane edip beni dinlemedi.”

Ona güzel yemekler hazırlamıştık; üç besili tavuğu kendi ellerimle seçmiştim” dedi adam esef edercesine.

“Afiyet olsun” diye mırıldandı Hüseyin, gülümseyerek.

Adam gülüp tavlayı açtı ama taşları dizeceğine, “Anne ne anlaşılmamızdan söz ettin mi?” diye sordu.

“Hayır” dedi Hüseyin, utançla.

“Neden?”

“Aileden benim sorumlu olduğumu düşünürken, ona böyle bir konuyu nasıl açabilirdim?”

Adam zarları alıp avucunun içinde salladı ve attı. “Çok evhamlısın. Annen bu haberi almaktan çok mutlu olurdu.”

“Doğru zamanda gelseydi mutlu olurdu, elbet.”

Adam güldü. “Benim felsefem başka, insan kendini hayatın akışına bırakmalı diye düşünüyorum. Mısır’da açlık çeken birinin olduğunu duydun mu hiç?” dedi usulca.

“Açlığa alıştıkları için duymamışsındır!”

Hasan Efendi güldü ve devam etti: “Kimse ölmez. İnsanlar göz açıp kapayıncaya kadar değişir. Çocuklar büyür, öğrenciler çalışmaya başlar ve bekârlar evlenir. Kaybedenler, senin gibi korkaklardır. Hayat bu.”

Korkaklar mı? Bu sözlere için için kızmıştı. Bu korku değil, durumun farkında olmaktı. Bir kadını yarı yolda, müşkül durumda bırakmak mıydı cesaret? Bu, korku değildi. Budalalar bunu anlayamazdı. Hayal kırıklığı içindey-

di; onu anlayış gösterecek, ona merhamet edecek kimse yok muydu etrafta. Derken aklından geçenlerden tuhaf bir zevk aldı. İnsanlar onu anlamıyor ya da yanlış anlıyor olabilirdi ama kendisinin haklı olduğunu hissetmesi müthiş bir duyguydu. O hep haklı olduğu halde, sürekli yanlış anlaşılmasından memnundu adeta. Bu gizemli bir mutluluktu, tıpkı kaderin acımasız hükmüne teslim olan insanların mutluluğu gibi bir mutluluk.

“Hasan Efendi” dedi, gülümseyerek, “sizinki gibi büyük bir aile, bizimki gibi bir ailenin derdinden anlamaz.”

Adam yüzündeki küstah gülümsemeyi ciddi bir ifade takınarak gizlemeye çalıştı ve “Dertlerinle nasıl istersen öyle halleş” dedi. “Ama kendini unutma. Kısmetini tepme. Her şey değişir, olgunlaşır. Kardeşin birkaç aya kalmadan bakaloryasını alacak ve durum değişecek. Hadi zarı at da görelim bakalım, kim başlatacak oyunu.”

İKİ HAFTA SONRA Hasaneyn'den bir mektup aldı; sınav ücretini ödediğini, sürekli çalıştığını ve başarmaya kararlı olduğunu söylüyordu. Hüseyin kardeşinin ne kadar akıllı olduğunu biliyordu, geçeceğinden emindi. Hayalci bir insan değildi ama gerçekleşeceğine inanmasa da kardeşinin bakaloryasını alır almaz işe girip ağabeyinin üstündeki yükü kaldıracağını hayal ediyordu. Böylece vicdanı rahatlayacak ve yeni ve mutlu bir yaşam kuracaktı. Tek isteği sağlam bir evlilik yapmaktı. Bomboş bir apartman dairesinde geçirdiği günler ona bir aile sahibi olmanın ne kadar değerli olduğunu öğretmişti. Buna evsiz bir insanın yağmurdan korunmak için bir barınağa muhtaç olduğu kadar muhtaçtı. Yemeğini lokantada yemeye tahammülü kalmamıştı. Odasında kısacık bir süre için bile yalnız kalmak istemiyordu. Eviyle, eşyasıyla, giysileriyle sürekli ilgilenmesini gerektiren bekâr hayatından hem sıkılmış hem yorulmuştu ama içindeki açlık ve özlemin yanında bu hiç kalırdı. Kızın kendisinden ziyade temsil ettiği dişiliğe ve evlilik hayatına aşıktı. Onu rüyalarının hedefi olarak özlüyor, pek az gördüğü için ona giderek daha çok bağlanıyordu. Başlangıçta, onu kendisinden sakladıklarını düşünmüş ama sonradan Hasan Efendi'nin gerçekten çok muhafazakâr bir insan olduğunu ve edep sınırlarının aşılmasına müsamaha etme-

diğini anlamıştı. Hasaneyn iş bulmaya niyetlenirse bu kızla evlenir ve gerçek bir yaşam sürmeye başlardı. Böyleydi rüyası ama bunun bir rüya olduğunun idrakiyle gerçekleştiremeyeceğinden emin değildi. Hasaneyn eğitime devam edecekti; bunu kabul etmeli, Allah izin verirse, hayatın normal seyrini izlemesi için beklemeliydi

Ne ki, bir akşam beklenmedik bir olay, ona bu bekleme süresinin huzurlu ve güvenli olmayacağını gösterdi. Hasan Efendi, birlikte çay içmelerini müteakip, ona, "Seninle konuşmamız gereken önemli bir şey oldu" dedi.

Hüseyin adama soran gözlerle baktı. "İhsan'ın Beheri-a'da çiftçilik ve ticaret yapan kuzeni onunla evlenmek istiyor. Karar vermeden önce senin fikrini almak istedim" dedi adam, yüzünde ciddi bir ifadeyle.

Bu hayırsız habere çok şaşırdı, allak bullak oldu; inanamamış, aptala dönmüş, kendini yenik hissetmişti. Haberinin ne kadar doğru olduğunu bilmiyordu ama bu tam bir açmazda olduğu gerçeğini değiştirmiyordu. Kendini, içinde bulunduğu şartların kararsız bırakıp konuşamaz hale getirdiği bir adam gibi hissederek, müthiş içerledi. Adama ne cevap verecekti? Evlenmek istediğini söyleyecek olsa ailesine ihanet etmiş olacak; evlenmek istemediğini söyleyecek olsa, Hasan Efendi ile ilişkisi bozulacaktı. Tüm huzursuzluğuna ve şaşkınlığına rağmen, ümidini bağladığı kızın yüzü gözlerinin önüne gelince, umutsuzluğun pençesini boğazında hissetti. Giderek öfkелendiğini belli etmemeye çalışarak, kendisine eziyet çektiren adama soğuk bir bakış attı; adam dikkatle onu inceliyordu.

Uzun süren bir sessizlikten sonra, "Ne dersin Hüseyin Efendi?" diye sordu, Hasan Efendi.

Hüseyin bir şeyler söylemek zorunda olduğunun farkındaydı. "Ailemin içinde bulunduğu şartları size anlatmıştım, söyleyecek fazla bir şey yok" dedi, yalvarırcasına.

"Kardeşinin okulu önümüzdeki yaz bitiriyor" dedi adam, bıkkınlıkla.

"Eğitime devam edecek gibi görünüyor."

Adam kızdı. "Bu pabuç bırakmaman gereken aptalca bir fikir çünkü senin sorumluluğun değil."

Hüseyin tehlikeyi bertaraf etmeye çalışıyor ama bunu iskemle ayağının ardına saklanan fare kadar yapabiliyordu.

“Nişanı şimdi ilan edebilirim ama evlenmek için bir süre daha beklemek kaydıyla” dedi.

“Kaç yıl?” diye sordu Hasan Efendi, sıcacık bir sesle.

Ha! Adam, sadece erkek kardeşiyle ilgilendiğini sanıyordu; Nefise ve Nefise’nin sorunlarından haberi yoktu. İçinden ona tüm gerçeği söylemek geldi. “Dört yıl” diye cevap verdi, büyük korku içinde ve etkisinin ne olduğunu görmek için adamın yüzüne bakıp, “Beklemenin zararı yok. Bana güvenmiyor musunuz?” diye ekledi, alelacele.

Hasan Efendi yüzünü ekşitip başını salladı. “Dört yıl!” dedi korkunç bir sükûnet içinde. “O gün hayatta olur muyum bilmem? İhsan ile hemen evlenmek isteyen kuzenini reddedip, onu dört yıl bekleteceğimi mi söyleyeyim annesine? Hüseyin Efendi, bana öyle geliyor ki, ciddi değildin sen!”

“Tövbeler olsun, Hasan Efendi! Ben vefalı bir insanım ve sözümün eriyim. Ben bunun bir mahsuru olacağını düşünmüyorum” diye bağırdı Hüseyin, kıvranarak.

“Annesinin veya babasının yerinde olmadığın için düşünmüyorsun. Şimdi bırak bunları da, bu yıl evlenip evlenemeyeceğini söyle bana.”

Uzun bir sessizlik oldu. Hüseyin tek kelime etmemiştii. Söyleyebileceği bir şey yoktu. Dudakları sıkılı, uzun süre çaresizlik içinde düşündü, aklı çok karıştı. Hasan Efendi hafifçe gülümseyip dudaklarını sıkı. Küçük oval yüzü hareketsizdi. Uzun, gergin bir sessizlik çökmüştü üstlerine; sinir bozucu bir düşmanlık havası çölden esen rüzgârın getirdiği toz gibi yayıldı. Ne var ki, adamla olan ilişkisini bozmaya dayanamayan Hüseyin, nasıl bir cevap alacağını bildiği halde, “Bekleyemez misiniz?” diye sordu, mahzun bir ifadeyle.

“Hayır” dedi adam gergin bir sesle.

Hüseyin’in canı sıkılmış, utanmıştı. Kısa bir süre daha oturup, evden çıktı. O kadar üzülmüştü ki, bu eve bir daha dönmeyeceğinin bilinciyle, çıkarken hiçbir yere bakmadı. Odasına girince gaz lambasını yakıp, kendini yatağın üstüne attı. Mutsuzluk ve nefretle etrafa göz gezdirdi. O an sadece kendinden nefret etmekle kalmıyor, insanlıktan da nefret ediyordu. *Ben zayıf mı, yoksa güçlü biri miyim,* diye düşündü. *Kendimi ne hale getirdim! Bu cesaret mi, cüret-*

kârlık mı, yoksa alçakça bir kaçış mıydı? Her şey gözüme iğrenç görünüyor; beni ıssız otel odası sarıp sarmalasın diye mi çıkacağım bu odadan? Beni okulda rahatsız edecektir. Allah belasını versin; düşündüğünden daha dayanıklı olduğumu görecektir. Ne işe yarayacak ki? Ölüm bile ümit etmek kadar merhametsiz değil! Bunda şaşılacak bir şey yok, çünkü ölüm Allah'ın emri, ümit etmek ise insan akılsızlığının ürünü. İkisi de hüsrarla sonuçlanıyor. Ben hep böyle mi yaşayacağım? Hasaneyn neden bakaloryayı alınca işe girmiyor? Benim onun için arzuladığımı, neden o da benim için arzulamıyor?

Fena halde sıkılıyordu. Yalnızlığa dayanamayıp, askılıkta asılı duran takım elbisesini giydi ve evden çıktı. Hava soğuktu. Yoruluncaya kadar sokaklarda yürüdü ve sonunda bir kahvehaneye girdi. Soğuk hava ve yürüyüş onu iyice canlandırmıştı, artık daha sakindi. Masalardan birine geçip vakit geçirmek için etrafındakileri seyretmeye ve duyabildiği kadarıyla dinlemeye başladı. Duyduğu şeyler eğlendiriciydi, onu güldürdü. Öfkesi yatışıp, onu derin bir hüznle karışık bir nedamet duygusuyla baş başa bıraktı. Adamın talebini kabul etmeli miydi acaba? Ailesini kaderin insafına bıraksa, memnun olacak mıydı? Üzülmeye hakkı var ama bu kadar öfkelenmeye hakkı yoktu. Ayrıca, hüznle teslim olmak aptallıktı. Mantıksızlığa izin verdiği sürece hüznü daha uzun bir süre hayatından çıkaramayacağını biliyordu. Her şeyin bir sonu vardı. Onu boğan bu üzüntü bile geçecekti. Bir kâbus-tan kurtulmaya çalışırcasına bekliyordu teselli bulup ferahlamayı. Hayat, bunun er geç gerçekleşeceğini öğretmişti ona. Gerçekleşince hayıflanmayacak, gururlu ve huzur içinde olmak için her türlü nedeni olacaktı. Görev bilinci, tüm diğer duygularına ağır basıyordu. Hasan Efendi'nin kendisini korkaklıkla suçlamış olması gerçekten ne kadar da uzaktı! Annesinin onu anlıyor olması, onu tek umudu ve tesellisi olarak görmesi yeterdi. Anın üzüntüsünü çekerken, geleceğin umuduna gülümsedi.

NASRALLAH ÇIKMAZI SAKINLERİ yaz ortalarında mutlu bir gün yaşadılar. Hasaneyn bakalorya sınavında başarılı olmuştu. Samira, Nefise ve Hasaneyn, yorgun kalpleri sevinçle dolup taşarak, sakın birkaç saat geçirmek üzere bir araya gelmişlerdi. Ferid Muhammed Efendi ile ailesi de kutlamaya geldi. Hasaneyn, bakaloryasıyla nişanlısının saygı ve sevgisini kazanıp erkeklik payesine erişmişçesine gururluydu. Her zamanki gibi cana yakın ve neşeliydi. Sevinçten havalara uçuyor, el kol hareketleriyle konuşarak kahkahalar atıyordu. Bahia'yı görmek içini mutlulukla karışık bir hüznle doldurmuştu. Göz göze geldikçe, o tertemiz, sakın gözlerdeki saf ve derin aşkı görmek, onu mest ediyor ama bu ona yetmiyordu. Nitekim çok geçmeden kalbindeki aşk ateşi arzuyla alevlendi. Böyle anlarda, iki yıldır çektiği mahrumiyeti hatırlayıp, çok kızıyordu. Sohbet esnasında bakışlarını onun o ay gibi yüzünden, dolgun vücudundan alamadı ve hep yaptığı gibi, onu saçları sırtına dökülmüş olarak çırlıçıplak hayal etti. Artık bakaloryasını aldığına göre, tavrında bir değişiklik olabilir miydi acaba? Kutlama bahanesiyle bir öpücük bahşetmesi iyi olmaz mıydı, mesela? Düşünceleri bir konudan diğerine atlarken, kızın çıplak vücudundan odadakilere kaydı. Herkes çok mutluydu; kendisi ise kızın oradaki mevcudiyetinden mutlu olduğu kadar azap çekiyordu.

Misafirler gidip yalnız kaldıklarında odadaki sevinç havası yok olmuş, aile, bu yeni durumla baş başa kalmıştı. Bakalorya geçici bir mutluluk kaynağıydı şüphesiz ama yaşam, geçici mutlulukları hemen her zaman bir sıkıntının izlediğini öğretmişti onlara. Hasaneyn'in yüksek eğitim yapması hususunda hemfikirdiler ama bunun nasıl bir eğitim olacağına karar vermemişlerdi henüz.

"Artık meslek seçimi yapman lazım" dedi Nefise.

Hasaneyn, bu konuda uzun uzun düşünmüştü. "Yüksek eğitim, çok uzun ve meşakkatli bir süreç, üstelik sonunda ne olacağın belli değil" dedi.

Annesiyle ablası şaşırdı.

"Bunu uzun zamandır düşünüyorum" diye sürdürdü Hasaneyn. "Polis Okulu'na veya Harp Okulu'na girmek istiyorum, ben."

"Harika!" diye ünledi, Nefise.

Hasaneyn ablasına aldırış etmedi, akli umutlarına giden yolun üstündeki engellerle meşguldü. "İki yıl içinde subay çıkıyorsun. Eğitim süreci çocuk oyuncağı, başarı kesin; mezun olunca işin garanti. Bunlar hesaba katılması gereken büyük birer avantaj!"

"İki yıllık eğitimden sonra subay çıkmak!" diye ünledi Nefise, kardeşinin heyecanını ve hevesini paylaşarak. "Rüya gibi!"

"Ya okul ücreti?" diye sordu annesi, endişeli bir sesle.

"Polis Okulu çok pahalı" diye cevap verdi Hasaneyn. "Ama Harp Okulu makul, sadece otuz yedi pound."

Ablasıyla annesi donup kaldı adeta.

"Muaf tutulabilirim" diye sürdürdü Hasaneyn, telaşla. "Ücretin yarısından muaf tutulabilirim. Bunun için Ahmet Yousri Bey'e başvurmam lazım, tabii. Ağırlığını koyarsa sorun kalmaz."

Anne hâlâ şaşkın ve endişeliydi.

"Ferid Muhammed Efendi, bana İlköğretim Enstitüsü'nden söz etmişti" dedi, kadın. "Parasız. Üç yıllık eğitimden sonra öğretmen oluyorsun. Bence dikkate almalısın."

"Öğretmen olmak bana göre değil, parasız bir okulda okumak da bana göre değil" diye cevap verdi genç adam, kızgın bir sesle.

“Ama Harp Okulu’nda parasız okusan olur, öyle mi?” diye sordu, anne.

“Parasız bir okul ile beni ücretten muaf tutacak, hiç olmazsa yarı yarıya muaf tutacak bir okul arasında, büyük fark var. Parasız bir okula gidersem, insanlar bedavadan okudun derler. Oysa diğerine gidecek olursam, ücretten muaf tutulduğumu okul yönetiminden başka kimse bilmeyecektir.”

Anne hiç ikna olmamıştı. Başını sallayıp, “İçinde bulunduğumuz durum, böyle bir şeyi düşünemeyecek kadar ağır” diye mırıldandı.

“Bunun kadar ağır, bunun kadar ciddi olamaz! Yoksulluğun lafından bile nefret ediyorum. Başı dik insanlar arasında, başım eğik gezmeye tahammülüm yok.”

Hasaneyn’in subay olmak istemesinin tek nedeni bu değildi. Harp Okulu’na girmek istemesinin ardında güç, tahakküm ve gösteriş düşkünlüğü vardı. Anne hâlâ endişeliydi.

“Ya okul ücretinden muafiyet mümkün olmazsa?” diye sordu.

“İlk taksiti okula başlarken yatırmam gerekiyor, bu parayı Hasan’dan almayı umuyorum. Hüseyin’i geri çevirmemişti, beni de geri çevirmeyecektir” diye cevap verdi. Taksitlerin geri kalanına gelince, Hüseyin’in gönderdiği parayla Nefise’nin gönlünden kopan yeterli olacaktır” diye ekleyip ablasına baktı: “Cimrilik etmeyecektir, iyi kazanıyor zaten!”

Sözlerinin nasıl bir etki bıraktığını görmek için annesiyle ablasına baktı. Kendisini cesaretlendirecek bir işaret görmeyince, “İki yıl daha sıkıntı çekeceğiz, ondan sonrası rahat!” dedi, yumuşak bir sesle.

Ümitle bakan gözleri annesiyle ablasındaydı. “Sen subay annesi, sen de subay ablası olacaksın!” dedi, çocuk kandırırcasına. “Düşünsenize, buradan çıkıp ana caddede, saygın bir apartmana taşınacağız.”

Kardeşinin yalvaran bakışları Nefise’nin içine dokunmuştu. Birden fedakârlığı tuttu ve “Benim için mesele yok, elimden geldiğince yardım ederim sana” dedi.

“Teşekkür ederim Nefise” dedi Hasaneyn, minnet dolu bir sesle. “Annem senden geri kalmayacaktır, sorun kalmadı” diye ekledi.

Anne, oğluna iyi şanslar diledi; zaten büyük bir beklenti içinde değildi ondan. Çalışmaya başladıktan sonra evlenmek için iki yıl daha beklese yeterdi. Bu arada kendisi de aileyi ayaklarının üstüne kaldırmış olurdu. Hüseyin'in gönderdiği parayı ona verecekti; iyi şanslar dilemekten başka çaresi kalmamıştı. Nefise cömertliğinin ve yaptığı fedakârlığın etkisiyle huzurun ve mutluluğun doruğundaydı. Gerçek mutluluğu kısacık bir an için tatmış ama bu, karanlık olayların hışmına uğrayarak yok olmuştu; artık bol bol akıyor, anıların çamurunda boğulup gidiyordu. Bunları düşününce neşesi kaçmış, bakışlarını indirmişti. Katıksız bir mutluluk yaşamaya hakkı yoktu onun; zaten, lekeli, biçimsiz, sefil bir ruhu avutabilir miydi mutluluk?

HASANEYN CLOT BEY CADDESİ'NE gitmek üzere El Kazindar'dan çıkınca, Hasan'ın, kendisini sadece paraya ihtiyaç olunca ziyarete geldiğini söyleyeceğini düşündü. Buna canı sıkıldı ama Hasan değil miydi evine kimsenin gelmesini istemeyen? Hasaneyn, kendini böyle avutup, ailesine yasaklanan bu evde neler olduğunu merak etmeye başladı. Hasan'ın da bu anormal durumu yadırgamaması gerekirdi, kişiliğine pekâlâ uygundu.

İhtiyacı olan parayı düşününce, kendisi de dehşete düşüyordu. Ya Hasan yardım edemezse! Buz gibi parmaklar kalbini sıkarak umutlarını yok etmek üzereydi sanki. Sonunda, Gandab Sokağı'nı bulmuş, on yedi numaralı evi de bulmak için o pis yokuşu tırmanmaya başlamıştı. Evin yanına gelince, el arabasının önünde yere çömelmiş olan tatlı patates satıcısına evi işaret ederek, "Hasan Kamel Efendi burada mı oturuyor?" diye sordu.

"Kafa Hasan mı?" diye sordu adam.

"Hasan Kamel Ali, şarkıcı" diye cevap verdi, Hasaneyn.

"Burası Kafa Hasan'ın evi. *Darb* Tiab'da Ali Sabri'nin kahvehanesinde çalışır" dedi satıcı.

Hasan şaşırdı. Ali Sabri'nin adını duyunca ağabeyinin evine geldiğini anlamış ama böyle bir *darb*'da çalışabileceğine hiç ihtimal vermemişti. *Darb* kelimesini duymak bile

bomba etkisi yapıyordu insanın üzerinde. Ağabeyinin “ka-fa” lakabının ne anlama geldiğini de merak edip hiç istemeyerek eve girdi. Spiral şeklindeki merdivenleri çıkarken duyduğu kesif çürük kokusu, onda dipsiz bir kuyuya indiği duygusu yaratmıştı. Kapıyı çaldı. İçeriden, “Kim o?” diye bağırarak kaba bir kadın sesi yükseldi. Kapı açıldı; karşında kısa boylu, şişman, esmer, bir kadın vardı. Kendisine delici bir bakış atıp, “Ne var?” diye sordu.

Hasaneyn iyice sersemledi. “Hasan Kamel” dedi, küçücük bir sesle.

“Sen kimsin?”

“Kardeşi.”

Kadın gülümsedi. Kenara çekilip, “Sen Hüseyin misin yoksa?” diye sordu.

“Hayır. Hasaneyn” diye mırıldandı Hasaneyn, şaşkınlık içinde.

Kadını görünce dehşete düşmüş, çok da mahcup olmuştu. İçeri girdi. Kimdi bu kadın? İsimlerini nereden biliyordu? Tüyleri ürperdi. Ağabeyi böyle bir kadınla evlenmiş olabilir miydi acaba? Annelerinin, bu kadının kayınvalidesi olduğunu düşünemiyordu! Karısı değil, metresidir inşallah diye geçirdi içinden. Kadın gidip koridorun sonundaki odanın kapısını çaldı. Açılan kapıda Hasan belirdi; kendisinin orada olduğunu hissetmiş olmalı ki, bakışlarını hemen ona çevirip “Hasaneyn!” diye bağırdı, sevinçle.

Ve koşup geldi. Şaşırmış, meraklanmıştı ama daha tek laf etmeden odadan birkaç adam daha çıktı ve Hasaneyn’e şöyle bir bakıp, Hasan’a, “Allah’ın izniyle akşamüstü Süveyş’e gidiyoruz, sen yarın bize yetişirsin” diyerek evden ayrıldılar.

Adamların hepsinin üstünde cellebiye vardı ve neredeyse hepsinin yüzü biçimsiz, hepsi dikkat çekecek kadar tuhaftı. Hasaneyn iyice tedirgin olmuştu.

Kim bu adamlar, diye düşündü. Müzik grubunun üyeleri mi? Bu mümkün değil! Filmlerde gördüğü gangsterlere benziyorlardı. Korkunç bir düşünce geçti aklından; ağabeyi kanun kaçaklarına yataklık ediyordu herhalde! Ona kuşkuyla baktı; üstünde çizgili, bol bir entari vardı. Sağlıklı ve dinç görünüyordu ama sol gözünün kapağında ve boynunun solunda birer kesik izi vardı. Aman Allahım! Ağabeyi-

nin de suç işleyen insanlar gibi yara izleri vardı yüzünde. Ailesinden neden uzak durduğunu şimdi anlıyordu. Hasan başıyla koridorun sonundaki odayı işaret edip, "Odayı top-la" dedi, kadına.

Sonra da Hasaneyn'in kolundan tutup onu yatak odası-na aldı ve kapıyı kapatıp kanepede yanına oturttu.

"Nasılsın?" diye sordu. "Annem nasıl? Nefise nasıl? Hüseyin n'apıyor?"

Hasaneyn, Hüseyin dahil, aileye dair ne biliyorsa anlat-tı ve sonunda da kayıtsız bir tavırla, "Bize gelmez oldun, yabancılaştın sanki, annem çok üzülüyor" dedi, sitemle.

"Çok meşgulüm. Hüseyin çalıştığı için içim rahat" dedi Hasan, üzüntüyle başını sallayarak.

Hasaneyn, ağabeyinin dış görünüşündeki değişikliğe ba-karak, onun hâlâ ailesine düşkün olup olmadığını merak etti. Ve ziyaret nedenini açıklamadan önce insiyaki olarak yaltaklanıp yüzündeki kesik izlerinin nedenini sordu, me-rak etmiş, endişelenmişçesine.

"Kavga izleri" dedi Hasan gülerek. "Hayatım kavgayla ge-çiyor. Üstelik yeni işimde görevim kavga etmek!"

Hasaneyn, ağabeyinin yeni işine ve yaşantısına dair so-rular sormak isterdi ama yine insiyaki olarak, konuyu aç-maktan kaçındı. Kendisini bu eve getiren hayat Hasan'ı da kavgadan para kazanacak hale getirmişti demek. Ya-şadıkları hayatlar ne kadar da aşağılayıcı, küçültücü ol-muştu! *Küçücük birer çocukken, kim derdi kaderimiz böyle olacak, diye düşündü. Hasan akıllı bir çocuktu. Babam herkesten çok onu severdi. Derken babam değişip Hasan'a düşman oldu sanki. Yine de Hasan'ın böyle bir eve düşe-ceğini kimse düşünemez, hayal bile edemezdi. Buraya Ey-lül ayında gelen Hüseyin, gerçeği görmüştü kuşkusuz. Acaba annem biliyor mu?*

Ağabeyine söylemek istediği şeyi açıkça söyleme cesa-retini bulamıyordu, dolayısıyla kurnazlık yapıp, "Şarkı söylemekle kavga etmek arasında ne gibi bir ilişki var?" diye sordu.

Hasan kahkahalarla gülmeye başladı. "Birçok insan için ikisi de bir" diye cevap verdi.

Tam bu sırada, kadının, "Ben çıkıyorum, dışarıdan bir şey istiyor musun?" diye soran sesi duyuldu.

“Güle güle” diye cevap verdi Hasan.

Hasaneyn, artık dayanamayacaktı.

“Evlendin mi yoksa ağabey?” diye sordu, kaygılı bir sesle.

“Hayır.”

Hasaneyn'in rahatladığı yüzünden belliydi.

“Sevindin mi?” diye sordu Hasan.

“Evet.”

“Neden?”

“Karının bizim çevremizden olmasını isterim” dedi delikanlı.

Hasan, onunla hemfikir olmadığını belirten bir yüz ifadesiyle kaşlarını çatarken, “Birçok kadından daha iyi bir kadındır o. Bana sadık ve beni çok seviyor, ondan ne zaman para istesem verir” diye cevap verdi. Hüseyin'e verdiği parayı ondan aldığını neredeyse ağzından kaçıracaktı. Hasan çok değişmişti değişmesine ama kardeşine olan sevgisi aynıydı; bu gerçek, ona kızsı bile değişmezdi. Kardeşinin, kendisine endişeli bir ifadeyle baktığını görünce ekledi: “Bir kadının kocasına sadık olması, bir anlamda faydacı bir tutumdur ama bu kadının sadakati saf ve koşulsuz. Hayat sana çok şey öğretecek Hasaneyn, bugün için hakkında hiçbir şey bilmediğin şeyleri öğretecek” dedi, yumuşacık bir sesle.

Hasaneyn başını sallayıp ikna olmuşçasına tatlı tatlı güldü. Sonra, neredeyse unutmak üzere olduğu şeyleri hatırlayıp, biraz da gerilmiş olan ortamı yumuşatacağı düşüncesiyle, “Evi ararken, sana ‘Kafa’ dediklerini öğrendim” dedi gülerek. “Bu ne anlama geliyor?”

Hasan, koca bir kahkaha daha atıp Hasaneyn'in içini rahatlattı.

“Bunun için öyle diyorlar” dedi, kafasını göstererek. “Alın teriyle para kazanıyorum” diye sürdürdü, “ya da alın kanıyla diyelim” diye ekledi, kardeşine anlamlı bir bakış atıp gülerek. “Yaşamak için terlemek zorundayız ama herkesin farklı bir yanı terliyor.”

Hasaneyn ağabeyine yabancılaştığını hissetti. Biraz düşünüp, “Hiç ter dökmeden para kazanan insanlar da var!” dedi üzüntülü bir sesle ve oradan oraya atlayan bu konuşmadan sıkılıp neden geldiğini söylemeye karar verdi. Kısa

bir sessizlikten sonra, "Bakalorya sınavını geçtiğime sevineceksindir" dedi, alçak sesle.

"Tebrik ederim. Sevindim tabii. Annemle seni sevindiren şeyler, beni de sevindirir!" dedi. Sonra dikkatle kardeşinin yüzüne bakıp, "Sen de iş bulup Tanta'ya veya Zagazig'e gidersin, öyle mi?" diye sürdürdü, sevgiyle dolu olduğu kadar, alaycı bir sesle.

Hasaneyn fırsattan yararlanıp ziyaret nedenini açıklamaya dönük bir adım daha attı. "Hayır" dedi. "Ben Harp Okulu'na girmek istiyorum."

"Harp Okulu! Harika! İyi ki Polis Okulu demedin!"

"Polis Okulu'nun ücreti çok yüksek!"

"Ben ondan bahsetmiyorum. Polisleri sevmem de!"

Delikanlı şaşkınlıkla baktı ağabeyine.

"Subaylar bayramlar için, şenlikler için bize lazım" dedi Hasan gülümseyerek. "Önemli kutlamalarda *Mahmal*'ın önünde geçit resmi yaparlar; oysa polislerin bütün işi insanların evlerini basıp tahrip etmektir."

Uzun süre bakiştılar. Hasan bilgiç bilgiç gülümsüyordu, Hasaneyn ise endişeliydi. Derken, Hasan dayanamayıp gülmeye başladı, Hasaneyn da ona katıldı. Yorgun düşünceye kadar güldüler.

Derken, Hasan pat diye sordu: "Ne kadar?"

Hasaneyn tekrar güldü, yüzü kıpkırmızı olmuştu.

"İlk taksit mi" diye sordu. "Epey bir para, maalesef! Ama Hüseyin'in gönderdiği ve Nefise'nin söz verdiği parayla, ikinci taksiti de, önümüzdeki yılın taksitlerini ödeyebiliyorum."

Hasan, ailesinin kendisini yüz karası olarak gördüğünü hatırlayıp, şimdi de sıkışınca başvurulacak kaynak olarak görüyorlar, diye düşündü ama bundan gurur duyarak göğsü kabardı. Bu durum onlara olan duygularını değiştirmiyor, hatta daha da yoğunlaştırıyordu.

"Epey para dediğin, ne kadar bir meblağ?" diye sordu Hasan, gülümseyerek.

"Yirmi pound" diye cevap verdi Hasaneyn, korkuyla.

"Yirmi pound!" diye ünledi Hasan, şaşkınlığını saklamadan. "Mısır ordusu bile o kadar para etmez! Mareşal mi çıkacaksın yoksa?"

Hasaneyn'in aklı karışmıştı. Ağabeyi ciddiyetini takınınca ya kadar suskun kaldı.

“Bu gerçekten büyük para! Ben, bugün için sana en çok on pound verebilirim” dedi Hasan. “Keşke geçen hafta gelseydin!” diye sürdürdü. “Yarın Süveys’e gidiyorum, ihtiyacın olan miktarla dönerim belki.”

Hasaneyn düşünceye dalmıştı. “Seni rahatsız ettiğim için özür dilerim” dedi, alçak sesle.

Hasan kardeşine on pound’u verdi ve ondan annesiyle ablasına selam söylemesini isteyerek, onlara *darb*’da şahit olduklarından söz etmemesini tembihledi. Hasaneyn, Hasan’ın elini minnetle sıkıp evden çıktı ve yalnız kalkınca, “Hasan’ın yaşamı herkesten saklamamız gereken bir skandal, kim bilir daha ne korkunç, ne iğrenç şeyler gizliyordur bizden” diye düşündü, üzüntüyle.

Yolda yürürken midesi bulandı. Ağabeyinin kendisine yaptığı iyilik aklından çıkmıyor ama o kadını, o biçimsiz adamları ve Hasan’ın yüzündeki ürkütücü yaraları da unutamıyordu. Bütün bunlar genç adamın kalbine iyice yer etmişti. Allahım, nasıl olmuş da Hasan herkesten farklı, bambaşka biri olup çıkmıştı? Onlardan biri, kendi muhitlerinden biri gibi değildi artık. Birileri kafasına vurmuş veya kafasına taş düşmüşçesine sendeledi delikanlı. Hızla yürürken korkunç bir duygu vardı içinde. İhtiyacı olan para için ağabeyine başvurmuş olması onu büsbütün kızdırmış, midesini bulandırmıştı.

Muhtaç olmasına ve çaresizliğine lanet etti. İşin kötüsü, ağabeyine hâlâ ihtiyacı vardı; birkaç gün sonra ona tekrar gidip yardım dilenecekti. Hasan Süveys’te nasıl para kazanacaktı acaba? Şahit oldukları yeterince açıklayıcıydı ama buna rağmen ona gidecek, verdiği sözü tutmasını isteyecekti. Kırılan gururunun yerini öfkenin almasına izin vermeli miydi acaba? Parayı ağabeyine iade edip, yaşadığı iğrenç hayatı onaylamadığını yüzüne vurmali mıydı? Güldü. Aptalca bir hayaldi gördüğü. Hasan kadar, o da biliyordu ki, parayı almak üzere tıpış tıpış gidecek ve Hasan parayı verecek olursa minnetle kabul edecekti. Söz konusu parayı çalacağını bildiği halde, ağabeyine iyi şanslar dilemeden edemedi. Ve vicdanını rahatlatmak için, *her şeye rağmen, o bizim için erdemli ve cömert bir ağabey*, diye düşündü.

HASAN EYN, AYNI GÜN öğlenden sonra Ahmet Yousri Bey'in Taher Caddesi'ndeki villasına gitti. Aslında, hayalini gerçekleştirmek, Harp Okulu'na girebilmek için elinden geleni yapmaya çalışıyordu. Salonda beklerken, dalgın gözlerle bahçeye baktı. Bahçenin gizemli bir havası vardı. Bakışları, daire şeklindeki yeşil tarhların arasına zevkli bir biçimde serpiştirilmiş olan gonca güllerin ve papatyaların arasında yetişen zarif palmyelerin üzerinde gezinip, villanın girişiy-le salonun arasında, bahçenin tam ortasındaki büyük bir çim göbeğe odaklandı. Bu göbeğin tam ortasında kısa, genç, beyaz gövdeli bir palmye ağacı vardı. Üstü, kırmızı, yeşil ve sarının kocaman bir hale oluşturacak şekilde ahenkle karışıp birbirine dolandığı sarmaşık güllerle kaplıydı. Farkına varmadan gülümsedi. Akşamın gölgesi bahçenin ve arkasındaki yolun bir bölümüne sokulmuş, batan güneşten kalan ışınlar yolun karşısındaki üst katlara düşmüştü. Hava bahçe duvarının üstündeki yaseminlerin ılık kokusuyla doluydu. Acaba bir gün o da böyle bir villaya sahip olabilecek miydi? Böyle bir yerde oturuyor olmayı hayal etti: yatak odası, bahçe, otomobil ve böyle bir yerin gerektirdiği kadar saygın bir aile! Ahmet Bey'in villasına ikinci geliyordu; halinden memnun olmaması, ihtirası, temiz ve saygın bir yaşam olan özlemi her defasında bir volkan gibi patlıyordu

göğsünde. En korktuğu şey, ağabeyi Hüseyin'inki gibi, ileriye dönük hiçbir şey vaat etmeyen, içine kapalı bir yaşam sürmektir; hayatını baremin sekizinden altısına terfi etmeyi bekleyerek geçiremezdi. O, tüm dünya nimetlerinden sonuna kadar yararlanmalıydı. Derken, bahçenin sol tarafında bisiklete binen bir kız gördü. Kız, tüm dikkatini çiçek tarhlarının arasındaki mozaik taşlı patikada ilerlemeye vermişti. On altı yaşında, ince, güzel tenli bir kızdı; göğüsleri yeni yeni çıkıyordu. Üstünde uzun, beyaz bir elbise, başında usulüne uygun olarak bağlanmış bir başörtüsü vardı. Genç adam kızın bacaklarının pedal çevirirken uzun elbisesinin altında inip çıkmasından öyle etkilenmişti ki, yüzüne bakmamıştı bile. Kız villanın sağ tarafına dönüp gözden kaybolunca toptan bakamadı. Hasaneyn'in gözleri parlamıştı; Ahmet Bey'in kızı değilse, kimdi bu kız? Gözlerinin önüne Bahia'nın o yumuşacık, tombul vücudu ve ay yüzü geldi; çok güzel, çok çekiciydi ama onda bu kızın zarafetinden eser yoktu. Nefise'yi de düşünüp, aynı cinsin mensupları arasında ne büyük fark olduğuna hayret etti ve içi sızlayarak kendine geldi. Bisikletteki kız, bahçe, villa ve oturmakta olduğu salondaki avize, bunların hepsi bir araya gelince iyice hırslanmıştı.

Bu villaya sahip olmak ve bu kızla yatmak ne hoş olurdu! diye düşündü. *Sadece şehvetten değil! Bu asil kıza sahip olmak, onun kollarında çırlıçıplak yatması ve ateşli vücudundaki tüm organların, "Efendim benim" diye inlemesi, müthiş bir güç, bir zafer olurdu! Hayat bu işte! Onun üstüne çıkmak, koca bir sınıfın üstüne çıktığın anlamına gelecektir!*

Biraz da vicdan azabı duyarak, yine Bahia gelmişti aklına, ne ki merdivenlerden gelen ayak sesleri düşüncelerini dağıttı. Dönüp baktı. Gelen Ahmet Bey idi. Üstünde beyaz ipek takım elbise, ceket cebinde kırmızı bir gül vardı. Hasaneyn ayağa kalkıp başıyla selam verdi; Bey gülümseyerek hoş geldin dedi. Yerlerine otururlarken, "Ailen nasıl oğlum?" diye sordu adam.

"Bize yaptığınız iyilikleri hiç unutmayıp ellerinizden öpüyorlar" diye cevap verdi Hasaneyn, minnettar bir sesle.

"Sözü mü olur" diye mırıldandı Bey. Genç adamın iş için geldiğinden veya ağabeyinin Kahire'ye transferini isteyeceğinden emindi, çünkü bu gibi şeyleri her gün yaşıyordu.

Bu gibi talepler onu sinirlendirmekle birlikte, memnun ederdi; kimsenin gelmemesine, evin bomboş kalmasına dayanamazdı zaten.

“Bir sorun mu var, oğlum?” diye sordu.

“Ekselansları, Harp Okulu’na girmek için şefaatinizi rica ediyorum” diye cevap verdi Hasaneyn.

Bey çok şaşırdı. Bu aristokratik talep beklediği son şeydi. “Seni bu dar kapıyı seçmeye sevk eden nedir?” diye sordu, şaşkınlığını gizlemeden.

Bey’in bu kadar şaşırmasına Hasaneyn’in canı sıkılmış, aniden ona karşı kör bir nefret beslemeye başlamıştı ama nezaketini bozmadı. “Ekselansları” dedi, “bu yıl hükümetin orduyu büyütme kararı almış olması bana altın bir fırsat sundu; şefaatiniz büyük önem arz etmekte.”

“Ya okul ücreti?” diye sordu Bey.

Hasaneyn, ondan bir daha nefret etti. Ücretten muaf tutulmak istediğini söylemeyi ya unuttu ya da bir başka zamana erteledi.

“Ödemeye hazırım” dedi, kendinden emin bir sesle.

Bey düşündü.

“Savaş Bakanlığı’nın müsteşarı eski bir dostum. Onunla konuşurum” dedi.

Hasaneyn, Bey’in elini öpmek üzere yerinden fırladı. Bey elini çekip ayağa kalktı, konuşmaya son vermek istiyordu herhalde. Hasaneyn adamın elinin üstüne doğru eğilip selam verdi ve tekrar teşekkür ettikten sonra sevinçle odadan çıktı. Bahçeden geçerken aklına bisikletteki kız geldi. Patikadaki tekerlek izlerine bakınca, kızın hayali bir an için gözlerinde canlandı ama zihni geleceğe dair hayallerle o kadar meşguldü ki, hemen silinip gitti.

AYNI SAATLERDE, Nefise İstasyon Meydanı'ndaydı. Meydan, koşuşturan insanlar, hayvanlar, tramvaylar ve otomobillerle dolup taşarken, gökyüzü karanlığın basmasını diliyordu. Mısır Rönesansı heykelinin yanındaki kaldırımda durmuş karşıdaki tramvay durağına geçmek için trafiğin aralanmasını bekliyordu. Derken, birkaç kol boyu uzakta duran bir adamın kendisine baktığını gördü. Bu gibi bakışların ne anlama geldiğini öğrenmişti ama *Bu adam bile mi*, diye sormadan edemedi kendine.

Adam altmış yaşlarındaydı. Yaşı nedeniyle ağırbaşlı, saygın bir havası vardı ama vücudu sarkmıştı. Hava sıcak olduğu halde, üstünde yün takım elbise, elinde fildişi saplı zarif bir sineklik, gözünde mavi gözlük vardı. Geriye doğru ittiği fesi geniş alnını ortaya çıkarmıştı. Alnının alt kısmı güneşten yanmış, bembeyaz olan üst kısmında fesinin püskülü iz yapmıştı. Bıyıklarıyla başının arka kısmındaki saçlar bembeyazdı. Nefise, meraklandığı kadar açgözlülük edip trafik açıldığı halde yerinden kıpırdamadı. Dönüp baktığında adamın bakışlarının hâlâ üstünde olduğunu gördü. Adam, Nefise'nin bakışından cesaret almış olmalı, ona doğru yürüdü ve yanından geçerken, "Beni arabaya kadar izle" diye fısıldadı.

Kaldırım kenarına park edilmiş olan araba, adamın kendisi kadar yaşlı ve ağırbaşlıydı. Kapı girişi kaldırım-

dan dört beş santim yukardaydı ve kapının önünde heykel gibi duran bir şoför vardı. Adam arabaya bindi ama kapıyı kapamadı. Şoföre direksiyonun başına geçmesini söyledi ve gözlüğünü çıkarıp geride kalan Nefise'yi eliyle çağırdı. Kız gülmeden edemedi. Hayatında ilk kez tamahkâr davranıp etrafına şöyle bir baktıktan sonra arabaya doğru yürüdü. Adam ona yer açmak için biraz öteye çekilmişti; Nefise yanına otururken nefesindeki alkol kokusunu duyup tedirgin oldu.

“Geç kalamam” dedi.

“Ben de” diye cevap verdi adam, alkolden dili dolanarak.

Adamın şoföre talimatı üzerine araba hızla hareket etti. Nefise tam bir yabancılaşmışlık duygusuyla ürperdi. Hayatında ilk kez hiç tanımadığı, kısa veya uzun süreli tanışıklığı olmadığı bir adamla çıkmaktaydı. İlk kez tanıştığı veya ikinci, üçüncü kez gördüğü adamlara refakat etmişliği vardı ama bu kendisi tahrik olduğu içindi. Bu kez durum farklıydı; hiçbir şey hissetmediği halde, yanından geçen bir adama açgözlülükten teslim olmuştu. Tam bir tefessüh haliydi bu; sonu çok kötü olacaktı. Neden yatmak istediği için herkesin içinden onu seçmişti acaba? Kendisi çok çirkindi, acaba ne denli yozlaştığı yüzünden mi belliydi? Ağır makyaj yapıyordu; acaba buna devam etmemeli mi, yoksa hiç makyaj yapmamalı mıydı? Bir türlü karar veremiyordu.

Adam elini elinin üstüne koyup, “Ay kadar güzelsin!” dedi, kekeleyerek.

“Hayır, hiç de güzel değilim!” diye cevap verdi Nefise.

“Her kadının güzel bir yanı vardır!” diye itiraz etti adam.

Ya bir yalancıydı ya da budala! Şehvetin bir adamın gözünü nasıl kör ettiğine bir daha şaşırdı.

“Ben hariç!” dedi.

“Güzel olmasaydın seni arzulamazdım” dedi adam, parmaklarıyla göğsüne hafif hafif vurarak.

Adama inanmak isterdi ama yalan söylediğini biliyordu, Nefise. Hiçbir erkeğin kendisine gösterdiği sevgi iki saatten fazla sürmemişti. Belki sefih bir adamdı veya kendisi gibi umutsuz. Erkekler, onu kindar bir insan yapacak kadar çok acı vermiş, bedenine hükmeden şehvet ateşi buna rağmen hiç sönmemişti. Bedeni kendisini o kadar aşağılamıştı ki, ondan nefret ediyordu; ondan yoksulluktan nefret ettiği kadar

nefret ediyordu. Bedeninin ve yoksulluğun esiriydi o ve hiçbir kurtuluş yolu bulamıyordu. Hayatın akışı içinde acımasızca sürüklenmiş, zedelenmiş, soyulmuş, incinmiş, güvenli bir sığınak aramanın abesle iştigal olduğunu anlamıştı.

“Geldik” dediğini duydu adamın, bir iç çekerek. Araba, bir yanında dev gibi ağaçların yükseldiği dairemsi bir yolda ilerliyordu. Yolun diğer tarafında, Nil, karanlığın örttüğü koca bir alanda akmaya devam ediyor, eteklerinde gaz lambalarının ışıkları yanıp sönüyordu.

“Gezira adası mı burası?”

“Sen biliyorsundur!”

Adam şoförün arabadan çıkarak ortadan kaybolmasını bekleyip gözlüğünü çıkardı ve kızın üstüne abanıp okşadı, çimdikledi, bağırtıncaya kadar acımasızca ısırıldı. Olay acıması bir fiyaskoyla sonlanmak üzereydi. Adam yorulmuştu, boşuna çabalıyordu. Gülünecek haldeydi. Sonunda arkasına dayanıp, “Şoför koltuğundaki şişeyi al” dedi Nefise’ye, boğuk bir sesle. Nefise uzanıp aldı.

Adam şişenin mantarını çıkarıp birkaç yudum içti. Tekrar sırtını dayadığında nefesi iyice ağırlaşmıştı. Nefise dayanamayıp, “Dönme zamanı geldi” dedi, yalvarırcasına; korkacak bir şey kalmadığı tecrübeyle sabitti.

“Keşke hiç dönmesem” diye cevap verdi adam, kendi kendine konuşurcasına.

Nefise, adamın ne demek istediğini anlamamıştı ama cesaretini toplayıp, “Lütfen!” diye mırıldandı.

Adam ağır ağır elini cebine attı ve çıkardığı yirmi piasteri kızın kucağına bıraktı. Nefise parayı alıp, “Bu ne?” diye sordu, kızgın bir sesle.

Adam birden saldırganlaşırken, “Çok bile! İstemiyorsan alma” dedi, sarhoş gözleri parlayarak.

“Senin böyle bir şey yapmayacak kadar saygın bir adam olduğunu sanmıştım” diye cevap verdi Nefise.

Adam şişeden bir yudum daha alıp dudaklarını şapırdattı; “Doğru” dedi kaşlarını çatarak. “Ama senin gibi biri için yirmi piaster fazla bile. Seninki gibi burnu olan hiçbir kadının daha fazlasını hak etmediğine bahse girerim!”

Adamın bu hakareti Nefise’nin içini parçalamıştı ama korkudan öfkesini bastırıp, “Benimle neden böyle konuşuyorsun?” diye sordu.

“Birincisi, açgözlüsün; ikincisi, bana olanlardan kadın cinsi sorumlu olduğu için. Cebimde sadece bozukluk taşıyorum ben. Karım bunun bile hesabını sorar evde. Ondan dayak yiyeceğime, seni döverim daha iyi!”

Nefise öfkeden tir tir titriyordu ama sesini çıkarmadı.

“Bir gün” diye sürdürdü, adam, “benzer durumdaki bir kadına bir tokat atıp, onu yarı çıplak atmıştım arabadan. Ne yaptı dersin? Hiçbir şey. Çünkü polisin kendisini daha beter edeceğini biliyordu. Ona haksızlık etmiştim, sana da haksızlık ediyorum ama bana da haksızlık ediliyor. Suç karımda!”

Nefise iç geçirdi, “Lütfen geri dönelim” diye mırıldandı.

“Sen bilirsin” dedi adam esneyerek. “Camı aç da şoförü çağır.”

Dönüş yolunda arabanın bir köşesine çekilmiş, donuk gözlerle karanlığa dalmıştı Nefise.

HARP OKULU'NA KABULÜ hayatının en mutlu olayıydı Hasaneyn'in. Her isteğinin yerine getirilmesine alışık olduğu için, okula kaydının da kolay olacağını sanmış ama yanılmıştı. Okula girişi o kadar zor olmuştu ki, ilk taksiti bir araya getirmek için harcadığı çaba, yaşadığı sorunların yanında hiç kalırdı. Villasını aşındırdığı Ahmet Bey bile bir ara ümidini kesmiş, ona başka bir okul bulmayı önermişti. Okula "mucizevi" kabulü -genç adam çektiği zorluklardan sonra böyle niteliyordu- kararlılığının yanı sıra, yakışıklılığı, futbol ve diğer koşu sporlarındaki üstün başarısı ve tabii, hepsinden ziyade Ahmet Bey'in şefaatiyle mümkün olmuştu. Sevinçten aklını kaçıracak gibiydi. Harp Okulu'na girmeyi o kadar aklına koymuştu ki, girememiş olsaydı, başka hiçbir şey yapamayacaktı sanki. Bu okula girmek, bir ihtiras haline gelmişti çünkü yaşadığı mütevazı, hatta sefil hayattan ancak böyle kurtulabileceğine inanıyordu.

Harp Okulu, iki yıl içinde ve pek az çabayla, onu aciz, güçsüz, ne olduğu belirsiz bir hiç olmaktan kiskanılası bir subaya dönüştürecek sihirli değnekti, sanki. Bir zamanlar arkadaşlarından biri ona, "Subaylar yüksek maaş alır ve pek şaşıalıdırlar ama yaptıkları iş oyun gibidir, işe yaramaz" demişti. Hasaneyn'in başını döndürüp subay olma arzusunu pekiştiren işte bu tarifti. Okula kabul edildiğini öğrenince,

bu olayda Ahmet Bey'in oynadığı rolün önemini hemen inkar etmiş; annesine, bunun her şeyden önce kendi dış görünüşü, yakışıklılığı ve spordaki başarısı sayesinde gerçekleştiğini söylemişti. *Şu andan itibaren subay sayılırım*, diye düşündü, gururla. Ve üniformasının mucizevi etkisini kimlerin üstünde göstereceğini hayal etmeye başladı, kibirle: subayların, kızların, askerlerin, hatta bizzat Ahmet Bey'in! Bu güzel haberi Ferid Muhammed Efendi ve ailesine bizzat vermiş; Ferid Efendi ona selam durup, "Ziyaretinizle bize şeref verdiniz, genç asker" demişti gülererek.

Hasaneyn, Bahia'ya, "Kırk gün boyunca senden uzak kalacağım, sonra da okuldan haftada sadece bir gün çıkmama izin verecekler" dedi. Aslında, iki yıldır kendisini mahrum bıraktığı şeyi talep ediyordu kızıdan; bir iki dakika daha baş başa kalabilirlerdi, isteseydi bu süre yeterdi. Ama Bahia her zamanki gibi utandı, kalbi kaygıyla ve hüznüyle çarpırsa da onunla vedalaşmaktan kaçındı.

"Seninle dudaktan öpüşmek istiyorum!" dedi, Hasaneyn usulca ama kız direndi. "Böyle bir anda bile öpücüğü esirgilersun benden" diye sürdürdü, Hasaneyn. "Beni sevdiğini sanmıyorum."

Kız sessizliğini bozup, "Sevdiğim için esirgilerim" diye cevap verdi.

"Seni anlamıyorum" dedi Hasaneyn, düşünceli bir tavırla.

Kız cesaretini toplayıp, "Seni sevdiğim için esirgilerim kendimi" diye tekrarladı, acıklı bir sesle.

Bahia, ilk kez bu kadar açık konuşmuş, bir itirafta bulunmuştu. Hasaneyn o kadar duygulandı ki, ona yaklaşmaya yeltendi ama kız yaklaşmaması için başıyla kapıyı işaret ederek, onu uyardı.

Nitekim Ferid Efendi ile karısı dönüp geldi. Hasaneyn zamanın geri kalanını sevinç, coşku, özlem ve azap karışımı bir duygu içinde geçirerek onlara veda edip eve döndü.

Bu akıl bir aşk, diye düşündü. Onunla evlenmemi garanti altına alan bir planın parçası, azmin, ileri görüşün hakim olduğu bir aşk! Gerçek aşk böylesi soğukkanlı mantığı kaldırır mı, acaba?

Genç adam hayıflandığı ve kızdığı için böyle düşünüyordu, elbet. Böyle bir vedalaşma, bir aşğın hak ettiği en son şeydi. Gecenin bir bölümünü annesi ve ablasıyla geçirdi. Nefise her

zamanki gibi kendini tutamayıp ağladı ve o can sıkıntısı içinde, “Annemle ben, biz yalnızlığa mahkûmuz” dedi.

Hasaneyn'e gelince, ailesinden, hayatında ilk kez evinden ayrılacak birinin moral bozukluğu içindeydi ama farklı bir yerde, farklı bir ortamda özgürce yaşama özlemi baskın çıkıyor, moralini yükseltiyordu. Samira sükûnetini koruyor, Nefise'ye üzüntüye kapılmamasını söylüyordu. “Çocuk gibi ağlama” dedi, sert bir sesle. “Onu sık sık göreceğiz. Hayali gerçekleştiği için mutlu olmalıyız.”

Böyle dese da, kalbi başka bir şey söylüyordu Samira'nın. Oğlundan ayrılmak üzere olması, üzüntünün yanı sıra kederlendiren başka anıları da canlandırmıştı zihninde. Hüseyin ile vedalaşması aklına geldi ve bu oğlu da gittikten sonra evin nasıl bir yer olacağını düşündü. Rahmetli kocasının ayrılışı da geldi gözlerinin önüne; hayat vedasız, ayrıksız bir mutluluğu çok görmüştü kendisine. Hayatının sonuna kadar yalnızlığa mı mahkûmdu, yoksa? Bunun için mi sabırla ve metanetle mücadele etmiş, acı çekmişti?

Üzüntüye kapılmayı reddedip kendini topladı. İçine çöken sıkıntıyı, oğlunun başarısını düşünerek defetti. Ne var ki, boşuna çalışıp çabalamamış, boşuna sabretmemişti; hayatının kader gemisi güvenli bir limana doğru yol alıyordu, buna inanıyordu. Sevinmeye hakkı vardı; aile hayatının meyvelerinin çiçek açıp gelişmesi için kanının son damlasına kadar her şeyini feda etmişti.

Hasaneyn, ertesi sabah annesiyle ablasına veda edip Harp Okulu'na gitti.

HASANEYN, HARP OKULU'NUN AVLUSUNDA, kendini okula yeni giren öğrencilerin arasında buldu. Tevfikiyah Okulu'ndan tanıdığı kimse var mı diye bakındı etrafına ama kimseyi göremedi. Buna canı sıkılmış ama okulundan sadece kendisinin Harp Okulu'na kabul edilmiş olmasından da gurur duymuştu. Konuşacak birini bulmak için beklemenin anlamı yoktu ama ilk adımı atmayacak kadar kibirliydi. Okulun büyük avlusuna, muazzam binalarına ve kendisini uzun süre meşgul eden girişteki silah heykeline bakarak kendini oyalamaya çalıştı. Okula hayran olmakla kalmamış, gördükleri başını döndürmüştü. Başlangıçta, fiziksel üstünlüğünden, uzun boyundan, endamından, dik duruşundan ve yakışıklılığından emindi ama sınıf arkadaşlarını görünce kendini beğenmişliği epeyce törpülendi; aralarında gençliğinin baharında, dipdiri ve son derece yakışıklı delikanlılar vardı. Dahası, bunlardan bazıları soylu genç adamlardı. Avluya bakan odaların birinden, Tevfikiyah'tan eski bir okul arkadaşının çıktığını gördü. Bu okulda kendisinden bir veya iki yıl ilerideydi herhalde. Üstünde kısa haki pantolon, sol kolunda dört şerit olan bir gömlek vardı. Okul avlusunda tanıştığı biriymiş, adı İrfan'dı galiba. Normal şartlar altında gidip konuşmazdı ama avludaki diğer öğrencilere nispet olsun diye, üst sınıftan biriyle konuşmakta yarar vardı.

Hasaneyn, genç adamın karşısına geçip gülümseyerek elini uzattı ve “Nasılsın İrfan?” dedi, teklifsizce.

Ne ki, kendisine sert ve kibirli bir ifadeyle bakması yüzündeki gülümsemeyi silmeye yetti. Karşısına geçmiş konuşan öğrenciyi öfkeye benzer bir kibirle inceleyen İrfan, tek laf etmedi. Elini Hasaneyn’in eline mikrop kapmasından korkarcasına şöyle bir değdirip hemen geri çekti. Hasaneyn çok şaşırdı, kendisini hatırlamamış ya da yanlış anlamıştı herhalde.

“Beni hatırlamadın mı yoksa? Hasaneyn Kamel Ali” dedi.

İrfan, onu duymamıştı sanki. Karşısında dimdik, kas-katı durmaya devam ediyordu. Sonunda sessizliğini bozup, “Burada ahbablık edilmez. Sen bir birinci sınıf öğrencisisin, ben ise başçavuş” dedi ve çekip gitti.

Hasaneyn, kendini hiç böylesi utanç verici bir durumda bulmamıştı; dudakları titredi, dizlerinin bağı çözöldü sanki. Herkesin kendisine güldüğünü, onunla alay edercesine birbirine göz kırptığını düşünüp kenara çekildi. Aptal herif, niye böyle davranmıştı acaba? Aklını kaçırmış olmalıydı. Yoksa mahsus mu yapmıştı? Acaba, mutad bir prosedür müydü bu? Düşünceye dalıp etrafı görmez olmuştu. Sivil kıyafetler içindeki birinci sınıf öğrencileri sıraya girmeye çağrılınca kendine geldi.

Başçavuş Muhammed İrfan ve birkaç askerin talimatı uyarınca birbirine paralel iki sıra oluşturdular. Hasaneyn emirlerine uymak zorunda olduğu eski okul arkadaşıyla göz göze gelmemeye, olur da öfkesini belli eder diye, kendine hakim olmaya çalıştı. Derken, daha yüksek rütbeli bir subay, yanında kendinden daha düşük rütbeli bir grup subayla birlikte çıkageldi. Yüksek rütbeli subay onları delici bakışlarla süzüp askerlik hayatına dair bir konuşma yaptı. Sert yüz ifadesine de yansıyan teklifsiz bir dil ve boğuk bir sesle yaptığı konuşmada tekrar tekrar değindiği “sıkı” kurallar ve ceza konusu içlerine korku saldı. Hasaneyn’in zaman içinde alışacağı yeni yaşamı, işte bu konuşmayla başlamıştı. Her gün gibi, o ilk gün de uzun ve meşakkatliydi; sabah erken saatte soğuk bir duşla başlıyor, sıraya girmeler, saf oluşturmalar ve derslerle aralıksız devam ediyordu. O kadar çok çalışıyor, o kadar sıradan besleniyor, o kadar kaba giysiler giyip, o kadar kaba muamele görüyor-

lardı ki, yatma saati gelince kütük gibi uyuyorlardı. Askerlik yaşamının en kötü yanı üstlerinin zorunlu gördüğü sert muameleydi. Askeri okul öğrencisi rütbe alıp koluna bir şerit takmaya görsün, yetkisini acımasızca kullanmayı ve kendinden aşağı konumdakilere hakaret etmeyi hak biliyordu. Okul körü körüne itaati şiar edindiği için itiraz etmek, karşı çıkmak söz konusu değildi. Bu korkunç ortamda Hasaneyn'in tek tesellisi, bir gün kendisinin de onbaşı, sonra da başçavuş olacağıydı. O zaman, o da bir vuruşta alabilecekti öcünü.

Bir zamanlar, kendisini korkuttuğu için "dehşet abidesi" olarak tanımladığı Tefvikiyah Okulu'ndaki günlerini hasretle andı. Harp Okulu'ndaki katı disipline bazen çok kızıyor, böylesi cehennemi bir okulu seçmiş olmasından pişmanlık duyuyor ama çekip gitme cesaretini kendinde bulamıyordu. Sınıf arkadaşlarının çoğu, özellikle de o ilk günlerde, benzer duygular içindeydi. Katı disiplin tüm enerjilerini tüketip, onları güçsüz bırakıyordu. Hasaneyn, bu anormal yaşam biçiminin öldürücü etkilerine bağışık olan, belki de tek askeri öğrenciydi. Diğerlerinden farklı olarak, umulmadık ölçüde güçlenmişti. Yediği yemek sıradandı ama hiç olmadığı kadar düzenli yiyordu. Ne var ki, Cuma günleri öğrencilerin aileleri ziyarete geldiğinde çok kötü oluyordu. Okulun dış avlusu öğrencilerin ebeveyni ve akrabalarıyla doluyor, öğrenciler ellerinde onların getirdikleri tatlılar, meyveler ve leziz yemeklerle dönüyorlardı odalarına. Bu mutlu günde, Hasaneyn hariç, kimse yalnız kalmıyordu; köyden gelen öğrencilerin bile Kahire'de akrabaları vardı. Onu kimse ziyarete gelmiyor, o da kimseyi beklemiyordu zaten. Evden ayrılmadan önce, annesi ona kendisini ziyaret edemeyeceğini söylemişti; malum, doğru dürüst bir mantosu yoktu ve onu rezil etmek istemiyordu. Nefise'ye gelince, o da, "Bu suratla arkadaşlarının karşısına çıkacak olursam, seni onurlandırmış olmam" demişti her zamanki şakacı tavrıyla. Bahia utangaçtı ve yabancıların içine çıkmaya alışık değildi, dolayısıyla onu da beklemiyordu. Ferid Efendi gelebilirdi belki ama o da çok tembeldi; ancak acil durumlarda evden çıkardı ama bir kez gelmiş, ona bisküvi getirmişti. Bu ziyaret günlerinde, Hasaneyn, iç avlunun girişinde konuşlanıp, hüzünlü bakışlarla, ziyaret-

çileri, büyüleyici güzellikteki zarif giysili kadınlarla kızları seyretmenin tadını çıkarır; insanların arasındaki sınıf farkını düşünüp aklı karışır, öfkeyle Yaradan'a isyan ederdi. Bir keresinde sınıf arkadaşlarından biri, ona, neden mesafeli olduğunu sormuş, "Babam öldü, ağabeyim Tanta'da öğretmen. Ailem muhafazakâr, sizinkiler gibi toplum içine çıkmaya alışık değil" diye cevap vermişti, bir nefeste.

Aslında, katı askeri disiplin, bu gibi kasvetli düşüncelerin gelişmesine imkân vermediği gibi, çoğu kez unutturuyordu Hasaneyn'e. Zaman geçtikçe, bu boğucu ortama uyum sağladı ve yaşam çok daha dayanılabilir oldu. Ayrıca, kurduğu yeni arkadaşlıklarla yalnızlığını da giderebiliyordu. İlk kırk gün böyle geçmiş, Hasaneyn'in yüzü yeniden gülmeye başlamıştı.

HARP OKULU'NDAN üniformayla çıkarken, dünyaya bu renkli kıyafetle muhatap olmanın bile başlı başına bir başarı olduğunu düşündü. Bir sütun kadar dik, bir tavus kuşu kadar kibirli, vitrin camlarına yansıyan görüntüsüne züppece bakarak yürümeye başladı. Üniformasındaki kırmızı şeritten, uzun fesinden, pırıl pırıl parlayan ayakkabılarından çok memnundu; gümüş saplı kısa copunu sallayarak elindeki eldivenleriyle dünyaya meydan okuyordu adeta. Nasrallah'a yaklaştıkça sevgi ile tiksinti karışımı bir duyguya kapıldı. Ev adresini sınıf arkadaşlarından hiçbirine vermemişti. Burayı görmesini istemediği bir arkadaşıyla karşılaşmayacağından emin olsa da, kendisini görmesini istediği insanların göreceğini umuyordu. Nitekim ayakka-bıcı, nalbur, tütün satıcısı, manav Gaber Süleyman, hepsi ona bakıp el salladı, hoş geldin dedi. Başını kaldırıp Ferid Efendi'nin balkonuna baktı, kapalıydı. Bu ziyareti onlara da hoş bir sürpriz olacaktı. Avluyu geçip gülümseyerek kapıyı çaldı. Önce Nefise'nin, "Kim o?" diye soran sesini duydu, sonra kapı açıldı. Nefise, "Hasaneyn!" diye heyecanla bağırdığında daha kardeşine bakmamıştı bile. Eline sıkı sıkı sarılıp, sevinçle sallamaya başladı.

Kızının sesini duyan Samira koşarak geldi. Annesi, o kupkuru elleriyle sarılıp onu göğsüne bastığında Hasa-

neyn'in akli ceketindeydi. Annesini alnından öptü. Bir yanında ablası, bir yanında annesi olduğu halde, eski odasına girdiler.

Anneyle abla, hayranlıkla onu seyrediyordu. Samira, oğlunun başarısı için dua edip, ne kadar sevinçli olduğunu söyledikten sonra sustu. Nefise, "Seni çok özledik" dedi. "Sen yokken ev mezara benziyor. Gittiğinden beri Hüseyin'in mektuplarını ben cevaplıyorum ama el yazım yüzümden de çirkin. Hüseyin bu yıl izin alamadı, iş arkadaşı hastalanmış. Üzüntüden kahrolduk. Siz mektuplaştınız mı, sahiden? Hüseyin on gün önce söyledi. Harp Okulu'nda neler öğreniyorsun bakalım? Silah kullanabiliyor musun artık?" Hasaneyn, ablasının sorularına fesini çıkarıp copuyla eldivenlerini masanın üstüne koyarken cevap vermişti ve hâlâ ayaktaydı. Ceketini inceliyor, kucaklaşmalarının ceketine zarar verip vermediğine bakıyordu.

Annesi yatağın üstüne geçip, "Gel otur, oğlum" dedi.

"Pantolonum buruşur" dedi, Hasaneyn.

"Ayakta mı duracaksın hep?" diye sordu kadın, hayretle.

Hasaneyn ne yapacağını şaşırıp gülümsedi ve iskemleye oturup bacaklarını uzattı. Gözü pantolonundaydı. "Pantolonumdaki tek bir buruşukluk, en az bir ay süreyle okulda alıkonulmam demek" dedi. Ve söylediklerinin etkisini görmek için annesine baktı. Kadın tedirgin olmuştu.

"Askerlik çok zor" diye sürdürdü, sıkkın bir sesle. Bütün günümüz, hatta kısmen gecemiz silahların, bombaların, kurşunların arasında geçiyor. En ufak hata insanın hayatına mal olabilir."

Nefise dehşete düşmüş, gözleri fal taşı gibi açılmıştı.

"Oğullarımızın hayatını nasıl tehlikeye atarlar?" dedi Samira, endişeli bir sesle.

"Neden Harp Okulu'nu seçtin sanki?" diye sordu Nefise.

"Korkmayın" diye cevap verdi Hasaneyn, kendinden emin bir edayla. "Silahlarla aram iyi, bütün subayların takdirini kazanmış bulunuyorum."

"Takdir etseler ne olur? Allah korusun, ya yaralanırsan?" dedi Samira, iç çekerek.

"Yarın öbür gün savaşa girsek ne yapacaksın acaba?" dedi Hasaneyn, için için gülererek. "Hitler savaşa hazırlanı-

yormuş, duymadınız mı? Savaş olursa, Mussolini Mısır'a saldırır ve bizi, hepimizi cepheye gönderirler."

Samira dehşete düşmüştü. Oğlunun yüzüne bakıp, "Bu doğru mu oğlum?" diye sordu, ciddi bir sesle.

"Öyle diyorlar" diye cevap verdi Hasaneyn, çok ileri gittiğini düşünerek.

"Ya sen ne diyorsun?"

Nefise, Hasaneyn'in cevabını beklemeden araya girip, "Bu doğruysa, hemen çık o okuldan" dedi.

Genç adam gülmeye başladı. Bu güzel birlikteliği bozmak istemiyordu. "Söylediklerimi ciddiye almayın sakın, sizi korkutmak için yaptım" dedi ve ses tonunu değiştirip ekledi: "Şaka bir yana, söyle bakalım Nefise Hanım, yarın akşam bana ne pişireceksin?"

Nefise, kardeşinin Perşembe öğlenden sonra ve bütün bir Cuma onlarla birlikte olacağını bilinciyle gülümsedi; onu en iyi şekilde ağırlamalıydı.

"Senin için iki tavuk alacağım, annem pişirecek, yeşil çorba da yapacak" dedi.

"Şahane! Ya tatlı?"

"Portakal?"

"Tatlı olsa daha iyi olur, mesela künefe! Cuma günleri arkadaşlarıma gelen yemek paketlerini gördükçe düşüncesi bile ağzımı sulandırıyor." "

Nefise'nin derdi künefeden ziyade, künefe yapmak için gereken yağdı ama cömertliği tuttu ve "Pekiyi, künefe de yaparım sana!" dedi.

"Arsızlık yapıp içinde ceviz de olsun, şamfıstığı da olsun diyebilirdim" dedi genç adam. Nefise, işi şakaya vurdu. Hasaneyn ablasının cömertliğinin sınırlı olduğunu anlayıp, güldü. "Sınıf arkadaşlarıma gelen yemek paketlerini bir gör-seniz! İçlerinden biri, bana 'puding' denilen bir şey vermiş-ti bir defasında."

"Puding mi?"

"Evet, puding."

"Kusura bakma ama bu bir silah adı mı diye de sorabilirdim sana" dedi Nefise, gülerек.

"Üniformanı çıkart istersen" dedi Samira.

"Olmaz, sinemaya gideceğim" diye cevap verdi Hasaneyn, mahcup bir ifadeyle.

Annesi gücendi sanki. “Erken dönerim” dedi, hemen. “Bütün gece konuşuruz. Zaten yarın da beraberiz.”

Sohbeti sürdürdüler, uzun uzun anıları yad ettiler. Ne ki, Hasaneyn kendini daha fazla tutamayacaktı, aklı yukarı kattaydı. Sohbeti kesip Ferid Efendi'ye gitmek istiyorum demek olmazdı. “Sinema vakti geldi” dedi. “Ferid Efendi'ye de uğrarım belki.”

BİR YOLUNU BULUP, kızıyla yalnız kalmak istiyordu. Ama nasıl? Annesiyle babası, onu oturma odasına almışlardı. Her zaman yaptıkları gibi sohbet ederlerken, Hasaneyn'in akli Bahia'daydı, sabırsızlıkla gelmesini bekliyordu. Kız, mahcup bir edayla girdi odaya; üstünde kollarını açıkta bırakan uzun, pembe bir elbise vardı. Babasının gülen gözleri ve hayran bakışları altında Hasaneyn'i resmi bir edayla selamlayıp annesinin yanına oturdu. Sohbet uzadıkça uzadı. Onun odadaki varlığı genç adamın dikkatini dağıtmış, sohbe katılmak şöyle dursun, neden bahsedildiğini bile anlamaz olmuştu. Çok sıkıldı. Kıza kaçamak bir bakış atıp o tombul vücudunu çıplak olarak hayal etti. İçi içini yiyor, özgürlüğünü kısıtlayan bu insanlara kızıyordu. Bahia'nın gözlerinde sükûnet ve özgüven vardı. Evde, annesiyle babasının koruması altında, Hasaneyn'in kaprislerinden uzak, heykel gibi oturuyordu. Genç adam kızın bu tavrına bazen çok kızıyordu ama üstünde müthiş bir güven duygusu uyandırdığını, ona karşı hissettiği derin duygulara sarsılmaz bir sadakat kazandırdığını inkâr edemezdi. Sohbet hâlâ sürüyordu. Bahia sohbe katılmaya cesaret edemediği için baş hareketleri veya gülümsemeyle yetiniyordu. Hasaneyn'in sıkıntısı had safhaya vardı. Bu açmazı nasıl aşacağını düşünürken, cesur bir fikir geldi aklına ve her

zamanki atılğanlığıyla hemen harekete geçip, “Bahia’yı sinemaya götürmeme izin verir misiniz?” diye sordu Ferid Efendi’ye.

Anneyle baba birbirine bakarken, Bahia kızarıp bakışlarını indirdi.

“Bu modern zamanlarda nişanlı bir çift için bir sakıncası yok bence” diye cevap verdi, Ferid Efendi.

Anne aynı fikirde değildi. Hasaneyn’e bakıp, “Annenin bundan hoşlanacağını sanmıyorum” dedi.

Kurduğu oyunun bozulmasını istemeyen Hasaneyn, hiç utanmadan yalan söyleyip, “Ondan izin aldım bile” dedi. “Memnun oldu.”

Kadının yüzü güldü. Kocasına bakıp, “Babası da kabul ettiğine göre, itiraz etmemin anlamı kalmadı” dedi.

Ferid Efendi kızına sinemaya gitmek üzere hazırlanmasını söyledi. Bahia mahcup bir ifadeyle ve tökezleyerek çıktı odadan. Birkaç dakika içinde evden de çıkmışlardı. Bahia, Hasaneyn’in oturdukları dairenin önünden geçerken adımlarını, sanki ailesinin dikkatini çekmek istemiyormuş gibi ihtiyatlı attığını fark edip huzursuz oldu.

“Anneme yalan söyledin” diye fısıldadı Hasaneyn’in kulağına. “Annenden izin aldığını söyledin. Bizimle birlikte sinemaya gelmesini söylemediğin için Nefise da kızacak.”

Hasaneyn, kıza susmasını işaret etti ve elinden tuttuğu gibi avludan geçirip yola çıkardı. Yan yana yürümeye başladılar; Bahia’nın annesiyle babası balkondan bakıyorlardı. Kızın üstündeki kırmızı manto, o bembeyaz tenini iyice ortaya çıkarmıştı, bir kedi yavrusu kadar güzeldi. Ne ki, hâlâ dertleniyordu genç kız: “Ailen er geç öğrenecek birlikte çıktığımızı” dedi.

Hasaneyn hoş bir zafer kazanmış, her türlü endişeyi kafasından atmıştı. “Günah işlemedik” dedi, gülerek, “dünyanın sonu da gelmedi!”

“Nefise’yi da götürsek daha iyi olmaz mıydı?”

“Ama ben seninle yalnız kalmak istiyorum!”

Bahia, en çok Nefise’den korkuyordu. “Nefise umurunda bile değil senin, yazık” dedi.

Hasaneyn, kızın ihtiyatlı ve soğukkanlı haline, bazen saldırgan sözcüklerle tepki gösterirdi. “Bu suçlamayı hak edecek günahı seninle işleseydim, keşke” deyiverdi.

Bahia'nın yüzü kıpkırmızı oldu. Tramvay durağındaki insanların arasına karışmış oldukları için cevap vermemiş ama yüzünü asmıştı. Hasaneyn mutluydu. Kıza bakıp, "Küçük bir günah demek istemiştin" diye fısıldadı, gülümseyerek.

Kız başını başka bir yöne çevirip tramvay gelinceye kadar genç adamın yüzüne bakmadı. Birinci sınıf kompartımana bindiler. Hasaneyn, kompartımanda yabancı uyruklu bir kadın olduğunu görünce sevindi ve Bahia'nın yanına oturup, "Beni çok mu özledin yoksa?" diye takıldı.

"Aklıma bile gelmedin" dedi Bahia, kızmış gibi yaparak.

Hasaneyn başını sallayıp, "Beni görmek için can atarsın diye düşünmüştüm, çok üzüldüm" dedi, üzüntülü bir sesle. Numara yapıyordu, elbet.

"Sana bir şey söyleyeyim mi, okul seni daha da çekilmez hale getirmiş" dedi Bahia, soğuk bir sesle ve ciddiyetini korumaya çalışarak.

Hasaneyn aklına, Nefise'nin kızı yumuşak huylu olmakla itham ettiği gelmişti her nedense. Dikkatle Bahia'nın yüzüne baktı, çok güzeldi; ablası buna rağmen onun yumuşak huylu olmadığını söylemişti. Kıza, kişiliğindeki kusurlara bile hayran olacak kadar aşık olduğunun farkındaydı.

Kıza takılmaktan vazgeçip, "Ben seni bir an olsun unutmadım" dedi, yumuşacık bir sesle. "Sonunda anladım ki, sevdiğinin yanında olduğu halde teslim olmaması ne büyük bir ıstırapsa, ondan trajik bir biçimde ayrılmamış olması bir o kadar güzel."

Kız bakışlarını indirip sessiz kaldı ama onun bu tavrından suskun bir tutku kokusu alan Hasaneyn rahatlamıştı; nitekim tramvay İstasyon Meydanı'na gelinceye kadar konuşup durdu. Tramvaydan inip İmad el Din Caddesi'ne doğru yürüdüler. Kızdan koluna girmesini isteyince, kız bir anlık tereddütten sonra genç adamın koluna girdi.

Bahia hayatında ilk kez annesinden başka biriyle yürüyordu sokakta; utanmış, allak bullak olmuştu. Hasaneyn'in dirseğini göğsünde hissedince - bilerek mi yapmıştı, yoksa kazaen mi meçhul - hemen kolunu çekti.

"Kötü bir şey mi yaptım?" diye sordu Hasaneyn.

"Böyle daha iyi" diye cevap verdi Bahia.

Bu fırsatı kaçırmış olduğuna kızmıştı Hasaneyn. “Senin gerçek bir eşe dönüşmen için bir mucize lazım” dedi. “Yani kocasını seven, ona sarılan ve... bir eş demek istedim.”

Çok geçmeden sinemada yan yana oturuyorlardı. Yine kibre kapılmıştı. Bu kez hem üniformalıydı hem de yanında sevgilisi vardı. Sınıf arkadaşlarından bazılarının yanlarından geçerken Bahia'ya bakmaları onu daha da keyiflendirmiş, göğsü kabarmıştı. Kıza doğru eğilip, “Güzelliğinle ne çok dikkat çektiğinin farkında mısın?” diye fısıldadı.

Kızın dudaklarında mahcup bir gülümseme belirdiğini görünce daha da neşelendi ve “Kalbim diyor ki, nicedir beklediğim öpücüğü bu akşam alacağım senden” diye fısıldadı.

Kız tehditkâr bir ifadeyle bakıp başını çevirdi. Hasaneyn karanlıkta ona dirseğiyle veya ayağıyla dokunmayı da denemiş ama kız yüz vermemişti. Sonunda elini eline alıp aralarındaki koltuk kolunun üstüne koymasına rıza gösterdi ve zaman tam bir mutluluk içinde akıp gitti.

CUMA AKŞAMI Kraliçe Feride Meydanı'nda, kendisini okula götürecek olan 10 numaralı otobüsü bekliyordu. Annesi ve ablasıyla çok güzel bir gün geçirmiş, nefis bir yemek yemişti. Nefise her zamanki neşeli haliyle ve annesinin yanında, "Seni 'hanımefendi' ile birlikte sinemaya giderken görebilseydim keşke" demişti, alaycı bir sesle.

Ablası konuyu açınca sırtının ortaya çıkmış olduğunu anlayan Hasaneyn, kahkahayla gülerek annesine baktı. Kadın, yüzünde tuhaf bir gülümseme, hiç ses etmedi. Allah'tan üstünde üniforması vardı, yoksa tokadı yemişti.

"Ne hoş bir çiftsiniz!" diye başlayıp dalga geçmeye devam etti Nefise. "Direk gibi bir adam, yani sen ve bütün suratsızlığıyla birlikteliğinizi ilan eden bir karış boyundaki 'hanımın'!"

"Sen kendine bak, kimsede kusur bulacak halin yok" diye azarladı annesi.

"En azından suratsız değilim" dedi Nefise, gülerek. "Ama affedildin Hasaneyn, benimki sinemaya götürülecek bir yüz değil!"

Hasaneyn, işte şimdi pişman olmuştu, sıcacık bir sesle özür diledi ablasından. Onu da alıp götürselerdi ne olurdu sanki? Otobüsü beklerken, işte bunlar geçiyordu aklından. Bir süre sonra, birçok sınıf arkadaşıyla birlikte otobüs de

gelmişti durağa. İtiş kakış bindiler. Aralarında sinemada karşılaştığı arkadaşlarından bazıları da vardı. Hasaneyn, herhalde kızın hakkında söyleyecekleri vardır diye düşünerek seviniyordu; çünkü bu gibi durumlarda bir şeyler söylemeleri normaldi. Bir Don Juan olarak arkadaşlarının gözlemlerini hevesle, heyecanla bekliyordu. Nitekim içlerinden biri onu gösterip, "Bu kahramanın dün kolunda bir kızla görüldüğünü biliyor musunuz?" dedi.

Hasaneyn, arkadaşının söylediklerini herkesin duymuş olmasını umuyor, sadece kendisinden bahsedilmesini istiyordu.

"Ne tip bir kız?"

"Sade, evlenilecek bir tip!"

"Güzel mi?"

Hasaneyn kulak kesilmişti.

"Mavi gözlüydü" dedi içlerinden biri, "ama kaba saba bir yerliye benziyordu!"

Hasaneyn kıpkırmızı oldu; hevesi de, heyecanı da kaybolmuştu. Diğerleri neşeyle sürdürdü:

"Çok kısa boylu ve tombul!"

"Bir çavuş kadar suratsız!"

"Demode. Nerden buldun onu?"

Hasaneyn, bu son sorunun kendisine yönelik olduğunu anlayıp silkindi. Gururu kırılmış, utanmış, yenilgiye uğramıştı ama aldırış etmiyormuş gibi yaparak herkesle birlikte o da güldü.

"Umarım nişanlın falan değildir" dedi, öğrencilerden biri.

"Değil tabii" diye adeta bağırdı Hasaneyn, ne dediğini bilmeden.

"Metresin mi?"

"Gönül eğlendiriyorum!"

"O halde iyi. Bakire mi bari?"

"Evet" diye cevap verdi Hasaneyn. Perişandı.

"Allah cezanı versin! Bakirelerle ne işin var senin, zaman ziyanından başka bir şey değil! Yoksa bilmiyor muydun? Bu Harp Okulu'nun geleneğinde vardır: Perşembe akşamlarını metresinle, Cuma'yı nişanlınla veya onun yedeğiyle geçireceksin.

"Bundan sonra" dedi, Hasaneyn, zoraki bir gülüşle, "kadınlarla ilişkiyi buna göre ayarlarım."

Gülüştüler. Hasaneyn bozguna uğramanın ıstırabını çekiyordu, çok üzölmüştü. Hiç istemeden kızı inkâr etmişti. *Nişanlım olduğunu ve sabırla beklediğim halde iki yıldır kendisini öpmeme izin vermediğini bir bilselerdi, diye düşündü. Kaba saba bir yerliye benziyordu... çok kısa ve tombul... bir çavuş kadar suratsız! Bahia böyle miydi gerçekten? Eski kafalı olduğu doğru, demode iyi bir tanım olabilir. İnsan içine çıkmayı bilmiyor. Mizah duygusundan yoksun, insanlarla nasıl konuşacağını da bilmiyor. Sadece söylenip kusur arıyor.*

Onunla insan içine çıkamazdı! İnsanlar daha neler söylerdi kim bilir? Morali çok bozulmuş, kendine kızmıştı. Otobüsün okulun önüne geldiğini arkadaşları inmeye başlayınca anladı; o kadar dalmıştı...

ERTESİ HAFTA Ferid Efendi'yi her zamanki saatte ziyarete gitti ama Ferid Efendi ile Salem evde olmadıkları için Bahi-a ve annesiyle oturdu. Babanın yokluğu onda olağanüstü bir özgürlük duygusu yaratmıştı. Bahai, kahverengi bir el-biseyle çıkıp geldi. Yakasının hemen altına yelpaze gibi iki yana doğru açılıp göğsüne düşen ipek bir fiyonk tutturmuş-tu. Sinemaya gitmeyi teklif etmesi halinde, tek yapması ge-reken, mantosunu üstüne geçirmektir. Ne ki, buna hiç niyeti yoktu Hasaneyn'in. Nefise'nin sesi hâlâ kulakların-daydı; on piaster vermiş, parayı verirken, "Bu sadece se-nin için!" diye uyarmıştı.

Kıza sinemaya gitme teklifi yapmak istememesinin tek nedeni Nefise değildi elbet. Sınıf arkadaşlarının kendisini Bahi-a ile görmelerini istemiyordu. Bahi-a'nın çok güzel, hat-ta en güzel olduğunu sanmıştı ama o dönemde gözü hâlâ kapalıydı demek. Nitekim arkadaşlarının alaycı sözleri bu-nun kanıtıydı. Dikkatle kıza baktı. Onunla göz göze gelin-ce, tüm karanlık düşüncelerden sıyrılıp müthiş bir arzu duydu. Hem çok güzel hem de çok çekici olduğundan şüp-hesi yoktu. Ne ki, onunla insan içine çıkmaması gerektiği gibi korkunç bir gerçeği nasıl göz ardı edebilirdi? Bahi-a'nın annesi, Hasaneyn ile konuşmayı sürdürürken genç ada-mın verdiği kısacık cevaplardan aklının başka yerde oldu-ğunu fark etti.

“Hasaneyn, pek düşüncelisin, neyin var senin?” diye sordu.

Hasaneyn şaşırdı. Nerede olduğunu hatırlayıp, “Geçen hafta çok talim yaptık, ölü gibi çıktık okuldan” dedi, özür dilercesine ve kadın namaz kılmak üzere odadan çıkınca-ya kadar daha dikkatli davranmaya çalışarak sohbeti sürdürdü.

Bahia ile baş başa kalmışlardı.

“Neyin var senin?” diye sordu kız.

“Hiç!” dedi Hasaneyn gülümseyerek.

“Her zamanki gibi değilsin, bugün.”

Hazır kızla yalnızken ve onu bu kadar arzularken, bir kurnazlık geldi aklına; “Bana mesafeli ve kayıtsız davranıyor olman hiç aklımdan çıkmıyor” dedi üzgün bir sesle.

“Yine mi aynı konu?”

“Elbette! Bu benim hakkım ve yaşadığım sürece vazgeçmeyeceğim.”

“Bu konuyu kapattığımızı sanıyordum” diye cevap verdi kız, yalvarırcasına.

“Beni çok şaşırtıyorsun. Sınıf arkadaşlarımda nişanlıları var, hiçbiri benim gibi mahrum değil öpüşüp, sevişme hakkından.”

Bahia'nın yüzü kızardı. “Demek ki, onların nişanlıları bana, ben de onların nişanlılarına benzemiyorum.”

Bu doğruydı. Sınıf arkadaşları, belki de bunun üstünde çok fazla duruyorlardı. Bahia sözlerinin nereye vardığının farkında bile değil, diye düşündü Hasaneyn.

“Sinemaya gidecek misin?” diye sordu kız, delikanlının cevap vermesini beklemeden konuyu değiştirerek.

Hasaneyn, bunu, kızın kendisinden sinema daveti beklediğine verdi; sıkıldı, utandı ama kaygıları mahcubiyetine ağır bastı. “Hayır. Sınıf arkadaşlarımla buluşacağım” dedi.

Bahia bakışlarını indirdi. Sıkıntılı bir sessizlikten sonra, “Sinemaya birlikte gitmemize annen ne dedi?” diye sordu.

Hasaneyn, kızın sorusunun, bu konuyu uzatmamak için iyi bir bahane teşkil ettiğini düşünerek, “Bahse değer bir şey yok... Annem, senden, saygın ailenin örf ve adetlerini ihlal etmeni talep ettiğim için kızmış bana!” dedi.

“Saygın ailelerin kızlarının sinemaya gitmesine izin vermemelerinin yakışksız bir tarafı yok” dedi Bahia, soğuk bir sesle.

“Öpüşüp sevişmenin de yakışıksız bir tarafı yok! Ama sen de annem gibi düşünüyorsun zaten.”

Kız Hasaneyn'i duymazdan gelip, “Sana, bir daha beni sinemaya götürmemeni mi söyledi yoksa?” diye sordu.

“Hayır! Aileni istemeden kırmamdan korkuyor.”

“Annemle babamın izin verdiğini söylemedin mi annene?”

“Evet, söyledim! Mahcup olmamak için izin vermişlerdir dedi.”

“Bütün bunlar, bir daha birlikte dışarı çıkmayacağımız anlamına mı geliyor?”

“Hayır. Ne zaman istersek çıkarız” diye cevap verdi Hasaneyn.

Bu sözler daha ağzından çıkarken pişman olmuştu, genç adam. Nitekim Bahia gülümsedi ve “Bugün sinemaya gideriz diye düşünmüştüm” dedi, utangaç bir edayla.

Aklından kızı sinemaya gitmeyi teklif etmek geçti ama vazgeçti. “Arkadaşlarla buluşacağım demiştim ya...” dedi.

“Ha! Tabii. Arkadaşlarınla buluşman, beni sinemaya götürmenden daha önemli!”

“Bu doğru değil. Söz verdim. Üstelik... üstelik annemin geleneğin ihlali olarak gördüğü bir şeyi üstünden daha bir hafta geçmeden tekrarlamak akıllıca olmaz.”

“O halde mesele arkadaşlarına söz vermiş olman değil” dedi, Bahai, üzgün bir sesle.

“Hayır! Her ikisi de” diye cevap verdi Hasaneyn, teslimiyet içinde. “Annemin kusuruna bakma, eski kafalıdır.”

Bahia, belki de ilk kez kendini tutamayıp, “O zaman neden Nefise'nin her gün dışarı çıkmasına izin veriyor?” diye sordu.

Kızın ses tonu ve belirli bir imayı içeren sözleri Hasaneyn'i incitmişti. “Nefise işe gidiyor; öyle olmasaydı evde otururdu” dedi, kızgın bir sesle.

“Kırmak istememiştim” dedi Bahai, müşfik bir sesle. “Dışarı çıkmanın ayıp olmadığını söylemek istemiştim.”

Annenin yaklaşan ayak seslerini duyuncaya kadar sessizce oturdular. “Kızdın mı Hasaneyn?” diye sordu Bahai, endişeli bir sesle.

Hasaneyn kızın annesi geldiği için cevap veremedi ama ona şefkatle bakması, kıza yetti. Hasaneyn bir saat daha oturduktan sonra veda edip ayrıldı.

SINIF ARKADAŞLARIYLA randevusu yoktu. Film başladıktan birkaç dakika sonra girmişti sinemaya. Karanlıkta yer gösterici sayesinde yerini buldu. Haberleri seyrederken aklı Bahia ve ondan yalan söyleyerek ayrılmış olmasındaydı. Vedalaşırlarken elini nasıl da yumuşacık sıkmişti; bu hoş temas içini titretmiş her ne hata yaptıysa hepsini unutturmuştu! *Artık hayalim gerçekleşebilir, diye düşündü. Yalvarıp yakaracağıma, kendime hakim olabilseydim çoktan gerçekleşmiş olurdu. Ona sürekli surat assaydım razı olurdu. Ne aptallık! O halde tek bir öpücükle yetinmemeliyim. Onu, bir kızı güzelliği, zarafeti ve kılık kıyafetiyle değerlendirenlerin eleştirel bakışlarından uzakta kollarıma alıp kemiklerini kırarcasına bağrıma basacağım. Acha, onu evlendikten sonra da saklamalı mıyım yabancı gözlerden? Kimin ne söylediğinden bana ne? Olmaz. Bu, gerçekten kötü bir şey. Bu, benim tabiatım. Dikkatini perdeye çevirip, yaş gününde büyükelçileri kabul eden Hitler'i seyrederek dağıttı düşüncelerini. Derken çizgi film başladı ve antrakta ışıklar yandı. Etrafa bakarken gözüne kocasıyla konuşmakta olan, iğrenç denecek kadar şişman bir kadın çarptı ve yanında böyle bir kadını taşıyan adamın, topluma kayıtsızlığı kadar, cesaretine de hayran olmaktan kendini alamadı.*

Solunda, üstünde gri bir ceketle etek olan hoş bir kız vardı. Onu daha önce de görmüştü sanki. Kim olduğunu çıkarmaya çalışırken gözleri kızın yanındaki kadına, sonra da adama takılınca kalbi çarpmaya başladı. Ayağa fırlayıp adama nazikçe elini uzattı ve “İyi akşamlar, Ekselansları” dedi.

Adam - ki Ahmet Yousri Bey'in ta kendisiydi - gülümseyerek selamını aldı ve onu karısıyla kızına “Merhum Kamel Ali Efendi'nin oğlu” olarak tanıştırdı. Hasaneyn her ikisini de kibarca selamlayıp yerine geçerken kızın el temasını hâlâ elinde hissediyordu. Bey, okulun nasıl gittiğini sordu, Hasaneyn ona tekrar teşekkür ederek cevap verdi. Bu kardarcık konuşmuş, sonra herkes kendi haline çekilmişti. Hasaneyn, hayatında ilk kez üst sınıftan iki saygın hanımefendiyle tanıştırılırken fire vermemiş olmaktan memnundu. Derken çikolata ve meşrubat satan adam yanlarından geçti. Bey ve ailesine ikramda bulunmak isterdi ama cebinde ancak birkaç piaster vardı. Böyle bir fırsatı kaçırmış olduğuna kızıp, yoksul olmaktan her zamankinden çok nefret etti. Işıklar söndü ve sinema perdesi yeniden hayat buldu. Hasaneyn filme konsantre olacak halde değildi; düşünceye dalmış, hayal gücü dizginlerinden boşanmıştı adeta. Bu güzel yüzü ilk kez görmediğinden emindi artık. Bey'in villasının bahçesinde pedal çeviren çıplak bacağı hatırlamıştı. Kızın üstünde nasıl bir izlenim bıraktığını merak etti. Ahmet Bey'in kendisini “Merhum Kamel Ali Efendi'nin oğlu” olarak tanıtmaması nasıl bir izlenim bırakmıştı acaba?

Babasının küçük bir memur olduğu bir gerçektir. Bey'in eşiyle kızı, onun önce Hüseyin'e iş bulmak, sonra da kendisini Harp Okulu'na sokmak için aracı olduğunu ve ailesinden yardımını esirgemediğini de biliyorlardı şüphesiz. Onun sosyal konumundan haberdar olmamaları söz konusu değildi. Kız, babası olmasa üstündeki o kırmızı şeritli üniformayı giyemeyeceğini bile düşünmüş olabilirdi. Bunlar mümkündü, hatta kesindi. Mahcubiyet ve hoşnutsuzluk içinde alnı yanmaya başlamıştı.

Bisikletin üstünde bacağını gördüm, diye düşündü. Fildişi gibiydi, güzeldi ama mucizevi değildi. Dünya mucizelerden yoksun! Sen de herkes gibi yatmıyor musun yatakta? Cinsel ilişki sırasında sen de her kadın gibi kendinden geçmiyor musun? Ve sen de hamile kalıp doğururken, tıpkı yok-

sulluktan işine son verdiğimiz hizmetçi gibi, bir kancık gibi inlemiyor musun? Birden işaret parmağıyla burnuna dokundu, kızın parfüm kokusu hâlâ üstündeydi. Heyecanlandı. Üstünde sihirli bir etki yaratıp içine nüfuz etmişti adeta. Parfümün yatıştırıcı, mutluluk veren, baş döndürücü kokusu içindeki acıyı ve öfkeyi temizledi. Elini koltuğun koluna dayayıp kızın elinin yanlışıyla kendi eline değmesini istedi. Kızın yüzünü, kısacık bir an için, tokalaşırken görmüştü; gözünde canlandırmaya çalıştı: uzun, dolgun bir yüzü, cin gibi bakan küçük, siyah gözleri ve simsiyah saçları vardı. Sol yanağındaki ben, beyaz tenine ayrı bir güzellik veriyordu. Gözlerinin önüne Bahia'nın yüzünü getirip kızınkiyle kıyaslayınca Bahia kadar güzel olmadığına kanaat getirdi. Ne ki, Bahia'nın güzelliği soğuktu, heykel gibiydi, oysa bu kızınki capcanlı, insanın içini ısıtan, hayal gücünü tahrik eden bir güzellikti. Dahası, Hasaneyn'in ihtiraslı ruhuna, mensubu olmayı ölesiye umduğu o imtiyazlı sınıfın sembolü olarak görünmekteydi. Onu bir kız olarak görmekten ziyade, belirli bir sınıfın ve belirli bir yaşam tarzının temsilcisi olarak görüyordu. Ne var ki, bu anlık coşku onu duygularına yabancılaştırmıyor, kendini kandırmıyordu. Kız, Bahia gibi yer etmemişti kalbinde. Bahia, tüm edilgenliğine rağmen, onun içgüdüsel arzularının sahibi, diğer kız ise sınırsız hırslarına hitap eden biriydi. Diğer kız, belki de onun anlaşılmaz bir yönüne, hırsı, mutluluk ve güvenceden üstün tutan yönüne hitap ediyordu.

Olmadık hayallere dalıp gittim, diye düşündü. Hayal kurmaya hakkım yok mu benim? Hepimiz hayallerimizin hayalini kurmuyor muyuz? İyi de, hayallerimiz, sadece onların gerçek olduğu kuruntusuna kapıldığımız zaman bozuluyor. Dikkatini tekrar sinema perdesine çevirmesi uzun sürmüştü. Düşünmekten yorgun düşmüş, aslında filmde de sıkılmış ama ışıklar yanıncaya kadar sabretmişti. Kalkarken Ahmet Bey'in ailesiyle göz göze geldi ve onları bir baş hareketiyle selamlayıp sinemadan çıkmakta olan kalabalığa karıştı. Kalabalıktan sıyrıldıktan sonra bir saat boyunca sokaklarda gezinip, Şubra tramvayına bindi.

Oturduğu muhite yaklaştığında, Nasrallah ona her zamankinden pis göründü. Bakışları yerde, diş bileyerek yürüyor, burnuna toz, duman ve yağ kokusu geliyordu.

ARADAN GÜNLER GEÇTİ; akademik yıl neredeyse bitmek üzereydi. Savaş Bakanlığı'nın İngiltere - Mısır Anlaşması'nı takiben, Mısır ordusunun mevcudunu artırmak için Harp Okulu öğrencilerinin bir kısmını bir yılda, yani o yıl mezun edip ikinci yılı alayda tamamlamalarına karar verdiğini, Hasaneyn yılın üçüncü çeyreğinde öğrendi. Öğrenciler iki misli çalışıyordu ama bundan memnundular; bu inanılmaz bir şeydi! Başta Hasaneyn, hiç biri bir yıl içinde subay çıkacağını düşünemez, hayal bile edemezdi; böylece Hasaneyn yılsonunda mezun oldu.

Annesi, denizde aç ve susuz, yelkenleri yırtılmış kayıp bir denizci misali, bir sis bulutundan sıyrılarak güvenli bir limana çıkmanın sevinci ve güven duygusu içindeydi. *Allahım! Dertlerime sen, sadece sen derman oldun. Karanlıkta el yordamıyla yaşadığımız dünümüzü, ümit dolu ve gelecek vaat eden bugünümüzle kim kıyaslayabilir? Adaletin ve merhametin üstümüzden eksik olmasın!* Hayatında ilk kez huzurlu ve mutluydu. Yaşamının fazlasıyla uzun süren açmazı, artık hoş bir gurur vesilesi, sıradan bir alın yazısı olarak görünüyordu solan gözlerine.

İşte böyle şükrediyor, sevinçten ağlayıp duruyordu, Samira. İkinci yılın okul ücretini Hüseyin ile Nefise'nin paralarından tasarruf ederek biriktirmişti. Hasaneyn bu parayla

kendine bir subay üniforması diktirdi ki, bu da onu tayini çıkıncaya kadar oyalamıştı. Başarı listesinin en üst sıralardaydı; şans eseri olarak Kahire'deki süvari alayına tayin edildi. Üniforması, gerçekleşen hayallerini temsil ediyordu. Oğluna hayretle ve mutlulukla bakan Samira'nın suskunluğundan, resmîyetinden eser kalmamıştı. İşte buydu onun en sevgili oğlu, hayatı boyunca beslediği hayalinin açan çiçeği.

"Mahmal töreninde" demişti annesine, "beni süvari alayı bandosunun başında, at üstünde göreceksiniz!"

"Orada olacağım" diye cevap verdi kadın. "Kalabalık içine çıkabilmem için bana doğru dürüst bir manto satın alman şartıyla!"

"Maaşımı alıncaya kadar sabret!" diye cevap verdi, genç adam, gülerek.

Hasaneyn'in ilgilenmesi gereken çok şey vardı ama bunlar katıksız mutluluk ve keyif günleriydi; asıl amacı yaşadığı bu mutluluğu sarsılmaz temellere oturtmaktı. Bir gün annesiyle evde yalnızken, "Anne, Nefise bu utanç verici işi bıraksın artık" demişti, annenin alışık olmadığı kadar ciddi bir ses tonuyla. "Bir subayın ablasının terzilik yapması yakışık almıyor."

Annesi gülümsedi ve "Oğlum, ablan bunu hemen kabul edecektir" diye cevap verdi.

Beklediği bir cevaptı bu ama zihnini meşgul eden bazı düşünceleri silmeye yetmiyordu. "Keşke geçmişimizi silebilsek" diye sürdürdü konuşmayı, sıkıntılı bir sesle. "Korkarım, bazıları bize zarar vermek için kullanacaklardır geçmişe dair gerçekleri. İnsanları bilirsin! Subay arkadaşlarım duyacak olursa itibarım sıfırlanır."

Hasaneyn'in söylediklerinden annesi de etkilenmişti ama oğlunu teskin etmek için omzuna vurup, "Yoksuluz ama insanların çoğu yoksul zaten" dedi gülümseyerek. "Bunda utanılacak bir şey yok."

Hasaneyn öyle düşünmüyordu. Başını sallayıp, "Bunlar boş sözler. Sen insanları benden daha iyi tanırırsın" dedi.

"Oğlum, bu gibi düşüncelerle zihnini meşgul edip huzurunun kaçırma" diye cevap verdi kadın.

Hasaneyn, sanki duymamıştı annesini. "Nasıl yaşadığımızı Nasrallah iyi bilir, burada oturmaya devam edemeyiz" diye sürdürdü.

“Üzme canını, zamanla her şey hallolur” dedi kadın, yalvarırcasına. Mutluluğunun elinden kayıp gitmesinden çok korkuyordu.

Genç adam, annesinin özgüvenini kıskandı ama kendisinin zihninde iyice abarttığı tehlikelere kayıtsız kalmasına kızıyordu. “Doğru” dedi sert bir sesle. “Zamanla her şey hallolur ama bu arada ben bitmiş olurum.”

Kadın dehşete düştü. “Sabırsızlandığını ve her zamanki gibi kötümser olduğunu görüyorum” diye cevap verdi, si-temle. “Sana tavsiyem mutluluğunu hayal mahsulü, önemsiz meselelerle bozmaman.”

“Önemsiz mi?” diye bağırdı Hasaneyn.

“Evet, önemsiz.”

“Nefise’nin geçmişinin ve bu mahallede oturanların hakkımızda bildiklerinin önemsiz olduğunu mu söylüyorsun bana?”

“Allah inancın yoksa mutluluk nedir bilemezsin, asla bilemezsin!”

“Geçmişimizin üstünü örtebilsem keşke” dedi Hasaneyn, iç geçirerek.

Genç adam kızmıştı, giderek sabırsızlandı. “Benden sabırlı olmamı istiyorsun ama benim sabır kadar korktuğum bir şey yok” dedi. “Şu sokağın yoksulluğuna, oturduğumuz bomboş eve baksana. Bunları arkadaşlarımdan daha ne kadar saklayabilirim?”

Kadın hayatı boyunca ıstırap çekmeye mahkûm olduğunu düşünüp, kendini çok kötü hissetti. “Yavaş ol!” dedi oğluna, acı bir sesle. “Daha dün yiyecek şey bulamazken bak şimdi neredeyiz?”

“Seni kızdırmak istemedim anne” dedi Hasaneyn, üzüntülü bir ifadeyle. “Ama şu sıralar aklım hep bizi tehdit eden sorunlarda. Sana sadece birkaçını söyledim, söylemediklerim çok daha ciddi. Mesela, ağabeyim Hasan ve sürdüğü yaşam. Bu sorunlar varken, huzurlu olabilir miyiz?”

Kadın oğlunun yüzüne bakıp dertlenme kabiliyetine hayret etti. “Yaradan’ın yarattıklarını, Yaradan’a bırak” diye mırıldandı, çaresizlik içinde. “Hep böyleydik, ne öldük, ne mahvolduk.”

“O zamanlar ben bir subay değildim” dedi Hasaneyn. “Ama artık subay çıktığıma göre, itibarım söz konusu.”

Anne kaşlarını çatıp suskunluğa sığındı.

“Her şey değişmeli” dedi Hasaneyn iç çekerek. “Babamın mezarı bile! Nerede gömülü olduğunu duysalar hakkımda ne düşünürler dersin?”

Kadın duygularını belli etmemek için gülümsedi: “Ben de istiyorum bunları ama sabret derim. Boş yere isyan etme, sonuçları üzücü olabilir. Geçmişi silip atmak, evi değiştirmek, mezar yaptırmak, ağabeyini ıslah etmek istiyorsun ama daha uzun bir süre bunların üstesinden gelemezsin, bu imkânsız. Bizimle mutlu olman ve bizi mutlu etmen en büyük hayalimdi. Eğer sabretmeyi öğrenmez, hakikate teslim olmayı bilmezsen, bedbaht olur, bizi de bedbaht edersin.”

Hasaneyn sustu; konuşmaktan da, sorunlarından da bıkmıştı. Asi mizacı ikna olmaya yatkın değildi; annesi umutlarını, hayallerini, duygularını anlamıyordu, ölüm kalem savaşımda yalnızdı. Daha temiz, daha nezih bir yaşam amaçlıyordu ve bu hedefinden asla vazgeçmeyecekti. O halde bütün gücünü toplayıp hayallerini ve mutluluğunu bizzat savunacaktı.

Gece kanatlarını açmıştı. Kapı çaldı. Hasaneyn Nefise'nin işten döndüğünü düşünüp kapıya koştu.

NEFİSE GÜLEREK eve girdi. Son zamanlarda hep neşeli, hep güler yüzlüydü sanki. Annesinin düşünceli olduğunu görüp, “Üzülme anne, artık hiçbir sorunumuz kalmadı” dedi.

Ablasının sözleri Hasaneyn’in içinde yankıladı. Sorun kalmamış mıydı sahiden? Sorunlarını çözmek için ordu bütçesinin bile yetmeyeceğini düşünerek Nefise’ye bakıp, “Artık dinlenme zamanı!” dedi.

“Artık çalışma mı diyorsun bana?”

“Evet.”

“İşi hemen bırakabilir, hiç de pişman olmam. Bir hanımefendi gibi evde oturur, subayın hanım ablası olurum!”

“Hasan Usta’nın da kardeşi...” dedi Hasaneyn, alaycı bir sesle.

Nefise, ağabeyi Hasan’dan neden böyle bahsettiğine şaşırıp annesiyle kardeşine baktı.

“Bu seni memnun etmiyor mu?” diye sürdürdü, Hasaneyn.

“Hasan her kim olursa olsun, iyi kalpliliğini, şefkatini inkâr edemeyiz” diye cevap verdi Nefise.

“Hatırlatmana gerek yok” dedi genç adam. “Onu ne kadar çok sevdiğimi Allah bilir ama yüz karası bir yaşam sürdürdüğünü de hatırlamadan edemiyorum.”

Hasaneyn'in sözleri kızın yüreğini parçalamıştı, bakışlarını başka yöne çevirdi ve kendi sapkın yaşantısını düşünerek, dehşetle ürperdi. Sessizlik sinirlerini bozuyordu. "Bu, her ailede olur!" diye mırıldandı.

"Ama saygın ailelerde değil" dedi Hasaneyn, kızgın bir sesle.

Nefise boğulacak gibiydi, yok olmak istedi. "Aynı aileden gelen iki kardeşin biri hırsız, diğeri bakan olabilir" dedi, zoraki bir gülümsemeyle ve sürdürdü: "Huzurumuzu bozma Allah aşkına! Bil bakalım ben ne yaptım? Sana bir tepsi künefe hazırladım. Hadi ısıtıp keyifle yiyelim."

Odadan çıkıp mutfağa yöneldi. Çok üzgün ve huzursuzdu; kalbi korkuyla çarpıyordu. Saygın kadınlar gibi evde oturmasını istemişti ondan; zaten buna itirazı yoktu. Hafif-meşrep olmasına bahane bulması zor değildi; amacının açıklık çeken ailesi için para kazanmak olduğunu her an iddia edebilirdi. Bu doğrudu ama kısmen doğrudu tabii. Cinsel arzularına gem vuramamasının ölümcül çaresizliği içindeydi. Kendini yok etme pahasına istiyordu bunu ama neredeyse denetlenemez hale gelmişti. Suçluluk duygusu içindeydi ve sürekli acı çekiyordu. Tek tesellisi, eğer bu bir teselli ise, kaderin ona daha iyi bir gelecek hazırlamamış olmasıydı. Sefil bir geçmiş ile cinsel tatmin için duyduğu bastırılmaz arzu arasında kalmıştı. Bu cinsel açlığı yok saymasının mümkün olmadığını düşünerek, kardeşinin önerdiği ev hayatına nasıl uyum sağlayacağını bilemiyordu. Acaba ölümü beklemekle, monotonluk içinde ve sonsuza kadar ölümü beklemekle yetinebilir miydi? Yeni yaşamını kabullenebileceğinden veya kaybedecek bir şeyi kalmadığına göre, cinsel mahrumiyet işkencesini kararlılıkla göğüsleyebileceğinden emin değildi. Geçmişinden nefret ediyor, korkuyordu ama şeytani bir güçle bağlıydı ona; tıpkı insanın rüyasında dağın tepesinden düştüğünü görüp uyanamaması gibi, ona dehşetle ve suçluluk duygusuyla bağlanıyor, hatta yapışıyordu. Pembeleşen künefenin hafif yanık yüzeyine bakarken tabakta yananın kendi derisi olduğunu hayal etti. O an hayat çok acımasız, çok saçma, acımasızca saçma göründü. Acaba, Allah onu neden yaratmıştı? Ne ki yaşamayı seviyordu; umutsuzluğu, çektiği eziyet ve korkuları yaşamın çeşitli tezahürlerinden başka bir

şey değildi. Bir adamla randevusu vardı ve bunu her şeye rağmen kaçırmak istemiyordu.

Mutfak beziyle tuttuğu künefe tavaşını getirip masanın üstüne koydu ve sanki o ürkütücü düşüncelerden sıyrılmışçasına gülüp, “Alın terimle yaptığım bu künefeyi sana sunarken, bu andan itibaren ağzımızı tatlandırma sırasının sende olduğunu ilan ediyorum” dedi.

Aile, dertlerini bir yana bırakıp, iştahla yedi künefeyi. “Keşke Hüseyin de burada olsaydı” dedi Samira, künefe-den bir parça alıp ağzına atarken. Hasaneyn annesine seni gidi dercesine parmak sallayıp, bir lokma daha yedi ve “Onu Kahire’ye getirmenin zamanı geldi de geçiyor” dedi. “Tanta’ya gideli neredeyse iki yıl oldu; oysa Ahmet Bey, onu bir yıl sonra buraya getirmeye söz vermişti.”

Ağabeyinin varlığını, arkadaşlığını, çok özlemişti Hasaneyn; sorunlarının üstesinden gelmek için ondan akıl almayı umuyordu. Dahası, Ahmet Bey’i ziyarete gitmek için kişisel nedenleri de vardı.

ERTESİ GÜN GÜNEŞ BATARKEN, mezuniyeti için teşekkür etmek ve ağabeyinin Kahire'deki bir okula transferine aracılık etmesini talep etmek üzere Ahmet Bey'in villasına gitti. Kapıcı ziyarete gelen subayın önünde saygıyla ayağa kalkıp içeri aldı ve Bey'e haber vermek üzere odadan çıktı. Hasaneyn yine aynı koltuğa oturmuştu. Bahçeye baktı; gözleri bir yıldan daha fazla bir süre önce, kızın bisiklete binmeye çalıştığı, uzun zikzaklı yolu taradı. Hâlâ bisiklete biniyor muydu acaba? Gülümsedi. Acaba Bey'e teşekkür etmek ve ağabeyinin işi için mi gelmişti, sahiden? Tekrar gülümsedi. Kafası karışık. Neden geldiğinden emin olmadığı gibi, hangi amaçla geldiğini de bilmiyordu, huzursuzdu. Nişanlısını üzmemek istemiyordu. Ferid Efendi'yi en son mezuniyetinin akabinde ziyaret etmiş, onunla konuşmaktan çok bunalmış; Bahia ile bir an olsun yalnız kalamadığı için, müthiş bir mahrumiyet duygusuna kapılmıştı. Bunu hatırlamak bile öfkeliyor, bu duygu Ahmet Bey'in villasında tazelenen anılardan duyduğu suçluluğu bile bastırıyordu. Villanın ihtişamının yarattığı ihtiras nedamet duymasına mani idi. Geçmişini kökünden söküp atmak istiyor, yeni bir ev, yeni bir mezar, yeni akrabalar, ikbal ve göz kamaştırıcı bir yaşamın hayalini kuruyordu. Subay çıkmak suretiyle gıpta edilecek bir konuma ulaşmış-

tı ulaşmasına ama nezih ve lüks bir yaşam arzuladığı bir gerçektir. İçi içini yiyordu. Kapıcı dönüp geldi ve önünde eğilerek, "Ekselansları geliyor" diye fısıldadı kulağına. Beyaz takım elbisesi ve yakasında bir gülle içeri giren Bey, ayağa kalkmış olan üniformalı genç adamı baştan ayağa süzerek güldü ve "Hoş geldin asker" dedi.

Hasaneyn, hafifçe eğilerek Bey ile tokalaştı ama cevap vermeye fırsat kalmadan, karısıyla kızının da odaya girdiğini gördü. Dışarı çıkmak üzere olduklarını anlayıp, arabanın evin giriş kapısının önüne yanaştığını da görünce yanlış bir zamanda geldiğini düşündü. İki kadınla selamlaştıktan sonra birkaç adım gerileyip, "Size mezuniyetim için teşekkür etmek üzere gelmişim, Ekselansları. İzninizle gideyim, sizi alıkoymak istemem" dedi.

"Hayır" dedi Bey. "Birer limonata içecek kadar vaktimiz var."

Herkes oturunca Hasaneyn da kendine bir iskemle buldu. Bey'in ve bu mümtaz hanımefendilerin önünde panikleyip yanlış hareket etmekten ödü kopuyordu. Kapıcı odadan çıktı.

"Tayinin nereye çıktı?" diye sordu Bey, sevecen bir sesle.

"Kahire Süvari Alayı'na" diye cevap verdi Hasaneyn, gururla.

"Anlaşılan mezun olan öğrenciler arasında üst sıralarındaydın?"

"Sekizinci sıradaydım."

Bey onu kutladıktan sonra bir sessizlik oldu. Yalnız olsalardı, ona ailesi için yaptığı sayısız iyilik ve kendisiyle ağabeyine aracılık ettiği için minnetlerini sunacak, sonra da ağabeyinin Kahire'ye tayinini isteyecekti. Ne ki, hanımların önünde, özellikle de kızın önünde saygınlığından taviz vermemekte kararlıydı; dolayısıyla vazgeçti. Ağabeyinin sorununu ertesi gün veya ondan bir sonraki gün Bey'i bakanlıktaki makamında ziyaret ederek gündeme getirebilirdi.

Bir Nubyalı hizmetli limonataları getirip servis yaptı. Hasaneyn bardağı dudaklarına götürürken kıza kaçamak bir bakış attı. Gerçek bir hanımefendi olarak limonatasını sessizce yudumluyor, ağzını şapırdatmıyordu; mahcup bir ifadeyle kibarca ve tadını çıkarmak istercesine yavaş yavaş içiyordu. Yüzünde, uykunun dokunuşlarına teslim olmuş-

çasına, harikulade bir sükûnet, hülyalı bir yumuşaklık vardı; zarafeti, letafeti ve asaleti karşısında başı dönüp bardağını tepsiye bıraktı ve aniden onu kollarına aldığını hayal etti. *Aklımı kaçırmış olmalıyım, diye düşündü. Bu şehvet değil, hatta hiç değil. Bahia ile insan içine çıkmak beni utandırıyor olsa da, o, bu kızdan çok daha güzel. Bu kızla yatmak cinsel bir deneyim değil, bir zafer, bir fetih olur. O kadar!*

Ahmet Bey, "Ailen nasıl?" diye sorunca kendine gelip, kibirini körükleyen bir fikir geldi aklına. Yalancılık tabiatında vardı.

"Allah'a şükür, iyiler" dedi. "Davayı kazanınca sorunlarımız halloldu."

"Ne davası?" diye sordu Bey.

"Annemle amcalarım arasında ne zamandır devam eden bir mülk davası" diye cevap verdi. "Annem payına düşeni mahkeme kararıyla aldı sonunda."

"Tebrikler! Tebrikler!" diye cevap verdi adam.

Hasaneyn kendinden gurur duymuş, rahatlamıştı. Ayağa kalktı ve "Sizi yolunuzdan alıkoyduğum için özür dilerim Ekselansları" dedi gülümseyerek.

Merdivenleri hep birlikte indiler. Arabanın yanına gelince, Hasaneyn kendisini de arabaya almalarını bekledi ama Bey elini uzatıp vedalaştı. Genç adam iki kadını başıyla selamlayıp hızla uzaklaştı. Başarısız bir ziyaret olmuş, ama ca hizmet etmemişti ama beklenmedik bir şekilde kızla tanışmasına vesile olduğu için kendini şanslı hissediyordu. Söylediği yalan, bundan daha da önemliydi. Ziyaretinin gerçek amacı, birkaç gün daha bekleyebilirdi.

HASANEYN, TAHER CADDESİ'NDEN çıkmadan önce başını kaldırıp gökyüzündeki solgun güneşe baktı ve ziyaretine gidecek olursa ağabeyi Hasan'ı evde bulup bulamayacağını düşündü. Ağabeyini ıslah etmeyi umut etmekle birlikte, onunla yüzleşmeye kararlıydı. Kafası, kendi geleceği kadar ailesinin, özellikle de Hasan'ın geleceğiyle meşguldü hep. Kararlılıkla yola çıkmıştı ama kaygılıydı. Tramvayla El Kazindar Meydanı'na gidip Clot Bey Caddesi'ne yürüdü.

Derken üstündeki üniforma geldi aklına. Annesi eski giysilerini satmış, üniformasını kısmen de bu parayla satın almıştı. Üniformayla netameli bir bölgede görülecek olmasından tedirgindi ama başka çaresi yoktu. Ona göre, Hasan, ailenin en dikenli, en ciddi sorunuydu. Nefise terziliği bırakmıştı ve çok geçmeden Nasrallah çıkmazından, hatta Şubra mahallesinden de taşınacaklardı. Böylelikle, ailesinin iğrenç geçmişi unutulup gidecekti belki ama Hasan sorununu çözümsüz kalacaktı. Ağabeyi böyle yaşadığı sürece güvenlik içinde olamazlardı. Gandab çıkmazına varınca eve doğru yürüdü. Herkes hayretle ve merakla kendisine bakıyor, kaçarcasına yolundan çekiliyordu.

Spiral merdivenleri iğrenerek çıkarken, bir yıl önceki ziyaretini hatırladı, sıkıntıyla ve utançla. Ağabeyinin dairesinin loş eşliğinde durup kapıyı çaldı. Kapıyı, son ziyaretinden hatırladığı biçimsiz yüzleri aklından hiç çıkmayan o adam-

lardan biri açtı ve Hasaneyn'i görür görmez kapıyı suratına çarpıp, "Polis!" diye bağırdı.

Hasaneyn ne olduğunu tahmin edip utançla, acıyla geri dönmeyi düşündü ama hedefe varacak, her ne pahasına olursa olsun amacını kararlılıkla, inatla gerçekleştirecekti. Bu, onun için önemsiz bir mesele değil, adeta ölüm kalım meselesiydi. Bu ev olduğu sürece ilerlemesi mümkün değildi, bu dünyada. Tekrar kapıyı çalıp, bunun bir işe yaramayacağını bile bile bekledi. Sonra tekrar çaldı. Pencereden kaçmış olabileceklerini düşündü. Seslenirse ağabeyi onusından tanırды belki ama kimliğini açık etmek istemeyecek kadar utanıyordu. Ağabeyi arkadaşlarını teskin etmek için onlara kardeş olduklarını söyleyebilirdi ki, bu durumda, Hasaneyn, bu ilişkiyi sonsuza dek gömsün daha iyiydi. Hoş, Hasan'ın gösteriş olsun diye kendisinin kardeşi olduğunu birilerine söylemediği nereden malumdu? Çaresizlik ve utanç içinde dişlerini gıcırdatarak bekliyor olması, onu büsbütün kızdırdı ve iyice inatlaşıp, "Hasan, Hasan, ben Hasaneyn'im!" diye bağırarak kapıyı yumruklamaya başladı. Çok geçmeden kapı açılıp Hasan eşikte belirdi ve bakakaldı. Şok geçiriyordu sanki. Gözlerini ona dikip uzun süre hiç kımıldamadan baktı, baktı ve sonunda kendine gelip, "Hasaneyn subay olmuş!" diye bağırdı, gülerек. "Gözlerime inanamıyorum!"

Hasaneyn'in elini eline aldı ve diğer eliyle kolunu okşayıp abartılı bir kahkaha atarak onu içeri aldı. Birlikte yatak odasına girdiler. "Bir subay! Ama ne sürpriz! Tebrikler! Tebrikler! Ne mutlu bir gün bu!"

Hasaneyn kanepeye oturdu, Hasan kapıyı kapatıp yanına geçti. Genç asker kendine gelmeye çalışarak ağabeyine gülümsedi ve "Ben tebrik edilmeyi hak ettim ama sen de teşekkürü" dedi.

Hasan sevinçle güldü; yaşadıkları telaş ve heyecanı izleyen rahatlamayla katlanan bir sevinçti bu. "Neden teşekkürü hak ettim ki?" diye sordu Hasan. "Sana gereken paranın sadece bir kısmını verebildim. Ama bırak bunları da söyle bana, ailemiz nasıl? Annem nasıl, Nefise nasıl? Ve tabii, Hüseyin nasıl?"

Hasaneyn, ilgileniyormuş gibi yaparak sohbeti sürdürmeye çalışmıştı ama bir an geldi ki, Hasan'a neden ailesini görmeye gelmediğini sormak istedi. Derken, gelmemiş olmasının

daha iyi olduğunu, mevcut şartlar altında görüşmelerinin çok kötü olacağını düşünüp sormaktan vazgeçti.

"Aslında" dedi Hasan, "aileyi çok özleyorum ama yaşamım onlara olan özlemimi gidermeme el vermiyor. Doğru, aynı şehirde yaşıyoruz ama ben dünyadan kopuk bambaşka bir yerde yaşıyor gibiyim. Üstüme düşeni yaptığımı, artık bana ihtiyaçlarını olmadığını düşünüp, zaten eskisi kadar dertlenmiyorum artık. Ayrıca her zaman param olmuyor. Bir gün ceplerim dolup taşıyor, sonra haftalarca meteliksiz kalabiliyorum. Cebimde para olunca, sanki şartmış gibi, hepsini hovardaca harcıyorum. Neyse! Artık subay çıktığına göre, hep birlikte mutlu olabiliriz... Saygıdeğer subayımızı tebrik ederim!"

Hasaneyn ağabeyini dikkatle dinlerken, onun yüzünü de incelemiş, gördüğü tuhaf değişik onu dehşete düşürmüştü. Hasan, tehlikeli yaşamının son bir yılı içinde yıllarca yaşamış gibi değişmişti. Hasaneyn'in morali bozuldu, kötümserdi ama yerine getirmek istediği görevin ne denli ağır olduğunu görse de bir an olsun vazgeçmeyi düşünmedi. "Korkarım ziyaretim keyfini kaçırarak" diye başladı, kararlılıkla.

"Ağızdaki kelimeleri tükür at! Saygıdeğer subayımızdan neler duyuyorum öyle?"

Hasaneyn hayrete düşmüş gibi davranarak, kapının dışını işaret edip, "Kapıyı tuhaf bir adam açtı ve 'Polis!' diye bağırıp suratıma kapadı!" dedi.

Hasan bir kahkaha attı. "Talihsiz bir durum, yanlış anlaşılma. Ben senin sesini duyunca her şey düzeldi."

Hasaneyn, "Neden o kadar korkmuştu?" diye sormadan önce, bir süre kararsız kaldı. Zor bir durumdu.

Hasan, soran gözlerle kardeşine baktı. Hasaneyn anlamazdan mı geliyordu, yoksa ne olduğunun farkında değil miydi, gerçekten? "Polis fobisi olan insanlar vardır, bilmiyor muydun?" diye cevap verdi, kayıtsız kalarak.

"Böyle insanlarla aynı evde yaşamak tehlikeli değil mi?" diye sordu Hasaneyn.

"Evet, tehlikeli" diye cevap verdi Hasan, kısa bir duraksamadan sonra. "Ama insan arkadaşlarını seçme özgürlüğüne sahip olamıyor bazen."

"Nasıl?" diye sordu Hasaneyn, hayretle. "İnsan arkadaş seçmekte özgürdür!"

“Unut bunları. Gel konuyu değiştirelim.”

“Değiştiremem. Senin güvenliğinden emin oluncaya kadar değiştiremem.”

“O halde emin ol ve beni merak etme” dedi Hasan, gülerek.

“Neden böyle insanlarla arkadaşlık ettiğini anlamıyorum. Saygın bir sanatçısın, arkadaşlarını sanatçıların arasından seçebilirsin.”

Hasan, gözlerindeki ifadeyi kardeşinin fark etmemesi için bakışlarını indirdi. Çok öfkelenmiş, çileden çıkmıştı. Karşısındaki Hasaneyn olmasa, patlayabilirdi. Hasaneyn'in kendisi hakkında gereğinden fazla bilgi sahibi olması ve ona çocuk gibi davranması ağırlığına gitmişti. Dürüst davranıp, kendisinin de arkadaşları kadar kötü olduğunu yüzüne söyleseydi, bu kadar kızmazdı. Özkesini bastırmaya çalışıp, bu konuşmanın gerçek yüzünü saklayan maskeyi yırtıp atmaya karar verdi ve “Ben de o kötü insanlardan biriyim” dedi, bambaşka bir sesle.

Hasaneyn aptallaştı.

“Hasaneyn! Bırak bu numaraları” dedi, Hasan, sert bir sesle. “Aptal değilsin. Ben de aptal değilim. Benimle dürüst ol, her zamanki gibi dürüst ol. Ailenin kara koyunu olmanın şaşılacak nesi var? Hep öyle değil miydin ben?”

Hasaneyn utanmıştı, ağabeyine bakamıyordu. Allak bulak olmuş, nutku tutulmuştu adeta. Kardeşinin bu halini görünce ferahlayan Hasan'ın neşesi yerine geldi. “Unutalım bunları. Lanet olası korkak! Çocuk gibi paniklemedeydi, bunları konuşuyor olmazdık. Hadi daha ciddi şeylerden bahsedelim. Benimle daha önemli bir meseleyi konuşmak için geldiğine eminim!”

Hasaneyn kendini toplayıp, “Doğru,” dedi içini çekerek. “Aslında seninle sadece bu meseleyi konuşmaya gelmiştim.”

Hasan'ın yüzü karardı. “Para istemeye geldin sanmıştım” dedi.

Hasaneyn ağabeyinin ne kadar kızgın olduğunun fakındaydı ama pes etmedi. “Bana yaptığın iyilik için teşekkür ederim ama paraya ihtiyacım yok artık. Paradan çok daha önemli bir mesele hakkında konuşmaya geldim. Senin güvencede olduğundan emin olmak istiyorum, onun için geldim.”

Hasan delici bir bakış attı kardeşine. “Ben hâlâ senden daha dürüst olmanı, benimle daha açık konuşmanı bekli-

yorum" dedi, kinayeli bir sesle. "Sevgili, saygıdeğer subayım, sen benden ziyade kendinin güvende olduğundan emin olmak istiyorsun!"

Hasaneyn yenik düşmüştü. "Ne farkı var; ikisi de bir ve aynı!" diye cevap verdi, öfkeyle.

"Sahi mi? Ben öyle görmüyorum. Bana bu öğüdü, mesele bir yıl önce verebilirdin. Neden vermedin?"

Hasaneyn, sadece bu meseleyi konuşmak için geldiğini söylemişti bir kere, ağabeyinin yaşamı hakkında hiçbir şey bilmediğini iddia etmesi mümkün değildi. Sorduğu soruya cevap vermemek için, şu soruyu sordu: "Senin iyiliğin için konuştuğumu anlamıyor musun?"

Hasan, duymazdan geldi. "Bir yıl önce" diye sürdürdü, aynı kinayeli ses tonuyla, "paraya ihtiyacın vardı; bana öğüt vermek aklından bile geçmedi. Subay çıktığına göre, artık tek amacın omzundaki o parlak yıldızı korumak."

Hasaneyn hiç renk vermedi ama kalbi öfkeyle çarpıyordu. Hasan'ın kolayca ruhunu okuması onu çok sarsmıştı. "Ağabey" diyecek oldu, yumuşak bir sesle. Hasan konuşmamasını işaret etti.

"Seninle çok açık konuşacağım" dedi Hasan her şeyi göze alarak. "Ne iş yaptığımı gerçekten bilmek istiyorsan, söyleyeyim: *Darb Tiab*'daki bir kahvehanenin fedaisiyim" dedi ve başının üstünde asılı fotoğrafı gösterip, "Bir metresim var ve uyuşturucu satıyorum."

"Sana inanmıyorum" diye haykırdı Hasaneyn, üzüntülü bir sesle.

"İnansan iyi olur. Belki tahmin etmiştin ama artık emin olabilirsin. Buna ne diyorsun bakalım?"

Genç adam sessiz bir acı ve şefkatle baktı ağabeyine ama sessizlik ağırlaşınca dayanamayıp, "Hiçbir şey beni, senin yeni ve saygın bir yaşam sürmeye başlamandan daha çok sevindiremez" dedi, üzüntülü bir sesle.

Hasan koca bir kahkaha attı. "O saygın olmayan yaşam sayesinde ailemiz aç kalmadı, Hüseyin memuriyete girmek için ihtiyacı olan paraya kavuştu ve sen, Allah'a şükür, subay olmana imkân veren okulun aidatını ödeyebildin!" dedi.

Hasan'ın iğneleyici sözleri, genç adamın kemiklerine işlemişti adeta ama kendini savunmak için duyduğu güçlü

arzu yenilgiyi reddetti. “Bütün bunlar senin asil kişiliğin sayesinde gerçekleşti, böylesi tehlikeli bir yaşam sürdüğün için değil” dedi.

“Kendini kandırma. Bana ‘Bay Kafa’ derler, ‘Bay Asalet’ değil, ne demek saygın olmayan yaşam? Ya da saygın yaşam? Sadece bir yaşam vardır, içinde hepimizin kendi çapında para kazanmaya çalıştığı!”

“Ama bir güvenli yaşam var, bir de ‘polis’ kelimesini duyunca panikleyen bir yaşam!”

“Bu polisin keyfi davranışının yol açtığı bir durum, sorumlusu biz değiliz. Ne yapmamı istiyorsun, Allah aşkına?”

Hasaneyn, hâlâ bir umut olduğunu düşünerek tekrar heyecanlandı. “Bu yaşamdan vazgeç ve eskisi gibi doğru dürüst bir iş yap” dedi.

Hasan kahkahalara boğuldu. “Tamirhanede çıraklık yapmak gibi mi? Benden bunu istemek, bir ordu mensubuna istifa edip Tevfikiyah’da yeni bir yaşama başlamasını istemek gibi bir şey” dedi.

Hasaneyn tekrar öfkelenmeye başlamıştı. Kendini toplayıp gülümserken, “Böyle bir yaşamın kaçınılmaz sonunun ne olduğunun idrakinde değil misin?” diye sordu.

“Ya hapse girerim ya ölürüm!” diye cevap verdi Hasan, alaycı bir sesle. “Kaderimde öldürülmek varsa hapse girmekten kurtuldum demektir.”

Hasaneyn gülmeye çalıştı ama ağabeyinin pervasızlığına giderek daha çok öfkeleniyordu. Hasan’ı değiştirme umudu neredeyse tükenmişti ama “Belli ki tehlikenin farkındasın, söylememe ihtiyaç yok ama Allah aşkına, bari kendini kolayacak kadar akılcı davran” demekten kendini alamadı.

Hasan kardeşine gülen gözlerle uzun uzun baktı; sanki, “O yumuşak sözlerle beni kandırmaya çalışma” diyordu.

“Beni merak etme” dedi. “Allah affetsin ama aslında sana itibarın ve kendin için bu kadar dertlenme demem lazım. Sana tavsiyem gereksiz yere dertlenmemen ve beni hayatından çıkarıp atman. İnsanlar ne der, aldırma. Sana iyi gelen, istediğin hayatı kim ne derse desin yaşarsın.”

Hasaneyn çaresizdi, sabrı taşmıştı. İç geçirdi. O an için ağabeyine o kadar kızgındı ki, “Olmaz olsun” diye düşündü. Ne var ki, oradaydı, vardı ve varlığı ebedi bir tehdit unsuru olarak bir kılıç gibi sallanacaktı başının üstünde. Ne

yapmalıydı? Tekrar iç geçirirken sordu: "Saygın bir yaşam sürmen için en ufak bir ümit yok mu? Son sözün bu mu?"

Hasan'ın tepesi attı. O kızgınlıkla kardeşine bir şey yapacağından korkup ayağa fırladı ve odada ileri geri yürüyüp öfkesini dağıtmaya çalıştı. Kollarını göğsünde kavuşturup yatağın kenarına dayandı ve "Saygın bir yaşam! Bunu bir daha duymayayım senden. Beni hasta ediyorsun. Günde birkaç piaster kazanan bir tamirci çırağı, ha? Saygın dediğin yaşam bu mu? Hayatımı hapiste geçiririm daha iyi. Senin saygın dediğin o yaşamı yaşamış olsaydım, o yıldız omzunu süslüyor olmazdı. Saygın olmayan, sadece benim yaşamım mı? Genç asker, kendini hayallerle yorma. Kaynağı ben olduğuma göre, senin sürdüğün yaşam da saygın sayılmaz." Tekrar duvardaki fotoğrafa işaret etti ve "Ben bu kadından aldığım ve uyuşturucudan kazandığım gayri meşru parayla seni subay yaptım. Üniformanı uyuşturucuya ve bu orospuya borçlusun. Tamam; bu yaşamdan vazgeçmemi gerçekten istiyorsan, sen de kendi yaşamından vazgeçmek zorundasın. Hadi çıkar üniformanı ve birlikte yepyeni saygın bir yaşam sürmeye başlayalım."

Hasaneyn aptala dönmüş, yüzü sapsarı olmuştu. Çok hırslanmıştı. Bakışlarını indirdi. Birkaç kez konuşacak gibi oldu fakat o kadar üzülmüştü ki, ağzını bile açamadı. Hasan acımasızdı, merhamet etmiyordu.

"Üniformadaki yıldızı saygın bir yaşama tercih etmiş olduğunun farkında değil misin?" diye sürdürdü. "Seni suçlamıyorum ama tıpkı senin gibi, ben de kazancımı saygın bir yaşama tercih ediyorum." Güldü. "Kardeşiz, damarlarımızdaki kan aynı."

Hasaneyn kaşlarını çatıp ayağa kalktı, kapıya doğru yürürken, "Sana öğüt verdiğim için beni alaya alma. Elveda" dedi. Kapıyı açmak üzere tokmağını tutunca şöyle bir durdu.

"Gitmeden önce elimi sıkmak istemiyor musun?" diye sordu Hasan, beklenmedik bir şefkatle.

Hasaneyn dönüp elini uzattı. Hasan elini eline alıp bir süre tuttuktan sonra, "Seni kızdırdığım için kusura bakma" dedi gülerek. "Olanları unut. Uzaktan da olsa, birbirimize karşı eski duygularımızı koruyalım. Beni hep gayet iyi tanıdığın 'Bay Kafa' olarak bulacaksın karşında. Annemle Nefise'ye selamımı söyle lütfen. Güle, güle."

HASANEYN PERİŞANDI. Dayanılmaz bir üzüntüyle annesine Hasan'ın yaşamına dair net bir resim çizdikten sonra, kasvetli, küskün, umutsuz ve son derece hırslı bir ruh hali içinde öğütlerini dinleyip, kendisini avutmasına razı oldu. Alayına katılmasına birkaç gün kala içinden Hüseyin'i görmek için Tanta'ya gitmek geldi. Böyle zamanlarda hep ağabeyine danışma ihtiyacı hissederdi. Bir süre kararsız kalıp sonra vazgeçti. Onu Ferid Efendi'yi ziyarete sevk edenin Bahia'ya duyduğu özlem değil teselli olduğunun farkındaydı. Bu durumu içinde bulunduğu ruh haline verdi ama bu ruh halinin anlık veya geçici olmadığını kendisi de biliyordu. Hasan'ı ziyaretini izleyen üçüncü günün sabahında, "Acaba Bahia'yı sevmiyor muyum" diye düşünüyor olmasına kendisi de çok şaşırdı. Oturma odasında yalnızdılar, anne mutfaktaydı. Bahia bedenen ve ruhen onun kadınıydı ve kendisini heyecanlandırdığı bir gerçektir ama geçmişinden kopma sürecinin bir parçası olarak, ondan da kopma eğilimindeydi. Onu arzuladığı doğrudu ama duyduğu bu arzu ile onu hâlâ sevip sevmediğini düşünüyor olması bir çelişkiydi, aklını karıştırıyordu. Onu sevmediği halde arzulaması mümkün olabilir miydi? Ona karşı duyduğu güçlü cinsel arzuya rağmen nişanı bozmak istiyor, bunu Nasrallah çıkmazı ile Hasan'dan kopmak istediği kadar istiyordu. Bahia, artık onun idealindeki kız değildi. Ona olan bağlılı-

ğını tedavi edilmesi gereken bir delilik emaresi olarak görmeye başlamıştı. Kızın dingin ve güzel yüzüne bakarken içi sıkıştı, bu tam bir azaptı. Kararsızlık içinde başka şeyler düşünmeye çalıştı.

“Bana öyle bakma!” dediğini duydu kızın.

Onu bağrına basıp binlerce kez öpebilseydi keşke! Tavrı ileride değişebilirdi belki ama uzadıkça uzayan bu mahrumiyet esef vericiydi. “Seni öpmek isterdim. Böylece birlikte yeni bir yaşam kurardık!” dedi gülümseyerek.

“Hep bunu düşünüyorsun, öyle değil mi?”

“Daha keyifli bir şey var mı düşünecek?”

Kız bakışlarını indirdi ve “Evet, daha önemli şeyler var” dedi.

Kızın ne demek istediğini hemen anlamıştı. “Bir öpücükten daha önemli ne olabilir?” dedi.

“Hayatında hiç olmazsa bir kez ciddi olabilir misin?”

“Ama ben seni ciddiyetle öpmek istiyorum.”

Kızın aklı karıştı; ama hazır inisiyatif kendi elindeyken, tehditkâr bir duruma kasten karşı çıkarcasına sürdürdü: “Annemin ne dediğini bilmiyor musun?”

Hasaneyn doğru tahmin etmişti. “Ne dedi?” diye sordu, aptallığa vurarak.

Kız cevap vermekte zorlandı; “Çok beklediğimizi, artık subay çıktığını söyledi” dedi, mahcup bir edayla.

Bu haddini bilmez sözler genç adamı öfkelendirdi; öfkelenmesi için bir neden olmadığını kendisi de biliyordu ama o anda kızın annesinden nefret etti.

“Evliliği hızlandırmamızı mı istiyor?”

“Hayır” diye mırıldandı kız, yüzü kızararak, “ama nişanımızı ilan etmenin zamanı geldi diye düşünüyor.”

“İlan edilmedi mi zaten?”

Kız utandı. “Bazı formaliteler hâlâ yerine getirilmedi” dedi, sağ elinin yüzük parmağıyla oynayarak.

Hasaneyn meseleyi anlamıştı. Anlatılamaz bir öfkeye kapıldı. Aslında mantıklı bir talepti öne sürülen ama kızın ailesine karşı yaklaşmakta olan tehlike karşısındaki bir av hayvanı gibi nefret duydu. Kızın yüzüne bakarken, sınıf arkadaşlarının otobüste söylediği şeyler aklına geldi. *İyi kalpli bir kız* diye düşündü ama *bir subayın karısı olmaya layık değil. Bu evlilik gerçekleşecek olursa, herhalde türünün ilki olur.*

“Bunlar önemli değil” diye cevap verdi, sakın bir sesle ve gülümseyerek.

“Senin için önemli olmayabilir ama başkaları için çok önemli. Akrabalarımız uzun süredir nişan yüzüğünü soruyor.”

Keşke o da sevişmeye benim kadar hevesli olsaydı, diye düşündü Hasaneyn, *Beni sevmek için değil, benimle evli olmak için evlenmek istiyor. Onun için bu kadar soğuk ve mesafeli. Ona sevdalı olmasam niye evleneyim ki?*

“Aceleyle gerek yok” dedi. “Zamanı gelince gerçekleştirebiliriz hayallerimizi.”

“O zaman, ne zaman?”

“Sanırım” dedi Hasaneyn, düşünüyormuş gibi yaparak, “ancak teğmenliğe terfi ettiğim zaman kendimizi ve bildiğin gibi bana muhtaç olan ailemi geçindirebileceğim.”

Kızın neşesi kaçtı, bakışları donuklaştı. Allak bullak olmuştu, tırnaklarını yemeye başladı. Hasaneyn konuşup rahatlamıştı ama Bahia'nın kederli hali içine dokundu. Kızın vücuduna bakarken kalbi deliler gibi çarpıyordu. Her şeyi unutup yerinden kalktı ve kanepede oturan kızın yanına oturdu. Kız hüzünlü bakışlarla, onu kollarıyla uzakta tutup kanepenin öbür ucuna geçti. Genç adam onu kollarından tutup, avuçlarına öpücükler kondurdu. Kız ayağa kalkıp yanından uzaklaşırken, “Bırak beni” diye bağırdı. “Bırak, bırak beni. Sen çok değiştin!”

Hasaneyn heyecandan aklını kaçırarak haldeydi, yerinden kalkıp tir tir titreyerek kıza sarıldı. Kız itti ama genç adam onu öpmeye kalktı; kız başını arkaya atınca ağzını iskalamış, dudakları çenesine değmişti. Kız bütün gücüyle genç adamın kollarından kurtulmaya çalışıyordu. Nefes nefeseydiler.

“Beni zorlama” dedi kız, ağlamaklı bir sesle.

Hasaneyn'in duyduğu şehvet öfkeye dönüşüyordu, odayı çıkmayı düşündü; kapıya doğru birkaç adım attı ama birden durup tekrar saldırdı. Kızı çılgınca arzuluyordu ve bu arzuyu tatmin etmeye kararlıydı. Kız elleriyle karşı koymaya çalıştı ama Hasaneyn onu vahşi bir hayvan gibi göğsüne bastırıp dudaklarından öptü. Kızın başını çevirerek ona mani olması mümkün değildi artık. Genç adamın ağzı sürekli ağzını arıyor, direnmesine hayvani bir güçle engel

oluyordu. Derken, kız genç adamın kollarında bayılır gibi oldu. Hasaneyn aldırış etmedi, onu, o tombul vücudunun yumuşaklığını karnında ve apış arasında hissedinceye kadar göğsüne bastırmayı sürdürdü... ta ki, hayatın tadını ilk kez keşfedercesine derin bir cinsel tatmine ulaşınca kadar! Bahia, ölüm öncesi hissedilen anlık uyanıklık hali kadar kısa bir süre için zayıf bir direniş gösterdi. Ne ki, genç adam bu direnişi bastırırken yine çılgınca tahrik olup bir kez daha doyum aradı. Onu alıp götüren inanılmaz bir haz duygusu kaplamıştı bedenini; derken kendini bırakıp olduğu yere yığıldı. Kendine geldiğinde kız hâlâ kollarında, dudakları onun yanağındaydı. Kolları gevşeyince kız onu itip geri çekilirken, "Seni asla affetmeyeceğim" dedi.

Kızın bu sözlerinden hiç etkilenmedi Hasaneyn; yoktu sanki, hepsine karşı tam bir kayıtsızlık içindeydi. Kendini zafer kazanmışçasına rahatlamış hissediyordu. Duyguları yatışınca kanepeye tekrar oturdu. Şaşkınlık içindeydi. Kız ise ne yapacağını bilemez haldeydi. Bir süre hiç kımıldamadan olduğu yerde kaldı. Sonra Hasaneyn'in duymayan kulaklarına söylene söylene o da kanepedeki yerini aldı. Hasaneyn, tuhaf bir ifadeyle bakıp, *Bu o mu* diye düşündü. *Bu ben miyim? Nerdeyiz?* Dayanılmaz bir soğukluk vardı üstünde.

Kızı özür dileme zahmetinde bulunmadan dinlemişti. Derken, annesi geldi; Hasaneyn onunla bir süre daha oturduktan sonra izin isteyip kalktı. Evden çıkarken içinde güçlü bir kaçıp gitme arzusu vardı. Bir anda Tanta'ya gitmek geldi aklına. İyi fikir, diye düşünüp gülümsedi.

TANTA'DA EL EMİR FARUK CADDESİ'NDEKİ Britannia Oteli'ne akşamüstü saat beş civarında vardı. Komilerden biri ona ağabeyinin kaldığı odaya götürdü. Hoş bir sürpriz olacağını düşünerek kapıyı çaldı ve gülümseyerek beklemeye başladı. Kapıyı Hüseyin açtı, üstünde cellebiyesi vardı. Onu görünce şaşkınlıktan gözleri fal taşı gibi açılmıştı. "Hasaneyn" diye ünledi heyecanla, "gözlerime inanamıyorum!"

Sıcacık sarıldılar birbirlerine. Odaya girerlerken, Hüseyin kardeşine hayranlıkla bakıp, "Ne hoş bir sürpriz bu!" dedi sevinçle. "Askerler ultiatom vermeden mi saldırırlar böyle? Tebrikler. Sana telgraf göndermişim."

"Aldım ama sana bizzat teşekkür etmek istedim."

"Annemle Nefise nasıllar?"

"Gayet iyi. Alaydaki yeni görevime başlamak için hâlâ birkaç günüm var, onları da seninle geçirmek istedim."

"İyi ettin. Ya Hasan? Ondan ne haber?"

Hasaneyn'in yüzü karardı ama ağabeyiyle birlikteliğinin tadını kaçırmak istemiyordu. "Hiç olmazsa şimdilik bırakalım onu" dedi.

Hüseyin kardeşinin neden böyle dediğini anlamıştı; kendisi de en az onun kadar hevesliydi anın keyfini çıkarmaya. Hasaneyn'i odadaki tek iskemleye buyur ettikten sonra, yatağa oturdu. Birbirlerini dikkatle incelediler. Hüseyin,

kardeşinin beklemediği ölçüde kilo almıştı. Dudaklarını örten bıyığı ona ağırbaşlı, saygın bir hava vermiş ama onu olduğundan daha yaşlı göstermişti. “Sen baba olmak için doğmuşsun” dedi Hasaneyn.

Kardeşinin bu sözleri birtakım hüznü anıları depres-tirmişti ama bir şey söylemedi.

“Seninle gurur duyuyorum” dedi, Hüseyin, Hasaneyn’in omzundaki yıldıza işaretle.

Hasaneyn duygulandı. “Senin soylu fedakârlığın sayesinde, minnettarım” dedi.

Bunları duymak Hüseyin’e iyi gelmişti. “Lafı bile olmaz. Hak ettin!” diye cevap verdi.

Bu ağabeyimin insana utanç verici yanı yok, diye düşün-dü Hasaneyn. Nefise’nin geçmişi, Hasan’ın bugünü olmasa dünyanın en mutlu insanı olurdum.

“Neşelen” dedi ağabeyine, sevinçle. “Kahire’ye tayinin için yalvardım Ahmet Bey’e, elinden geleni yapacağına söz verdi.”

“Muhteşem! Yıllık iznimi almıştım, Kahire’ye birlikte dö-neriz” diye cevap verdi Hüseyin ve yataktan indi. “Şimdi git elini yüzünü yıka. Toz içindesin. Üstünü başını fırçala. Bu odada oturacağımıza dışarı çıkalım.”

Hüseyin üstünü değiştirdi ve iki kardeş şehrin sokakla-rına vurdular. Sohbeti bir kahvehanede sürdürdüler. Tan-ta’daki yaşamını uzun uzadıya anlatan Hüseyin yalnızlıktan yakındı. Bu yüzden kahvehaneye alışmıştı. Burada her gün en az iki saat tavla oynuyor, sonra odasına dönüp uykuya dalmadan önce birkaç saat kitap okuyordu. Satın aldığı son kitabın adının *Sosyalizm* olduğunu söyledi. Ramsay MacDonald tarafından yazılmış, Arapça’ya çevrilmişti. Ya-zar, sosyalizmin dine, aileye, ahlaka karşı olmadığını iddi-a ediyordu.

Yalnızdı ve canı sıkılıyordu. “Bugünkünden daha iyi bir toplum oluşturmak, toplumun yaşam şartlarını geliştirmek için sosyal reform hayalleri kurmak hoşuma gidiyor” dedi kardeşine. Bu hayalleri, erken yaşlarda içselleştirdiği dini akideleri tehlikeye atmadan gerçekleştirme düşüncesi, onu heyecanlandırıyordu.

Hüseyin, annesinin, yaklaşık bir buçuk yıl önce kendi-sini ziyarete gelmesine yol açan sırrını kardeşine ifşa edip

etmediğini merak ediyordu. Hasaneyn bundan söz etmediğine göre bilmiyordu. Bugün huzur içinde olan kalbine geçmiş acıları hatırlatan bu düşünce, sevgiye ve arkadaşlığa hasret olmasa, çoktan dert olmaktan çıkmıştı ona. Kardeşine nişanlısının nasıl olduğunu sordu. Hasaneyn, "İyi Allah'a şükür" diyerek geçiştirdi. Ağabeyine Bahia'ya olan duygularının değiştiğini açıkça söylese miydi acaba? Ama utandı, açığa vurmaktan utandı ve bunu ileri bir zamana erteledi. Hüseyin'in bu tutumunu, bu tutumunun nedenini asla onaylamayacağını biliyordu zaten. Ne var ki, başbaşa yaptıkları bu uzun ve arkadaşça konuşmalar, onu aklını en çok meşgul eden o ciddi konuyu açmaya sevk etti.

"Düşünebiliyor musun, Hasan ve aile geçmişimiz böyle olmasa hayatımız ne kadar güzel olurdu?" dedi Hasaneyn, iç geçirerek.

Hüseyin, bu iç geçirmenin ardındaki hüznün ve huzursuzluğun nedenini anlıyordu. "Artık sorun kalmadığını düşünüyorum" diye cevap verdi. "Aile geçmişimizde utanılacak bir şey yok. Hasan'a gelince, yazık, o sadece kendine zarar verebilir."

Hasaneyn ağabeyi gibi düşünmüyordu. "Hasan'ın zamanla bir eşkiyaya, bir uyuşturucu tacirine dönüştüğünü öğrendim, maalesef" dedi.

Hüseyin, ağabeyi hakkında iyi şeyler düşünmezdi pek ama böyle bir çukura düşeceğini de hayal edemezdi. "Deme yahu, olamaz!" diye bağırdı, dehşetle.

Hasaneyn, ağabeyinin dehşete düşmesine aldırmadan Hasan'ı son ziyaretinde şahit olduklarını bir bir anlattı. Hüseyin'in yüzü asılmış, onu sessizce dinlemişti. Hasaneyn, ağabeyinin uzayan sessizliğini bozmak için, "Ne düşünüyorsun?" diye sordu.

Hüseyin ellerini iki yana açıp, "Elden ne gelir?" dedi. "Heyhat!" diye mırıldandı. "Hasan babamızın kurbanı oldu, babamız da parasızlığın kurbanıydı."

"Onu vazgeçmeye ikna edemez misin?" diye sordu Hasaneyn, korkuyla.

"Ne dersek diyelim, ne yaparsak yapalım değişmeyecektir" dedi Hüseyin, iç çekerek. "Ona yeni bir yaşam kurması için gerekli parayı sağlasak, belki işe yarar ama nereden? Mesele bu."

Sorunun cevabı ortadaydı, umutsuzca bakiştılar.

“Böyle davranarak hayallerimizi yok etmesine izin vermeli miyiz?” diye sordu Hasaneyn.

“O sadece kendini yok etti.”

“Bizi de! Onun gibi bir ağabeyimiz varken dünyayla nasıl yüzleşiriz? Her an adımızı bir tutuklamayla veya suçla ilgili olarak gazete sayfalarında görebiliriz.”

Hüseyin kederlenmişti. Kardeşinin sözleri, yalnızlığında onu da düşündürüp üzen düşünceleri getirmişti aklına. “Suç bizde değil!” dedi. “Yüreğimizde abartılı korkulara yer vermemeliyiz. Er veya geç, biz de iftiraya maruz kalabiliriz. Araya belirli bir mesafe, soğukluk koymazsak yaşamla başa çıkamayız.”

Ağabeyi ya ne dediğini bilmiyordu ya da Hasaneyn’in bütün hayallerinin temellendiği “aile şerefi” kavramına aldırış etmiyordu. Ne ki, Hüseyin’in içinde bulunduğu şartlar farklıydı. Hasaneyn’in arkadaşlarını tanımıyor, onların aile sırlarını keşfetmeleri halinde küçük kardeşi için ne büyük bir tehdit oluşturabileceklerini kavrayamıyordu. Ayrıca Hüseyin hırslı değildi, dedikodu yapan insanlardan korkmazdı. Ağabeyinden beklediği anlayışı görmeyen Hasaneyn, ona korkularından bahsettiği için pişman oldu. Ağabeyine ierlemekle kalmamış, tevekkülle karşılamış olmasından nefret etmişti.

“Kendimizi saygın insanlar olarak görmeye hakkımız var mı bizim?” diye bağırdı, kızgınlıkla.

“Neden olmasın?” diye sordu Hüseyin, şaşkınlıkla.

“ünkü sorunlarımızı kara parayla özdük!”

Hüseyin, gözleri ateş püskürerek, sessizce kardeşine baktı. Nicedir içine gömdüğü acı ve keder su yüzüne çıkmış, kasvetli anıları canlandırmıştı.

“Kendimizi korumak zorundaydık” dedi sert bir sesle. “Öz savunmanın söz konusu olduğu yerde cinayet bile makul bir mazerettir.”

Ağabeyinin öfkelenmesi Hasaneyn’i rahatlatmıştı ama onu neden böylesine acı verici bir yüzleşmeye maruz bıraktığını bilemiyordu. Artık aralarına koca bir sessizlik girmişti. Bir süre sonra sıkılıp başka şeylerden bahsetmeye başladılar ama gerginliğin geçip sıcaklığın yeniden tesisi zaman aldı.

BİRKAÇ GÜN SONRA Kahire'ye birlikte dönüp aileye unutulmaz bir gün yaşattılar. Samira Hüseyin'i uzun uzun öptü, Nefise yumuşacık sarıldı. Hüseyin, öğlenden sonra, bir saat boyunca annesiyle ablasına Tanta'yı ve oradaki yaşamını anlattı. Nefise, şişmanlığına ve bıyığına bakarak, ondaki değişikliğe çok şaşırmıştı.

"Kendin hâlâ çocukken, neden büyüklere özeniyorsun?" diye sordu. Onun bu halinden hoşlanmadığı belliydi.

"Artık çocuk değilim" dedi Hüseyin, sırtarak.

"Biz birer erkek olduk artık ve sen bizim ablamızsın" dedi Hasaneyn gülerek.

"Eskiden ablanızdım" dedi Nefise, "ama artık siz benden daha büyük görünüyorsunuz. Anlaşıldı mı?"

Sonra annesine dönüp, sürdürdü: "Bıyığını beğendin mi? Olduğundan daha büyük gösteriyor. Durup dururken biz de yaşlanmış oluyoruz."

Öğlen olmuştu. Hüseyin soyunup dökündü. Evi garipsemişti ama aileye ve yuvaya olan derin bağlılığı içini sevgi ve huzurla doldurmuştu. Bilinmeyen sularda yol aldıktan sonra güvenli bir limandaydı artık. Çalışma odasına baktı; eski masayla birkaç iskemle, kırılan camın gazete kâğıdıyla yamandığı pencere, bunların hepsi eski, güzel günleri hatırlatmıştı. Yatağı ortalıkta yoktu, satılmış olmalıydı.

Sanki Hasan gibi, o da ailenin bir ferdi değildi artık. Neden satıldığını anlıyordu şüphesiz ama kötü gelmişti. Tam bu sırada Nefise'nin odadan çıkarken, "Sana güzel bir yemek pişirmem için bana iki saat ver" dediğini duydu.

Gülümsedi. Uzun zamandır, belki de babasının vefatından beri lezzetli bir yemek yememişti. Dış görünüşünden de anlaşılacağı üzere, öğrencilik yıllarına kıyasla daha iyi beslenmişti ama yemek onu heyecanlandırmaz olmuştu. Çocukluk yaşamına sahne olan ortama dönmenin mutluluğu, yemeğin keyfini bastırıyordu. Delikanlılık günlerine duyduğu özlemle gevşedi; Nasrallah çıkmazının pis havası bile onu canlandırmıştı. Annesiyle konuşurken gözü Hasaneyn'in askılıktaki ceketindeki yıldızla takıldı. Hasaneyn her yıl bir üst rütbeye terfi edecek, oysa kendisi memuriyet hayatı boyunca baremin yedisine, en iyi ihtimalle altısına yükselip, bir kâtip olarak kalacaktı. Hasaneyn'i kıskanmıyor, tersine başarısından büyük mutluluk duyuyordu. Farklı memur kategorileri arasında büyük ayırım yapıldığını üzülerek düşünürken farkına varmadan bunun toplum genelinde de böyle olduğunu düşünmeye başladı. Kahire'ye döndükten sonra, gece kurslarına devam edebilir miyim acaba, diye düşündü. Bunu akıl ettiğine sevindi; baremin altısına, Vafıtlı Bakan sayesinde yükselen Hasan Hasan Efendi gibi olmayacaktı! Tanta'daki konuşmalarını hatırlayıp, "Kabine değişikliği olacağını söylüyorlar, bu doğru mu?" diye sordu kardeşine.

"Subayların politikaya karışması yasak" dedi Hasaneyn, gülerek.

"Kabine değişikliğine gerek yok aslında" dedi Hüseyin neşeyle. "İngilizler iç politikaya müdahale etmiyorlar artık."

"Yine mi nümayiş olacak?" diye sordu Samira.

"Kim bilir?"

"Nümayişlerde ordunun payı yok mu?" diye sordu tekrar, bu kez kaygıyla.

"Bir ihtilal patlak verirse harekete geçmek zorunda kalacaktır" diye cevap verdi Hasaneyn, sakin bir sesle.

Hüseyin güldü. Samira oğlunun neden güldüğünü anlamıştı, Hasaneyn'e yan gözle bakıp omuz silkti. Derken, Nefise çıkageldi ve lezziz bir yemek pişirdiğini bildirerek salatayı nasıl istediklerini sordu ve alnında biriken teri kolu-

nun yeniyle silip odadan çıktı. İzleyen sessizlikte, Hüseyin, tatilini nasıl geçireceğini düşünmeye başladı. Kumar oynamadığı, içki içmediği ve kahvehanelerde bir piaster'den fazla para harcamadığı için Tanta'daki iş arkadaşları ona Yahudi derdi; içinde bulunduğu şartlardan habersizdiler tabii. Tutumlu bir insan olduğu bir gerçektir ama ailesine olan sorumluluğunu yerine getirdikten sonra ona bir şey kalmıyordu ki zaten.

Annesi tekrar konuşmaya başlayınca düşüncelerinden sıyrıldı ve annesinin kendisine olağandışı bir şefkatle baktığını fark etti. Sevgisini ender olarak gösterirdi. Bir gün kendisine ne kadar merhametsiz davrandığını mı hatırlamıştı acaba? Annesinin merhametsiz olduğu doğrudur doğru olmasına ama kader hepsine çok daha acımasız davranmıştı. Hasaneyn evlenmeye niyetli değildi, onunla nasıl halleşecekti acaba? Kardeşi, bu konuda konuşmak istemiyordu.

Nefise, pişirdiği yemeği öğlenden sonra saat ikide getirip koydu masanın üstüne. "Bugün" dedi, "yemeği masada yiyeceğiz. Memurların yerde yemek yemesi yakışık almaz."

İki yıldır ilk kez hep birlikte yemek yiyorlardı; sonra yatağın üstüne oturup sohbete bıraktıkları yerden devam edeceklerdi ki, saat üç buçukta kapı çaldı, Nefise açmaya gitti. Ziyaret için uygun bir saat değil ama Ferid Efendi'nin ailesi beni mi görmeye geldi acaba diye düşündü Hüseyin. Nefise koşarak geri geldi ve gözleri fal taşı gibi açık olduğu halde durdu, kaygılı ve şaşkıncı.

"Bir subayla polisler!" diye haykırdı.

HÜSEYİN İLE HASANEYN şaşkınlıkla ayağa kalktılar. Hasaneyn hemen ceketini giydi.

“Ne istiyorlar?” diye sordu.

Nefise bakışlarını gelenlere çevirip, “Aman Allahım! İçeri girdiler” dedi, korkuyla.

Odadan hızla çıkan iki delikanlı, bir subay, iki polis memuru ve bir başka adamla, muhtemelen bir muhbirle karşılaştı.

Hasaneyn subaya yaklaşıp, “Neden geldiğinizi sorabilir miyim, efendim?” dedi.

“Kusura bakmayın ama bu evde arama yapmak için emir aldık” dedi subay, arama izni belgesini çıkarıp göstererek. Hasaneyn gözlerine inanamıyordu.

“Bir hata olmasın” dedi Hüseyin. “Neden bu ev?”

“Bay Kafa lakabıyla bilinen, Hasan Kamel adlı birini arıyoruz” diye cevap verdi subay.

Hüseyin ile Hasaneyn allak bullak olmuştu. Endişeli gözlerle subaya baktılar. Odanın girişinde taş kesilmişlerdi adeta.

“İşbirlikçilerden birkaçını tutukladık” diye sürdürdü subay, “ama onu yakalayamadık. Birileri eskiden burada oturduğunu söyledi ve bu bilgi Şeyh el Hara tarafından teyit edildi. Her mahalleyi tanır ve hükümetle mahalle sakinleri arasındaki bağlantıyı o kurar.”

“Burada oturmuyor artık” dedi Hasaneyn, sinirli bir sesle. “Evden yıllarca önce ayrıldı, nerede olduğuna dair hiç bir fikrimiz yok.”

“Öyle veya böyle” diye cevap verdi subay başını sallayarak, “ben, bana verilen emri yerine getirmekle görevliyim.”

Arama başladı. İki polisten biri giriş kapısına çekildi, diğeri iki adamla birlikte odalara daldı. *Bu anı hayatım boyunca unutmayacağım*, diye düşündü Hasaneyn. Bomboş odaları ardı ardına arayan, çürümüş, iğrenç mobilyaları altüst eden subayı zihninde canlandırarak izledi. Çekmece-de veya çamaşırların içinde olamayacağına göre, sadece Hasan’ı aramadıkları açıktı. Bu her türlü tarifi ötesinde, korkunç bir skandaldı. Subayın arayan gözleri evin yoksulluğunu ve zavallılığını ortaya çıkarırken Hasaneyn utandıkça utanıyor, aşağılandıkça aşağılanıyordu. Nefise’nin ağladığını duyunca çılgına dönüp, “Kes sesini!” diye bağırdı, tiz bir sesle.

Arama bitti, subay adamlarına evi terk etmeleri emretti ve Hasaneyn’e yaklaşıp, “Tekrar özür dilerim” dedi nazik bir sesle. “Size sorun yaratabilecek bir şey bulamadığımıza sevindim.”

Subay, asker selamı verip ardında kasvetli bir sessizlik bırakarak ayrıldı. İki kardeş odanın sessizliğinde boş boş birbirlerine baktılar. Samira ile Nefise bembeyaz olmuştu. Hasaneyn şoku atlatıp aniden ayağa fırladı ve başını kapıdan uzatıp avluya baktı. Avlunun sokağa açılan uzak bir köşesinde, polis, toplanan kalabalığı yarmaya çalışıyordu; çoluk çocuk, manav, nalbur, tütün satıcısı herkes, herkes oradaydı. “Tüm mahalle şahit oldu skandala, rezil olduk, bittik, bittik biz!” dedi göğsüne vurarak.

Nefise ağlamaya devam ediyordu. Anne oğlunu teskin etmek için bir şeyler söyleyecek oldu ama başaramadı. Bu darbe onu da perişan etmişti. Hasaneyn hâlâ dövünüyor, odada bir aşağı bir yukarı yürüyordu. “Cinayet çıkacak!” diye bağırdı. “Başka türlü hazmedemeyeceğim bu olayı!”

Oğlunun kendini kahretmesi anneyi telaşlandırmıştı. “Sakin ol, sakın ol oğlum” diye mırıldandı. “Dövünmenin ne yararı var?”

“Öldürecek birini bulamayacağıma göre, kendimi öldüreyim bari” diye bağırdı Hasaneyn, öfkeyle.

“Gel sükunet içinde düşünelim her şeyi” dedi Hüseyin, tuhaf bir sesle.

Hasaneyn'in gözleri ateş püskürüyordu, ağabeyine bakıp, “Düşünecek bir şey mi kaldı?” diye sordu, “Rezil oldum, bittik artık.”

“Bu büyük bir” diye cevap verdi Hüseyin, “ama bitmedik! Gel meseleyi bir daha ele alalım.”

Hasaneyn bu konuşmalara dayanamayıp odasına gitti ve kendini yatağın üstüne attı. Utançtan boğulur gibi oluyor, öfkeden yanıp tutuşuyor, o mücrim ağabeyinden iğreniyordu. Keşke ölseydi. Hüseyin yavaşça odaya girdi ve iskemlelerden birine oturarak kardeşinin kendine gelmesini beklemeye başladı. Hüseyin'e gelince, acıklı bir haldeydi. Hiç bu kadar üzülmemişti. Bunun itibarlarına ne denli ciddi bir darbe olduğunun, onları çok ciddi sorunların beklediğinin ve bunun ağabeyi Hasan'a neye mal olacağının idrakindeydi. Böyle bir kaderi hak etmiyordu ailesi. Geçmiş acıların anılarıyla birlikte değerlendirince, tam iyileşiyor derken daha da ciddi komplikasyonlara yol açan zehirli bir iltihap gibiydi. Her zamanki gibi, ailesinin talihsizliğini başkalarının talihsizlikleriyle ilişkilendirince, kendini insanoglunun dertlerinin evrensel olduğunu düşünürken buldu. Üzücü bir düşünceydi bu ama ona sıklıkla sabır telkin ediyor, hatta onu bir ölçüde teselli ediyordu. Karanlığın kasvetinde bir umut ışığı arayarak kardeşinin öfkeli yüzüne bakıp, onunla konuşmak için beklemeye devam etti.

Samira ile kızı öylece duruyorlardı. Nefise hâlâ gözyaşı döküyordu. Anne mahvolmuştu, tüm hayat tecrübesine rağmen ne yapacağını bilemez haldeydi. Hayatın çocuklarına yüklediği talihsizliklerin hepsine göğüs germişti ama buna ek olarak bir de kişisel, derin ve ona azap verdiği kadar korkutan bir üzüntüsü vardı ki, kahrediciydi: Hasan'ın ta kendisi.

Nereye gitmişti? Tutuklanacak olursa ona ne yaparlardı? Kaderinde ne vardı? Onun ne kadar iyi huylu ve iyi kalpli olduğunu her ne olursa olsun unutmamalıydı; onlara verebildiği her şeyi cömertçe verdiğini, zor zamanlarda ona sığındıklarını unutmamalıydı. Tam bir serseriydi, hiç dostu olmayan, sefil bir serseri! Bu, olsa olsa onu kıskanan birinin işiydi, nazardı. Oğullarından birinin memur,

diğerinin subay olmasını kıskanmışlar, onu bir enkaz haline getiren zorlu mücadeleyi, çektiği acıları unutup gitmişlerdi. Nefise'nin ağlamasına tahammül edemez oldu; sinirli bir iç çekip kızı azarladı ve "Kes şu ağlamayı. Kimse bana acıymıyor. Yalvarırım, biraz merhamet lütfen!" dedi.

Nefise ağlamaya devam ediyordu, elinde değildi. O isterik ruh hali içinde, ne kadar acı bir durumda olduklarının farkında bile değildi. Sürekli titriyordu. Üzüldüğü, kızdığı, içi acıdığı için ağlamıyordu; bunlar, içinde büyüyerek ona kendini bir av gibi hissettiren zapt edilmez korkuyla baş edebilmek için döktüğü isterik gözyaşlarıydı. İçinde daha da kötü bir şeyler olacağına dair bir his vardı. Sanki birinin saldıracağından korkmuş gibi aniden dönüp, "Hadi, yanlarına gidelim" dediğini duydu annesinin. Bu, içinde bulunduğu ruh halinden sıyrılmak için iyi bir fırsattı belki ama annesinin ardından eşikten geçince kardeşleriyle karşılaşmak onu korkutuyordu.

HASANEYN, HÜSEYİN'E DÖNÜP, "Sence nereye kaçtı?" diye sordu öfkeyle.

Hasaneyn'i normal haline getirmek için yeterince zaman geçmişti aradan ama kardeşinin sesindeki şiddet, onu rahatsız etti. "Nasıl bilebilirim?" diye cevap verdi, terslenerek. "O bizim ağabeyimiz, unutma."

"Olanlara rağmen!"

"Evet, olanlara rağmen!"

Bu sözleri ıstırap içindeki kardeşine, çok ihtiyacı olduğunu düşündüğü bir teselli olsun diye söylemişti.

Ne ki, Hasaneyn öfkeyle patladı adeta, "Biz bittik diyorum sana!" diye bağırdı. "Mahallenin diline düştük!"

"Mahalleyi terk edebiliriz" diye cevap verdi Hüseyin, sakin bir sesle.

Hasaneyn'in gözleri parladı. "Ne dedin?" diye sordu.

"Neden olmasın? Kahire koca bir şehir, birkaç güne kalmadan her şey unutulacaktır."

Hasaneyn biraz rahatlar gibi oldu. "Geçmiş asla silip atamayacağız" dedi, iç çekerek.

"Geleceğimizi düşünelim."

"Geçmiş geleceği sonsuza dek kovalayacaktır."

"Başka bir yere taşınma fikrini ciddiye alalım" dedi Hüseyin. " Tatilim bitmeden taşınalım."

“İyi düşünmek lazım” dedi Samira, ümitlenerek.

Hasaneyn şaşkındı. Bir ağabeyine, bir annesine bakıyordu. Tutuklansa da, tutuklanmasa da, ağabeyi bir tehdit unsuru olmaya devam edecekti. O yaşadığı sürece yaşamları tehlikedeydi.

“Nereye taşınalım dersin?” diye sordu.

“Buradan uzak bir yere... Şubra Caddesi'ne” dedi annesi. Sesi umutluydu.

“Ondan daha uzak bir yere” dedi Hasaneyn, “Heliopolis'e gidelim.”

“Nasıl istersen” dedi Hüseyin. Rahatlamıştı.

Hasaneyn, bir an için kararsız kaldı sanki. Sonra iç çekip, “Eşyaya ihtiyacımız var!”

“Uzatma” dedi Samira. Sinirlenmişti. “Kimsenin görme-yeceği eşyanın ne önemi var?”

“Evimizi sonsuza dek arkadaşlarımdan saklayamam herhalde.”

“O ayrı bir sorun” dedi Hüseyin. “Oturma odası için bir kanepe, iki büyük koltuk ve bir Assiut halı satın alabiliriz. İsterseniz hemen gidip kiralık ev arayalım.”

Tansiyon düşmüştü biraz. Evi saran hüzne hepsi sessizce kendini bırakmıştı. Kapı çaldı. Ferid Efendi ile ailesi, çok münasebetsiz bir zamanda ziyarete gelmişlerdi. Nasıl olur, diye düşündü Hüseyin; daha birkaç saat önce Bahia gelir diye umuyordu ama şimdi onu kerhen karşılıyordu. Hasaneyn her nedense öfkelen-di; Nefise, kapıyı açıp onları içeri buyur ederken, Ferid Efendi ile karşılaşmamış olsaydı kaçardı. Oturma odasında toplandılar. Ferid Efendi'nin ailesi Hüseyin'e hoş geldin dedikten sonra sohbet oradan buradan konuşarak sürdü gitti. Misafirler polisten ve aramadan habersiz gibi görünüyor ya da bilerek konuyu açmıyorlardı. Olayın üstünde durmamış olmaları Hasaneyn'in içini rahatlatmamış, tersine, isyanını pekiştirip gururunu kırmıştı. Bahia üzgün görünüyordu, ani bir kararla Tanta'ya gittiğinden beri aynı can sıkıcı ifade vardı yüzünde. Ne hissederse hissetsin, bıkmıştı. Hazır bu kadar öfkeli ve huzursuzken, duygularıyla dürüstçe ve cesaretle yüzleşecekti artık. Bu kadın kayınvalidesi olmayacak, bu adam kayınpederi olmayacak, bu kız da karısı olmayacaktı. Asla! Hepsi Nasrallah çıkmazını hatırlatıyordu ona. Herkes gibi,

Ferid Efendi'nin ailesi de biliyordu polisin geldiğini ama konuya değinmeyecek kadar yüce gönüllü göstermeye çalışıyorlardı kendilerini. Belki de bu, yeni bir lütuftu, öncekilere eklenecek! Lanet olsun! Yaptıkları tüm iyiliklerinden bıkmıştı! Kirli geçmişiyle hiçbir ilgisi olmayan, onlara iyilik yapmamış, ilişkileri germeyecek türden, yepyeni insanlar arıyordu, *Ne kadar üzgün görünürsen görün diye, düşündü. Asla kocan olmayacağım! Asla! Her şey değişecek! Değişmek zorunda! Neydi vücudunu çekici kılan? Yumuşak eti mi? Pazaryeri yumuşak etle dolu. Ne iğrenç bir ortam! Biraz daha kalacak olursam, kendi ailemden de nefret etmeye başlayacağım.*

Ziyaret uzadıkça uzamış, Hasaneyn güneş batıp hepsi gidene kadar sabırla oturmuştu. Bahia ile tokalaşırken, kız eline katlanmış bir kâğıt sıkıştırdı. Genç adam yalnız kalınca kâğıdı açıp okudu. "Çatıda buluşalım" diyordu kız, mesajında. Dikkatle el yazısını inceledi, çocuk yazısı gibi olduğunu görüp şaşırdı ama hemen ilkokul mezunu olduğu geldi aklına. Kısacık bir mesajdı belki ama genç adama bir yardım çağrısı gibi göründü. Mesajı, ziyarete gelmeden önce evde yazmıştı kuşkusuz; kaçmaya devam edeceği - ki Tanta seyahatiyle başlamıştı - içine doğmuş olmalıydı. İçi acıdı. Çevresindeki her şeyden mutsuzdu, rahatsızdı ama neden? Kendisindeki değişiklikten ona bahsetse iyi olmaz mıydı? Tanta'ya gittikten sonra şüphelenmeye başlamış olabilir miydi? Ne olursa olsun şartlara teslim olmayacaktı, gerekirse intihara kadar yolu vardı. Kariyerini ve mutluluğunu çocuksu bir tutku veya eskiden verilmiş bir söze kurban etmeyecekti. Yalnızlığa dayanamayıp ağabeyinin olduğu odaya gitti ve "Hadi dışarı çıkalım" dedi.

Hüseyin hazırды, odadan birlikte çıktılar ama Hasaneyn pişman olmaya başladı. Keşke, Hüseyin hemen kabul etmeseydi teklifimi, diye düşündü. Yalnız kalmak, düşünmek istiyordu. Fikrini değiştirebilirdi elbet ama ağabeyinin yanında sessizce yürümeye devam etti. Bahia'nın çatıda, tavuk kümesinin yanında kendisini beklediğini düşününce kalbi çarpı. Ona ilanı aşk ettiği yerde, şimdi umutsuzca bekliyor olması ne tuhaftı. Zihnindeki resmi silmeye çalıştı. Derken ağabeyinin, "Zaman kaybetmeyelim. Ay sonundan önce yeni bir eve taşınmış olmamız lazım" diyen sesini duydu.

YENİ BİR EV BULMAK epeyce zaman aldı ama sonunda Helipolis El Zagazig Caddesi'nin üstünde, hoş bir mevkide, güzel bir ev bulmuşlardı. Kirası da uygundu. Eşyaları, meraklı gözlerden uzak, geceleyin gizli gizli taşımaya karar vermişlerdi. Öngördükleri günde taşındılar. Hasaneyn eşyalarla birlikte yeni evde kaldı; Hüseyin annesiyle ablasına eşlik etmek üzere eski eve döndü. Eski mahalleye, hiç pişmanlık duymadan, yeni umutlarla karanlıkta veda ettiler. Yeni mahalleye gelince büyüklüğüne şaşırıp, caddenin iki yanındaki villalarla apartmanlara, sessizliğe, havanın temiz ve kuru olmasına hayran kaldılar. Bu yeni ortamda, Nefise, çağrıştırdığı tüm üzüntülü anılara rağmen, "Artık yüksek sınıf mensubu olduk desene" demeden kendini alamadı.

Ev, küçük bir bahçeyle çevrili, iki katlı bir binadaydı. Gaz lambasını yakarak kendilerini beklemekte olan Hasaneyn'i bulmak için yedi basamak çıkmaları yetti. Samira ile Nefise, iki genç adamın yardımıyla birkaç parça eşyayı üç küçük odaya yerleştirdi. Bu iş, kısa bir mola dahil, bir saat bile sürmemişti. Eski püskü koltuklar, kanepeler ve yataklar, bu zarif ortama yakışmamıştı. Hasaneyn'in kızması ve bu konuda bir şeyler söylemesi beklenirdi ama oturma odasının görüntüsü içini rahatlatmıştı biraz. Ziyaretçiler, holü geçmelerine gerek kalmadan, doğruca bu oda-

ya buyur edilebilirdi. Uzun uzun yeni çevreden, binalardan, caddelerden ve yeni komşularının nasıl insanlar olabileceğinden konuştular. Hasaneyn, kendi bakış açısıyla, bu yeni yaşamın gerektirdiği şeylerden bahsetti.

“İki şey var hemen edinmemiz gereken: elektrik ve bir hizmetçi kız. Bunlar olmadan burada bir gün bile oturamayız.”

Bu ihtiyaçların onun tarafından temin edileceğine karar verildiği için kimse ses çıkarmadı. Ne ki, çevreye yeni bir gözle bakınca, buraya annesiyle ablasının uyup uymadığını da düşünmeye başlamıştı Hasaneyn. Onları burada ziyarete gelen kadınların küçümseyici sözlerini duyar gibi olup kanı başına sıçradı.

“Kimseyle içli dışlı olmamalıyız” diye uyardı annesini. “Ne ziyarete gidelim, ne de ziyaretçi kabul edelim.”

“Kimseyle içli dışlı olmaya niyetim yok” dedi Samira, kayıtsızlıkla.

“Burada görüşemediğimiz için üzülecek dostlarımız yok ki” dedi Nefise.

“Eski kadın arkadaşlarınızla da görüşmemelisiniz” diye sürdürdü genç adam.

Nefise rahatsız olmuştu. Dış dünyayla ilişkisini kesmek istediği doğrudu ama o iğrenç dürtü buna izin vermiyordu. “Ben hayatımın sonuna kadar hapis mi yaşayacağım?” diye sordu, korkuyla.

Hüseyin, ablasının yanında yer alıp, “Çok şey istiyorsun kardeşim” dedi Hasaneyn’e.

“Eski mahalleden kimsenin bizi ziyarete gelmesini istemiyorum” diye cevap verdi, Hasaneyn, sert bir sesle.

“Ferid Efendi ve ailesi hariç, kimse zahmet edip gelmeyecektir zaten.”

Memnuniyetsizliğini bastırmaya çalışan Hasaneyn hiç ses etmiyordu. Ferid Efendi ve ailesinin bir gün önceki veda ziyaretinde yeni adresi aldıklarını hatırladı. Keşke, keşke diye düşündü, şu anda, göz açıp kapayıncaya kadar tüm geçmişimiz silinseydi! Acaba, Bahia, ona olan ilgisini kaybettiğinden bahsetmiş miydi ailesine? Bu ilişkiden kolayca sıyrılmanın bir yolu var mıydı acaba, yoksa olmadık sorunlar mı yaşayacaktı? Her ne pahasına olursa olsun mücadele edecekti. Özgürlüğü ve itibarı her şeyden önemliydi.

Geçmişi üstünden atabilirse huzur dolu, parlak bir yaşamı güvence altına almış olacaktı.

Oturma odası için satın alınan yeni eşyalar, nakil ve öngörülen elektrik ve hizmetçi giderleri derken epeyce masraf yapmış olacaktı, bütçeyi hale yola koymak üzere ağabeyini kenara çekti. Nefise yerinden kalkıp camdan dışarı bakmaya başladı. Samira, kendi yalnızlığı içinde, onları buraya getiren olayları düşünüyordu. Akli tek bir şeyde, Hasan'daydı. Neredeydi, ne yapıyordu acaba? Ne zaman yalnız kalsa onu düşünüyor, vicdan azabı çekiyordu.

Heliopolis'teki ilk geceyi işte böyle geçirdiler.

“SİZE GÜLE GÜLE OTURUN demeye geldik” dedi Bahia’nın annesi. “Hayırlı olsun.”

Bahia ile annesi yeni kanepeye oturdu. Öğlenden sonraydı. Misafirler gelmeden bir saat önce dışarı çıkan Nefise hariç, Kamel ailesinin tüm fertleri evdeydi.

Yeni evi ve bu lüks mahalleyi çok beğendiler ama Bahia’nın annesi yalnız kalmış olmalarından şikâyetçiydi. Kocasını Ferid Efendi gelemediği için özür diledi, iş arkadaşlarının çoğu tatilde olduğu için bakanlığa gitmek zorunda kalmıştı. Bildik konular konuşuldu; her zamanki gibi Hasaneyn de konuşmalara katıldı ama tedirgindi, çok utanıyordu. Bahia kendisine üzüntülü bir ifadeyle baktıkça iyice gerilmiş, Bahia’nın annesi Samira ile yalnız konuşmak istediğini söyleyince huzursuzluğu daha da artmıştı. Önce iki kadın, sonra da nişanlıları yalnız bırakmak isteyen Hüseyin oturma odasından çıktı. Hasaneyn, karar saatinin geldiğini düşündü; ya kurtulacak ya mahvolacaktı. Bahia ile uzun uzun bakiştılar. Kızın bakışlarında merak ve kınama, genç adamın yüzünde anlamsız bir gülümseme vardı.

“Neden bize gelmez oldun?” diye sordu kız, şikâyet edercesine.

“Neden eski mahallede görünmek istemediğimi biliyorsun” diye cevap verdi genç adam hayretle.

“Neden çatıya gelmedin?” diye sordu, tekrar.

“Ağabeyimle önemli bir randevumuz vardı.”

“Ya bana haber vermeden Tanta’ya gidişin?”

“Uzaklaşmam lazımdı” dedi delikanlı, kızla göz göze gelmemeye çalışarak.

“Daha akıllıca bahaneler bulma zahmetine bile katlanmıyorsun” dedi Bahia, öfkeyle.

Çok nazik bir durumdu ama Hasaneyn kararsız kalmanın kendisinin sonu olacağıнын farkındaydı. Özgürlüğünün ve kariyerinin söz konusu olduğu yerde asla taviz vermeyecekti. Üzülmüş gibi yapıp, “Durumum çok karışık, senin anlayamayacağın kadar karışık” diye mırıldandı.

“Tek bildiğim senin çok değişmiş olman. Başka biri oldun sanki. Aptal değilim. Beni görmek istemiyor musun?”

“Allah seni affetsin.”

Bahia, aslında bu kadar konuşkan biri değildi ama vaktin dar olması dilini çözmüştü.

“Bu kadar kaçamak, muğlak konuşma” dedi. Acı çektiği açıktı. “Her şeyi bilmek, anlamak istiyorum. Neyin var senin? Neden bu kadar değiştin? Konuş!”

Hasaneyn, kendini kurtarma telaşı içinde, kızın sesindeki ıstırap ve umutsuzluğu algılamaktan acizdi. “Ben değişmedim ama durumum değişti” diye cevap verdi.

“Evet, durumun değişti ama daha iyi oldu.”

“Dışarıdan öyle görünüyor. Sorumluluklarımın ne kadar ağır olduğunu daha yeni yeni anlıyorum.”

“Önceden farkında değil miydin?” diye sordu Bahia, öfkeli bir sesle. “Hiçbir sorumluluk, seni yapmak istediğini yapmaktan alıkoyamaz.”

“İstiyorum ama yapamıyorum.”

Kız solgun bir yüzle delikanlıya bakıp, “Hayır. Yapabileceğin halde yapmak istemiyorsun” diye mırıldandı.

Hasaneyn’in verecek cevabı yoktu, işkence çekiyordu adeta. “Yanılıyorsun” dedi, inatlaşarak.

“Hayır, yanılmıyorum” diye cevap verdi kız, genç adamı ruhunu okumak istercesine umutsuzca ve korkuyla süzerek. “Gerçekten isteseydin ‘yapamam’ deyip durmazdın. Bunların hepsi birer bahane! Artık beni sevmiyorsun, benden kurtulmak istiyorsun. Başka ne gibi bir neden olabilir?”

Doğrusunun bu olduğunu Hasaneyn de biliyordu ama bu sözlerin kızın ağzından çıkması onu derinden sarstı.

“Bana haksızlık ediyorsun” diye cevap verdi, kaşlarını kaldırarak.

Bu cevabıyla kızı yatıştırmak şöyle dursun, ona kendisini daha da çaresiz hissettirmişti. Vakit dardı. Endişesi arttıkça her zamanki utangaçlığını bir yana bırakıp, “Haksızlık eden sensin” diye haykırdı. “Üç yıldır nişanlıyız ama sen benden kurtulmak istiyorsun!”

Hasaneyn gözlerini kaçırdı. Acı çekiyordu, mahcuptu ama geri basmayacaktı. “İçinde bulunduğum durumu anlayamazsın. Mücadele etmek durumundayım, ne olursa olsun mücadeleye devam etmek durumundayım.”

Bahia’nın ses tonu aniden yumuşadı. “Tek neden buysa seninle birlikte mücadele etmeye hazırım” dedi. Yüzü kızarmıştı.

Bu yeni yaklaşım genç adamı iyice tedirgin etti. “Uzun bir mücadele bu, çok çetin” diye cevap verdi.

“Önemli değil” diye sürdürdü kız, “ama senden nişanımızı gereğince ilan etmeni istiyorum.”

Neredeyse bitmek üzere olan konuşmadaki bu ani sapma, genç adamı hazırlıksız yakalamıştı. Telaşlandı ve “Hayır!” dedi, istemeden.

Kız şaşkınlıkla ona baktı, sonra bakışlarını indirip kızardı. Bir şeyler söylemek istercesine dudaklarını birkaç kez açıp kapadı ama suskun kaldı.

Derken, “Gördün mü? Haklıymışım!” diye mırıldandı.

Hasaneyn’in kafası hiç olmadığı kadar karıştı, susup kaldı. Sonra, “Çok, çok üzgünüm. Belki bir gün affedersin beni” dedi, özür dilercesine.

“Yeter” dedi kız. Yorgun düşmüştü. “Senden tek bir kelime bile duymak istemiyorum artık.”

Sessizlik şifa bulmaz, boğucu bir hastalık gibi sardı odayı. Çok utandığı ve acı çektiği halde, bu sessizlik genç adamı avuttu adeta. Ne kadar sürerse sürsün, er geç içindeki acı sona erecekti, bundan emindi ve işte o zaman özgür olacaktı. Çaktırmadan kıza baktı. Aklından ne geçiyordu, acaba? Kendisini istiyor muydu hâlâ? Yoksa ondan nefret mi ediyordu? Öç almak mıydı niyeti? Anneleri ne konuşuyordu aralarında? Bu konuşmanın sonunda ne olacaktı?

Kaderimi ben, sadece ben belirleyebilirim, başka kimse değil, diye düşündü. İki kadının yaklaşan sesleri geldi kulağına. Kalbi deliler gibi çarpmaya başlamıştı. İki kadın odaya girip oturdular, hallerinden memnun görünüyorlardı. Kapı çaldı. Gelen Nefise idi. Hüseyin de dönüp geldi odaya. Bu onu biraz rahatlattı. Bahia'nın suratı asıktı. Biraz daha sohbet ettiler ve ziyaret sona erdi.

HASANEYN MERAKLA annesine baktı. Sakin görünüyordu. Kadın, onun Bahia'nın annesiyle ne konuştuğunu duymak istediğinin farkındaydı.

"Bahia'nın annesi nişanı resmen ilan etmemiz gerektiğini söyledi. Haklı. Ben de bunun doğru olacağını söyledim."

Genç adam ellerini birbirine vurup, "Aceleci davranmışsın, anne" dedi, kaşlarını çatarak ve annesinin şaşırdığını görüp ekledi: "Seni suçlamıyorum elbette ama ben nişanı bozdum."

Herkes çok şaşırmıştı. İnanamıyorlardı.

"Sen ne diyorsun?" diye sordu annesi.

"Bugün, biraz önce nişanı bozdum. Giderlerken, Bahia bu işin bittiğini biliyordu" dedi, ağzından çıkan her bir kelimenin üstüne basa basa.

"Sen ne diyorsun kardeşim?" diye bağırdı Hüseyin, üzüntüyle. "Nasıl olur?"

"Çok şaşırdım" dedi annesi. "Hiçbir şey anlamıyorum. Aranızda bir anlaşmazlık mı oldu? Ne zaman, nasıl?"

Ayakkabılarını çıkarmakta olan Nefis vazgeçip, "Konuşsana Hasaneyn" dedi. "Bu çok şaşırtıcı bir şey!"

"Nişanı bozma kararım yeni değil" dedi genç adam, sert bir ifadeyle. "Ama kimseye söylemek istemedim. Bugün onunla hazır yalnız kalmışken söylemem gerektiğini dü-

şündüm. Dolayısıyla, her şey bitti. Lütfen ne konuştuğumuzu sormayın. Bu, onunla benim aramda.”

“Zavallı kız, şoke olmuştur” dedi Hüseyin. “Umarım bu korkunç kararı mazur gösterecek iyi bir nedenin vardır.”

“Tam bir skandal!” dedi anne, üzüntüyle. “Sen nişanı bozarken, ben annesiyle anlaşıyordum. Kadın ne der benim için? Senin niyetini bildiğimden şüphelenip, onu kandırdığımı sanacak. Ne yaptın oğlum? Neden? Kızın nesi var?”

Nefise bu konuşmalardan sıkılmıştı. “Genç adamın söyleyeceklerini duyalım hele!” diye bağırды, sert bir sesle.

“Bahia kusursuz bir kız” dedi Hasaneyn, annesine. “Ne var ki, benim için ideal bir eş olamayacak.”

“Üç yıldır nişanlısınız” dedi annesi. “İyi bir neden olmaksızın nasıl terk edersin kızı?”

“Doğru” dedi Hüseyin, başını sallayarak. “Nişan bozmak korkunç bir şey, iyi bir neden yoksa yapılmamalı!”

“Neden sana iyi bir eş olmayacağını düşündün?” diye sordu Nefise.

“Karım olmaya uygun değil” diye cevap verdi Hasaneyn, sıkıntılı bir sesle. “Doğru, onu ben seçtim. Ama o zamanlar bana uygun olmadığını bilmiyordum.”

“Bahia çok güzel, nazik bir kız” diye cevap verdi üzüntülü anne. “Babasının bize yaptığı bunca iyilikten sonra...”

“Beni şaşırtıyorsun anne, bununla ne ilgisi var?” dedi Hasaneyn.

“Sence iyi bir eş nasıl olmalı?”

“Ben daha üst sınıftan bir kız istiyorum, kültürlü ve varlıklı” diye cevap verdi Hasaneyn, kısa bir duraksamadan sonra.

“Yani verdiğin sözün tutmamanın nedeni bu, öyle mi?” diye sordu Hüseyin.

“Yoksuluz, Bahia da neredeyse bizim kadar yoksul” diye sürdürdü Hasaneyn iç geçirerek. “Babam gibi zamansız ölecek olursam, korkarım oğullarıma babamın bize bıraktığı o amansız yoksulluktan başka bir şey bırakamayacağım.”

“Haklısın” dedi Nefise, heyecanla.

Hüseyin ablasının tepkisine sinirlemişti. “Attığın adımın ne denli ciddi sorunlara yol açacağını biliyor musun?” diye sordu.

“Çok ama çok üzgünüm” dedi Hasaneyn. “Ama hayatımı ziyan etmeye niyetim yok.”

“Onunkini ziyan edebiliyorsun ama!”

“Onunki ziyan olmayacaktır. Hâlâ gençliğinin baharında, istikbali parlak!”

“İzin verirsen” dedi Hüseyin, öfkeyle, “böyle davranarak, aslında ne yapmakta olduğunu anlatayım sana!”

Hasaneyn’in yüzü asılmıştı. Ağabeyine baktı.

“Merak ediyorum” dedi Hüseyin başını sallayarak, “kendin böyle davranırken Hasan’ı ne hakla suçlayabilirsin?”

Hasaneyn bembeyaz oldu. “Zalimce davrandığımdan şüphe yok ama bu her ikimiz için de daha iyi, kötü bir evlilik olmasından daha iyi” diye cevap verdi, ters bir sesle.

Hüseyin çaresizlik içinde başını başka yöne çevirdi

Samira ellerini birbirine vurup, “Hay Allah! O iyi kalpli aileye ne büyük bir darbe bu! Çok utanıyorum!” diye mırıldandı.

Bunlar içten sözlerdi ama aslında içi rahatlamıştı kadının. Hasaneyn’in alelacele evlenmesinin aileyi madden sarsmasından, eski sıkıntılı günlere dönmelerinden korkuyordu. Nefise’nin geleceği de meçhuldü. İster istemez kaygılanıyor, üzülyordu. Bütün buna rağmen, Ferid Efendi ve ailesini de düşünüp, çok utanıyor, çok üzülyordu.

Nefise kendini tutamayıp, “Bahia’yı merak etmeyin siz” dedi. “Çok geçmeden iyi bir koca bulur o.”

“Bu her genç kız için söz konusu” dedi Hüseyin, “ama yaptığımız yanlış affettirmiyor.”

“Her genç kız için söz konusu değil” dedi Nefise. “Mesela benim için, yani ablan için söz konusu değil!”

Bu ironi süregelen gerginliği gevşetmişti. Hasaneyn, fırsattan istifadeyle, “Özel bir eş, mesela Ahmet Yousri Bey’in kızını almak daha iyi olmaz mı?”

“Allah kullarına istediklerini bahşeder” dedi Nefise, neşeli bir sesle. “Kim bilir? Belki bir gün sen de saygın bir vilada yaşarsın ve biz de senin imkânlarından yararlanmayı sürdürürüz.”

Hüseyin kardeşiyle ablasının söylediklerine aldırış etmemişti. “Ferid Efendi, bu akşam her şeyi öğrenir” dedi anne, kendi kendine konuşurcasına. “Kim bilir hakkımızda neler söyleyecektir? Keşke ziyaretlerine gidip özür dilemeye cesaretim olsa.”

Hüseyin uzun uzun düşünmüştü. “Benim cesaretim var” dedi, sakın bir sesle.

Hepsi etkilendi.

“Gider misin sahiden?” diye sordu Nefise. “Ne diyeceksin?”

“Allah bilir. O an aklıma gelen en uygun şeyi söyleyeceğim” diye cevap verdi genç adam, kaşlarını çatarak ve ekledi: “Allahım! Kanımızda bir bozukluk olduğu kesin.”

Hüseyin giyindi ve evden çıktı.

HÜSEYİN FERİD EFENDİLERE hemen gitmedi. Düşünmek için, önce Heliopolis'te bir kahvehaneye gidip bir saat kadar vakit geçirdi. Geçmişte kalan anılardan başlayarak olup biten her şeyi zihninden geçirip, aklını ve kalbini dinleyerek karar verdi. Şüphe ve korkularını bir kenara bırakmış, hiç olmadığı kadar cüretkâr ve kararlı olmuştu; öyle ki, bu kadar çabuk karar vermesine kendisi bile şaşırdı. Bu, ayaküstü verilen bir karar mıydı, yoksa üç yıl boyunca biriktirdiği derin duyguların ürünü mü? Olayı her yönüyle değerlendirmişti. Artık kimse onu caydıramazdı. Kahvehaneden çıktığında maceracı bir ruh halinden endişeye ve giderek yayılan bir hazzı kadar, karmakarışık duygular içindeydi. Nasrallah çıkmazına akşamüstü vardı. Üstlendiği bu utanç verici görevin ne kadar zor olduğunu, eski evlerine yaklaştıkça daha da iyi anladı ve kararlılıkla yoluna devam edip kalp çarpıntısı içinde kapıyı çaldı. Kapıyı açan hizmetlinin ona hayretle bakması canını sıkıyordu. Kadın onu oturma odasına aldıktan sonra Ferid Efendi geldi. Adam çökmüştü adeta, gözleri ateş saçıyordu ve belki de hayatında ilk kez bu kadar üzüntülüydü. Bir ziyaretçiyi kabulün gerektirdiği mutlak selamlaşma biter bitmez, "Bunca yıllık dostluk, bunca yıllık komşuluk, bunca yıllık beraberlik! Hepsini bir kalemde sildiniz!" diye patladı.

Hüseyin mahcubiyet içinde önündeki masaya bakıp, "Birbirimize olan sevgimiz asla değişmez" diye mırıldandı. "Bize yaptığınız iyilikleri ve sizin o muhteşem kişiliğinizi de asla unutamayız."

Ferid Efendi aldırış etmedi, ellerini birbirine vurup, "Duyunca kulaklarıma inanamadım. Nasıl olur? Böyle bir rezilliği, böyle bir ihaneti yüreğim kaldırmıyor."

"Ne deseniz haklısınız, efendim. İnanın, biz de sizin kadar şaşırdık. İnanamadık. Annem çok, çok üzgün!"

Ferid Efendi, genç adamın sözlerine kulak asmiyordu; sürdürdü: "Bizi eskisi kadar sık ziyaret etmediğini fark etmiştim. Bu tavır değişikliğini çocuksu bahanelerle geçiştirmeye çalıştılar ama iyimserliğimi kaybetmiştim. Nitekim bu akşam öğreniyorum ki, nişanı teklifsizce bozmuş. Hayret! İyi aile kızlarını istediği an başından atabileceği birer oyuncak mı sanıyor? İsteddiği an nişanlanacak, istediği an başından atacak, öyle mi? Onu hep oğlum gibi gördüm; bu kadar güvenilmez, bu kadar hain olabileceğini düşünemezdim."

Hüseyin yerin dibine batsaydı, daha iyiydi. Kardeşini savunmak amacıyla aklına gelen her şeyi söylemeye başladı: "Kardeşim fevri biri, Hasan'ın olayı onu deliye çevirdi."

"Bizim kabahatimiz ne?" diye sordu adam. "Bu, kabul edilemez bir mazeret."

"Demek istiyorum ki, bu korkunç olay sinirlerini altüst etti, muhakeme kabiliyetini yitirdi; her şeyden bıktı, dünyadan vazgeçti adeta."

Adam elini öfkeyle sallayıp, "Bunlar boş laf! Yeterince tecrübeli bir insanım ben, bir erkek böyle bir nedenle nişanlısını terk etmez! Sana inanmamı istiyorsan, bana başka bir hikâye anlat. Mesela de ki, subay çıktı, başka türlü bir kız istiyor artık."

"Bütün samimiyetimle söylüyorum, keşke zararı, ziyani telafi edebilsem" dedi Hüseyin, üzüntülü bir sesle.

"Zararın, ziyanın telafi edilebilir yanı yok. Şerefli insanlara yakışmayan şeyler bunlar. Ben, ben olmasaydım, onu çok kötü yapardım. Beni bunca zamandır aldattı ama nasıl bir insan olduğunu anladım çok şükür. Beş para etmeyen, korkak bir adam! Açık konuştuğum için kusura bakma ama gerçek bu."

Adamın sarf ettiği sözler çok ağırdı. Hüseyin uzun süre yüzüne bakamadı. "Çok, çok üzgünüm" dedi küçücük bir sesle. "Hepimiz çok üzgünüz. Tek dileğimiz dostluğumuzun bozulmaması."

Uzun bir sessizlikten sonra, Ferid Efendi, "Bizimle ilişkinde, sen hep çok dürüst davranmıştın" diye mırıldandı.

Hüseyin hâlâ çok gergindi ama buraya gelmeden önce verdiği kararı hatırlayınca daha da gerildi. Acaba kararını açıklamanın zamanı gelmiş miydi? Ferid Efendi'nin tavrı hiç de yüreklendirici değildi ama ertelemek istemiyordu. Adama soran gözlerle bakıp, "Bahia Hanım'la görüşebilir miyim?" diye sordu.

Adam elini öfkeyle sallayıp, "Neden?" diye sordu. "Rahatsız etme. Bu şartlar altında yapılabilecek tek şey onu rahat bırakmak."

Hüseyin duygulandı. Zavallı kız. Acaba ne yapıyordu, o yumuşacık mizacı şoku kaldırabilecek miydi? Ya kendisi ne yapmalıydı? Devam etmeli mi, yoksa vazgeçmeli miydi? Bu elektrikli ortamda söyleyeceği sözler, kulağa saçma gelmez miydi? Ama içi biliyordu ki, eğer tam da şu an geri basacak olursa, bir daha asla yapamayacaktı! Kararsızlığı üstünden atıp, kafasının karmakarışık olduğunu belli etmemeye çalışarak iç geçirdi.

"Efendim" dedi sakın bir sesle. "Duygularımı nasıl ifade edeceğimi bilemiyorum; ifade etmek için uygun bir zaman seçtiğimi de söyleyemem. Ama bu konuda son bir söz söylemeden edemeyeceğim: Umarım bir gün bana Bahia'nın dest-i izdivacına talip olma şansını lütfedersiniz."

Adam hayrete düşmüş, gözleri fal taşı gibi açılmıştı. Herhalde en son beklediği şeydi böyle bir teklif. Telaşlanmış gibiydi; oysa Hüseyin kendine gelmiş, nispeten sakinleşmişti.

"Sanmayın ki, kendimi suçlu hissettiğim ya da Bahia Hanım'a acıdığım için böyle bir talepte bulunuyorum. Size yemin ederim ki, bu özgür ve koşulsuz arzu, size ve kızınıza olan saygı ve sevgimden ileri geliyor."

Ferid Efendi hâlâ şaşkınlık içindeydi. Hüseyin, onun sessizliğinden, kendi konuşkanlığından cesaret alıyordu. Sürdürdü:

"Bu konuda beni rahatsız eden tek bir şey var" dedi, "ona layık olmayabilirim!"

Adam ilk kez sessizliğini bozup, “Kendini küçümseme, Hüseyin Efendi, sen benim oğlum gibisin” dedi.

“Teşekkür ederim” dedi Hüseyin, kızararak.

Adamın aklı karışmıştı, bir süre düşündü. “Bu teklifin için sana teşekkür etmeliyim” dedi. “Allah biliyor ya, gerçekleşmesini çok isterim ama üstünde konuşmak için doğru bir zaman değil.”

“Bu gayet normal, efendim” dedi Hüseyin heyecanla. “Zamanı gelinceye kadar beklerim.”

Görüşme böylece sona ermişti.

HÜSEYİN DÜŞÜNCELİ BİR HALDE Heliopolis'e döndü. Tıpkı kahvehanede yaptığı gibi, Ferid Efendi'nin evinden dönerken geçmişi bir daha gözden geçirmişti. Akıllı karışık olmakla birlikte, hiç olmadığı kadar mutlu ve umutluydu. Ne var ki, bu aşk daha tomurcukken kesilmiş, onun vefalı ve tedbirli yüreğinde Bahia'nın ideal bir eş imajından başka hiçbir şey kalmamıştı. Çok acı çekmiş ama sabretmişti. Engellenen aşkıdan öğrenmişti ki, biraz akılla, acıdan bile haz duyulabilirdi. Bu badireyi dingin bir ruh ve yüzünde sakin bir gülümsemeyle atlatmıştı. Teselli bulmuş; yaşarken karşılaşılan talihsizliklere sabırla ve metanetle göğüs germenin ikbale açılan altın yol olduğunu düşünerek rahatlamıştı. Kalbine gömdüğü eski aşkı, hiç ölmemiş gibi kalbinde yeniden canlanmıştı.

Sonunda eve vardı. Herkes onu bekliyordu. "Ne oldu?" diye sordular hep bir ağızdan.

Onları vereceği habere alıştırmanın en iyi yolunun, durumun ciddiyetini iyice abartmak olacağını düşündü. Ellerini üzüntüyle ovuşturup, "O kadar üzgündüler ki, utançtan hiçbir şey söyleyemedim. Hayatımda ilk kez Ferid Efendi'yi bu denli çökmüş ve öfkeli gördüm."

"Her şeyi anlat bana" dedi anne, üzüntüyle. "Bahia'nın annesini de gördün mü?"

“Hayır. Sadece Ferid Efendiyi gördüm. Daha ağzımı açmadan bana söylemediğini bırakmadı.”

Hüseyin, adamın sarf ettiği sözleri, o sert suçlamaları atlayarak tekrarlarırken araya başka laflar da sokuşturdu ki, iyice üzülsünler. Nefise hariç, hepsi çok etkilenmiş, duygulanmış ve çok mahcup olmuştu. “Keşke bu akşam gitmeseydin!” dedi Nefise. “Her neyse, kızının bir okul çocuğuyla nişanlanmasına razı olarak ilk yanlışı o yaptı. Şimdi de nişan meselesini tekrar günceme getirip kurnazlık yapıyorlar. Bence Hasaneyn’in kabahati yok. Dediğim gibi, alt tarafı cahil bir çocuktan nişanlandığında, dünya hallerine dair hiçbir şey bilmiyordu.”

Hüseyin aklındakileri söylemeye kararlıydı. “Lütfen, Bahia hakkında kötü bir şey söyleme. Diğer kardeşinin nişanlısı olabilir” dedi, sakın bir sesle.

Şaşkına döndüler. Nefise hafifçe iç çekti, Hasaneyn. “Sen neden bahsediyorsun?” dedi şaşkınlıkla.

“Benim nişanlım olabilir” dedi Hüseyin, kendine hakim olmak için elinden geleni yaparak.

“Senin mi?”

“Evet, benim!”

“Saçmalama!” diye bağırdı Nefise.

“Doğru söylüyorum, gayet net ve basit!”

“Dest-i izdivacına talip oldun mu sahiden?” diye sordu anne, Hüseyin’in yüzünü inceleyerek.

“Evet, oldum” dedi genç adam, bakışlarını indirerek. “Babasına, bir gün bana Bahia’nın dest-i izdivacına talip olma şansını lütfedersiniz çok memnun olurum, dedim.”

“Bunu, hasarı tamir etmek için mi yaptın yoksa?” diye sordu Hasaneyn, endişeyle.

Hüseyin kısa bir süre için kararsız kalıp, “Kısmen” diye cevap verdi. “Ama ben kızı çok takdir ediyordum. Evlilik kaçınılmaz olduğuna göre, sanırım benim için doğru bir eş olacaktır.”

“Kim dedi sana evliliğin kaçınılmaz olduğunu?” diye sordu Nefise, alay edercesine.

“Ferid Efendi ne cevap verdi?” diye araya girdi Samira.

Hüseyin’in yerine, Nefise cevap verdi: “Rica ederim, buyurun, dedi!”

Hüseyin Nefise'ye aldırmadı. Annesine dönüp, "Bana teşekkür etti ve şu an için konuyu kızıyla konuşamayacağını söyleyip, kendisine zaman tanımamı istedi."

"Evden çıkarken aklında böyle bir şey var mıydı?" diye sordu Hasaneyn.

"Hayır" diye cevap verdi Hüseyin.

"Korkarım, çok geçmeden, sen de onunla evlenmek istemediğini düşünebilirsin" dedi Hasaneyn.

"İnşallah!" dedi Nefise, iç geçirerek.

"Nefise!" diye uyardı annesi, bağırarak.

Hüseyin, kardeşine dönüp, "Ben sakın, istikrarlı bir yaşamdan yanayım, mizacım böyle" dedi.

"Mutluluklar diliyorum" diye cevap verdi Hasaneyn. Rahatlamıştı. Kısa bir sessizlikten sonra sürdürdü: "Ben de Ahmet Yousri Bey'in kızıyla evlenmeyi umut ediyorum. Sence akılsızlık mı olur, ağabey?"

"Neden olmasın?" dedi Hüseyin, gülümseyerek. "Ona layıksın."

Nefise heyecanlanmıştı, sanki. "Allah yardımcımız olsun. Hiç olmazsa biriniz bizde kalırsınız diyorduk ama anlaşılan ikinizi de kaybedeceğiz. Bize nazar değiyor" dedi neşeyle.

"Allah iyiliğini versin" diye mırıldandı, anne. "Oğullarımın beni ihmal etmeyeceklerinden eminim."

"O halde evlilik ve evliliğin o gizemli hallerinden haberin yok" dedi Nefise, annesine. "Ben gayet iyi bilirim!"

"Annem senden çok daha iyi biliyordur" dedi Hasaneyn, gülerek.

Herkes susmuştu. Hasaneyn göz ucuyla ağabeyine bakıp, onun bu işi önceden planlamış olduğunu düşündü.

BEKLEMEN DAHA AKILLICA OLURDU herhalde ama Hasaneyn beklemenin ne anlamı olduğunu sorup duruyordu kendine öfkeyle. Ya kuş kaçır da, o yakalama fırsatını kaybederse? Bir aydır bunu düşünüyordu. Tüm ailesi, özellikle de Hüseyin, kıza evlenme teklif etmeden önce biraz para biriktirmesinin iyi olacağını söylüyorlardı. Haklıydılar herhalde ama kızın o kadar uzun süre beklemeyeceğinden endişeliydi; dolayısıyla akıllıca olanı yapamayacaktı. Ahmet Bey itibarlı bir adamdı; Kamel ailesiyle eskiye dayanan ilişkisi Hasaneyn'e cesaret veriyor, Bey'in daha hoşgörölü ve sabırlı davranıp kendisini anlayışla dinleyeceğini düşünüyordu. Bu güzel fırsatı kaçırarak olursa, ikinci bir fırsatın ortaya çıkması için uzun süre beklemesi gerekebilirdi. Kızın dest-i izdivacına talip olup, sonra da Bey'den evlilik hazırlığı yapmak için kendisine zaman tanımasını isteyemez miydi? Bu mümkündü; Bey'in kabul etmemesi halinde ısrarından vazgeçecek değildi ya. Her ne nedenle olursa olsun, engel tanımayacak kadar cüretkâr, hatta küstahtı. Dahası, çok sabırsızdı ve sabrın bir erdem olduğuna inanmıyordu. Her ne olursa olsun, korkmadan bu işin peşine düşecekti.

Ahmet Bey'in Taher Caddesi'ndeki villasına yaklaşırken bunları düşünüyordu. Nasıl hareket edeceğine karar ver-

mişti; bir daha düşünmeye niyeti yoktu. Ruhunun özlem duyduğu yaşam buydu. Hasan ortadan kaybolmuş, Nefise saygın bir ev hanımı olmuş, geçmiş neredeyse uçup gitmişti. Kendini güvende hissediyordu. Ailesiyle birlikte mutlu, düzgün, rahat bir yaşam sürmeyi umuyordu. Dış görünüşüne özellikle çok dikkat ediyordu. Gençliği erkeksi görünmesine engel değildi. Villaya ulaştınca onu oturma odasına aldılar. Kalp çarpıntısı içinde düşünmeye başladı: *Cebimdeki maaştan arta kalan para hariç hiçbir şeye sahip olmadığım halde, böyle bir villada oturan bir kıza evlenme teklif etmem tuhaf, öyle değil mi? Üstelik Bey'e de laf olsun diye söylediğim hayali gayrimenkul davası var. Annemin böyle bir gayrimenkulü olmaması ise bir diğer sorun. Gayrimenkulümüz olsaydı, geçmişimiz de, bugünümüz de çok farklı olurdu! Ne olursa olsun, geri basmayacağım. Böyle bir teklif yaptım diye kafamı koparmayacaklar ya! Kaybedecek bir şey yok, kazanmam halinde ise dünyalar benim olacak. Olabilecek en kötü şey, Bey'in bana "Kusura bakma oğlum" demesi, benim de "Allahısmarladık Ekselanslar" deyip çekip gitmem olur. Ona layık olduğumdan eminim. Onun isteyip de benim sahip olmadığım ne olabilir ki? Para mı? Bol miktarda parası var zaten! Teklifimi reddetmesi aptallık olur. Onu ilk kez burada görmüştüm, bisiklete biniyordu. Ne güzel bir bacak, ne güzel kalçalar! Zavallı Nefise.*

Hasan nerede acaba? Umarım çekip başka bir yere gitmiş, hayatımdan sonsuza dek çıkmıştır. Hiç aklımdan çıkmıyor, onu hatırladıkça huzursuz oluyorum. Bu korkunç geçmişten ne zaman kurtulacağım ben? Geri basmayacağım. Orada, tam orada bisikletten düşecekti. Bey geliyor galiba!

Bey'in kendisine doğru geldiğini görünce ayağa fırlayıp saygıyla elini sıktı.

"Saygıdeğer subayımız hoş gelmiş" dedi Bey. "Nasılsın, ailen nasıl?"

"Teşekkür ederim, Ekselansları" diye cevap verdi, geliş amacını aklından çıkarmamaya çalışarak.

"Ağabeyin hâlâ Tanta'da mı" diye sordu Bey, gülerek.

"Evet, efendim" dedi Hasaneyn, göstermelik bir ilgiyle. Zaman kazanmak için her şeyden konuşabilirdi.

Oturdular. "Tayinini Kahire'ye yapmak mümkün olmadı ama bir dahaki tatilde yapacaklarına söz verdiler" dedi Bey.

Hasaneyn'in bundan haberi vardı ama yine de teşekkür etti. "Bizim için yaptığınız onca iyilikten sonra, bir iyilik daha!" dedi.

Bir süre sessizlik oldu. Genç adam hayatındaki o en kritik anın yaklaşmakta olduğunu, kararsızlığa veya geri basmaya yer olmadığını düşündü. Cesaretini toplayıp, "Ekselansları" dedi, "size şahsi bir meseleyle ilgili olarak geldim."

"Senin için ne yapabilirim?" diye sordu Bey.

Genç adam oturduğu yerde gücünü toplarcasına dikleşip, "Zor bir hedefe, beni aşan bir emele ulaşmak için yardımınızı istirham ediyorum" dedi.

Bey, boyalı gür bıyıklarını sıvazlayıp, "Yoksa mareşalliğe mi terfi etmek istiyorsun?" diye sordu.

Genç adam gülmeye çalışıp, "Hayır. Daha yüce bir şeye" dedi. "Sizin damadınız olma şerefine nail olmak istiyorum."

Bey'in yüzündeki gülümseme yerini düşünceli bir ifadeye bırakmıştı. Tüm resmiyetine ve itidalli kişiliğine rağmen şaşırmış, donakalmıştı adeta. *Neden, diye düşündü Hasaneyn. Bunu hiç beklemediği için mi, yoksa rahatsız olduğu için mi? Anın ciddiyetini hissederek kalbi deliler gibi çarpmaya başlamıştı.* Bey, bir süre düşündükten sonra, "İtimadın için teşekkür ederim" dedi.

Bey'in nezaketi, Hasaneyn'i duygulandırdı ama içinde kötü bir his vardı. "Umarım çizmeyi aşmamışımdır" dedi.

"Allah korusun" dedi Bey, gülümseyerek. "Sana tekrar teşekkür ederim ama konuyla ilgili olanlara danışincaya kadar cevabımı ertelemek zorundayım."

Bu erteleme Hasaneyn'i siperdeki bir savaşçının ateşkes haberi alması kadar rahatlatmıştı.

"Elbette, Ekselansları. Umarım yanlış bir şey yapmamışımdır."

"Bunu bir daha duymayayım senden" dedi Bey, gülümseyerek.

Hasaneyn vedalaşıp villadan ayrıldı. Eve dönerken Bey'in ağzından çıkan her kelimeyi, her hareketini, her dokundurmayı ve bunları hangi saikle yaptığını düşündü. İyimserdi ama kuruntuluydu. Sonunda omuz silkip, şöyle düşündü: *Kazanacak çok şeyim var ama kaybedecek hiçbir şeyim yok!*

HÜSEYİN, TATİLİNİN BİTMESİNE kısa bir süre kalıncaya kadar Ferid Efendi'ye ikinci bir ziyaret yapmaktan kaçınmış, karar vermesi için zaman tanımak istemişti. Bu süre içinde konuyu annesiyle uzun uzun konuşmuştu. Kadın bu evliliğe karşı değildi ama bir yıl daha bekleyip evlilik hazırlıklarını tamamlamasının daha iyi olacağını düşünüyordu. Aceleci Hasaneyn, annesinin benzer telkinlerine kulak asmazken, ağabeyinin "ihtiyatsızlık" olarak nitelediği aceleci davranışını onaylamıyordu. Zira, Ahmet Bey'in kızıyla evlenmek için yaptığı fantastik plan gerçekleşir, o da bir yıl sonra evlenirse annesiyle ablası parasal destekten yoksun kalacaktı. Neticeten, annesini rahatlatmak için, karısını annesi ve Nefise ile aynı çatı altında yaşatmaya kararlı olduğunu söyleyerek, bu konuda ona teminat verdi de Hüseyin'in içi rahatlayıp Ferid Efendi'yi ziyarete gitti. Adamın, kendisini karşılayış tarzı onu umutlandırmıştı. Ziyaretinin tek bir nedeni olduğunu herkes bildiği halde, Hüseyin, biraz da şaşırıp, "Yarın Tanta'ya gidiyorum, size veda etmeye geldim" dedi.

Ferid Efendi her zamanki gibi yumuşacık gülümsedi. "Allah yolunu açık etsin, Kahire'ye tayin haberini en kısa sürede alırsız inşallah" dedi.

“Önümüzdeki tatil döneminde tayin edileceğimi umuyorum” dedi Hüseyin.

Konuyu kendisi mi, yoksa Ferid Efendi mi açmalı, bilemiyordu. Annesi, bu evliliğin kesin olduğunu söylemişti ama Ferid Efendi ve ailesinin ne düşündüğünü bilemezdi. Giderek endişeleniyordu. Derken Bahia'nın annesi odaya girdi. Hüseyin hemen ayağa kalkıp nazikçe elini sıktı. Kadının gelmesi iyiye alametti. “Seni gördüğüme çok sevindim oğlum” dedi kadın, otururken. “Annen nasıl?”

“Çok iyi efendim” dedi Hüseyin, “size selam söyledi.”

Ferid Efendi karısına bakıp, “Hüseyin Efendi gitmeden önce bize veda etmeye gelmiş, sanırım ona kararımızı bildirmek için uygun bir zaman” dedi.

Ve genç adama dönüp, “Teklifine gelince, Hüseyin Efendi, bundan sevinç duyduğumu ve kabul ettiğimizi söylemek isterim” dedi.

Hüseyin adamın sözlerini kalp çarpıntısı içinde dinlemiş, kullandığı bazı sözcükler içine işlemişti.

Ferid Efendi konuşmasını bitirince sevinçle ayağa fırlayıp, “Teşekkür ederim efendim” dedi, neredeyse hıçkırarak. “Binlerce kez teşekkür ederim. Çok mutlu oldum.”

Adam gülümseyip, “Önümüzdeki tatil döneminde Kahire'ye tayin edilmiş olacak” dedi karısına.

“Bu, iyi haber işte” dedi kadın gülerek. “Sizi yanımızda istiyoruz elbet.”

Genç adamın yüzü kızarmıştı. “İnşallah” dedi, sevinçle.

“Nişanı bir süre sonra ilan etmemiz daha iyi olur” dedi Ferid Efendi ve tuhaf bir gülümsemeyle ekledi: “Böylelikle iki nişanın arasından yeterince zaman geçmiş olur.”

Hüseyin mahcup olmuştu. Bakışlarını indirip, “Size tamamen katılıyorum” diye mırıldandı.

Ferid Efendi ayağa kalkıp odadan çıktı ve birkaç dakika sonra Bahia ile birlikte dönüp geldi. Hüseyin, kızın boy göstereceğini biliyordu ama onu aniden önünde görünce şaşırtıp ayağa fırladı. Usulca elini uzattı. Elleri birleşince kızın ellerinin o yumuşacık, serin letafetini ellerinde hissetti. İçi içine sığmıyor, kalbi minnet dolu bir sevecenlikle dolup taşıyordu. Bir şeyler söylemesi gerektiğinin farkındaydı ama zihni bomboştu. Kızın varlığı zihnini felç etmiş, nutku tutulmuştu adeta. Adeta bulutların üstünde, mutluluktan

uçu-yordu ve konuşamamış olmasından pişman değildi; bir acının tedavi edilmesini izleyen bir rahatlamaydı hissettiği. *Ne güzel, diye düşündü. İnsan bu başarıya nasıl kayıtsız kalabilir? Benim için, o, mutlu bir ev hayatına olan açlığını giderecek erdem ve tevazuun somutlaşmış haliydi. Heyecan vermiyor ama insanın içini huzurla dolduruyor. Teklifimi kabul ettiğini söyledi ve bu anlaşmanın elle tutulur kanıtı olarak kızı bizzat kendisi getirdi!*

Bahia'nın ne düşündüğünü bilmek isterdi. Maruz kaldığı travmayı üstünden atmış mıydı acaba? Kırılan kalbi iyileşmiş miydi? Ona ilgi duymaya başlamış mıydı? Tekrar konuşmaya başladıklarında -ki, ona göre artık gereksizdi- kızın annesiyle babası daha rahattı. Bir mucize olur da onları baş başa bırakılar mıydı acaba? Bir defasında onunla nasıl göz göze geldiğini, o gözlerdeki saf mavi sükûnet karşısında nasıl mest olduğunu hatırladı. Ona söyleyeceği o kadar çok şey vardı ki! Ama artık, ona, ne kadar önemsiz olursa olsun, tüm düşüncelerini ve duygularını açıklayabileceği bol zaman vardı önünde. Sohbet aralarında Hüseyin, bu dünyada sefaleti ortadan kaldıracak yeterince katıksız mutluluk olduğunu düşündü, böylesi bir tür sonsuz merhamet hissetti. Bu mutluluğun sürmesini ve onunla sonsuza dek aynı yerde yaşamayı diledi. O an hissettiklerinin hayatı boyunca devam etmesi için dua etti.

Sohbet sürüp gitti ama Bahia'nın sohbete katılımı küçük bir hareket veya mırıltıyla sınırlı kalmıştı. Gitme zamanıydı. İzin istedi ve kızın da elini sıkarak evden ayrıldı. Hayatında ilk kez yaşamın lezzetli meyvelerinin toplanmak üzere kendisini beklediğini hissediyordu.

HÜSEYİN TANTA'YA dönmüştü. Bey'in cevabını bekleme süresinin, Hasaneyn'in "deneme süresi" dediği kısmı bitmiş, genç subay umutla umutsuzluk arasında gidip gelmeye tahammül etmek zorundaydı. Ağabeyinin gitmesine üzölmüştü; Ahmet Bey'in cevabını alınca onun yanında olmasına ihtiyacı vardı. Hüseyin, bildiğini okuyan, müstebit bir mizaca sahip olsa da onu hep dinlemişti. Hüseyin'in evlenmeye kalkışmış olması Hasaneyn'in içini rahatlatmıştı. Aslında ihmal edildiğini düşündüğü ağabeyinden önce evlenmek onu tedirgin ediyordu. Hüseyin, kendini her şeyden mahrum etmiş; hayattan zevk alacağına hep yükünü çekmişti. Bu, Hasaneyn'in ailesinin geleceğiyle ilgilenmediği anlamına gelmiyordu; tersine, varlıklı bir kızla yapacağı evlilikte kendisi için de ailesi için de hayır vardı. Aile sorunlarının üstünde durmuyorsa, böyle düşündüğündendi; nitekim vicdanı rahat, kısmetinin peşine düşmekte serbestti. İş arkadaşlarından biri, onunla Heliopolis'teki Luna Park'ta buluşmak istediğinde, aklından bunlar geçiyordu. Ali el Bardisi en iyi arkadaşındı. Harp Okulu'ndaki öğrencilik yıllarında başlayan dostlukları, Hasaneyn'in Süvari Alayı'na, onun da Hava Kuvvetleri'ne katılmış olmasına rağmen sürmüştü.

Hasaneyn, arkadaşını kendisini bekler buldu. Casino bahçesine oturdular. Arkadaşı iki bira ısmarladı. Hasa-

neyn, daha ilk andan itibaren onun kendisiyle konuşmak istediği önemli bir konu olduğunu hissetmişti. El Bardisi neşeli görünmeye çalışıyordu ama düşünceli bir hali vardı. Bir süre sonra, "Teğmen Ahmet Rıfat'ı hatırlıyor musun?" diye sordu.

"Tabii" dedi Hasaneyn, "bizimle aynı yıl mezun olmuştu, topçu oldu değil mi?"

El Bardisi başını sallayarak doğrulayıp, sıkıntılı bir sesle sürdürdü: "Dün, onu, bir grup arkadaşına senden bahsederken duyup çok rencide oldum, çok kızdım!"

Hasaneyn şaşkınlık içinde arkadaşına baktı. Beklenmedik bir şeydi bu. "Sen ne diyorsun?" diye sordu.

"Arkadaşlarla Ma'adi'de bir evde kâğıt oynuyorduk" dedi el Bardisi kasvetli bir sesle.

"Eee?"

"Konu nasıl açıldı bilmiyorum. Sarhoştuk. Senin kişiliğine dair tatsız şeyler söylediğini duydum. Ama daha önce söyle bana, Ahmet Yousri Bey adlı bir adamın kızını istedin mi, sahiden?"

Ahmet Bey'in adını duyunca deprem olmuşçasına sarsıldı Hasaneyn, kalbi deliler gibi çarpmaya başlamıştı. Ahmet Bey'in bazı akrabalarının Ahmet Rıfat'ın yakını olduğunu hatırlayıp, kendini toplamaya çalıştı. Morali fena halde bozulmuştu.

"Olabilir" diye cevap verdi, renk vermemeye çalışarak.

"Ahmet Rıfat'ın bu aileyle dostluğunu biliyor muydun?"

"Olabilir ama sen bana ne söylediğini anlat."

El Bardisi kısa süren bir tereddütten sonra, "Konuşmasından anladığım kadarıyla aile teklifi kabul etmemiş. Bunu sana ben söylediğim için çok üzgünüm" diye konuştu alçak bir sesle. Mahcuptu.

Bu haber Hasaneyn'in içine oturmuştu. Kendini küçük düşmüş hissetmiş, erkekliği, itibarı paramparça olmuştu sanki. Köpürdü ama kendine hakim olup habere kayıtsız kalmış gibi davranmaya çalıştı.

"Rencide edici bulduğun şey bu mu, dostum?" diye sordu.

"Hayır, bu gibi şeyler hep olur" dedi arkadaşı, sıkıntılı bir sesle. "Ama boşboğazlık edip ailenin neden kabul etmediğini de söyledi. Bir insanı alçaltmayan, önemsiz

şeylerdi belki ama bir grup sarhoşun içinde telaffuz edilmesi ağırıma gitti.”

Hasaneyn, geçmişin, başının üstünde asılı duran bir çekik gibi hep bir tehdit olacağını biliyordu. İşte beynine inmiş, onu paramparça etmişti. Bu çok açık, çarpıcı bir örnekti. Ne var ki, nasıl yok sayabilir, görmezden gelebilir-di? Başını kaldırıp dostuna baktı.

“Ne dediğini söyle.”

Arkadaşı yüzünü eğdi. “Önemsiz bir şeydi” diye sürdürdü, sıkıntılı, gergin bir sesle. “Ama bilmen lazım tabii! Söylememe gerek yok, o kadar kızdım ki hepsini susturdum.”

Sarhoş sofralarının mezesi olmuştu, demek! Ne demişlerdi? Bey’in kızına evlenme teklif ederken, bunları dikkate almış olmalıydı. Arkadaşına hafifçe gülümseyip, “Sana güvenim tam ve samimiyetinden şüphem yok. Ama yalvarırım sana, söylenen her şeyi kelimesi kelimesine anlat bana” dedi.

Ali el Bardisi bıkkın bir ifadeyle konuştu: “Abilerinden biriyle ilgili bir sürü şey söyledi” dedi, tiksindircesine. “O kadar içerledim ki, ona bizim köyde yaşayan bir eşkıyanın kardeşinin Kahire’de bakan olduğunu anlattım.”

Hasaneyn bembeyaz oldu. Arkadaşının yaptığı savunma, onu yapılan itham kadar incitmişti. Yine de, “Dostlukla bakan gözler Kahire’deki bakanı, düşmanca bakan gözler... Neyse, unut gitsin. Başka?” dedi, gülmeye çalışarak.

“Saçma sapan şeyler işte” diye cevap verdi arkadaş, baştan savarcasına.

Hasaneyn aniden sabırsızlandı. “Lütfen!” diye ünledi, sinirli bir sesle. “Benden hiçbir şeyi saklama, lütfen!”

Ali el Bardisi, “Bir hanımefendinin şerefiyle ilgili konuşmaktan nefret ederim!” dedi, mahcubiyet içinde.

“Ablamı mı kastediyorsun?”

“Geçinmek için çalışıyor, dedi. Ben de yoksulluğun suç olmadığını, saygın bir işte çalışmanın utanılacak bir yanı olmadığını söyledim hemen.”

Hasaneyn başını sallayıp acıyla arkadaşının sözlerini tekrarladı: “Yoksulluk suç değil.’ Mükemmel! Başka ne dedi?”

“Hiçbir şey.”

Bu kadarı yeter, diye düşündü, Hasaneyn. Eşkıya bir ağabey, terzilik yapan bir abla, yani bir işçi! Şanlı Bey’in kızına talip olmak benim ne haddime?

“Bence” dedi el Bardisi, “herkeste kusur bulan bir ailenin kızına talip olmakla hata etmişsin.”

“Haklısın” diye mırıldandı Hasaneyn, mariz bir gülümsemeyle. *Ağzıma kadar çamura battım, diye düşündü. Ahmet Rıfat’ın kafasını kırmaktan başka çare yok. Hoş, bu neyi değiştirir? Olmaz! Kendimi böyle savunmam işe yaramaz. Ne var ki, şu gerçeği aklımdan hiç çıkarmamalıyım: güçlü bir darbeyle herkese diz çöktürebilirsin. Böyle bir darbeyi indirmek için cesaretim de, gücüm de var, Allah’a şükür. Hasan ailemizin en alçağıydı ama en çok korkulan, en çok sayılan da oydu. Unutmamam gereken, yararlı bir ders!*

“Üstünde durmamalısın” diyordu arkadaşının, onu avutmaya çalışan sesi.

Hasaneyn omzunu silkip, “Bu çok doğru. Ailemin utanaacağı hiçbir şey yok. Zenginken yoksul olduk, yoksullukla yüzleşip cesaretle üstesinden geldik. Bunda utanılacak ne var?” dedi.

“Tersine, insan gurur duyar.”

Hasaneyn aniden ayağını yere vurup, öfkeden kan çanağına dönmüş gözlerle, “Bana hakaret edene ne yapacağımı bilirim ben” dedi.

“Tabii bilirsin.”

İzleyen sessizlikte ne yapacağını bilemeyen el Bardisi, iki bira daha ısmarladı ve “Daha iyi bir kız bulursun” diye mırıldandı, gülümseyerek.

“Tabii! Bu ülkede kızlar havadan çok, tozdan ucuz!” diye cevap verdi Hasaneyn ve arkadaşısı elindeki içkiye bakarak dursun, birasından kocaman bir yudum aldı. İkisi de suskundu.

Ah, diye düşündü Hasaneyn. *Keşke, farklı bir geçmişi olan bir aileye doğsam yeniden! Boş hayallerle avunmanın ne anlamı var? Bu benim, bu da benim yaşamım, kimsenin onu yok etmesine izin vermeyeceğim. Savaş bitmedi henüz.*

EL BARDİSİ ile vedalaştılar. Hasaneyn Casino'dan çıkar-ken yaşadığı şok ve içtiği birayla aklını oynatmış gibiydi. Ne pahasına olursa olsun öç almak istiyor, bunu her şeyden çok istiyordu. Ne ki, Ahmet Rifat ile yüzleşmenin aptallık olacağını farkındaydı. Daha ciddi planlar yapmaya başladı. *Bu kibirli gence kızmanın anlamı yok, diye düşün-
dü. Alt tarafı duyduğu kötü bir şeyi tekrarlamış. İleride eli-
me bir fırsat geçince kaçırmayacağım kesin ama şimdilik
cezalandırmayacağım onu. Asıl hedefim o boyalı büyükları-
la Bey'in kendisi. Ona, kızının dest-i izdivacına talip olan bir
gencin, hele de bu genç senin eski bir dostunun oğluydu hay-
siyetini korusaydın bari diyeceğim. Suçlamayı inkâr ederse
kanıtlarını gösterecek, ona yoksulluğun ayıp olmadığını, asıl
insanları karalamanın utanç verici ve tehlikeli olduğunu söy-
leyeceğim. Bunlar zoruna gidecek olursa ki, onun gibi ünlü
insanların zoruna gider, öfkemi ondan çıkaracağım.*

Hasaneyn, bu duygularla ve biranın etkisiyle kendini ilk tramvaya atıp İstasyon Meydanı'na, oradan da bir başka tramvayla Taher Caddesi'ne gitti.

Ahmet Bey'in villasını görünce adımları yavaşladı, san-ki niyetini bir daha gözden geçirmek için kendine zaman tanıyordu. Zihninin derinliklerinden yükselen sesler "geri dön" diyordu ama bu sesler onu villanın kapıcısının önü-

ne getiren öfkenin ateşiyle susturuldu. Kapıcı hemen ayağa kalktı. Genç adam ona sormaksızın villaya girdi. Aptalca davrandığının farkına vardığı halde durmadı. Güllerle papatyalar batmakta olan güneşin soluk ışıkları altında uyuyor gibiydi. Ortadaki patikada, iki geniş kavis çizen araba tekerleği izi vardı. Girişe yöneldi; kararlılığını sarsan şüphe duygusu, yapmaya niyetlendiği şeye kendisinin de ikna olmadığına işaret etti. Buna rağmen merdivenleri kararlılıkla çıktı. Verandaya ulaştığında hezeyan içindeki zihninin hiç beklemediği bir sürprizle karşılaşmış kalakaldı. Bey'in kızı verandada, büyük bir koltukta oturuyordu. Hasaneyn şaşkınlıktan hareket edemez halde bakakalmıştı. Kız, kimin geldiğini görmek için başını okumakta olduğu kitaptan kaldırıp sorgulayan gözlerle baktı. Hasaneyn utanmış ama içinde bulunduğu durumda zafiyet göstermenin eskisinden çok daha alçaltıcı, yeni bir aşağılanmaya yol açabileceğini hemen anlamıştı. Kendini topladı ve kıza başıyla nazik bir selam verip, "İyi akşamlar küçük hanım" dedi gülümseyerek. "Sizi istemeden rahatsız ettim, özür dilerim. Bey ile görüşebilir miyim acaba?"

"Kusura bakmayın, babam bugün müsait değil?" diye cevap verdi kız, nazik bir sesle ve hiç istifini bozmadan. Sesini ilk kez duyuyordu.

Hasaneyn, kendisine çekip gitmekten başka çare bırakmayan bu beklenmedik durum karşısında rahatlayarak başını eğdi. "Allahımsarladık" dedikten sonra sırtını dönüp iki adım atmıştı ki, ani bir kararla durdu. Çekingenliği kalmamış, yerini sorumsuz bir öfke almıştı: Onu Heliopolis'ten Bey'in villasına getiren duygu!

Geri dönüp, kızın kibirli gözlerine saygısızlık gibi görünebilecek bir ifadeyle baktı ve "Kusura bakmayın ama ne düşündüğümü söylemeden gitmek içime sinmiyor" dedi, durumun gerektirmediği kadar yüksek bir sesle.

Kız soran gözlerle, tek laf etmeden baktı.

"Sizin dest-i izdivacınıza talip olduğumu biliyorsunuzdur herhalde" dedi.

Kız bakışlarını indirip, "Babama gelen ziyaretçilerin benimle konuşmasına alışık değilim" diye cevap verdi.

"Bunun sosyete de normal karşılandığını sanırdım" dedi, hayret etmişçesine.

“Her zaman değil!”

“Her nasılsa, izin verirsiniz anlatayım” diye sürdürdü Hasaneyn. “Bey ile bu konuyu konuşmak istiyordum. Duyduğuma göre, teklifim affedilmez bir küstahlık olarak algılanmış.”

“Bu tartışmayı daha sonra Bey ile yapsanız daha iyi olur” diye cevap verdi kız, bakışlarını kaldırmadan.

“Konu öncelikle sizi ilgilendirdiğine ve sizinle burada bir şans eseri karşılaştığıma göre, konuşmalıyım” dedi Hasaneyn, gözünü kıza dikerek. “Ne düşündüğünüzü bilmek benim için önemli. Teklifim küstahlık mıydı sahiden?”

“Lütfen bu konuşmayı daha doğru bir zamana erteleyin” diye cevap verdi kız. Rahatsız olmuştu.

Hasaneyn bunu beklediği halde asabileşti. “Bir kızın dest-i izdivacına talip olan bir erkek, genellikle kendini en iyi yönleriyle takdim eder ama bazen insanlar onun en kötü yönünü, mesela aile geçmişini görmeyi tercih eder, maalesef” dedi.

Kız kaşlarını çatmıştı. “Gitmem lazım” diyerek kapıya doğru yürüdü.

Hasaneyn, “Size ne düşündüğünüzü sormuştum” diye seslendi arkasından, “ama bu yeterli oldu! Özür dilerim. Lütfen Bey’e saygılarımı iletin.”

Merdivenlerden inip çıkış kapısına doğru yürürken bir dizi karmakarışık görüntü geçti gözlerinin önünden; yeni evlerinde Bahia’ya davranışı, el Bardisi ile Casino’daki konuşmaları ve Bey’in kızıyla daha biraz önce yaptığı konuşma.

Hamdolsun, bir aşık olarak başarısız sayılmam; neredeyse başarısız oluyordum ama Allah korudu. İşin kötüsü, bir erkek olarak başarısızım. Yaptığım bu görüşmelerin üstünde iyice düşünmeliyim. Sanırım yeni bir hastalıktan muzdaripim, ben. Nedir bu? Neyim var benim? Çaresi nedir?

Caddeye çıktığında aptalca bir hata yaptığından emindi.

SAMİRA, BAKIŞLARINDAKİ hüzne rağmen hâlâ gülümseyebiliyordu. “Ne tuhaf” dedi, “durup dururken başını belaya sokuyorsun. Ya evlenme teklifini kabul etselerdi ne yapacaktın? Bunu hiç düşündün mü? Hepimiz uyardık seni.”

Hasaneyn’in arkadaşı el Bardisi ile görüşmesinin üstünden on gün geçmişti. Samira, öğleden sonraları caddeye bakan balkonda hep birlikte otururlarken oğlu dalıp gidince onu avutmaya çalışır, bu konuşmalara, Nefise da olur olmaz katılırdı.

“Yarın, bugünden daha parlak görünmüyor” dedi Hasaneyn, sıkıntılı bir sesle.

Nefise, “Hadi oradan” diye cevap verirken, Samira, “Zamanla bunların hiçbir şey ifade etmediğini göreceksin ve kendine çok daha iyi bir eş bulacaksın” dedi.

Hasaneyn, neden ailenin tek kötümser ferdi olduğunu merak ediyordu. Aptallık onlarda mı, yoksa kendisinde miydi? Bu dünyada, Şeytan’ın oynadığı rol meleklerin tümünün oynadığı rolden fazla değil miydi? Neden bunu göremiyorlardı? Hüseyin’e yazıp evlilik teklifinin reddedildiğini ona da haber vermiş; ağabeyinin tepkisi annesiyle ablasının verdiği tepkiden farklı olmamıştı. Acaba göründükleri

gibi miydi hepsi? Sağ mı, ölü mü? Doğru dürüst, lüks bir yaşam fikri, hiç bir şey ifade etmiyor muydu onlara?

Düşünceleri, kapı ziline aniden üst üste çalması ve kapıyı açan hizmetçinin “Efendim... hanımım” diye telaşla bağırmaya başlamasıyla kesildi. Hasaneyn, peşinde Samira ile Nefise, ne olduğunu görmek için hole fırladı. Kapının önünde tanımadığı iki adam, aralarında başı içlerinden birinin omzuna düşmüş üçüncü bir adam vardı. Yaralı olduğu, başına sardıkları kan içindeki, pis bandajdan belliydi. Hasaneyn ne diyeceğini bilemediği manzara karşısında şaşkına döndü ve yaklaşıp yaralının yüzüne baktı. Adamın bembeyaz olmuş yüzünde ölümü çağrıştıran bir morarma vardı; yer yer şişmiş, iltihaplanmış, saçı sakalı birbirine karışmıştı. Bitaptı, gözü açılıp kapandı ve Hasaneyn, adamın kirpiklerinin arasından kendisini şoke eden tanıdık bir bakış görüp patlayan bir bomba gibi kendine geldi. Daha ağzını açmamıştı ki, arkasında duran annesi şüphelendiği şeyi doğrulayıp, “Hasan bu! Hasan!” diye haykırdı, şefkatle ve korkuyla.

“Hasan!” diye yankıladı Hasaneyn.

Hasan’ın başını omzuyla desteklemekte olan adam, “Hemen yatması lazım” diye homurdandı.

Hasaneyn sersemlemişti. Eğildi, ağabeyini ayaklarından kaldırarak, diğer adamlarla birlikte kendi yatak odasına taşıdı. Hasan’ı yatağa yatırdılar. İki adam hızla odadan çıkarken, Samira ile Nefise tarifsiz bir korkuyla yatağın başına koşmuştu.

Adamlar kapıya varınca, üstünde cellebiye, başında takke olanı, “Affedersiniz, bu taksi şoförü” dedi, Efendi gibi giyinmiş olan diğerini işaret ederek.

Adamın taksi parası istediğini anlayan Hasaneyn, şoförle birlikte aşağı inip taksi parasını ödedi, diğer adamı alıkoydu.

“Ne oldu?” diye sordu, merakla.

“Hasan, benim dostum, ağabeyim” dedi adam. “Belki biliyorsunuzdur, polisten kaçıyordu. Düşmanları bunu fırsat bilip, onu her zaman önünden gelip geçtiği bir noktada haince tuzağa düşürdüler ve parasını alıp kaçtılar. Evime geldiğinde yaralıydı, beni aileme götür diye yalvardı. Taksi-

ye atlayıp önce Nasrallah'a gittik ama komşularınız buraya taşındığınızı söylediler. Hemen buraya geldik."

Hasaneyn çok duygulandığı ve korktuğu halde onu boş boş dinleyip, "Teşekkür ederim efendim, acaba biraz daha kalabilir misiniz yanında?" diye sordu.

Adam Hasaneyn'in davetine elini başına götürmek suretiyle teşekkür edip, "Hemen gitmem lazım. Gitmeden önce bir şey daha söylemek istiyorum. Yarasını hemen tedavi ettirmek lazım ama sakın hastaneye götürmeyin, polis çağırmayın. Yakalanır yoksa!"

Adam selam verip ayrıldı. Hasaneyn, karanlıkta yol alıyormuşçasına sarsak sarsak yürüyerek Hasan'ın yattığı odaya döndü. Hâlâ kendinde değildi. Annesiyle ablası başındaydı, onun geldiğini duyup yardım istercesine baktılar. Hasaneyn, ağabeyini uzun uzun seyredip, "Konuştu mu?" diye sordu, garip bir sesle.

"Bayılmadan önce anlamsız bir şeyler söyledi, git doktor getir" dedi, anne, yutkunarak.

Hasan elini oynatmaya çalıştı. Gerekince zafiyetinin üstesinden gelebiliyordu, demek. "Doktor istemiyorum. Doktor... polise... haber verir" dedi, güçsüz bir sesle; her zamanki canlılığından eser yoktu.

Hasaneyn ağabeyini şöyle bir inceledi. Başında alnını ve yanaklarının bir kısmını örten kanlı bir bandaj vardı; bandajın alt kısmında pek bir şey yok gibiydi. Tıraşsız yüzü soluk, bakışları yorgundu. Ağzından nefes alıyordu, nefesi ağır ve düzensizdi. Kravatıyla ceketi paramparçaydı. Zaman zaman inliyor, sağ eli sürekli açılıp kapanıyordu. Ağabeyini bu halde gören Hasaneyn, tüm korkularını unutmuş, içini müthiş bir acıma duygusu kaplamıştı. Bir an için her şeyi unuttu; ağabeyi için bir şeyler yapmalı, onu her ne pahasına olursa olsun kurtarmalıydı. Ne var ki, son zamanlarda peşini bırakmayan kaygı ve korkular tekrar su yüzüne çıkıp yeniden kariyerini ve itibarını tehdit etmeye başladı. Böyle bir zamanda bile bunları hissettiği ve düşündüğü için kendinden utanıp vicdan azabı duydu. Ve bu ağır yükten kurtulmak için yaralı adamla konuşmayı denedi. "İzin ver de sana bir doktor çağırayım. Hayatın her şeyden önemli" dedi, sevecen bir sesle.

"Evet, Hasan, doktor çağıralım" diye yalvardı, Samira ile Nefise.

Hasan gözlerini açmaya çalışıp, “Hayır. Korkmayın. Bu önemli bir yara değil” dedi, boğuk bir sesle.

Derin bir nefes alıyor, sonra dinlenme ihtiyacı hissediyordu. “Beni arkadan vurdular, onlara gösteririm ben” dedi Hasan, gözlerini açmadan. “Ölmezsem, onlara ne yapacağımı biliyorum ben. Doktor çağırmayın, polise haber verir.”

Hasaneyn hâlâ çelişki içindeydi. “Doktor çağırmak zorundayız” diye cevap verdi. “Ağzını sıkı tutmasını sağlamak zor değil.”

“Hasan, doktor çağıralım lütfen, hatırım için” diye yalvardı anne.

“Lütfen beni kendi halime bırakın, hatırım için” diye mırıldandı Hasan, sabırsızlıkla.

Çaresizlik içindeki Samira, bir Hasan’a, bir Hasaneyn’e bakıyordu. Hasaneyn, kararsızlığı bir yana bırakıp, duygularına, sahici duygularına müracaat etti. Ağabeyine duyduğu sempati, içini kaplayan korkunun yanında hiçti. *Bittik* diye düşündü. *Kalbim yalan söylemez, en azından kötü bir şeyler olmasını beklerken bana yalan söylemez. Şubra’daki gibi, Heliopolis’te de bittik. Polis hepimizin peşinde olacak. Bu kaçağı yakalamak için odaların arandığını görür gibiyim. Çıkış yolu yok mu? Ağabeyimi nasıl reddedebilirim ben? Her şeye rağmen, o hâlâ benim ağabeyim. Ama o, kendi dikenli yolunda istediği gibi at koştururken, benim hayatımı ayaklar altına alıyor. Of! Bıktım bunlardan!*

Annesinin, “Koş, koş Hasaneyn! Ölüyor, görmüyor musun?” diye bağırdığını duydu.

Hayır, ölmeyecek diye düşündü Hasaneyn. *Yavaş ve acımasız bir şekilde ölecek olan benim. Şerefim ölümcül bir yara almış durumda. Burada ölecek olursa, doktor çağırmak zorunda kalacağız. Onun ardından polis ve savcı da gelecek. Öldükten sonra ona bir şey yapamazlar elbet ama çürüyen vücutundan yükselen kokunun her yere yayılması yeter bize.*

Birden annesine döndü; kadın korku dolu bakışlarını Hasan’dan Hasaneyn’e çevirdi. Hiç sesi çıkmıyordu ama bakışları Hasaneyn’e yürek parçalayıcı çığlıklar kadar sesliymiş gibi geldi. Kendinden şüphelemeye başladı. An-

nesinden önce nefret etmiş; sonra birbiri ardına gelen hayal meyal anıların saldırısına uğrayarak yumuşamış, tavır birden değişmişti. Hasan'ın başındaki bandaja bir kez daha bakınca aklına müthiş fikir geldi. "Bunu neden düşünemedim?" diye mırıldanıp, "Ben gidip bir arkadaşımı getireceğim" dedi annesine telaşla. "Askeri hastanede doktor! Bekleyin, uzun sürmez."

Hızla giyindi ve evden çıktı.

HASANEYN, PENCERENİN pervazına dayanmış, doktoru izliyordu. Samira ile Nefise odadan çıkmıştı ama nefesleri kapının arkasından bile duyulabilirdi. Başlangıçta korkmuş, çok rahatsız olmuştu ama yavaş yavaş gevşeyip düşünceye daldı. Doktora, ağabeyinin aile fertlerinden biriyle yaptığı kavga sonucu yaralandığını söylemiş, onu iyileştirmesi ve bir skandala sebebiyet vermemek için kimseye söylemesin diye yalvarmıştı adeta. Doktorun bazı çekinceleri olmuş ama sonunda gelmeyi kabul etmişti. Hasan'ın başındaki yarayı inceledikten sonra, "Derin bir yara, kafatası çatlamış, kanaması var" dedi Hasaneyn'e. "Neden polise haber vermek istemediğinizi anlayamıyorum."

"Polis istemiyoruz" diye cevap verdi Hasaneyn, yalvarırcasına.

"Durumunun ne kadar ciddi olduğunu anlamıyorsun galiba" diye cevap verdi doktor, ameliyata hazırlanırken. "Neyse, bu tartışmayı bırakalım şimdilik."

Hasaneyn, ameliyat sırasında sakin olmadığı gibi, ameliyatın nasıl geçeceğinden de emin değildi. Doktorun sözleri onu altüst etmişti. Merhamet edip doktoru almak için hastaneye gittiğinde içi şefkatle doluydu; Hasan'ın onların yegâne sığınağı, ihtiyaç halinde başvurdukları yegâne insan olduğu eski günleri hatırlamıştı. Ne var ki, çok geçmeden

korkudan yüreği taş kesilmiş, içindeki şefkat duygusundan eser kalmamıştı. Artık yaralı adamı kariyerini ve saygınlığını tehdit eden bir kötülük abidesi olarak görüyordu. İşte orada öylece yatıyor, etinin hassas aletlerle kesilmekte olduğunu hissetmiyordu bile. Acıya hep dayanıklı olmuştu; başkalarını allak bullak eden derin kesikler, ona bana mısın demezdi. Ona yaşam biçimini değiştirmesi için ne kadar yalvardığını, hatta gözyaşı döktüğünü hatırladı. Hasan'ın tepkisi, onunla alay etmek olmuştu. Keşke gittiği yabancı ülkelerden birinde ölüp gitseydi.

Ağabeyinin bandajlardan görünmez olan yüzüne bakınca, umutsuzlukla ürperdi ve doktorun, "Şu an için elimden geleni yaptım. Gel benimle" diyen sesini duydu.

Doktorun ellerini yıkayıp ceketini giymesini bekledi ve onu oturma odasına aldı ama adam oturmadı, olduğu yerde ayakta durdu.

"Hayati tehlikenin geçtiğini sanıyorum" dedi, inanılmaz bir sükûnet içinde, "ama uzun bir tedaviye ihtiyacı var. Acımasızca yapılmış bir saldırı bu! Neden polise bildirmiyorsun?"

Doktorun söyledikleri Hasaneyn'in aklını başına getirmişti ama çok korkuyor, hatta ödü patlıyordu. "Skandal çıkma-sın diye. Dediğim gibi, aynı ailedeniz" diye cevap verdi.

Doktor onunla aynı fikirde değildi, başını sallayıp, "Yarın sabah uğrayacağım" dedi. "Eğer iyi durumda olduğunu görürsem mesele yok, unuturum gider ama durumu iyi değilse polise bildirmem lazım."

"Umarım bunu yapmak zorunda kalmazsın" diye cevap verdi Hasaneyn, kendi kendine konuşurcasına ve doktora dönüp, "Her şey için teşekkür ederim, zahmet et-tin" diye ekledi.

Hasaneyn, doktoru kapıya kadar geçirip minnetle elini sıktı. Ayrılırken, "Yarın sabah buradayım" dedi, doktor, te-yit edercesine.

Hasaneyn, doktorun arabasına binip uzaklaşmasını izledikten sonra göğsündeki ağırlıktan kurtulmak istercesine iç geçirdi ve moral bozukluğu içinde yavaş yavaş ağabeyinin yattığı odaya döndü.

Annesi hemen yanına koşup, "Doktor ne dedi?" diye sordu, endişeli bir sesle.

Annesinin bu halinden nefret ediyordu ama sükûnetle cevap verdi: “İyimser, yarın sabah tekrar gelecek. Hasan nasıl?”

“Daha kendine gelmedi” diye cevap verdi Nefise.

Hasaneyn kendini odadaki tek iskemleye atıp gözlerini yumdu. *Aslında yaralı olan benim, sadece ben, diye düşündü. Hasan’a gelince, mutlu bir şuuursuzluk içinde horul horul uyuyor işte, keşke ben de öyle yapabilsem. Hayati bir tehlikenin kalmadığını söylüyor doktor! Aptal. Oysa durum çok ciddi; kurtulması halinde, bu durum ölümünden bile büyük ciddiyet arz edecek. Durumu kötüleşirse polise haber verilecek; iyiye gidecek olursa düşmanları onu polise ihbar edinceye kadar varlığıyla bana büyük bir yük teşkil etmeye devam edecek. Nereden baksan rezillik, kaçışı yok! Bu yaralı adamdan nefret ediyorum, kendimden, hatta yaşamdan bile nefret ediyorum. Daha iyi bir yaşam, daha iyi mahlûklar yok mu bir yerlerde?*

Düşündükçe yüz hatları ıstırap ve öfkeyle gerilmişti.

“Üzülme” dedi annesi. “Ağabeyin iyi. Allah onu bize bağışlayacaktır.”

Hasaneyn annesine hayretle baktı.

ERTESİ SABAH DOKTOR evden çıkarken hastanın iyi olduğunu söyledi. Hasaneyn, şimdilik tehlikeyi atlatmıştı ama sabah akşam bunu düşünüyor, içi içini yiyordu. Ne ki, aile kısa bir süre için nispeten rahatlamıştı. Yaralı adam yavaş yavaş kendine gelip canlandı ve hayatiyet kazanmasıyla birlikte kafasını, aileye de sirayet edecek olan, eskiye dair şeylere taktı. Başlangıçta alışılmadık bir teslimiyet içinde gülümseyip, “Başınıza bela oldum. Allah beni bela çıkartmam için yaratmış olmalı. Allah affetsin!” gibi özür dilercesine konuşuyordu üzüntüyle.

Ailesi, sevgi dolu gülücüklerle etrafında fır dönüyordu ama onu kandıramazlardı. “Kızgınsın tabii” dedi Hasaneyn’e bakarak. “Belki de bana, ben sana söylemiştim demek istiyorsundur.”

“Senin güvende olmanı istiyorum, o kadar” diye mırıldandı Hasaneyn.

Hasan’ın yaralı yüzünde önce garip gülümseme belirmiş ama düşündükçe gaddar bir ifadeye dönüşmüştü. Sesindeki sükûnet kayboldu. “Beni soydular, paramı aldılar. Gösteririm ben onlara. Kaçmak istiyorum, hemen kaçmalıyım” dedi.

Eliyle başını yoklayıp gözlerini kapadı ve “Allahım, Sana’a’ya ne yaptın? Onu rahat bırakacaklar mı? O düşman-

larıma teslim olmaz ama benimle de kaçamaz. Artık çok geç. Üstelik bütün paramızı kaybettik” diye mırıldandı, kendi kendine konuşurcasına.

Hasaneyn ağabeyinin hezeyanını sessizce dinlemişti. Annesiyle ablasının endişeyle birbirlerine baktıklarını gördü.

“Yok olmalıyım” diye sürdürdü, Hasan, huzursuzluk içinde. “Beni buraya getiren adam bana sadıktır ama sır saklayacak kadar akli yoktur, maalesef. Metresine bana iyilik yaptığını anlatmaktan büyük zevk alacaktır. O da bir başkasına anlatacak, sonunda haber bana düşmanlık besleyen herkese ulaşacak ve polis hiç beklemediğimiz bir anda bu eve dalacaktır.”

Hasaneyn, umutsuzlukla iç çekip annesiyle göz göze gelince bakışlarını indirdi. Kabahatin, kısmen onda olduğunu düşünüyor, köpürüyordu. *Bizi neden dünyaya getirdin,* diye düşündü. *Bu korkunç suçu neden işledin?* Derken ağabeyinin avaz avaz bağırıldığını duydu.

“Yok olmam lazım. Yürüyebildiğim an bu evden, hatta belki de bu ülkeden gideceğim.”

Bu kötü kaderli adam eve girdiğinden beri ilk kez yumuşacık bir esinti kadar canlandırıcı bir umut ışığı gördü Hasaneyn. *Acaba başlarına bir felaket gelmeden olabilir miydi bu? Ardında en ufak bir iz bırakmadan kaybolup, bilinmeyen bir yere gidebilir miydi sahiden? O halde evde kalmaya devam edip bir an önce iyileşsin bari. Ancak ondan sonra kendimi güvende hissedeceğim.*

Evdeki sıkıntılı havaya zaman geçtikçe alıştılar. Hasan neredeyse tümüyle iyileşmişti, ülkeden kaçmayı ciddi ciddi düşünüyor, sessizce plan yapıyordu. Nefise artık evde oturmuyordu; gündelik faaliyetine tekrar başlamıştı. Hayat normale dönmüş, Hasaneyn zamanını büroda, evde ve kulübünde geçirir olmuştu. Ağabeyinin evde olmasından ve varlığının itibarını tehdit ettiğinden hâlâ korkuyordu. Bu hassas konuyu annesiyle paylaşp paylaşmamakta kararsızdı ama bir gün, “Polisin ağabeyimin nerede olduğunu keşfedememiş olması bir mucize” dedi annesine, “ve mucizeler sonsuza dek sürmez!”

Annesi cevap vermek yerine ona şöyle bir bakmış ama Hasaneyn o bakışın ne anlama geldiğini çıkaramamıştı. Sessiz bir kınama mıydı, kadere teslimiyet miydi, yoksa ifa-

de etmekten aciz kaldığı bir tür itiraz mıydı? Belki de hepsi. Bunu, annesinin gözleri dolup, utangaç bir gözyaşının usulca yanağından süzüldüğünü görünce anlamıştı. Başlarına gelen her şeye, tüm felaketlere rağmen onun ağladığını hiç görmemişti Hasaneyn. Ne kadar metanet sahibi bir kadın olduğunu hayretle ve acıyla hatırlayıp, hemen sildi kafasından. Artık ölmek üzere olan, vahşi bir aslan gibi, diye düşündü.

Ertesi gün öğlenden sonra bir şoka daha maruz kaldı. Yatağın üstüne çıkmış, annesi ve ağabeyiyle sohbet ediyordu. Nefise evde yoktu. Kapı çalmış, hizmetçi kız kapıyı açmış ve şaşkınlık içinde yanlarına gelip, “Efendim, polis sizinle görüşmek istiyor” demişti Hasaneyn’e.

“POLİS” SÖZCÜĞÜ bomba etkisi yapmıştı. Hasaneyn hizmetçi kıza bakarak ayağa fırladı. Hasan bir ayağını yataktan indirdi ve pencereye ürkütücü bir bakış atıp, “Kaç!” dedi. Samira sersemlemiş, ağzı kurumuştur; tek laf edemiyor, bir oğlundan diğerine rüyada gibi bakıyordu. Hasaneyn bir an için olduğu yerde durdu ama orada öylece durmanın aptallık olduğunu idrak ederek omuz silkip kapıya yöneldi.

Polis memuruyla selamlaştılar.

“Buyurun?” dedi Hasaneyn,

“Saygıdeğer subay Hasaneyn Kamel Ali ile mi görüşüyorsunuz?” diye sordu adam, sert bir sesle.

“Evet.”

“El Sakakini karakolunun polis amiri sizinle hemen görüşmek istiyor.”

Hasaneyn, adamın arkasındaki yola doğru bakıp beklediği tiplerin orada olmadığını görünce rahatladı. “Benimle neden görüşmek istiyor?” diye sordu.

“Bana sadece sizinle görüşmek istediğini söyledi.”

Hasaneyn bir an için durup, sonra giyinmek üzere içeri girdi. Ağabeyi kapının ardına saklanmış, onları dinliyordu. “Geldiler mi?” diye sordu, endişeli bir sesle. Aynı soruyu annesi de tekrarlardı, mariz bir sesle. Hasaneyn giyinirken onlara polisle olan konuşmasını aktardı.

“Belki de tanıdığın biridir polis amiri” dedi Hasan hemen. “Belki baskın yapmadan önce seni uyarmak istemiştir. Bu çok açık! Dinle. Sana benim nerede olduğumu soracak olursa yıllardır görmediğini söyleyeceksin. Onlara yalan söylemekten çekinme, korkma çünkü beni asla takip edemezler. Sen evden çıkar çıkmaz yok olacağım. Rahat konuş. Allah’a emanet ol!”

Hasaneyn, olur da gözlerindeki umut ışığını görür diye, onunla göz göze gelmemeye çalıştı. “Kaçacak halde misin?” diye sordu.

“Ben iyiyim” dedi Hasan, askılıktaki giysilerini çekip alırken. “Allahısmarladık!”

Hasaneyn, polis memuruyla birlikte evden ayrıldı. Aklına ilk gelen şey polis amirinin adını sormak olmuştu; belki de tanıdığı biriymiş gerçekten. Ne ki, polis hiç duymadığı bir isim söyledi. Hâlâ karanlıktaydı. İşler iyice karışmıştı ama Hasan’ın ortalıktan yok olma kararı içini rahatlatmıştı. Karakola güneş batmadan hemen önce vardılar. Polis memuru onu amirinin yanına götürüp “Teğmen Hasaneyn Kamel Ali” diyerek selam durdu.

Komiserin oturduğu masanın biraz ötesinde, aşağı tabakadan iki adamla bir kadın vardı; kavga ettikleri yüzlelerinden belliydi.

Polisi amiri ayağa kalkıp, “Hoş geldiniz!” dedi, elini uzatırken ve polis memuruna odadan çıkmasını söyleyerek Hasaneyn’i masanın önündeki koltuğa buyur etti.

Ne demek oluyor bunlar diye düşündü genç adam, otururken, Hoş geldin ve nezaket! Ee sonra?

Komiser tekrar ayağa kalktı ve sağ elini masanın kenarına dayayıp dikkatle Hasaneyn’i inceledi. Bakışlarında nereden başlayacağını bilemiyor gibi tuhaf bir ifade vardı. Hasaneyn, bu kısacık sessizlik anını kaba ve dayanılmaz bulmuştu. Zaten karakola adım atar atmaz korku ile karışık bir saygıya, sıkıntı ve endişeye kapılmıştı.

Belki de suçu yüzüme vurmayacak kadar kibar bir insandır diye düşündü. Bu da tuhaf! Söylese rahatlayacağım. Bu kâbus gibi anın gelmesinden ne çok korkmuştum. Ne diyeceğini biliyorum zaten. Hadi konuş!

“Polis memuru beni görmek istediğinizi söyledi” dedi Hasaneyn, sabrı tükenerek.

"Sizi rahatsız ettiğimiz için özür dilerim" dedi komiser. "Sizinle daha iyi şartlar altında tanışmak isterdim. Ama görev icabı olduğunu siz de takdir edersiniz."

Genç adam, son kurtuluş umudunu da tüketmişti. "Çok nazıksınız. Dinliyorum" diye cevap verdi, sıkıntılı bir sesle.

"Umarım söyleyeceklerinizi metanetle karşılırsınız" dedi komiser açıkça, "ve yasalara saygılı bir asker gibi davranırsınız."

Hasaneyn'in beti benzi attı, bayılacaktı sanki. "Elbette" dedi.

Komiser dişlerini sıkmış, avurtları çökmüştü. "Bu" dedi, "kız kardeşinizle ilgili bir durum."

Hasaneyn çok şaşırdı. "Ağabeyim demek istiyorsunuz herhalde" dedi, kaşlarını kaldırarak.

"Hayır, bir hanımefendiden, kız kardeşinizden söz ediyorum. Ama durun, önce şu soruyu sormak isterim: Nefise adlı bir kız kardeşiniz var mı?"

"Evet, var. Kaza mı geçirdi yoksa?" diye sordu Hasaneyn.

"Bunu söylemek zorunda kaldığım çok üzgünüm" dedi adam, bakışlarını indirerek, "kız kardeşiniz el Sakakini'deki malum evlerden birinde yakalandı."

Hasaneyn ayağa fırladı. Kaskatı kesilmiş, yüzü bembeyaz olmuştu. Polis amirine bakıp, "Siz ne diyorsunuz?" diye sordu korkuyla.

Adam, anlayışla omzunu okşayıp, "Kendinize hakim olmaya çalışın" dedi. "Bunun sükûnet içinde, akıllıca ele alınması gerekiyor. Umarım görevimi yapmama izin verip, beni şerefınızı korumak için önlem aldığımı pişman etmezsiniz."

Hasaneyn sersemlemişti; gözlerini polis amirine dikmiş, adamın sesini hayal meyal duyar olmuştu. Sanki rüyadaymış gibiydi: ses gidiyor, yüz kalıyor; yüz siliniyor, ses kalıyor, bazen sadece iki dudak kusuyordu o bir dizi korkunç, birbirinden kopuk, anlaşılmasız sözcükleri. Hasaneyn gözünü kırpıştırıp etrafına bakındı: orada duvara asılı bir silah, burada bir dizi tüfek, bir hokka ve her yere sinmiş tütün ve deri kokusu. Sanki şuuru geri geri gidiyor, zihni anla ilgisi olmayan anıları ifşa ediyordu. Gözlerinin önüne eski sokak geldi; ağabeyi Hüseyin ile bilye oynayan bir çocuktan artık.

Malum evlerden birinde tutuklandı diye düşündü. Ne evi? İkimizden birisi aklını kaçırmış olmalı! Ama hangimiz? Her şeyden önce aklımı kaçırmadığımdan emin olmam gerek.

İç geçirip, "Ne dediniz efendim?" diye sordu polis amirine, tevekkülle.

"Bu mahallede Yunanlı bir kadının evi var," diye sürdürdü adam, "saat başına belirli bir para karşılığında aşıkla-ra oda kiraliyor. Bugün öğlenden sonra eve baskın yaptık ve Nefise Hanım'ı genç bir erkekle bulup tutukladık. Her zamanki formaliteyi uyguladık ama korktu tabii ve onu serbest bırakacağımızı umarak kardeşinin subay olduğunu söyledi bize."

"Benim ablam mı? Bundan emin misiniz? Görebilir miyim?"

"Kendinize hakim olun lütfen. Ablanız olduğundan emin olsaydım bırakırdım. Yalan söylediğini düşünüp amirime, yani *Mamur*'a danıştım. Doğruyu söylediğinden emin oluncaya kadar tutukluluğunun devam etmesi gerektiğini söyledi."

Hasaneyn, her nedense, tutuklanan kadının kimliğinden şüphe etmiyor; kötümser yüreği, onun Nefise olduğunu söylüyordu. Hayatının sonu mu gelmişti acaba? Maruz kaldığı şokla, kendini şimdiki zamanla hiçbir ilintisi olmayan, antik kalıntı gibi hissediyordu. Ne olacaksa bir an önce olsun istedi.

"Nerede?" diye sordu, cansız bir sesle. "Lütfen gösterin."

Polis amiri kapalı kapıyı işaret etti. "Onu bırakmayıp, sizi çağırdığımı duyunca bayıldı. Bu durumda, onu bu odaya aldık. Yasalara saygılı olun lütfen ve onun güvenliğinden benim sorumlu olduğumu unutmayın. Saygıdeğer bir insansınız. Aklınızı kullanın. Bu karakoldaki kimse bunu bil-meyecektir. Her şey sizin tavrınıza bağlı, bunu unutmayın."

"Lütfen, izin verin de göreyim onu" diye tekrarladı Hasaneyn, cansız bir sesle.

Polis amiri ağır ağır odaya doğru yürüyüp kapıyı açtı. Hasaneyn uyur gezer gibi yaklaşıp adamın omzunun üstünden ceset teşhis etmek üzere morga girercesine içeri baktı. Kapının tam karşısındaki kanepenin üstüne büzülmüş gözleri yarı kapalı bir kadın vardı; başını arkaya atmıştı. Ya kendinde değildi ya da kendine gelmek üzereydi. Yüzü bembeyazdı. Islak saçları alnına yapışmıştı. Nefise idi kuşkusuz.

Felaket söz konusu olunca kalbim asla yalan söylemez, diye düşündü. Ölmüş olsaydı, ona sahip çıkmaz ve hiç düşünmeden benim ablam değil derdim. Kadın odaya girdik-

lerinin farkına varmamıştı, kımıldamadı bile ya da bitaptı. Hasaneyn'in gözleri ablasına bakarken buzlandı adeta. Şaşırtıcıdır ama duyduğu azabı bu ölüm sessizliğinde bile geçici olarak hafifletecek bir kaçış yolu buldu. Sessizliği, zamandan bağımsız olarak, paramparça eden korkunç bir ses yükseliyordu içinden: *Her şey bitti*, diyordu. Evden bir saat önce ayrılmıştı; ayrılmadan önceki sahneyi hatırladı. Kendisi ile kaçmak üzere olan Hasan'ın arasında duran annesi allak bullak ve çaresizdi. Lanet edip ölmek istedi.

Polis amiri benim ne yapmamı bekliyor, acaba, diye düşündü. *Ne yapmalıyım? Allahım! Buradan nasıl çıkarım, ben?*

Derken, adamın, "Ben görevimi yaptım, bundan sonrası size ait" diyen sesini duydu.

"Diğeri nerede?" diye sordu Hasaneyn, komiserle göz göze gelmemeye çalışarak.

Adam ne demek istediğini hemen anlamıştı. "Her zamanki yasal prosedürü uyguladıktan sonra serbest bıraktım" diye cevap verdi.

"Teşekkürler" diye mırıldandı, Hasaneyn. "Hadi çıkalım buradan."

SOKAĞIN KARANLIĞINDA, soğuk bir rüzgâr esiyordu. Hasaneyn, peşinde başını yerden kaldıramayan ablası olduğu halde, ağır adımlarla karakoldan çıktı. Tramvay raylarını takip ediyorlardı çünkü genç adamın bölgeye ilk geliyordu bu ve nereye gittiğini bilmiyordu. Saat daha erken olduğu halde yollar boştu. *Bu cadde nereye çıkıyor acaba*, diye düşünüp, bunu düşündüğüne kendi de şaşırdı. Caddenin nereye çıktığının ne önemi vardı? Önemli olan ablasıyla ne yapacağıydı. Karakoldan çıkar çıkmaz bir şeyler yapmayı düşünmüştü düşünmesine; ablası da bunu bekliyordu kuşkusuz. Ne ki, hiçbir şey yapmamış, birlikte yürümeye başlamışlardı. Arkasındaki mevcudiyeti dayanılmazdı; kadının ayak sesleri kurşun gibi sırtına saplanıyor, dönüp bakmak bile gelmiyordu içinden. Korkunç sessizlikte birbirlerine yabancılaşmışlardı adeta. Hasaneyn düşünceli görünüyordu ama istemese de aklı tamamen, hatta ürkütücü biçimde boş, bomboştu. Özdenetimini yitirmiş, irade diye bir şey kalmamıştı. Umutsuzlukla her zamanki halini özlüyordu. Ayağı küçük bir taşa takılınca, karanlıkta aklından geçenlerin cazibesine kapılmışçasına, müthiş bir öfke patlaması oldu göğsünde. Onu boğmalı mıydı acaba? Ya da ayakkabısıyla kafasını mı kırmalıydı? Bastırdığı duyguların bir şekilde ifade bulması lazımdı. Onları ayıran cehen-

nemi sessizlik sürüyordu; kırmak için tüm gücünü bir araya getirmeye çalışırken, bunu kadının yapması onu şaşırttı. Ağlamaklı, titrek bir sesle, "Suçluyum, biliyorum. Affedilmeyi beklemiyorum. Buna layık değilim" dediğini duydu.

Hangi cesaretle konuşuyor, diye düşündü Hasaneyn. Melun! O aciz sesi göğsünde kör, acımasız bir fırtına yaratıp bedenini öfkeyle doldurmuştu. Birden durdu ve şaşırtıcı bir hızla dönüp, bütün gücüyle kadını tokatladı. Kadın hiç ses etmeden önce sendeledi, sonra arka üstü düştü. Başı yere çarpmıştı ama hemen doğruldu. Bütün gücünü toplayıp ayağa kalktı ve sırtını bir evin duvarına yaslayıncaya kadar geri geri gitti. Karanlığa rağmen, kendisine doğru gelen kardeşinin bakışlarındaki kararlılığı görebiliyordu. Yapma dercesine ellerini yukarı kaldırıp yalvarmaya başladı.

"Dur! Yapma! Yapma! Kendim için değil, senin için yalvarıyorum! Benim yüzümden başına bir şey gelmesini istemiyorum."

Kadının bu sözleri Hasaneyn'i daha da öfkeliendirdi. "Senin yüzünden bana zarar gelmesini istemiyorsun, ha! Pis fahişe! Bana tahmin edilemeyecek kadar çok zarar verdin zaten!" diye kükredi.

Kadın, "Bana bir şey olursa sana zarar vermelerine dayanamam" diye yalvardı tekrar.

"Bu kurnaz sözlerle beni kandırıp, o aşağılık hayatının kurtulacağını sanma. Seni öldürdüm diye bana bir şey olmaz!"

"Ceza yemeni istemiyorum" diye sürdürdü Nefise, aynı ihtirasla. "Beni neden öldürdüğünü sordukları zaman ne diyeceksin? Bırak bu işi ben kendim yapayım ki, sana zarar gelmesin. Kimse duymaz."

Hasaneyn dehşete düştü. "Kendini mi öldüreceksin?" diye sordu.

"Evet" dedi Nefise, nefes nefese.

Kendini toplamaya çalışan Hasaneyn'in üstünden aniden bir yük kalkmıştı, sanki. Görev bilinci ve öfkeyle, böyle bir skandalın nasıl dallanıp budaklanacağını ve nasıl bir cezayla sonuçlanacağını düşünmüştü zaten. Hükmü kendisi verdiği göre rahat bir nefes alabilirdi; boğucu karanlıkta küçük bir ışık görmüştü.

“Nasıl?” diye sordu.

“Nasıl olursa” diye cevap verdi, Nefise, yutkunmaya çalışarak.

Hasaneyn bir süre düşündükten sonra, gaddar bir bakış atıp, “Kendini Nil’e at” dedi, sözünü sakınmaksızın.

“Olur” dedi kadın, sakın bir sesle.

Hasaneyn homurdanarak geri bastı. “Hadi oradan!” diye mırıldanıp yürümeye başladı. Kadın, sırtını dayadığı duvardan uzaklaşıp ağır adımlarla peşine takıldı. Hasaneyn, bir an için rahatlamıştı ama bu rahatlığı, o çok düşkün olduğu haysiyetini ablasını öldürmeyi düşünecek kadar yitirdiğinin idrakiyle uzun sürmedi. Nasıl da değişmiş, şerefine, haysiyetine çok değer veren bir adamdan kendi kıcını kurtarmaktan başka hiçbir şey düşünmeyen bir adama dönüşmüştü. Nefise’nin intihar teklifi büyük bir yenilgiydi. Ne ki, haysiyetin ve şerefın söz konusu olduğu yerde, güvenliği feda edebilecek kadar güçlü değildi ya da güvenliğe sığınacak kadar zayıf.

“Böyle bir şeyi nasıl yaparsın?” diye sordu, sert bir sesle. “Sen! Kim derdi ki!”

“Allah’ın emri” dedi Nefise, umutsuzluk içinde.

“Hayır! Şeytan’ın” diye kükredi, Hasaneyn.

“Doğru” dedi Nefise, iç çekerek.

“Kimdi?” diye sordu Hasaneyn, bir anlık bir tereddütten sonra.

“Kendine de, bana da işkence etme artık” dedi Nefise, tüyleri ürpererek. “Birkaç dakika sonra her şey bitmiş olacak.”

“Beni tanıyor muydu?”

“Hayır” diye hemen cevap verdi Nefise, anlayışla.

Beslediği şüpheler, çektiği azabın katlanarak artmasına yol açıyordu. “İlk kez miydi?” diye sordu.

Nefise tekrar ürperdi. “Evet” diye cevap verdi, benzer bir biçimde.

Hasaneyn ayağını yere vurup haykırdı: “Nasıl teslim olabildin şehvete?”

“Şeytan’ın emriydi” diye mırıldandı, Nefise.

“Sen Şeytan’ın ta kendisisin. Mahvolduk.”

“Hayır. Hayır” diye ünledi Nefise, umutla. “Birazdan her şey bitmiş olacak ve olanları kimse bilmeyecek.”

“Sen ciddi misin?”

“Tabii.”

“Ya korkarsan?”

“Hayır. Hayatım ölümden beter zaten.”

Yorgun düşüp sustular. Hasaneyn’in akli karmakarışık-tı, tramvay rayları boyunca ileriye doğru baktı.

“Nereye gidiyoruz?” diye sordu. “Bu mahalleyi benden daha iyi biliyorsundur” diye ekledi, alay ederek.

Nefise cevap vermedi. Yüzü acıyla kasılmıştı. Dahler Meydanı göründü; binalarıyla, kalabalıklarıyla hayat dolu Dahler Meydanı! Hasaneyn, dalgın bakışlarla müşteri bekleyen bir dizi taksiye bakıp en önde olanın kapısını açtı, ablasını oturtup kendisi de yanına geçti ve biraz düşündükten sonra, “İmbaba Köprüsü, lütfen” dedi şoföre, alçak bir sesle.

TAKSİ HIZLA, Faruk Caddesi ve Ataba Meydanı, sonra da İmbaba'ya yöneldi.

Birer yabancı gibi oturuyorlardı taksinin içinde. Hasaneyn ablasına sırtını dönmüş camdan dışarı bakıyor, Nefise başı önde öylece duruyordu. Aklında hiçbir şey yoktu. Fırtına öncesi sessizlik, son nefesten sonraki cansızlık gibi hareketsizdi. Yolda bayılmadan önce çılgınlığın son radde-sine gelmişti zaten. Kendine gelirken korkunç düşüncelere kapılmıştı. Pişmanlığı ağır basıp ona baş eğdirinceye kadar hayatı cehennemi bir korku filmi gibi geçmişti gözlerinin önünden; tıpkı onu yıkılan bir duvarın altında ölmeye mahkûm edercesine. Tam bir çöküntü hali, Hasaneyn'in ortaya çıkması ve yoldaki konuşmalarından sonra her şeyin bittiğini biliyordu. Korku, çocukluk yıllarına dair bazı anılar veya takside bastığı yerin önemsiz bir özelliği gibi şeyler dışında, zihnini boşaltmıştı sanki. Oysa hiç bilmediği bir deneyim yaşamaktaydı. Hayat değersizdi; ölüm onu hayatın ıstırap dolu rezilliğinden kurtaracaktı. Doğru, geçmiş yaşamından nicedir çok mutsuzdu, ölümü bile düşünmüştü. Ne var ki, intihar hiç aklına gelmemişti çünkü içinde hep bir umut ışığı vardı. Ama artık hayatla olan tüm bağları kopmuş; onu hayata bağlayan şeyler yok olmuştu. Derin bir umutsuzluktan onu hayatın ağırlığından kurtaran.

Kavuşmak için hızla yöneldiği ölüm, bu teslimiyet içinde yatıştırıcı bir ilaç gibiydi sanki. Hızla giden taksi ani bir dönüş yapınca oturduğu yerden neredeyse düşüyordu; neredede olduklarının böyle farkına vardı. Başını hiç kaldırmadığı halde Hasaneyn'in yanındaki varlığını hissediyordu. Esrarengiz bir sis perdesine bürünmüş olan o bunaltıcı yüzüne bakınca içi acıdı, utanç duydu ve merak etti: *Ne düşünüyor olabilir? Ne zaman öfkeden başka bir şey hissedebilecek? Ne zaman bitecek bu iş? Bu sadece bir son olacak. Annem aslında ne olduğunu bilecek mi? Düşünmemeliyim. Ölmeye mahkûmum ben.*

Hasaneyn öfke, umutsuzluk ve korkuyla karışık bir hayranlık duygusu içinde gergin ve huzursuzdu. *Bu çile ne zaman sona erecek, diye düşündü. Ve ben bu işin içinden nasıl çıkacağım? Bu olay hiç kokusu çıkmadan ve bütün buna değecek biçimde son bulacak mı sahiden? Boğulacak gibiyim. İnsan geçmişini silip atamıyor; geçmiş gelecekle birlikte sürüp gidiyor. Neden daha farklı olamıyoruz? Her şey bitti, düşünmenin hiç anlamı yok, hiç yok. Tam bir eziyet! Sefaletimin üstesinden nasıl gelmeli? Bekle. Onu ölüme gönderiyorum ve bunun farkında. Bunu yapacak cesareti var mı? Düşünceye dalmış, tabii. Acaba ne düşünüyor? Onu düşünmemeliyim. Ölümü hak etti. Göz göze gelmemeliyiz; ikimiz için de kötü olur.*

"Kız kardeşinizle ilgili bir konu." Komiserin canı cehennem! "Bunu söylemek zorunda olduğum için çok üzgünüm ama kız kardeşiniz el Sakakini'deki malum evlerden birinde yakalandı."

Bu neyin bacası? Belki bir fabrika bacasıdır. Abu el İla Köprüsü'ne yaklaşıyoruz. Bacadan simsiyah, yoğun bir duman çıkıyor. Düşüncelerim veya nefesim tütecek olsaydı daha pis bir duman çıkardı. "Benim yüzümden başına bir şey gelmesini istemiyorum!" Çok haklısın. Kendi başına ölmelisin sen. Yolun sonu ne zaman gelir acaba?

Taksi köprüyü geçti. Taksinin içine Nil'in kokusunu taşıyan, soğuk, nemli bir rüzgâr esmişti. Genç adam yanarmış gibi minnetle karşılaşmıştı rüzgârı ama kadın korkuyla ürpermişti. Taksi iki misli hızla yol alıyordu artık. İmbaba Köprüsü'ne yaklaşırken hız kesti. Şoför, Hasaneyn'e dönüp nerede duracağını sorarcasına baktı; Hasaneyn alçak bir ses-

le durmasını söyleyip parasını ödedi ve taksiden çıktı. Nefise de diğer kapıdan çıkınca, taksi çekip gitti.

Köprü girişinde yalnızdılar artık. Köprünün iki yanındaki sokak lambalarının güçlü ışığı karanlığı deliyordu. Nil'in kıyılarında, kuzeye ve güneye doğru uzanan kasvetli karanlıkta soluk ışıklar parıltıyor, dizi dizi ağaçlar devasa hayaletler gibi görünüyordu. Ara sıra geçen birkaç yaya dışında ıssız bir yerdi. Dallar soğuk rüzgârda inliyor, rüzgâr hafifleyince ağaçlar fısıldıyordu. Hareketsizliğe tutulmuşlardı sanki. Hasaneyn gizlice kadına baktı; kamburu çıkmış, başı önünde, öylece duruyordu. Ne ki, ablasının bu hali o katı kalbinde en ufak bir acıma duygusu uyandırmadı. Derken, hareketsizlikten sıkılıp, "Hazır mısın?" diye sordu, kaba bir tavırla.

"Evet" diye cevap verdi kadın, hiç duymadığı tuhaf bir sesle.

Bu yalın cevap içine işlemişti. Ağır adımlarla biraz uzaklaştı ama bir kol boyu kadar uzaklaşmıştı ki, "Yaptığım kötülüğü unut" diye yalvardığını duydu, ablasının.

Hasaneyn, kaçmak istercesine birkaç büyük adım atıp, "Allah hepimize acısın" diye cevap verdi, boğuk bir sesle. Ve kadını yalnız bırakıp, sağda, Nil boyunca uzanan kaldırımında yürümeye başladı. Giderek hızlanıyordu. İçinden kaçmak geliyor ama her yanını kuşatan bir güç onu alıko-yuyordu adeta. Nitekim otuz metre kadar uzaklaşmıştı ki, direnci kırıldı ve koskoca bir söğüt ağacının dibine çöktü. Bitaptı, ağacın arkasına saklandı. Köprü, dişlerini avına geçirmiş bir canavar gibi görünüyordu; Nil'in iki yakasını birbirine bağlamaya kararlı, inatçı, pırıl pırıl bir kütle!

Nefise, köprünün kendisine bakan girişinde hiç olmadığı kadar dik, başı önde, uykuda yürür gibi hareket ediyordu. Onu çok net olarak görüyordu. Köprünün orta yerine doğru yavaş yavaş yürüyüp durduğunda, genç adamın gözleri ışığın aydınlatığı yüzünün yarısındaydı. Başını kaldırıp önce etrafına, sonra da parmaklığa tutunup aşağıda gürül gürül akan suya baktı. Hasaneyn nefesini tutmuş seyrediyordu. Tam bu sırada, köprünün diğer ucunda iki adam görüldü. Konuşa konuşa gelip geçtiler. Derken İmbaba'dan gelen tramvay sessizliği yırtarak köprüye döndü. Genç adam bir an için nefes aldı ama giderek morali bozu-

luyor, kaygılanıyordu. Kalbinin çarpıntısını herkes duyuyor olmalıydı. Aradan birkaç dakika geçti. Ta ki öfkesinin ve sabırsızlığının yerini hayranlıkla karışık bir saygı duygusu alıncaya kadar, kendini, kendisiyle hiçbir ilgisi olmayan bir olayı izleyen bir gözlemci gibi görüyordu. Birbiriyle çelişen düşüncelerin kargaşasında anlaşılması güç, derin, esrarengiz bir sorunla karşılaşp çözemeyen veya üstünde düşünmek için vakit bulamayan biri gibi şaşkıındı. İşte şimdi gerçekten çok şaşkın, hatta kayıptı. Bu arada iki adam tramvayı takiben köprüyü geçmişti. Nefise hâlâ suya bakıyordu. Hasaneyn etrafa baktı, kimse yoktu. Bütün duyuları, korkunç anın beklentisiyle kristalize olmuştu adeta. Kadının başını önce sağa, sonra sola çevirdiğini ve birden parmaklığın üstüne çıktığını gördü. Hasaneyn'in gözleri yerinden fırlamış, içi titremişti. *Olamaz! Bu değil...* diye düşünecek oldu ama kadın kendini suya atmış, daha doğrusu düşmemek için çaba göstermemişti. Geciken çığlığı bir inlemeydi sanki, onu duyma bahtsızlığına uğrayan her hangi biri için ölüme meydan okumanın resmi! Hasaneyn'in feryadı kadının çığlığında kaybolup gitmişti. Aklını karıştıran o derin, anlaşılmaz sorunun cevabını kadının boğulmasını seyrederken buldu; bu, kadının seçtiğı çözümden farklıydı. *Başka bir çözüm olabilirdi,* diye düşündü. Hasaneyn'in feryadı hatasını tamir etme gayreti idi belki ama Nefise'nin çığlığında boğulup gitmiş, kadının suya düştüğünü duyunca bir daha feryat etmişti.

GÖZLERİ ABLASININ köprünün altında kaybolduğu noktada, nehre doğru inen meyilli alana atlayıp ne istediğini, ne yapacağını bilemeksizin kalakaldı. Birkaç dakika sonra cesedin su yüzüne çıkabileceği aklına geldi ama köprünün altından hızla akan suyun onu sürükleyip götüreceğini düşündü. Ya köprünün altında oradan oraya savruluyor ya da daha uzak bir yerde suya gömülüyordu. Kurtarmak için soyunup suya atlamayı düşündüyse de yerinden kımlıdamadı. Hiç olmadığı kadar hareketsiz kalmış olması ne kadar acı ve ironikti. Yoksa akli işlemiyor muydu artık? Arkasından gelen bir sesle irkildi.

“Bir çığlık duydun mu?” diye soruyordu ses, telaşla.

Dönüp baktı. Bir polis memuruydu.

“Evet” dedi, şaşkınlıkla. “Biri boğulmuş olmasın?”

Polis memuru bakışlarını suyun yüzeyinde gezdirdi, sonra hızla köprüye yöneldi. Adamın varlığı Hasaneyn'i kendine getirmişti. Nerede olduğunu hatırlayıp ağacın arkasındaki yerine döndü ama kendini tutamayıp köprüye koştu ve köprünün diğer tarafındaki parmaklıklardan hızla akan suya baktı. Durumun farkına varan başkaları da vardı ortalıkta. Nehrin sol yakasında, nehrin ortasına doğru hızla ilerleyen bir tekne gördü. Karşı kıyıdan yardım çağrıları yükseliyordu. Köprünün biraz ötesinde suyun

yüzü lambalarla aydınlatılmıştı. Hasaneyn da baktı ama bir şey göremedi.

Tekne akıntıyla sürüklenip aydınlatılmış olan alandan çıkıp karanlığa daldı. *Ölüme karşı verdiği mücadeleyi kazanabilir miydi acaba?* Ya neler hissettiğini bilmiyordu ya da tekneye odaklanarak kendinden kaçmaya çalışıyordu. Tekne durdu. İçindekilerden biri telaşlı sesler arasında suya atladı. Kader anıydı. Ağzı kurumuş, kalbi deliler gibi çarpmaya başlamıştı. Karanlıkta teknede neler olduğunu seçemiyor, yükselen seslerden de bir şey anlamıyordu. Gözleri kör biri gibi yorgun, hiçbir şey göremez olmuştu. Çevresinde bir sürü insan olduğunu fark etti.

İçlerinden birinin, "Tekne dönüyor" dediğini duydu. "Her kimse düşen, belki de kurtarmışlardır."

Hasaneyn'in sırtı ürperdi. *Öldü mü, kurtuldu mu? Burada kalmalı mı, yoksa çekip gitmeli miyim?* Teknenin yaşamakta olduğu kıyıya doğru yürümeye başladı; kendine eziyet etme arzusu dayanılmazlığını kanıtlamıştı. Derken yürümeye güvenemeyecek kadar korkup, kıyıdaki kalabalığa doğru deliler gibi koşmaya başladı. Tam zamanında gelmişti. Tekne kıyaya yanaşırken, bacakları titreyerek kalabalığa yanaştı ve herkes gibi o da ince bir karanlık ardındaki tekneye sersemlemiş bir halde bakmaya başladı. Her yanı titriyordu. Polis amiriyle birkaç polis memuru, yüzleri nehrin bulundukları yakasına dönük olarak biraz ötede duruyorlardı. Birileri cesedi teknedен alıp kıyıya çıkardı.

"Adamı boğulmaktan kurtarabildiler mi acaba" diye bağırdı, kalabalıktan biri.

Hasaneyn cevabı duymak için kulak kesildi ama kimse-den ses çıkmadı.

Adamlar meyilli kıyıyı zorlukla tırmandılar, herkesin gözü onlardaydı.

"Aman Allahım!" diye haykırdı biri, dehşetle. "Kadınmış!" "Nasıl oldu acaba?" diye sordu, bir diğeri.

"Köprüden atlamış" dedi, bir oğlan çocuğu. "Tekne sahibinin karısı görüp kocasına haber vermiş."

Hasaneyn, büyülenmiş gibi seyrediyordu olanları. Cese-din kendi ablasına ait olduğuna inanmak istemiyor, kimse bilmediği için meraklılardan biri gibi duruyordu orada. Cesedi kaldırıma çıkaran adamlar hemen müdahale edip ci-

ğerlerindeki suyu boşalttılar. Polis amiri, polis memurlarına kalabalığı dağıtmalarını söyledi ama Hasaneyn, kimse ona dokunmadığı için, olduğu yerde kalıp kızın kambur bedenine kaba saba adamların, bir o kadar kabalıkla muamele etmelerini izledi.

Orada olduğunu bilen polis amiri yaklaşıp başıyla selam verdi, “Kazayı gördünüz mü?” diye sordu.

Genç adam çok kötü durumdaydı. “Hayır” dedi, hızla.

Adamlar cesedi kaldırma yatırdılar. Biri yanına diz çöküp nabzına baktı, kulağını göğsüne dayayıp kalbini dinledi ve başını kaldırıp, “İlahi takdir” dedi, “Yaradanına yürüdü.”

Ne hüüzün, ne rahatlama, müthiş bir yabancılaşıma duygusu içindeydi, Hasaneyn. Akli durmuştu. İçinde dayanılmaz bir boşluk vardı. Ayaklarının dibindeki cansız bedene baktı tekrar; saçları dağılmış, saç örgüleri alınına, yanaklarına yapışmıştı. Moraran ifadesiz yüzünde hayata döneceğine dair en ufak bir iz yoktu. Gözleri ile açık olan ağzının yanındaki derin çizgiler, bu dünyada maruz kaldığı işkencenin son kasılma işaretleriydi adeta. Sırılsıklamdı, üstüne yapışmış olan elbisesinin etekleri taşınırken çamurlanmıştı. Ayakkabıları yok olmuştu, ayaklarından birinde çorap vardı. Ablasının yüzüne baktıkça iyice huzursuz olmuş, duygusallaşmıştı.

Neden bu kadar huzursuz ve gerginim, diye düşündü. En iyi sonun bu olacağından emin olan ben değil miydim? Onu intihara ben sevk etmedim mi? Ruhum huzur bulmalı. Suya düşerken neler düşünüyordu acaba? O sıksa bedeni için ama büyük şok! Suda oradan oraya sürüklenirken aklından neler geçiyordu? Çamurda nefes alamayınca debelenmiştir! Can havliyle kurtulmaya çalışırken nehrin onu dibe çekmesi ne büyük işkence! Bir kadının boğulmaktan kurtulmaya çalışması, bir yoksulun mutluluk rüyası görmesi kadar abes. Öteki dünyadan beni görebiliyor mu acaba? Mutlu mu, öfkeli mi, yoksa alaycı mı? İçinde bulunduğum durum hakkında ne düşünüyor? Neden oldu bütün bunlar?

Aniden aklına annesi geldi; annesinin hayali ablasının cesedini silmişti. Annesinin zihnindeki hayalini yok etmek için başını salladı ve dikkatini tekrar cesede çevirdi. Hiç istemeden onun kendisini ne kadar çok sevdiğini, ona ne ka-

dar iyi ve cömert davrandığını hatırladı. Ölümünün onun elinden olacağını asla düşünemezdi. Bitkindi. *Neden oldu bütün bunlar*, diye düşündü tekrar ve gözlerini yumdu. Ona bakmaya dayanamıyordu artık. Ateşi vardı. Dünya ablasının morarmış yüzü kadar anlamsız görünüyordu. *Allahım, ben bittim*, diye düşündü, derin bir nefes alarak.

Ceset yolun diğer tarafına taşınırken, polis amiri şahitlere, kendisiyle birlikte karakola gelmelerini söyledi. Hasane'nin, şahitler karanlıkta kaybolana dek arkalarından bakmış ve birkaç dakika içinde bütün bölgeyi kaplayan ağaçların hışırtısında yapayalnız kalmıştı. İçi boşalmıştı, sendeliyordu. Sırtını bir ağaca dayayıp dipsiz bir kuyuya düşercesine uyuklamaya başladı. *Sefalet hepimizin başına bela olduğuna göre kimsenin kardeşini perişan etmeye hakkı yok. Ne yaptım ben? Ne yaptım sa umutsuzluktan yaptım ve ona ağır bir ceza verdim. Bunu yapmaya ne hakkım vardı? Aile şerefimizin öcünü mü alıyordum ondan? Oysa içlerinde en kötüsü benim, bunu herkes biliyor. Ve şayet bu dünya çirkinse, ben dünyanın en çirkin parçasıyım. Çevremdekileri yok etmek istedim hep. Günahkârların en kötüsü olarak, nasıl da başkalarını yargılayıp hüküm verebildim? Ben bittim!*

Korkuyla etrafına bakındı, akli karmakarışıklı. *Nereye gidebilirim? Diğerleri gibi, ben de bu çileye katlanıp yaşayabilir miyim? Lanet olsun umutlara da, ihtiraslara da! Bana ne! Elimden ne gelir? Ben, ben olduğuma göre, uzaklara gitmeli, mutluluğu unutuştaki aramalıyım. Acı acı güldü. Kendime nasıl da acımasızca eziyet ediyorum. O korkunç geçmiş bugünü yuttu; ve o geçmiş benden başkası değildi. Bu yükü taşıyabilir miyim ben? Hayır, taşıyamam! Oysa hayatı sonuna kadar taşıyıp her şeye rağmen çok sevebilirdim. Bir bozukluk var mizacımızda ama nedir, bilemiyorum. İşim bitik!*

Ağaca dayanmaktan yorulup, belki de bambaşka bir nedenle dikleşti. Kaçmak istiyordu. Nefise'nin boğulduğu noktaya veda edercesine bakıp uzaklaştı. Son konuşmalarını bölük pörçük hatırladı: "Benim yüzünden başına bir şey gelsin istemem." "Bu Allah'ın emri." "Şeytan'ın emri." "Nil." "Olur." "Ya korkarsan..." "Hayır, yaşam benim için ölümden beter." "Hazır mısın?"

Polis amiri acaba ne düşünüyordu hakkında? Olay anında Teğmen Hasaneyn orada mıydı? Tarziye gönderdi mi, özür diledi mi? Onu, cesedi sudan çıkarır çıkarmaz gördüm. Kazayı görüp görmediğini sordum ama cevap veremeyecek kadar sersemlemişti.

Hasaneyn köprüde aynı noktada durdu, parmaklığın üstüne çıkıp azgın suya baktı ve aklındaki her şeyi silip karar verdi.

Eğer istediğin buysa, öyle olsun! Ben çılgılık atmayacağım. İzin ver de hayatımda ilk kez cesur davranayım. Allah'ın merhameti hepimizin üstünde olsun.

İSTEYİN GÖNDERELİM!

HİTKİTAP'tan çıkan bütün kitapları;
www.hitkitap.com
sitesinden veya 0212 513 81 57'den
indirimli olarak alabilirsiniz.

Arap âleminin en büyük romancısının kaleminden sürükleyici bir aile hikâyesi daha...

1930'ların Mısır'ında, Kahire'de yaşayan küçük bir memur ailesinin başına gelen felaketlerin anlatıldığı **Başlangıç ve Son Mahfuz**'un diğer romanları gibi yine sıradan, küçük insanların dünyasına nüfuz ediyor.

Kamel ailesinin reisi, baba Ali beklenmedik bir anda kalp krizinden ölünce lisede okuyan iki oğlu, Hüseyin ve Hasaneyn ve evlilik çağındaki kızı Nefise ile ortada kalan anne Samira müthiş bir hayat kavgasına girecektir. Zaten aileyle pek ilişkisi olmayan en büyük oğlu Hasan'dan hayır yoktur. Sakin ve alçakgönüllü Hüseyin, ihtirash ve yetenekli Hasaneyn, çirkin ama zeki Nefise tutkuları, özlemleri doğrultusunda mücadeleye girerlerken; akıllı ve kararlı bir kadın olan Samira da öncelikle bir dayanışma, kenetlenme içinde ailesini ayakta tutmaya çalışacaktır...

İkinci Dünya Savaşı öncesinin Mısır toplumunun da yansıdığı Kamel ailesinin her bireyinin varlık-yokluk savaşı beklenmedik sonlar ve başlangıçlarla sürüp giderken *Mahfuz* kahramanlarını yine çok sahici bir şekilde ete kemiğe büründürüyor.

NECİP MAHFUZ

Aralık 1911'de Kahire'de doğan Necip Mahfuz, ömrünü geçirdiği, Nobel Ödülü'nü almak için bile ayrılmadığı bu şehirde 30 Ağustos 2006'da, 95 yaşında öldü. Eserleri kırk dile çevrilen Mısırlı ünlü yazar 1988 Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazanınca *El Ahrâm* gazetesi şu başlığı atar: **Nobel, Necip Mahfuz'u Kazandı!**

İnternette sipariş için
www.hitkitap.com

ISBN 978-9944-198-36-3

9 789944 198363